

ΚΕΙΜΕΝΟ ΒΑΣΗΣ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

2021-2027

Λαμία, Απρίλιος 2026

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας πινάκων	IV
Πίνακας γραφημάτων	VI
Πίνακας διαγραμμάτων	VI
Πίνακας ακρωνυμίων	VII
1. Προοίμιο	8
2. Εισαγωγή	9
3. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας σε όρους παραγωγικότητας, έρευνας και καινοτομίας	11
3.1. Περιφερειακές επιδόσεις και τρέχουσες τάσεις	11
3.2. Καινοτομία, ανθρώπινο κεφάλαιο και δεξιότητες	12
4. Η Περιφερειακή Εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης	17
5. Πρόγραμμα «ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ» 2021-2027 και Έξυπνη Εξειδίκευση	23
6. Χαρακτηριστικά της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης	29
6.1. Χαρακτηριστικά της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης	29
6.2. Μεθοδολογία υλοποίησης της ΔΕΑ	33
7. Χαρτογράφηση του Οικοσυστήματος καινοτομίας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	37
7.1. Τομέας Αγροδιατροφής	37
7.1.1. Ο Τομέας Αγροδιατροφής στη Στερεά Ελλάδα	37
7.1.2. Η Αγροδιατροφή ως Τομέας Προτεραιότητας της RIS3 Στερεάς Ελλάδας	44
7.1.3. Επιχειρήσεις του κλάδου	46
7.1.4. Ερευνητικοί Φορείς	52
7.1.5. Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών	53
7.1.6. Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης	55
7.1.7. Κατάλογος εμπλεκομένων	57
7.2. Τομέας Πράσινης Καινοτομίας – Περιβάλλοντος	61
7.2.1. Ο Τομέας Πράσινης Καινοτομίας – Περιβάλλοντος στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	61
7.2.2. Επιχειρήσεις του κλάδου	63
7.2.3. Ερευνητικοί Φορείς	67
7.2.4. Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών	69
7.2.5. Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης	71
7.2.6. Κατάλογος εμπλεκομένων	73
7.3. Τομέας Μετάλλου	77
7.3.1. Ο τομέας Μετάλλου στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	77
7.3.2. Επιχειρήσεις του κλάδου	80
7.3.3. Ερευνητικοί Φορείς	85
7.3.4. Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών	85

7.3.5.	Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης.....	87
7.4.	Τομέας Βιομηχανίας της Εμπειρίας.....	88
7.4.1.	Ο Τομέας Βιομηχανίας της Εμπειρίας στη Στερεά Ελλάδα.....	88
7.4.2.	Επιχειρήσεις του κλάδου.....	91
7.4.3.	Ερευνητικοί Φορείς.....	93
7.4.4.	Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών.....	94
7.4.5.	Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης.....	95
7.4.6.	Κατάλογος εμπλεκομένων.....	97
8.	Συμπεράσματα Εργασιών και Προτάσεις των Συμβουλευτικών Ομάδων της Δ.Ε.Α.....	99
8.1.	Τομέας Αγροδιατροφής.....	99
8.2.	Τομέας Πράσινης Καινοτομίας – Περιβάλλοντος.....	107
8.3.	Τομέας Μετάλλου.....	116
8.4.	Τομέας Βιομηχανίας της Εμπειρίας.....	123
9.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	132
9.1.	Regional Innovation Scoreboard 2025.....	132
9.2.	Στοιχεία Έρευνας και Ανάπτυξης για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.....	137
9.2.1.	Δείκτες ΕΚΤ σχετικοί με Ε&Α.....	137
9.2.2.	Στοιχεία από το πρόγραμμα ΕΔΚ (Α' και Β' Κύκλος).....	164
9.3.	Στοιχεία από HORIZON EUROPE.....	171
9.4.	Στοιχεία από τη Βάση δεδομένων της ICAP.....	175
9.5.	Συνολικά Συμπεράσματα.....	197
9.5.1.	Οι Δομικοί Πυλώνες της Οικονομίας της Περιφέρειας.....	197
9.5.2.	Δυναμική Έρευνας και Καινοτομίας (Ε&Κ).....	197
9.5.3.	Γεωγραφικές Ανισότητες (Εσωτερική Πρόκληση).....	198
9.5.4.	Τελικό Συμπέρασμα και Στρατηγική Κατεύθυνση.....	198
9.6.	Ανάλυση SWOT.....	198

Πίνακας πινάκων

Πίνακας 1: Αντιστοίχιση Περιφερειακών απολήξεων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας της Στερεάς Ελλάδας (ΠΣΕΕ ΣΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ) με τους Τομείς Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής (ΕΣΕΕ)	10
Πίνακας 2: Τομείς προτεραιότητας Περιφερειακής Εξειδίκευσης της ΕΣΕΕ για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Πηγή: Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027, Διαθέσιμη: https://www.espa.gr	10
Πίνακας 3. Σύνολο Δαπανών έρευνας και ανάπτυξης στη Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (2021-2023) και ποσοστό του ΑΕΠ	13
Πίνακας 4. Σύνοψη Βασικών Ποσοτικών Δεικτών	14
Πίνακας 5: Αριθμός συμμετοχών και χρηματοδότηση ΕΕ (εκατ. Ευρώ) στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Πυλώνα του Προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη» 2021-2022	15
Πίνακας 6. Παραγωγή ανά Δραστηριότητα του Τομέα, σε kt (ΕΛΣΤΑΤ)	38
Πίνακας 7. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Βοιωτίας	39
Πίνακας 8. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Ευβοίας	41
Πίνακας 9. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Ευρυτανίας	42
Πίνακας 10. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Φθιώτιδας	43
Πίνακας 11. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Φωκίδας	44
Πίνακας 12. Κυριότερες Επιχειρήσεις του Αγροδιατροφικού Τομέα στην ΠΣΤΕ	46
Πίνακας 13. Νομικές Μονάδες Αγροδιατροφικού Τομέα ΠΣΤΕ (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)	50
Πίνακας 14. Επιχειρήσεις με βραβείο «Great Taste» στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	51
Πίνακας 15. Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Ομάδες παραγωγών στην ΠΣΤΕ	54
Πίνακας 16. Σύλλογοι	54
Πίνακας 17. Εθνικοί Φορείς με Παράρτημα ή Δράση στην ΠΣΤΕ	56
Πίνακας 18. Φορείς Υποστήριξης & Αναπτυξιακά Δίκτυα	56
Πίνακας 19. Επιμελητήρια	57
Πίνακας 20. Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής	57
Πίνακας 21. Αναπτυξιακοί Οργανισμοί	58
Πίνακας 22. Τρίτοι φορείς	59
Πίνακας 23. Επιχειρήσεις και παραγωγικοί φορείς	64
Πίνακας 24. Δημόσια Διοίκηση και Αναπτυξιακοί Φορείς	72
Πίνακας 25. Ερευνητικοί & Ακαδημαϊκοί Φορείς	73
Πίνακας 26. Φορείς Κοινωνίας των Πολιτών	75
Πίνακας 27. Δίκτυα και Πλατφόρμες Συνεργασίας	75
Πίνακας 28. Κυριότερες Επιχειρήσεις του Τομέα Μετάλλου στην ΠΣΤΕ	81
Πίνακας 29. Αριθμός νομικών μονάδων, κύκλος εργασιών (σε χιλ. ευρώ) και απασχολούμενοι ανά διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (NACE Αναθ. 2) στη ΠΣΤΕ (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)	83
Πίνακας 30. Σωματεία	85
Πίνακας 31. Σωματεία - Μέλη της Ομοσπονδίας Μεταλλωρύχων Ελλάδας (ΟΜΕ)	86
Πίνακας 32. Φορείς - Ενώσεις	86
Πίνακας 33. Εμπλεκόμενοι Φορείς Δημόσιας Διοίκησης	87
Πίνακας 34. Αριθμός νομικών μονάδων	88
Πίνακας 35. Ξενοδοχειακές κλίνες σε λειτουργία (2024)	91
Πίνακας 36. Διαχρονική εξέλιξη αριθμού κλινών ανά Περιφερειακή Ενότητα 2021-2024	91
Πίνακας 37. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Στερεά Ελλάδα	92
Πίνακας 38. Παραδείγματα Επιχειρηματικής Αριστείας – Βιομηχανία της Εμπειρίας	92
Πίνακας 39. Φορείς Δημόσιας Διοίκησης	95

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας 40. Επιμελητήρια	97
Πίνακας 41. Αναπτυξιακοί Οργανισμοί	97
Πίνακας 42. Σωματεία - Ενώσεις.....	98
Πίνακας 43. Αξιολόγηση προτεραιοτήτων Τομέα Αγροδιατροφής για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. 99	
Πίνακας 44. Αξιολόγηση προτεραιοτήτων Τομέα Πράσινης Καινοτομίας - Περιβάλλοντος για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	107
Πίνακας 45. Αξιολόγηση προτεραιοτήτων Τομέα Μετάλλου για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.....	116
Πίνακας 46. Αξιολόγηση προτεραιοτήτων Τομέα Βιομηχανίας Εμπειρίας για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.....	123
Πίνακας 47: Δαπάνες E&A ανά περιφέρεια (NUTS2) σε εκατ. €, Πηγή: ΕΚΤ https://metrics.ekt.gr/datatables/184	138
Πίνακας 48: Δείκτης Δ 10 (ΕΚΤ), Περιφέρειες με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις	140
Πίνακας 49: Προσωπικό E&A ανά περιφέρεια (NUTS2), Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/200	145
Πίνακας 50: Προσωπικό E&A ανά τομέα εκτέλεσης, Ελλάδα, Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/200	149
Πίνακας 51: Προσωπικό E&A ανά τομέα εκτέλεσης, Στερεά Ελλάδα, Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/200	150
Πίνακας 52: Ερευνητές (Αριθμός ατόμων) ανά περιφέρεια, ΕΚΤ - Π17 πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/201	157
Πίνακας 53. Αριθμός ερευνητών ανά τομέα εκτέλεσης, Ελλάδα, Π17 – ΕΚΤ, Πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/201	160
Πίνακας 54: Αριθμός ερευνητών ανά τομέα εκτέλεσης, Στερεά Ελλάδα, Π17 – ΕΚΤ, Πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/201	161
Πίνακας 55: Πληρωμές ΕΔΚ Α' κ Β' (2022).....	164
Πίνακας 56: Καταχωρήσεις έργων ΕΔΚ Α' κ Β' στο ΟΠΣ (2022)	164
Πίνακας 57: Δημόσια Δαπάνη θετικά αξιολογημένων προτάσεων 2022 - Β' ΚΥΚΛΟΣ ΕΔΚ - (ΤΠΕ).....	165
Πίνακας 58: Δείκτες αξιολόγησης ΕΔΚ Α και Β (2022)	166
Πίνακας 59: Δείκτες αξιολόγησης ΕΔΚ Α και Β (2022) Στερεά Ελλάδα	168
Πίνακας 60: Πληρωμές ΔΔ ΕΛΚΕ ΕΔΚ Α' κ Β' (2021)	168
Πίνακας 61: Πληρωμές ΕΛΚΕ - ΕΔΚ Α' κ Β' (2021) - Περιφέρεια Στ. Ελλάδας ανά τομέα της ΕΣΕΕ.....	169
Πίνακας 62: ΕΔΚ, κατανομή πληρωμών ανά είδος φορέα (2021).....	170
Πίνακας 63: Συμμετέχοντες στο πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη (Horizon Europe) Πλήρης Πίνακας... 171	
Πίνακας 64: Οι εταιρείες με την μεγαλύτερη συμμετοχή στο πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη (Horizon Europe).....	172
Πίνακας 65: Συμμετέχοντες στο πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη (Horizon Europe) ανά Περιφερειακή Ενότητα (NUTS 3).	173
Πίνακας 66: Κατάλογος εταιριών με τους 10 μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ.	182
Πίνακας 67: Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες).	189

Πίνακας γραφημάτων

Γράφημα 1: Γράφημα με σχετικές δυνάμεις της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας σε σχέση με τη χώρα και την ΕΕ.....	13
Γράφημα 2: Μερίδιο (%) συμμετοχών των τεσσάρων τομέων Ε&Α στις συνολικές συμμετοχές της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Πρόγραμμα "Ορίζοντας Ευρώπη" 2021-2022)	15

Πίνακας διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Δομή Διακυβέρνησης της ΣΕΕ σε Περιφερειακό Επίπεδο	30
Διάγραμμα 2: Φορείς της 4ης έλικας.....	31
Διάγραμμα 3: Μεθοδολογία υλοποίησης ΔΕΑ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.....	33
Διάγραμμα 4: Δ10 ΕΚΤ, Δαπάνες Ε&Α ως ποσοστό επί του συνόλου Ελλάδα και Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2021.....	141
Διάγραμμα 5: Δ10 ΕΚΤ, Δαπάνες Ε&Α ως ποσοστό επί του συνόλου, Ελλάδα, 2001-2021	142
Διάγραμμα 6: Δ10 ΕΚΤ, Δαπάνες Ε&Α ως ποσοστό επί του συνόλου, Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2011-2021.....	144
Διάγραμμα 7: Προσωπικό Ε&Α (Αρ. Ατόμων) ανά τομέα εκτέλεσης, Ελλάδα, Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/200	151
Διάγραμμα 8: Προσωπικό Ε&Α (% επί του Συνόλου) ανά τομέα εκτέλεσης, Ελλάδα, Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/200	152
Διάγραμμα 9: Προσωπικό Ε&Α (Αρ. Ατόμων) ανά τομέα εκτέλεσης, Στ. Ελλάδα, Π16 - ΕΚΤ, Πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/200	154
Διάγραμμα 10: Προσωπικό Ε&Α (%) ανά τομέα εκτέλεσης, Στ. Ελλάδα, Π16 - ΕΚΤ, Πηγή: https://metrics.ekt.gr/datatables/200	155
Διάγραμμα 11: Συμμετέχοντες στο πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη (Horizon Europe) ανά τύπο οργανισμού.....	171
Διάγραμμα 12: Γεωγραφική κατανομή Κύκλου Εργασιών (Πωλήσεις).....	176
Διάγραμμα 13: Οινόφυτα, Αριθμός εργαζομένων σε υποτομείς του Μετάλλου (ICAP).	178
Διάγραμμα 14: Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις) στον τομέα του Μετάλλου (ICAP).....	179
Διάγραμμα 15:Γεωγραφική κατανομή Κύκλου Εργασιών (Πωλήσεις).....	180

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας ακρωνυμίων

ΓΓΕΚ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας
ΔΕΑ	Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης
ΕΔΚ	(Πρόγραμμα) Ερευνώ Δημιουργώ Καινοτομώ
ΕΚΤ	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΠΑ	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΕΣΕΕ	Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης
ΕΣΠΑ 2021-2027	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης Περιόδου 2021-2027
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΙΕΕΣ	Ινστιτούτο Εξαγωγικών Ερευνών και Σπουδών
ΠΠΑ	Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΠΣΕΕ	Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης
ΠΣΕΚ	Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας Καινοτομίας
ΣΒΘΣΕ	Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδος
ΣΕΒΕ	Σύνδεσμος Εξαγωγέων
ΣΕΤΕ	Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων
BES	Business Enterprise Sector: Τομέας επιχειρήσεων
GOV	Government Sector: Κρατικός τομέας
HES	Higher Education Sector: Τομέας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
PNP	Private Non Profit Sector: Τομέας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων
RIS3	Regional Innovation Strategy for Smart Specialization

1. Προοίμιο

Το παρόν αποτελεί το Σχέδιο του Κειμένου Βάσης για τη διενέργεια της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ) με αφετηρία την Εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΕ-ΕΣΕΕ) της περιόδου 2021-2027, στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας.

Το Κείμενο Βάσης είναι ένα κείμενο εργασίας που θα χρησιμοποιηθεί από πολλούς και διαφορετικούς συντελεστές της ΔΕΑ. Οι συντελεστές της ΔΕΑ δεν είναι κατά ανάγκη ειδικοί στα θέματα έξυπνης εξειδίκευσης ή γνώστες των επιχειρηματικών συνθηκών της Στερεάς Ελλάδας. Για αυτό το λόγο συνοψίζει α) την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης καθώς και την Περιφερειακή της Εξειδίκευση (ΠΕ-ΕΣΕΕ) για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, β) την υφιστάμενη κατάσταση της Περιφέρειας σε όρους παραγωγικότητας, έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας, το εγκεκριμένο Πρόγραμμα «ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ» 2021-2027 σε σχέση με την ΠΕ-ΕΣΕΕ καθώς και γ) τη σχεδιαζόμενη Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ) για την περίοδο 2021-2027.

Το Κείμενο Βάσης περιλαμβάνει επικαιροποιημένα στοιχεία χαρτογράφησης του οικοσυστήματος καινοτομίας της περιφέρειας και κάθε Τομέα Προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ξεχωριστά, όπως επίσης και τις προτάσεις των Συμβουλευτικών Ομάδων κάθε Τομέα Προτεραιότητας, δηλαδή τις προτεινόμενες Περιοχές Παρέμβασης, Προτεραιότητες και ενδεικτικές Δράσεις.

Στόχος του κειμένου είναι να αποτελέσει τη βάση ενημέρωσης και διαβούλευσης με τις Συμβουλευτικές Ομάδες και τους εμπλεκόμενους φορείς της τετραπλής έλικας της καινοτομίας (Κυβέρνηση/Δημόσιοι Φορείς, Πανεπιστήμια/Ερευνητικοί φορείς, Βιομηχανία/Ιδιωτικός Τομέας και Κοινωνία των Πολιτών) προκειμένου να υποστηρίξει την Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2. Εισαγωγή

Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 εγκρίθηκε από το Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων (Απόφαση 66021/ΦΕΚ Β' 3359 - 30.06.2022), κατόπιν θετικής εισήγησης του Συμβουλίου Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης χαρακτηρίζεται από τον προσδιορισμό στρατηγικών περιοχών παρέμβασης & προτεραιοτήτων, στις οποίες επικεντρώνονται οι επενδύσεις. Ο προσδιορισμός των προτεραιοτήτων βασίζεται τόσο στην ανάλυση των ισχυρών σημείων και των δυνατοτήτων της οικονομίας όσο και στη Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ) στην οποία συμμετέχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η ΔΕΑ είναι μια εξωστρεφής προσέγγιση, που υιοθετεί ευρεία οπτική για την καινοτομία και υποστηρίζεται από αποτελεσματικούς μηχανισμούς παρακολούθησης.

Η ανάλυση που προηγήθηκε του σχεδιασμού της νέας Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) οδήγησε στον προσδιορισμό των παρακάτω οκτώ Τομέων Προτεραιότητας, στους οποίους η χώρα παρουσιάζει πλεονεκτήματα και στους οποίους θα μπορούσε να στηριχθεί η μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο:

1. Αγροδιατροφική Αλυσίδα
2. Βιοεπιστήμες, Υγεία, Φάρμακα
3. Ψηφιακές Τεχνολογίες
4. Αειφόρος Ενέργεια
5. Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία
6. Μεταφορές & Εφοδιαστική Αλυσίδα
7. Υλικά, Κατασκευές & Βιομηχανία
8. Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες

Οι Περιφέρειες έχουν εξειδικεύσει τις προτεραιότητές τους στο πλαίσιο των ανωτέρω οκτώ Τομέων Προτεραιότητας, ώστε αυτές να αποτελούν την αντίστοιχη περιφερειακή εξειδίκευση της ΕΣΕΕ.

Η Περιφερειακή Εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΕ-ΕΣΕΕ) στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για την περίοδο 2021-2027, στοχεύει στην ενίσχυση της καινοτομικής δραστηριότητας στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης, οι οποίοι αναδεικνύονται προνομιακά και με σημαντικά παράθυρα ευκαιρίας για την Περιφέρεια¹:

- Αγροδιατροφή
- Πράσινη Καινοτομία, Εξοικονόμηση και Παραγωγή Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και βιοκαύσιμα
- Αλυσίδα Αξίας του Μετάλλου
- Βιομηχανία της Εμπειρίας
- Περιβάλλον: Μείωση Οικολογικού Αποτυπώματος σε Γεωργία, Κτηνοτροφία, Μεταποίηση και Τουρισμό

¹ 1η Έκθεση Παρακολούθησης της ΕΣΕΕ, Υπεύθυνος φορέας: ΜΟΝ ΕΣΕΕ (Ιούνιος 2024)

Πίνακας 1: Αντιστοίχιση Περιφερειακών απολήξεων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας της Στερεάς Ελλάδας (ΠΣΕΕ ΣΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ) με τους Τομείς Προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής (ΕΣΕΕ)

ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΣΕΕ	ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΠΣΕΕ ΣΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ
01-ΒΥΚΑ: Υλικά - Κατασκευές και Βιομηχανία	Αλυσίδα Αξίας του Μετάλλου
02-ΤΔΠ: Τουρισμός - Πολιτισμός - Δημιουργικές Βιομηχανίες	Βιομηχανία της Εμπειρίας
03-ΑΓΡ: Αγροδιατροφική Αλυσίδα	Αγροδιατροφή
04-ΠΒΚΟ: Περιβάλλον - Κυκλική Οικονομία	Περιβάλλον: Μείωση Οικολογικού Αποτυπώματος σε Γεωργία, Κτηνοτροφία, Μεταποίηση και Τουρισμό
05-ΒΥΦΑ: Βιοεπιστήμες - Υγεία και Φάρμακα	
06-ΜΕΑ: Μεταφορές - Εφοδιαστική Αλυσίδα	
07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια	Πράσινη Καινοτομία, Εξοικονόμηση και Παραγωγή Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και βιοκαύσιμα
08-ΨΤΕ: Ψηφιακές Τεχνολογίες	

Πίνακας 2: Τομείς προτεραιότητας Περιφερειακής Εξειδίκευσης της ΕΣΕΕ για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Πηγή: Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027, Διαθέσιμη: <https://www.espa.gr>

ΕΞΥΠΝΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2021-2027
Αγροδιατροφή
Πράσινη Καινοτομία, εξοικονόμηση και παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ και βιοκαύσιμα
Στήριξη της αλυσίδας αξίας του μετάλλου
Βιομηχανία της Εμπειρίας
Περιβάλλον: Μείωση οικολογικού αποτυπώματος σε γεωργία, κτηνοτροφία, μεταποίηση & τουρισμό

3. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας σε όρους παραγωγικότητας, έρευνας και καινοτομίας

3.1. Περιφερειακές επιδόσεις και τρέχουσες τάσεις

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας παράγεται το 4,7% του εθνικού ΑΕΠ, ενώ το κατά κεφαλή ΑΕΠ αντιστοιχεί στο 90% του εθνικού και στο 60% του Ευρωπαϊκού. Ακολουθώντας την πορεία της Ελληνικής οικονομίας, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας παρουσίασε άνοδο του ΑΕΠ ανά κάτοικο (PPS) από 62% (2018), σε 94% του μέσου όρου της ΕΕ 27 (2022), σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Η πάροδος της οικονομικής κρίσης φαίνεται πως επανάφερε σε πορεία σύγκλισης τόσο τη χώρα όσο και την Περιφέρεια με την ΕΕ 27.

Χαρακτηριστικό της οικονομίας της Περιφέρειας είναι η συγκέντρωση μεγάλου τμήματος του βιομηχανικού προϊόντος της χώρας. Το μερίδιο του δευτερογενούς τομέα στη συνολική ΑΠΑ (Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία) υπερβαίνει το 38%, είναι υπερδιπλάσιο του εθνικού και 1,5 φορά μεγαλύτερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Ο πρωτογενής τομέας βασίζεται στη γεωργία και χαρακτηρίζεται από χαμηλή παραγωγικότητα (7% της ΑΠΑ, 19% της απασχόλησης), ενώ ο τριτογενής αφορά παραδοσιακούς κλάδους με σχετικά υψηλή παραγωγικότητα (54% της ΑΠΑ, 58% της απασχόλησης).

Ο δευτερογενής τομέας διακρίνεται από σχετικά υψηλή παραγωγικότητα, ενώ η παραγωγική βάση παρουσιάζει μέτρια διαφοροποίηση με προσανατολισμό την εξόρυξη, λόγω της ύπαρξης σημαντικών κοιτασμάτων (βωξίτες, νικέλιο, μαγνησίτες, χρωμίτες), που συνέβαλαν στη δημιουργία δυναμικών μονάδων. Το 10,27% των επιχειρήσεων εξόρυξης της χώρας λειτουργούν στην ΠΣΤΕ.

Οι εξαγωγές (12,6% της ΑΠΑ) αφορούν στην παραγωγή βασικών μετάλλων, τροφίμων/ποτών, μηχανών γραφείου, ηλεκτρονικών υπολογιστών, μεταλλικών προϊόντων, κοκ, ανακύκλωσης και κατασκευής μηχανημάτων και μηχανικού εξοπλισμού.

Επιπρόσθετα, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας σημειώνει ικανοποιητική απόδοση στον Ευρωπαϊκό Πίνακα Αποτελεσμάτων για την περιφερειακή καινοτομία που ισούται με το 62% του μέσου όρου της ΕΕ, και κατατάσσεται 9η μεταξύ των ελληνικών περιφερειών.

Σύμφωνα με την μελέτη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) (Regional Policy for Greece Post-2020 – Regional Profiles, 2020),² ο δείκτης Πηλικο Τοποθεσίας - Location Quotient (LQ), ο οποίος μετρά την εξειδίκευση στην παραγωγή, δείχνει ότι η Στερεά Ελλάδα έχει αναπτύξει ισχυρή εξειδίκευση (με $LQ > 2$) στη μεταποίηση και ελαφρώς χαμηλότερη στη γεωργία (η τιμή του LQ είναι 1,19).

Ο δείκτης Αποκαλυφθέντος Συγκριτικού Πλεονεκτήματος - Revealed Comparative Advantage (RCA) είναι ένα μέτρο της τομεακής εξειδίκευσης που σχετίζεται με τις εξαγωγές. Σύμφωνα με αυτόν, ο παραγωγικός ιστός της περιοχής οδηγεί σε μια εξαγωγική δομή με ισχυρές ή σημαντικές εξειδικεύσεις ($RCA > 1.25$) σε τομείς έντασης κλίμακας.

² OECD Territorial Reviews Regional Policy for Greece Post-2020, Διαθέσιμη:
https://www.espa.gr/el/Documents/2127/Regional_profiles_gr.pdf

3.2. Καινοτομία, ανθρώπινο κεφάλαιο και δεξιότητες

Οι δαπάνες σε Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α) σε περιφερειακό επίπεδο αποτελούν δείκτη της ικανότητας της τοπικής επιστήμης και της παραγωγικής βάσης για καινοτομία, αλλά επίσης αποτελεί και ένα μέτρο της δέσμευσης του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα για ενίσχυση της καινοτομίας, των διαρθρωτικών προσαρμογών και της ανταγωνιστικότητας.

Οι δημόσιες επενδύσεις σε Ε&Α στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας του Regional Innovation Scoreboard 2025 κινούνται σε χαμηλά επίπεδα. Οι επενδύσεις του δημοσίου τομέα σε Ε&Α κυμαίνονται στο 17,8% του Ευρωπαϊκού μέσου όρου. Παρόλο που καταγράφεται αύξηση κατά 2,8% από το 2023, η Περιφέρεια κατατάσσεται 228η μεταξύ των 241 περιφερειών της έρευνας.

Απεναντίας οι επενδύσεις σε Ε&Α του ιδιωτικού τομέα κινούνται στο 70% του Ευρωπαϊκού μέσου όρου ενώ καταγράφεται αύξηση κατά 8,4 % σε σχέση με το 2023. Αξιοσημείωτη είναι και η μακροχρόνια αύξηση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα καθώς κατά την περίοδο 2018–2025 παρατηρείται άνοδος της τάξης του 20,3%.

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας χαρακτηρίζεται ως αναδυόμενα καινοτόμος+ (emerging+) Περιφέρεια. Οι επιδόσεις της στην καινοτομία (Regional Innovation Index) έχουν αυξηθεί κατά 10% κατά την πάροδο του χρόνου (από το 2018 έως το 2025).

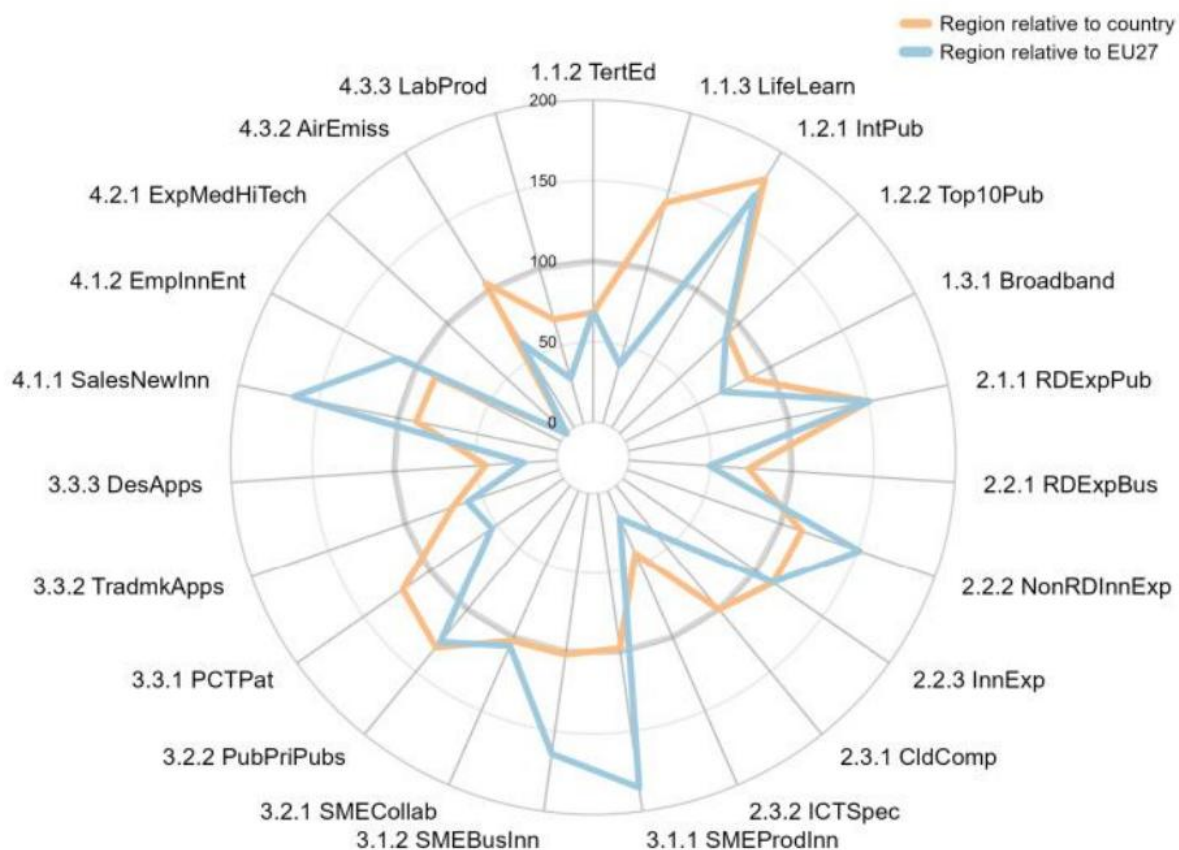
Το παρακάτω γράφημα παρουσιάζει τις σχετικές δυνάμεις και αδυναμίες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας σε βασικούς τομείς σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ελλάδα (κίτρινη γραμμή) και την Ευρωπαϊκή Ένωση (μπλε γραμμή). Η Περιφέρεια παρουσιάζει πολύ καλές επιδόσεις στις πωλήσεις καινοτομιών που εισάγονται στην αγορά και σε νέες επιχειρήσεις, καθώς και στις ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων και καινοτομίες στις επιχειρηματικές διαδικασίες, ενώ στα αδύνατα σημεία διακρίνουμε τους εργαζόμενους με δεξιότητες σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας, τον πληθυσμό που συμμετέχει στη δια βίου μάθηση και τις εξαγωγές προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας. Σημειώνεται ότι η Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας κατατάσσεται στην 9η θέση των ελληνικών περιφερειών και στην 199η μεταξύ των 241 ευρωπαϊκών περιφερειών σε συνολική βαθμολογία.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γράφημα 1: Γράφημα με σχετικές δυνάμεις της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας σε σχέση με τη χώρα και την ΕΕ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) για το έτος 2023, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας παρουσιάζει αυξητική τάση στις δαπάνες Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α), καταγράφοντας ποσό 108.21 εκατ. Ευρώ, που αντιστοιχεί στο 1,02% του περιφερειακού ΑΕΠ της Στερεάς Ελλάδας, με το μεγαλύτερο ποσοστό που ποσού αυτού (περίπου το 80%) να προέρχεται από τομέα των επιχειρήσεων (BES).

Πίνακας 3. Σύνολο Δαπανών έρευνας και ανάπτυξης στη Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (2021-2023) και ποσοστό του ΑΕΠ

Έτος Αναφοράς	Σύνολο Δαπανών	% ΑΕΠ
2021 ³	64,69 εκ.	0,84
2022 ⁴	80,52 εκ.	0,70

³ <https://metrics.ekt.gr/datatables/289>

⁴ <https://metrics.ekt.gr/publications/701>

Έτος Αναφοράς	Σύνολο Δαπανών	% ΑΕΠ
2023 ⁵	108,21 εκ.	1,02

Πίνακας 4. Σύνοψη Βασικών Ποσοτικών Δεικτών

Τι μετρά (Δείκτης)	Τιμή (επίπεδο αναφοράς)	Έτος	Πηγή
Δαπάνες Ε&Α ως ποσοστό του ΑΕΠ σε εθνικό επίπεδο	1,54%	2022	EKT, RDstatistics 2023 – Greece. Ο δείκτης αφορά το εθνικό ΑΕΠ.- https://acci.gr/
Επιχειρήσεις της ΠΣΤΕ με καταγεγραμμένη συμμετοχή σε έργα Ε&Α	40+ (εκτίμηση βάσει έργων)	2025	https://opengov.gr/pste/wp-content/uploads/downloads/2020/12/ΠΠΑ_Στερεά-Ελλάδα-2021-2025.pdf
Μερίδιο έργων Περιβάλλοντος, Κυκλικής Οικονομίας & Ενέργειας στο σύνολο των εθνικών έργων	9,3%	2025	https://circulargreece.gr/wp-content/uploads/2023/02/LIFE-IP-CEI-GR_A1D4_1.0_Εκπαιδ-αναγκ-ενδιαφ-κ-σχεδιο-εμπλοκ-site.pdf
Μερίδιο των παραπάνω έργων με συμμετοχή φορέων της Στερεάς Ελλάδας	6,8% (ΠΣΤΕ)	2025	https://www.stereaellada.gr/basiki-selida/exypni-exeidikeysi-ris3

Σύμφωνα με τη μελέτη του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) «Η ερευνητική δραστηριότητα των ελληνικών φορέων σε συγχρηματοδοτούμενα έργα Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη» 2021-2022»⁶ προκύπτει ότι από το σύνολο των 1.716 ελληνικών συμμετοχών τη διετία 2021-2022, οι 1.009 συγκεντρώνονται στην Περιφέρεια της Αττικής, με ποσοστό που ανέρχεται στο 58,8%. Ακολουθούν οι Περιφέρειες της Κεντρικής Μακεδονίας (320 συμμετοχές, ποσοστό 18,6%) και της Κρήτης (151 συμμετοχές, με ποσοστά 18,6% και 8,8%, αντίστοιχα. Συγκεκριμένα, η κατανομή των συμμετοχών δεν είναι ομοιόμορφη, διότι οι υπόλοιπες Περιφέρειες εμφανίζουν ιδιαίτερα μικρό αριθμό συμμετοχών.

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας βρίσκεται στις χαμηλές θέσεις των ελληνικών Περιφερειών όσον αφορά στις συμμετοχές σε ερευνητικά έργα, καθώς και στις δαπάνες για Ε&Α. Ωστόσο, καταγράφει μεγαλύτερα μερίδια συμμετοχών στον Πυλώνα 2 «Παγκόσμιες Προκλήσεις και Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Ανταγωνιστικότητα» του Προγράμματος Horizon Europe. Ειδικότερα, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας έχει (31) συμμετοχές στο πρόγραμμα, οι οποίες έλαβαν 12,54 εκ. € (ποσοστό 1,90% στο σύνολο των συμμετοχών της χώρας). Τέλος ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τις συμμετοχές των φορέων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2021-2022 και την αντίστοιχη χρηματοδότηση από την ΕΕ ανά πυλώνα του Προγράμματος.

⁵ <https://metrics.ekt.gr/publications/737>

⁶ ΕΚΤ «Η ερευνητική δραστηριότητα των ελληνικών φορέων σε συγχρηματοδοτούμενα έργα Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη» 2021-2022» (2023), Διαθέσιμη: <https://metrics.ekt.gr>

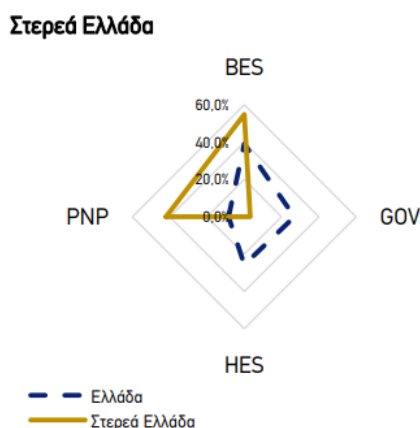

Πίνακας 5: Αριθμός συμμετοχών και χρηματοδότηση ΕΕ (εκατ. Ευρώ) στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Πυλώνα του Προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη» 2021-2022

Πυλώνες Προγράμματος Horizon Europe	Αριθμός Συμμετοχών	Χρηματοδότηση ΕΕ (σε εκατ. ευρώ)
Πυλώνας II : Παγκόσμιες Προκλήσεις και Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Ανταγωνιστικότητα	28	11,01
Διεύρυνση της Συμμετοχής και Ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας	3	1,54
ΣΥΝΟΛΟ	31	12,54

Από τις τριάντα μία (31) συμμετοχές των φορέων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας οι δεκαεπτά (17) αφορούσαν τον τομέα δραστηριότητας των επιχειρήσεων (BES)⁷, οι δεκατρείς (13) τον τομέα των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων και η μία (1) τον κρατικό τομέα, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί. Σημειώνεται ότι στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, το μεγαλύτερο μερίδιο συμμετοχών έχει ο τομέας των επιχειρήσεων και ότι δεν υπάρχει συμμετοχή από τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Γράφημα 2: Μερίδιο (%) συμμετοχών των τεσσάρων τομέων Ε&Α στις συνολικές συμμετοχές της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Πρόγραμμα "Ορίζοντας Ευρώπη" 2021-2022)

⁷ Οι τέσσερις τομείς εκτέλεσης Ε&Α, στους οποίους κατηγοριοποιούνται οι φορείς που εκτελούν δραστηριότητες Ε&Α, αναφέρονται με τη σειρά και την ονοματολογία που υιοθετεί η Eurostat:

- BES - Business Enterprise Sector: Τομέας επιχειρήσεων
- GOV - Government Sector: Κρατικός τομέας
- HES - Higher Education Sector: Τομέας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- PNP - Private Non Profit Sector: Τομέας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δεδομένου ότι τα περισσότερα ερευνητικά έργα υλοποιούνται από συνεργατικά σχήματα, με τη συμμετοχή περισσότερων του ενός φορέων, αναπτύσσονται συνεργασίες και με φορείς του εξωτερικού. Οι φορείς της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας συνεργάζονται, πέραν των ελληνικών φορέων, με φορείς κυρίως από την Ισπανία, Ιταλία και τη Γερμανία. Αξιοσημείωτη είναι η μη καταγραφή ερευνητικών φορέων από την Περιφέρεια, η οποία μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι τα οι ερευνητικοί φορείς που εδράζουν στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υπάγονται είτε στο ΕΚΠΑ (Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) είτε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4. Η Περιφερειακή Εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης

Η Περιφερειακή Εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΕ-ΕΣΕΕ) στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για την περίοδο 2021-2027, στοχεύει στην ενίσχυση της καινοτομικής δραστηριότητας στους γενικούς τομείς έξυπνης εξειδίκευσης, οι οποίοι αναδεικνύονται προνομιακά και με σημαντικά παράθυρα ευκαιρίας για την Περιφέρεια:

- Αγοροδιατροφή
- Πράσινη Καινοτομία, Εξοικονόμηση και Παραγωγή Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και βιοκαύσιμα
- Αλυσίδα Αξίας του Μετάλλου
- Βιομηχανία της Εμπειρίας
- Περιβάλλον: Μείωση Οικολογικού Αποτυπώματος σε Γεωργία, Κτηνοτροφία, Μεταποίηση και Τουρισμό

Η προώθηση της Περιφερειακής Εξειδίκευσης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης στη Στερεά Ελλάδα επιδιώκει:

- Να καταστεί η παραγωγή και αξιοποίηση καινοτομίας βασική προτεραιότητα για την Περιφέρεια
- Να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις και η ανάπτυξη συνεργιών
- Να αναπτυχθούν και να υλοποιηθούν στρατηγικές οικονομικού μετασχηματισμού
- Να ανταποκριθεί στις σύγχρονες οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις
- Να βελτιωθεί η εξωστρέφεια και να αυξηθεί η ορατότητα της Περιφέρειας σε διεθνείς επενδυτές
- Να αποφευχθούν αλληλεπικαλύψεις και αντιγραφές στρατηγικών ανάπτυξης
- Να συγκεντρωθεί μια «κρίσιμη μάζα» πόρων ανά τομέα της RIS3.

Η ΠΕ-ΕΣΕΕ Στερεάς Ελλάδας προβλέπει ότι η ανάπτυξη των καινοτομικών ικανοτήτων των επιχειρήσεων ακολουθεί μια ολοκληρωμένη και σταδιακή προσέγγιση, η οποία στοχεύει στην ταχύτερη αφομοίωση νέας γνώσης και στη δημιουργία ζήτησης για την ανάπτυξη καινοτομιών. Για το σκοπό αυτό, υιοθετείται μια προσέγγιση τεσσάρων σταδίων σε κάθε ένα από τους τομείς προτεραιότητας:

- Ευαισθητοποίηση: Περιλαμβάνονται ενέργειες καταγραφής, ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης των επιχειρήσεων και πιλοτικά έργα, που αναδεικνύουν τις δυνατότητες και τα οφέλη από την ανάπτυξη καινοτομιών.
- Ανάπτυξη καινοτομικών ικανοτήτων μέσα από τη συμβουλευτική και την εκπαίδευση: Οργάνωση συμβουλευτικών δράσεων (από τον αγρότη-επιχειρηματία έως την επιχείρηση) και παράλληλη προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης.
- Έργα ανάπτυξης καινοτομιών: Χρηματοδότηση έργων που στηρίζουν την ανάπτυξη καινοτομιών, όπως για παράδειγμα η ανάπτυξη νέων προϊόντων και διαδικασιών, ο σχεδιασμός νέων προϊόντων και

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

οργανωτικών καινοτομιών, η ανάπτυξη στρατηγικών διείσδυσης στην αγορά και η δημιουργία clusters και συνεργατικών δικτύων.

- Χρηματοδότηση υλοποίησης καινοτομιών: Χρηματοδοτήσεις με τη μορφή επιδοτήσεων, που υποστηρίζουν την υλοποίηση των καινοτομιών σε παραγωγική κλίμακα και την ανάπτυξη του παραγωγικού δυναμικού.

Ακολουθούν οι τομείς προτεραιότητας της ΠΕ-ΕΣΣΕ της ΠΣτΕ, καθώς και μια συνοπτική περιγραφή τους:

A. Αγροδιατροφή

Η ανάπτυξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων του πρωτογενή τομέα και της σχετιζόμενης μεταποίησης θα βασιστεί, τόσο στα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η περιοχή, όπως η φύση, οι πρώτες ύλες και η καλλιεργητική και μεταποιητική παράδοση, όσο και στην αξιοποίηση της γνώσης και της τεχνολογίας. Έμφαση θα δοθεί στα προϊόντα που έχουν ενταχθεί στο «Καλάθι της Στερεάς Ελλάδας», με προτεραιότητα σε όσα έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό και σε εκείνα που αναδεικνύουν την ταυτότητα της περιοχής.

Επιπλέον, η στρατηγική δίνει έμφαση:

- Στη διαφοροποίηση του αγροτικού προϊόντος και των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας με βελτίωση των χαρακτηριστικών και της ποιότητας των καλλιεργούμενων και των εκτρεφόμενων ειδών καθώς και της υγιεινής και της ασφάλειας
- Στην εφαρμογή τεχνολογιών ανάκτησης φυσικών πόρων πχ ενέργεια, νερό
- Στη προστασία του περιβάλλοντος και των θαλάσσιων πόρων
- Στην αύξηση της παραγωγικότητας στις καλλιέργειες και στις υδατοκαλλιέργειες
- Στην εισαγωγή αρχών κυκλικής οικονομίας
- Στη διεύρυνση της τυποποίησης και στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των τροφίμων
- Στην προώθηση των προϊόντων και στην ανάπτυξη των δικτύων πωλήσεων με έμφαση στην τουριστική αγορά, την υποκατάσταση εισαγωγών για προϊόντα μικρής κλίμακας παραγωγής και τις εξαγωγές
- Στην ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών με το εξειδικευμένο Τμήμα του ΕΚΠΑ (Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και οποιαδήποτε άλλο δυνητικό Ερευνητικό Ινστιτούτο.
- Συμβίωση και ανάπτυξη της συνεργασίας με άλλες οικονομικές δραστηριότητες, όπως η βιομηχανία της εμπειρίας πχ τουρισμός, πολιτισμός
- Στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μέσω δράσεων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

B. Πράσινη Καινοτομία, Εξοικονόμηση και Παραγωγή Ενέργειας από ΑΠΕ και Βιοκαύσιμα

- Η επιτυχία της Στρατηγικής της ΠΣτΕ για την ανάπτυξη της Βιομηχανίας της Εμπειρίας και της Αγροδιατροφής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος. Οι μεγάλες βιομηχανικές συγκεντρώσεις στην ΠΣτΕ ασκούν σημαντικές περιβαλλοντικές πιέσεις, είτε με τη μορφή της έκλυσης αερίων του θερμοκηπίου, είτε με την

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

κατανάλωση φυσικών πόρων (π.χ. νερού), είτε, τέλος, με τη δημιουργία στερεών και υγρών αποβλήτων. Οι πιέσεις αυτές θα πρέπει να αντιμετωπιστούν χωρίς όμως να αυξηθεί το κόστος παραγωγής, γεγονός που θα είχε ως συνέπεια τη μείωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Στην κατεύθυνση αυτή, οι παρεμβάσεις θα στοχεύσουν: Στην ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να επενδύσουν σε τεχνολογικές αλλαγές, οι οποίες θα επιτρέψουν τη μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος, με την τεκμηρίωση των ωφελειών σε οικονομικούς όρους. Στην εφαρμογή τεχνολογιών ανάκτησης φυσικών πόρων πχ ενέργεια, νερό.

- Στην ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών με τα Πανεπιστημιακά Τμήματα με έδρα την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και τα θεσμοθετημένα εργαστήριά τους, καθώς και με δυνητικά ερευνητικά ινστιτούτα που ικανοποιούν την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης..
- Στην ενθάρρυνση της εφαρμογής αρχών κυκλικής οικονομίας και βιομηχανικής συμβίωσης.

Γ. Αλυσίδα Αξίας του Μετάλλου

Η μεταλλευτική δραστηριότητα συμπεριλαμβάνεται στον δευτερογενή τομέα, ο οποίος απορροφά το 22,7% της απασχόλησης, ενώ, ακόμη και στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης η συμμετοχή του στην ΑΠΑ σημείωσε άνοδο (35,7% το 2010 και 38,7% το 2019 σύμφωνα με στοιχεία τις ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Το 2019 λειτουργούσαν 3.112 μεταποιητικές μονάδες (4,8% της χώρας βάσει στοιχείων της Eurostat). Ο δευτερογενής τομέας διακρίνεται από σχετικά υψηλή παραγωγικότητα, ενώ η παραγωγική βάση παρουσιάζει μέτρια διαφοροποίηση, με προσανατολισμό προς την εξόρυξη, λόγω της ύπαρξης σημαντικών κοιτασμάτων (βωξίτες, σιδηρονικέλιο, μαγνησίτες), που συνέβαλαν στη δημιουργία δυναμικών μονάδων. Το 10,27% των επιχειρήσεων εξόρυξης της χώρας λειτουργούν στην ΠΣΤΕ. Η μεταποίηση δεν παρουσιάζει ισχυρές ενδοπεριφερειακές διακλαδικές σχέσεις, με εξαίρεση τον κλάδο της μεταλλουργίας (και ιδιαίτερα σε αυτόν του αλουμινίου), ενώ παραμένει χωρικά συγκεντρωμένη, δημιουργώντας περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις. Ορισμένες μονάδες εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας συμβάλλουν στην απασχόληση και την παραγωγικότητα, αλλά δεν αποτελούν βάση για την προώθηση της έρευνας και τη διάχυση των αποτελεσμάτων της. Η απόλυτη διασφάλιση των λατομικών/μεταλλευτικών ζωνών, η οργάνωση της βιομηχανικής δραστηριότητας και η προστασία της αγροτικής γης βρίσκονται στην προμετωπίδα του νέου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου για τη Στερεά Ελλάδα. Κεντρική επιλογή για την ΠΣΤΕ παραμένει η διατήρηση και η ενίσχυση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα. Πιο συγκεκριμένα, για τη βιομηχανική παραγωγή, προωθεί την περαιτέρω ανάπτυξη των ΒΙΟΠΑ Άμφισσας και Καρπενησίου, καθώς και την προώθηση οργανωμένων βιομηχανικών συστάδων στους άξονες Λαμίας – Μακρακώμης, Σπερχειάδας – Καρπενησίου και Μακρακώμης – Δομοκού. Το νέο πλαίσιο ζητεί να αποφεύγεται (χωρίς ωστόσο να απαγορεύεται) η διάσπαρτη χωροθέτηση νέων βιομηχανικών εγκαταστάσεων και η γραμμική επέκταση της βιομηχανικής δραστηριότητας κατά μήκος της Εθνικής Οδού. Προκρίνει, δε, την άμεση κατάργηση των παρεκκλίσεων της εκτός σχεδίου δόμησης. Σύμφωνα με το Γενικό Διευθυντή της Eurometaux, το 2050 θα υπάρξει ζήτηση στην ΕΕ για 33% περισσότερο αλουμίνιο, 35% περισσότερο χαλκό, 50% περισσότερο πυρίτιο, 100% περισσότερο νικέλιο, 300% περισσότερο κοβάλτιο, 3.500% περισσότερο λίθιο. Αυτά τα μέταλλα είναι απαραίτητα για την παραγωγή μπαταριών στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και στα συστήματα αποθήκευσης ενέργειας, ενώ στην παραγωγή ορισμένων αυτών συμμετέχει η ΠΣΤΕ με υψηλά ποσοστά σε σχέση με τη συνολική ευρωπαϊκή παραγωγή. Η ΠΣΤΕ συμμετέχει σε διαπεριφερειακά προγράμματα με θέμα την ενίσχυση των πολιτικών υπεύθυνης εξόρυξης

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

και της ανθεκτικότητας των πρώτων υλών με έμφαση τόσο στις κρίσιμες πρώτες ύλες όσο και στα στρατηγικής σημασίας μέταλλα.

Η μεταλλευτική και μεταλλουργική δραστηριότητα συγκαταλέγονται στους πλέον ενεργοβόρους κλάδους της βιομηχανίας, καθώς απαιτεί μεγάλες ποσότητες ενέργειας τόσο στο στάδιο της εξόρυξης όσο και κυρίως στη φάση της επεξεργασίας και μεταποίησης των μεταλλευμάτων (π.χ. ηλεκτρόλυση στην παραγωγή αλουμινίου). Το υψηλό ενεργειακό κόστος επηρεάζει άμεσα την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Ελλάδα όπου οι τιμές ενέργειας είναι σχετικά αυξημένες σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Παράλληλα, η εξάρτηση από την ενέργεια καθιστά τον κλάδο ευάλωτο σε διακυμάνσεις των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και των καυσίμων, ενώ συνδέεται και με σημαντικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, ιδίως ως προς τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών πολιτικών για την κλιματική ουδετερότητα και τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται η ανάγκη:

- για **ενίσχυση της ενεργειακής αποδοτικότητας** των μονάδων,
- για **αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας** στη μεταλλουργική παραγωγή,
- και για **τεχνολογική καινοτομία** που θα μειώσει την ενεργειακή ένταση της παραγωγικής διαδικασίας.

Ιδιαίτερα για την ΠΣΤΕ, όπου δραστηριοποιούνται σημαντικές μονάδες παραγωγής αλουμινίου και άλλων μετάλλων, η ενεργειακή διάσταση αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη μελλοντική ανάπτυξη του κλάδου, αλλά και για τη συμβολή του στην πράσινη μετάβαση της οικονομίας.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, οι παρεμβάσεις θα στοχεύσουν:

- Στην ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να επενδύσουν σε τεχνολογικές αλλαγές που θα επιτρέψουν τη μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος, με την τεκμηρίωση των ωφελειών σε οικονομικούς όρους
- Στην εφαρμογή τεχνολογιών ανάκτησης θερμότητας.
- Χρήση πράσινων προϊόντων, πρακτικών και υλικών στις διεργασίες.
- Έρευνα σε κρίσιμες πρώτες ύλες, καθώς και στην ανακύκλωση μετάλλων, συμπεριλαμβανομένης της αστικής εξόρυξης. Στην ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών με τα πανεπιστημιακά τμήματα με έδρα την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και Θεσμοθετημένα Εργαστήρια τους, καθώς και με δυνητικά Ερευνητικά Ινστιτούτα, που ικανοποιούν την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.
- Στην ενθάρρυνση εφαρμογής αρχών κυκλικής οικονομίας και βιομηχανικής συμβίωσης.
- Συστήματα παρακολούθησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων με συνεργατικούς σχηματισμούς.
- Δημιουργία “μεταλλουργικών οικοσυστημάτων” για σύνδεση εξόρυξης – μεταποίησης – τελικών προϊόντων

Δ. Βιομηχανία της Εμπειρίας

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Βιομηχανία της Εμπειρίας και ιδιαίτερα, το βασικό της συστατικό, ο τουρισμός, είναι μια διεθνοποιημένη βιομηχανία και, επομένως οι δραστηριότητες στην ΠΣΤΕ αποτελούν τμήμα μιας παγκόσμιας αλυσίδας αξίας. Στρατηγικός στόχος για την επίτευξη του οράματος της ΠΣΤΕ είναι η βιώσιμη οικονομική αναβάθμιση του τουρισμού και των συσχετιζόμενων κλάδων, δηλαδή η μετακίνηση των επιχειρήσεων σε δραστηριότητες και αγορές οι οποίες είναι περισσότερο κερδοφόρες, μεγαλύτερης έντασης δεξιοτήτων και τεχνολογίας και αναπτύσσονται σε αρμονία με το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Η στρατηγική αναβάθμισης στοχεύει σε τέσσερις άξονες:

1. Διεύρυνση της αλυσίδας της αξίας: Επιδιώκεται η προσέλκυση περισσότερων δραστηριοτήτων στην αλυσίδα αξίας της βιομηχανίας της εμπειρίας με την ανάπτυξη των διασυνδέσεων του τουρισμού με την αγροτική οικονομία και τη μεταποίηση των 278 αγροτικών προϊόντων, την αξιοποίηση του πολιτισμού και τη διασύνδεση των επιχειρήσεων πολιτιστικών προϊόντων με τον τουρισμό, τον προσανατολισμό της τοπικής βιοτεχνίας στην παραγωγή προϊόντων που αξιοποιούνται από τις τουριστικές επιχειρήσεις (π.χ. εξοπλισμός) ή την παραγωγή προϊόντων για τους τουρίστες (κοσμήματα, χειροτεχνήματα κ.λπ.).
2. Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος - ανάπτυξη του τουρισμού εμπειρίας: Διαφοροποίηση από το μοντέλο «ήλιος και θάλασσα» και τον μαζικό τουρισμό, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρει ο φυσικός και πολιτισμικός πλούτος της Περιφέρειας.
3. Αναβάθμιση των καταλυμάτων σε ανώτερο επίπεδο υπηρεσιών: Η αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών από τα καταλύματα (ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια) συνδέεται τόσο με την αναβάθμιση της κατηγορίας τους (αστέρια ή κλειδιά), όσο και με την απόκτηση σημάτων ποιότητας, όπως τοπικό σήμα ποιότητας και οικολογικές πιστοποιήσεις (eco-labels).
4. Χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και καθαρών τεχνολογιών: Η χρήση των ΤΠΕ επιτρέπει την αύξηση της παραγωγικότητας, την άμεση προώθηση των υπηρεσιών, την απεξάρτηση από τους ενδιάμεσους και την άμεση διαχείριση των κρατήσεων. Επίσης, η υιοθέτηση καθαρών τεχνολογιών και τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας επιτρέπει τη μείωση του κόστους, τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον και τη δημιουργία φιλικής προς το περιβάλλον εικόνας, η οποία, στη συνέχεια, μπορεί να αποτελέσει το «εισιτήριο» για την είσοδο σε αγορές οικολογικά ευαίσθητων τουριστών. Στην εφαρμογή τους, οι παραπάνω επιμέρους στρατηγικές μπορούν να συνδυαστούν και να αλληλοϋποστηριχτούν. Για παράδειγμα, η διαφοροποίηση του προϊόντος μπορεί να συνδυαστεί με τη διεύρυνση της αλυσίδας του τουρισμού, όπως π.χ., η ανάπτυξη του οικοτουρισμού ή του φυσιολατρικού τουρισμού μπορεί να υποστηριχθεί με την προώθηση πράσινων τεχνολογιών.

Η σημαντική διαφοροποίηση της υλικής και άυλης «περιουσίας» (assets) των Περιφερειακών Ενοτήτων δίνει τη δυνατότητα, αφενός της ανάδειξης μίας μοναδικής ταυτότητας για κάθε ΠΕ και αφετέρου της ανάπτυξης ενός μοναδικού μείγματος νέων τουριστικών προϊόντων εμπειρίας που περιλαμβάνουν:

- Πολιτισμικό τουρισμό
- Θρησκευτικό τουρισμό
- Αγροτουρισμό
- Ιαματικό και αναζωογονητικό τουρισμό
- Οικοτουρισμό - φυσιολατρικό τουρισμό
- Αθλητικό τουρισμό

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Θαλάσσιο τουρισμό (καταδυτικός, ιστιοπλοϊκός κ.λπ.)
- Χειμερινό τουρισμό και τουρισμό περιπέτειας
- Συνεδριακό τουρισμό

Οι προορισμοί είναι μοναδικοί στο βαθμό που καθένας προσφέρει ένα μοναδικό σύνολο ευκαιριών εμπειρίας. Η δημιουργία εμπειρίας συνεπάγεται τη δημιουργία ενός μύθου, τον οποίο θα ζήσει ο επισκέπτης μέσα από ένα σύνολο δραστηριοτήτων. Ο μύθος αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία πώλησης του προορισμού. Η δημιουργία της εμπειρίας απαιτεί την ενεργή συμμετοχή τόσο των τουριστών όσο και της τοπικής κοινότητας, η οποία θα δώσει ζωή στο μύθο.

Ε. Περιβάλλον: Μείωση Οικολογικού Αποτυπώματος σε Γεωργία, Κτηνοτροφία, Μεταποίηση και Τουρισμό

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία παρέχει έναν οδικό χάρτη δράσεων για την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων, τη μετάβαση σε μια καθαρή κυκλική οικονομία, την ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής, την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και τη μείωση της ρύπανσης. Περιγράφει αδρομερώς τις απαιτούμενες επενδύσεις και τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να εξασφαλιστεί ότι η μετάβαση θα είναι δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς. Έχει ως στόχο να καταστήσει την Ευρώπη κλιματικά ουδέτερη έως το 2050. Για να γίνει ο στόχος αυτός νομικά δεσμευτικός, η Επιτροπή πρότεινε τον Ευρωπαϊκό Νόμο για το Κλίμα, με τον οποίο τίθεται επίσης ένας νέος, πιο φιλόδοξος στόχος για τη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή: «Η δράση για το κλίμα και η Πράσινη Συμφωνία», 2021)

Τα Προγράμματα Δράσης για το Περιβάλλον (ΠΔΠ) κατευθύνουν τη χάραξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ από τις αρχές της δεκαετίας του 1970. Στις 4 Οκτωβρίου 2019, το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα για ένα μελλοντικό 8ο ΠΔΠ, καλώντας την Επιτροπή να παρουσιάσει ένα φιλόδοξο και εστιασμένο πρόγραμμα για την περίοδο 2021–2030.

Το Μάρτιο του 2021, οι πρέσβεις των κρατών-μελών της ΕΕ ενέκριναν εντολή διαπραγματεύσεων του Συμβουλίου με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για συμφωνία σχετικά με το 8ο ΠΔΠ, το οποίο θα χρησιμεύσει ως οδηγός για τη χάραξη και την εφαρμογή πολιτικής για το περιβάλλον και το κλίμα έως το 2030. Το 8ο ΠΔΠ αποσκοπεί στην επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης κατά τρόπο δίκαιο και χωρίς αποκλεισμούς, με μακροπρόθεσμο στόχο για το 2050 την «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας» όπως θεσπίστηκε με το 7ο ΠΔΠ. Οι έξι θεματικοί στόχοι προτεραιότητας του 8ου ΠΔΠ αφορούν:

- Τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- Την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- Ένα μοντέλο ανάπτυξης που επιστρέφει στον πλανήτη περισσότερο από όσα του αφαιρεί
- Τη φιλοδοξία μηδενικής ρύπανσης
- Την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και
- Τη μείωση των βασικών περιβαλλοντικών και κλιματικών πιέσεων που σχετίζονται με την παραγωγή και την κατανάλωση.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επίσημη Ανάπτυξη για Όλους

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, σε ό,τι αφορά τον αγροτικό τομέα, προτείνει τα εξής:

- Προτεραιότητα στη χρήση αποβλήτων (γεωργο-κτηνοτροφικών μονάδων και βιομηχανιών, αστικών)
- Ενημέρωση, εκπαίδευση και καθοδήγηση των αγροτών για την ανάγκη και τα κίνητρα εφαρμογής περιβαλλοντικά φιλικών πρακτικών στον πρωτογενή τομέα
- Οργάνωση εφοδιαστικής αλυσίδας και χωροθέτηση των θέσεων για την προσωρινή αποθήκευση της αγροτικής/δασικής υπολειμματικής βιομάζας
- Διατήρηση και επέκταση του καθεστώτος πιστοποίησης αειφορίας των βιοκαυσίμων, βιορευστών και στερεών καυσίμων, ώστε να εξασφαλιστεί η χρήση μόνο αειφόρων βιοκαυσίμων, βιορευστών και στερεών καυσίμων στην ελληνική επικράτεια.
- Αειφόρος διαχείριση δασών: ορθολογική υλοτόμηση των δασών, με επικαιροποίηση των διαχειριστικών μελετών δασών στα κατά τόπους δασαρχεία της χώρας και προγραμματισμό αειφόρου κύκλου περιοδικών υλοτομιών, με συγκεκριμένες απαιτήσεις και προϋποθέσεις. Επιπρόσθετα, θα διερευνηθεί η κατάρτιση στρατηγικής στον τομέα LULUCF, με σκοπό την αύξηση των δασώσεων, ώστε να μεγιστοποιηθεί η συνεισφορά των απορροφήσεων στη μετάβαση προς ένα μέλλον κλιματικής ουδετερότητας.
- Ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα μέσω της προώθησης ενεργειακών καλλιεργειών ξυλώδους βιομάζας ή πρεμνοφυών φυτειών
- Δημιουργία και ενίσχυση εγχώριας αγοράς βιοαιθανόλης.

Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, ο Τομέας Ε (Περιβάλλον: Μείωση Οικολογικού Αποτυπώματος σε Γεωργία, Κτηνοτροφία, Μεταποίηση και Τουρισμό) προσεγγίζεται ως ένας Τομέας με τον Τομέα Β. (Πράσινη Καινοτομία, Εξοικονόμηση και Παραγωγή Ενέργειας από ΑΠΕ και Βιοκαύσιμα), αναγνωρίζοντας τα κοινά στοιχεία της Πράσινης Μετάβασης που εμπεριέχουν.

5. Πρόγραμμα «ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ» 2021-2027 και Έξυπνη Εξειδίκευση

Το Πρόγραμμα «ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ» 2021-2027 εγκρίθηκε από την ΕΕ τον Αύγουστο του 2022 (ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 29.8.2022: CCI 2021EL16FFPR012). Στο σχεδιασμό του προγράμματος έχουν ληφθεί υπόψη οι ανωτέρω μελέτες, καθώς και η μελέτη για την επικαιροποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (Περιφερειακή Εξειδίκευση).

Το Πρόγραμμα «ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ» 2021-2027 διαρθρώνεται στη βάση των Στόχων Πολιτικής της νέας Πολιτικής Συνοχής, στοχεύοντας να καλύψει εστιασμένες ανάγκες και προκλήσεις της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Το Πρόγραμμα χρηματοδοτεί πράξεις που συνάδουν με την Περιφερειακή Εξειδίκευση της ΕΣΕΕ, μέσω του Στόχου Πολιτικής 1 «Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ» και, συγκεκριμένα, μέσω των Ειδικών Στόχων RSO1.1 και RSO1.3.

Ειδικός στόχος: RSO1.1 Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών

Για την ανάπτυξη ενός νέου παραγωγικού προτύπου στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, το οποίο βασίζεται στη διάχυση της καινοτομίας και στη μεταφορά τεχνολογίας από τον ερευνητικό στον παραγωγικό τομέα της περιφερειακής οικονομίας, προβλέπεται η υλοποίηση μιας σειράς παρεμβάσεων που αφορούν στην ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας, με την αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογιών από τις επιχειρήσεις της ΠΣΤΕ.

Οι παρεμβάσεις του Ειδικού Στόχου υλοποιούνται στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, επιδιώκοντας τη συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας στην ΠΣΤΕ. Προτεραιότητα θα δοθεί στους τομείς που αναδεικνύονται από την περιφερειακή εξειδίκευση της ΕΣΕΕ 2021-2027: Αγροδιατροφή, Πράσινη Καινοτομία – Εξοικονόμηση και Παραγωγή Ενέργειας από ΑΠΕ και βιοκαύσιμα, Στήριξη της Αλυσίδας Αξίας του Μετάλλου, Βιομηχανία της Εμπειρίας - Τουρισμός, Περιβάλλον – μείωση οικολογικού αποτυπώματος σε γεωργία, κτηνοτροφία, μεταποίηση και τουρισμό.

Οι παρεμβάσεις του Ειδικού Στόχου παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα με τους Ειδικούς Στόχους του ΕΠΑ 2021-2025 για την Έρευνα & Ανάπτυξη και την Καινοτομία & Επιχειρηματικότητα, οι οποίοι επιδιώκουν την ενίσχυση της έρευνας και την παρακολούθηση των σύγχρονων τεχνολογικών εξελίξεων, καθώς και με τον 4ο Πυλώνα του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0) «Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας», ως προς την ανάγκη προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας.

Ενδεικτικές δράσεις που προβλέπονται είναι οι ακόλουθες :

- Στήριξη επιχειρήσεων για την ενίσχυση της δημιουργίας συνεργασιών ή δομών καινοτομίας και των συναφών επιδόσεων τους στην έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία μέσα από τη συνεργασία τους με ερευνητικούς / ακαδημαϊκούς φορείς.

Η δράση περιλαμβάνει την παροχή ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που λειτουργούν στους τομείς προτεραιότητας της ΠΣΕΕ για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων, σε σύμπραξη με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα ή Ερευνητικά κέντρα με στόχο την ενίσχυση των επιδόσεων τους στην Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία. Η δράση επίσης περιλαμβάνει την παροχή ενισχύσεων σε Πανεπιστημιακά Ιδρύματα ή Ερευνητικά κέντρα με στόχο την ενίσχυση των επιδόσεων τους στην Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία. Μέσω των ενισχύσεων επιδιώκεται η αύξηση σε φυσικούς και χρηματικούς όρους των ιδιωτικών επενδύσεων τεχνολογικής και μη τεχνολογικής καινοτομίας στην ΠΣΤΕ και η ενίσχυση της μεταποίησης και των ενδοπεριφερειακών εστιών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με τη συμμετοχή βιομηχανικών επιχειρήσεων.

- Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων, με τη δυναμική συμμετοχή και ερευνητικών (ακαδημαϊκών ή άλλων) οργανισμών, για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και μεθόδων παραγωγής σε τομείς προτεραιότητας της ΠΣΕΕ.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η δράση αποσκοπεί στην ενθάρρυνση συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων της Περιφέρειας, με στόχο την ανάπτυξη των επιχειρηματικών και καινοτομικών δικτύων και συνεργασιών μεταξύ τους, με επικέντρωση στις εστίες ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της ΠΣΤΕ, ενίσχυση νεοφυών επιχειρήσεων, τεχνοβλαστών, κλπ. Στους συνεργατικούς σχηματισμούς των επιχειρήσεων είναι δυνατόν να συμμετέχουν Πανεπιστήμια της Περιφέρειας ή λοιποί Ερευνητικοί Φορείς. Μορφές συνεργασίας όπως η δημιουργία θερμοκοιτίδας, η στήριξη συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας και δικτύων επιχειρήσεων προς όφελος των ΜΜΕ, άλλα συνεργατικά σχήματα επιχειρήσεων – πανεπιστημίων μπορούν να εντάσσονται στη δράση, μετά την εφαρμογή των διαδικασιών επιχειρηματικής ανακάλυψης σε περιφερειακό επίπεδο.

- Εκσυγχρονισμός/αναβάθμιση ερευνητικών υποδομών ερευνητικών κέντρων-ακαδημαϊκών ιδρυμάτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και μεθόδων παραγωγής σε τομείς προτεραιότητας της ΠΣΤΕ.

Η δράση στοχεύει στην ανάπτυξη της δυναμικότητας και αποτελεσματικότητας του περιφερειακού καινοτομικού συστήματος σε ό,τι αφορά τα παραγόμενα ερευνητικά και καινοτομικά αποτελέσματα για τη δημιουργία προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, τη βελτίωση των υφιστάμενων μηχανισμών μεταφοράς τεχνολογίας και διάχυσης καινοτομίας, την ανάπτυξη των υποδομών υποστήριξης της καινοτομικής επιχειρηματικότητας και τη βελτίωση των συνθηκών και των μορφών που αφορούν στην αξιοποίηση της Οικονομίας της Γνώσης, συμβάλλοντας στην επίτευξη των αντίστοιχων αποτελεσμάτων προηγούμενων προγραμματικών περιόδων, πχ ΕΣΠΑ 2021-2027. Μέσω της δράσης ενισχύονται ερευνητικές υποδομές ΑΕΙ περιλαμβανομένων Ερευνητικών Κέντρων ΑΕΙ που εδρεύουν ή έχουν υποδομές στην ΠΣΤΕ για την κάλυψη αναγκών σε υποδομές και εξοπλισμό των Τμημάτων, Εργαστηρίων και Ινστιτούτων των ΑΕΙ της Περιφέρειας. Ειδικότερα, η χρηματοδότηση απευθύνεται σε υφιστάμενες ερευνητικές υποδομές στην Περιφέρεια, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στο Πολυετές Σχέδιο Ερευνητικών Υποδομών όπως αυτό επικαιροποιείται από την ΓΓΕΚ. Η ανάγκη ενίσχυσης αυτών των φορέων θα προκύψει από την εφαρμογή της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης σε περιφερειακό επίπεδο και θα αφορά αποκλειστικά στους τομείς επικέντρωσης της ΠΣΤΕ, σε εφαρμογή όσων ορίζονται από τα κριτήρια διαχωρισμού μεταξύ των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων, σύμφωνα με το ΕΣΠΑ 2021-2027.

- Ανάπτυξη και Αναβάθμιση Μηχανισμών και Δομών Στήριξης Επιχειρήσεων.

Μέσω της δράσης επιδιώκεται η ενίσχυση και αναβάθμιση του ρόλου του Κέντρου Υποστήριξης Επιχειρήσεων (ΚΥΕ), το οποίο ήδη λειτουργεί στην ΠΣΤΕ, με στόχο να αποτελέσει τον κεντρικό μηχανισμό υποστήριξης της εξειδίκευσης, εφαρμογής και παρακολούθησης της ΠΣΕΕ. Το ΚΥΕ θα υποστηρίξει την αρμόδια Διεύθυνση της Περιφέρειας για την οργάνωση της διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης σε περιφερειακό επίπεδο, επιδιώκοντας την κινητοποίηση του παραγωγικού ιστού και την ενθάρρυνση κυρίως των μεγάλων επιχειρήσεων της ΠΣΤΕ, προκειμένου να συμμετέχουν στις σχετικές διαδικασίες.

Επιπλέον, θα συμβάλει στην καταγραφή και παρακολούθηση των επιδόσεων της ΠΣΤΕ στους τομείς Ε&Κ, για την εφαρμογή επιμέρους πολιτικών ανάδειξης του καινοτομικού χαρακτήρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, στον συντονισμό και ενδυνάμωση όλων των φορέων του οικοσυστήματος καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της ΠΣΤΕ καθώς και στη διαμεσολάβηση μεταξύ της ακαδημαϊκής/ερευνητικής κοινότητας και των επιχειρήσεων σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο, με σκοπό την αύξηση των συμφωνιών μεταφοράς τεχνολογίας, τη συστηματική ανταλλαγή γνώσης και τη χρήση αποτελεσμάτων μελετών και ερευνών που θα υλοποιηθούν.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το ΚΥΕ θα βρίσκεται σε συνεχή διαβούλευση με τις επιχειρήσεις σε βασικές αλυσίδες αξίας, λειτουργώντας ως διαρκής μηχανισμός ανάδειξης νέων ιδεών και προετοιμασίας έργων με ερευνητικά και καινοτομικά αποτελέσματα.

Παράλληλα, θα υποστηρίζει την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας στην παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των δράσεων και θα εισηγείται διορθωτικές ενέργειες, ενώ θα συνεργάζεται με το ΠΣΕΚ και τους εθνικούς βραχίονες εφαρμογής και συντονισμού της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης, επιδιώκοντας την ανάδειξη των αναγκών σε επενδύσεις Ε&Κ των επιχειρήσεων της ΠΣΤΕ, ιδιαίτερα των μεγάλων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτή.

Στο Κέντρο μπορούν να συμμετέχουν εκπρόσωποι της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, των Ερευνητικών Φορέων της ΠΣΤΕ, Επιστημονικών Φορέων, των Επιχειρήσεων και άλλων φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή της ΠΣΕΕ.

Ενδεικτική κατανομή των Πόρων του Ειδικού Στόχου 1.1 στα Πεδία Παρέμβασης του Προγράμματος:

Πεδίο Παρέμβασης	Ποσό
002. Επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης υποδομής για έρευνα, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών ερευνητικών κέντρων) που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	9.000.000,00
004. Επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης υποδομής για έρευνα, δημόσιων ερευνητικών κέντρων και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	3.500.000,00
025. Εκκόλαψη επιχειρήσεων, υποστήριξη τεχνοβλαστών και παραγωγών επιχειρήσεων και νεοσύστατων επιχειρήσεων	2.000.000,00
026. Υποστήριξη συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας, μεταξύ άλλων μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητικών οργανισμών και δημόσιων αρχών και επιχειρηματικών δικτύων που ωφελούν κατά κύριο λόγο τις ΜΜΕ	3.500.000,00
028. Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων, των ερευνητικών κέντρων και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	1.000.000,00
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ RSO1.1 Σύνολο	19.000.000,00

Ειδικός στόχος: RSO1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων

Οι δράσεις του Ειδικού Στόχου εντάσσονται στον κεντρικό στόχο του ΕΣΠΑ 2021-2027 σχετικά με τη συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας. Συνδέονται άμεσα με τον άξονα της «προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας» του 4ου Πυλώνα του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0) «Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας» και υλοποιούνται σε συμπληρωματικότητα με παρεμβάσεις του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα», μέσω του οποίου υποστηρίζονται οριζόντιες παρεμβάσεις σε ΜΜΕ και υλοποιούνται οι παρεμβάσεις της ΕΣΕΕ.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ενδεικτικές δράσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου είναι οι εξής

- 1.3.1 Ενίσχυση παραγωγικών επενδύσεων (προσαρμογή/εκσυγχρονισμός παραγωγικών διαδικασιών).

Η δράση αφορά στην ένταξη επενδυτικών σχεδίων τα οποία υποβλήθηκαν στο πλαίσιο πρόσκλησης που εκδόθηκε το 2020 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Στερεά Ελλάδα» 2014-2020, με βάση τις διατάξεις του Απαλλακτικού Κανονισμού. Η πλειονότητα αυτών των επενδυτικών σχεδίων υλοποιείται από επιχειρήσεις που εντάσσονται στους τομείς προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Η ένταξη των επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου θα γίνει σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Συντονισμού και στο πλαίσιο ενιαίου χειρισμού σχετικών προσκλήσεων από τα Προγράμματα των Περιφερειών της νέας περιόδου.

- 1.3.2 Ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στο πλαίσιο Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων στην ΠΣΤΕ, κατά προτεραιότητα σε τομείς επικέντρωσης της ΠΣ ΕΕΣΕ.

Η δράση αφορά στην ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων μικρών, πολύ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, κατά προτεραιότητα στους κλάδους της ΠΣΕΕ, με στόχο την παραγωγική τους ανασυγκρότηση και στον εκσυγχρονισμό τους. Θα ενισχυθούν παρεμβάσεις σε περιοχές εφαρμογής Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων των Ειδικών Στόχων 5.1 και 5.2 του Προγράμματος, συμβάλλοντας με πρόσθετους πόρους στην επίτευξη των στόχων των στρατηγικών αυτών, όσον αφορά την ανασυγκρότηση του παραγωγικού προτύπου των περιοχών παρέμβασης με τη χρήση νέων τεχνολογιών και τη διάχυση καινοτομιών.

Επιδιώκεται τουλάχιστον το 30% της συνολικής δημόσιας δαπάνης των παραπάνω ενδεικτικών κατηγοριών δράσεων (1.3.1 και 1.3.2) να καταμετρηθεί σε επενδύσεις στους τομείς προτεραιότητας της ΠΣΕΕ, όπως έχουν αναδειχθεί από την περιφερειακή εξειδίκευση της ΕΣΕΕ για την ΠΣΤΕ: Αγροδιατροφή, Πράσινη Καινοτομία – Εξοικονόμηση και Παραγωγή Ενέργειας από ΑΠΕ και βιοκαύσιμα, Στήριξη της Αλυσίδας Αξίας του Μετάλλου, Βιομηχανία της Εμπειρίας - Τουρισμός, Περιβάλλον – μείωση οικολογικού αποτυπώματος σε γεωργία, κτηνοτροφία, μεταποίηση και τουρισμό. Στο πλαίσιο αυτό εφαρμόζονται οι διαδικασίες επιχειρηματικής ανακάλυψης, όπως περιγράφονται στο ΕΣΠΑ 2021-2027 και αναβαθμίζονται με ενέργειες και συμμετοχές, επιδιώκοντας τον διαρκή εμπλουτισμό της περιφερειακής διάστασης της ΕΣΕΕ για τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού ιστού της ΠΣΤΕ και την τροφοδότηση της διαδικασίας που εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο με νέες καινοτόμες ιδέες, καθώς και την ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου.

Στον Ειδικό Στόχο 1.3 και για το Πεδίο Παρέμβασης του Προγράμματος “021 Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων” έχουν προβλεφθεί συνολικά 8.000.000,00 ευρώ.

ΠεΠ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2021 - 2027 - Δράσεις υλοποίησης ΕΣΕΕ	
ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ / ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου μετασχηματισμού της	
<i>Ειδικός στόχος: RSO1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών (ΕΤΠΑ)</i>	Στήριξη επιχειρήσεων για την ενίσχυση των επιδόσεων τους στην έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία καθώς και τη συνεργασία τους με ερευνητικούς / ακαδημαϊκούς φορείς.
	Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων, με τη συμμετοχή δυνητικά και ερευνητικών οργανισμών, για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και μεθόδων παραγωγής σε τομείς προτεραιότητας της ΠΣΕΕ.
	Εκσυγχρονισμός / αναβάθμιση ερευνητικών υποδομών δημόσιων ερευνητικών κέντρων και ερευνητικών οργανισμών για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και μεθόδων παραγωγής σε τομείς προτεραιότητας της ΠΣΤΕ.
	Ανάπτυξη και Αναβάθμιση Μηχανισμών και Δομών Στήριξης Επιχειρήσεων
<i>Ειδικός στόχος: RSO1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ)</i>	Ενίσχυση παραγωγικών επενδύσεων (προσαρμογή/ εκσυγχρονισμός παραγωγικών διαδικασιών)
	Ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στο πλαίσιο Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων στην ΠΣΤΕ, κατά προτεραιότητα σε τομείς επικέντρωσης της ΠΣΕΕ.

6. Χαρακτηριστικά της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα χαρακτηριστικά και οι κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας της ΔΕΑ. Η μεθοδολογία υλοποίησης παρουσιάζεται αναλυτικότερα στο Σχέδιο Διοίκησης του Έργου.

6.1. Χαρακτηριστικά της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης

Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης είναι μια «εκ των κάτω προς τα πάνω» διαδικασία εντοπισμού και εξειδίκευσης των στρατηγικών περιοχών στις οποίες επικεντρώνονται οι επενδύσεις στην καινοτομία. Πρόκειται για μια συνεχή διαδικασία, ενεργή σε όλα τα στάδια της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης: τη διαμορφώνει, την ανατροφοδοτεί, την τροποποιεί, την εμπλουτίζει.

Στόχος της ΔΕΑ είναι να εντοπίσει και να αναδείξει τις προτεραιότητες μεταξύ κρίσιμων δραστηριοτήτων που συνδέουν την έρευνα και την καινοτομία με την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία, αξιοποιώντας τις ιδιαιτερότητες και δυνατότητες της χώρας αλλά και της κάθε Περιφέρειας. Τα αποτελέσματά της αποτελούν άμεση εισροή για την εξειδίκευση των δράσεων στο πλαίσιο των ειδικών στόχων 1.1 και 1.3. Στη συνέχεια, αφού εξειδικευθούν οι σχετικές δράσεις θα ακολουθήσει η εξειδίκευση και η δημοσίευση των σχετικών προσκλήσεων χρηματοδότησης.

Στο πλαίσιο αυτό οι διαδικασίες επιχειρηματικής ανακάλυψης, όπως περιγράφονται από το ΕΣΠΑ 2021-2027 υλοποιούνται με ενέργειες και συμμετοχές, επιδιώκοντας τον διαρκή εμπλουτισμό της περιφερειακής διάστασης της ΕΣΕΕ για τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και την τροφοδότηση της εθνικής διαδικασίας που εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο με νέες καινοτόμες ιδέες, καθώς και την ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου.

Οι διαδικασίες επιχειρηματικής ανακάλυψης εντάσσονται στο σύστημα διακυβέρνησης της Εθνικής Στρατηγικής, το οποίο αποτελείται από τρία επίπεδα:

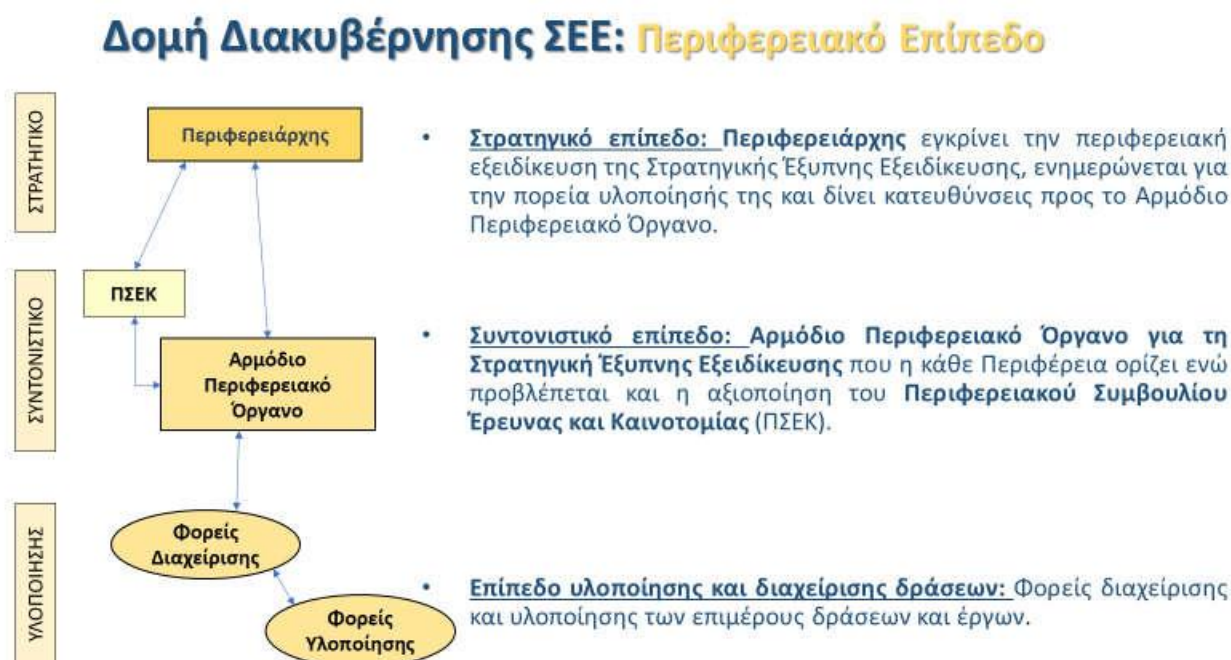
1. Το Συμβούλιο Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, το οποίο αποτελείται από τους αρμόδιους Γενικούς Γραμματείς, εκπροσώπους της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας και τρία πρόσωπα εγνωσμένου κύρους από το χώρο της επιχειρηματικότητας, της έρευνας και των νέων τεχνολογιών. Η ΠΣΤΕ εκπροσωπείται σε αυτό το επίπεδο μέσω της ΕΝΠΕ.
2. Την Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της ΕΣΕΕ (ΜΕΝ ΕΕ) και τον Μηχανισμό Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (Πλατφόρμες Καινοτομίας και Innovation Agency). Η ΠΣΤΕ στο επίπεδο αυτό εκπροσωπείται από την αρμόδια Διεύθυνση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, η οποία θα αναλάβει την υλοποίηση και παρακολούθηση της ΠΣΕΕ με την υποστήριξη του ΚΥΕ. Η Διεύθυνση συνεργάζεται με την ΜΟΝ-ΕΕ για την επικοινωνία των αποτελεσμάτων της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου και τον συντονισμό των δράσεων μεταξύ των δύο επιπέδων για την αποφυγή επικαλύψεων, ανταγωνιστικών προκηρύξεων, κλπ. Παράλληλα, επιδιώκεται η αξιοποίηση του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ) το οποίο θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς το αρμόδιο όργανο για την εξειδίκευση των προτεραιοτήτων της ΕΣΕΕ, την οργάνωση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης στην ΠΣΤΕ και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της. Το ΠΣΕΚ θα λειτουργεί και ως όργανο δικτύωσης των επιχειρήσεων της ΠΣΤΕ με την ερευνητική κοινότητα, επιδιώκοντας την κινητοποίηση των μεγάλων επιχειρήσεων της ΠΣΤΕ στην υλοποίηση της ΠΣΕΕ.

3. Τους φορείς διαχείρισης και υλοποίησης των επιμέρους δράσεων και έργων (π.χ. ΔΑ, Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης, κλπ.).

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται η δομή διακυβέρνησης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης σε Περιφερειακό Επίπεδο σύμφωνα με την Εγκεκριμένη Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Διάγραμμα 1: Δομή Διακυβέρνησης της ΣΕΕ σε Περιφερειακό Επίπεδο

Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης⁸ είναι:

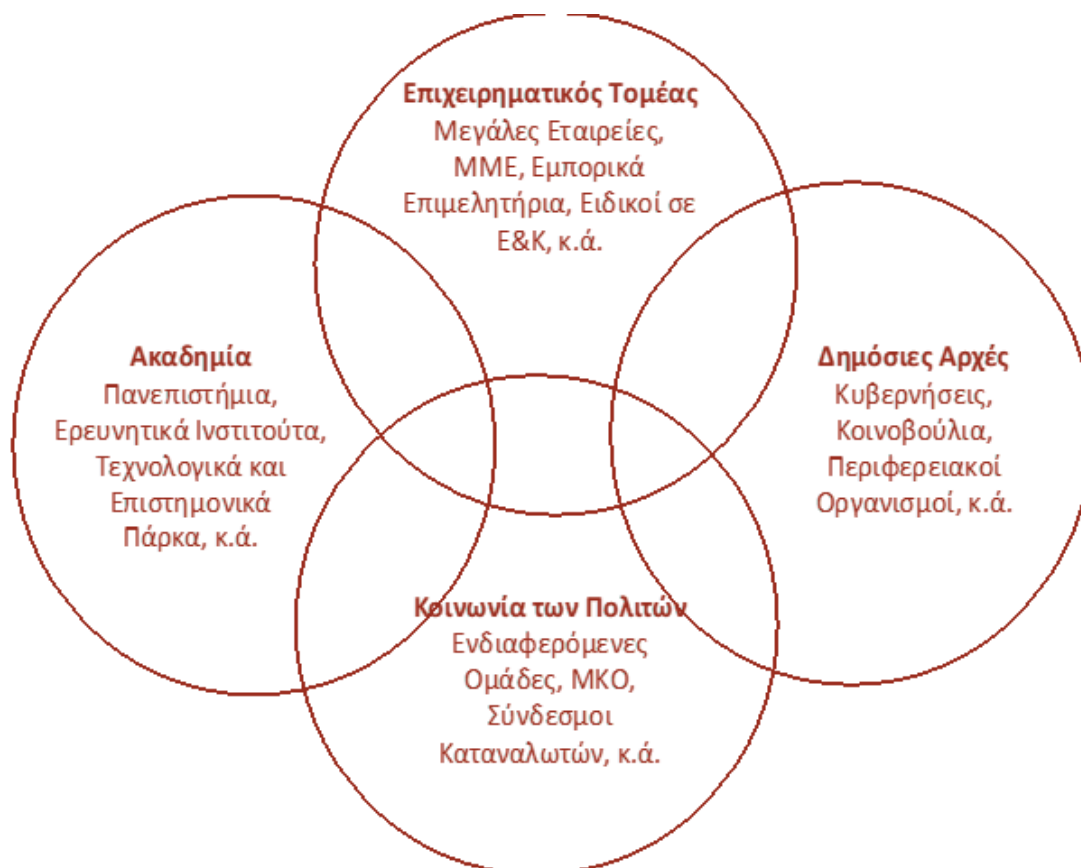
- Δυναμική και συνεχής, μέρος του κύκλου σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης της ΕΣΕΕ,
- Συστηματοποιημένη και τεκμηριωμένη, με δομή, ρόλους και διαδικασίες,
- Συμμετοχική «από κάτω προς τα πάνω» διαδικασία, με επαρκή και ισότιμη εκπροσώπηση των φορέων της τετραπλής έλικας,
- Με την απαιτούμενη ανάλυση των τομέων προτεραιότητας (δηλαδή επαρκή βαθμό λεπτομέρειας),
- Εστιασμένη (και) στην ανάδειξη νέων / αναδυόμενων δραστηριοτήτων,
- Ολοκληρωμένη, αναδεικνύοντας και τις προτεραιότητες στο πεδίο των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και την προοπτική διαπεριφερειακών και διεθνών συνεργασιών.

⁸ Με βάση τις οδηγίες την 31509 - 04-04-2023/04-04-2023 επιστολή της ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ ΜΟΝ ΕΣΕΕ με «Γενικές Κατευθύνσεις για την υλοποίηση της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης»

Επίσης είναι ιδιαίτερα σημαντικό η ΔΕΑ και ο μηχανισμός εφαρμογής της να διασφαλίζουν την ισότιμη και επαρκή εκπροσώπηση όλων των παραγόντων (φορείς τετραπλής έλικας), οι οποίοι εμπλέκονται στην επικαιροποίηση και την περαιτέρω εξειδίκευση των τομέων προτεραιότητας της ΕΣΕΕ και τον εντοπισμό των σημείων ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Διάγραμμα 2: Φορείς της 4ης έλικας

Η ΔΕΑ σε εθνικό επίπεδο έχει εξειδικευθεί σε οκτώ τομείς προτεραιότητας σε 2^ο και 3^ο επίπεδο (περιοχές παρέμβασης και προτεραιότητες αντίστοιχα). Στόχος της Περιφέρειας είναι μέσω της ΔΕΑ να προχωρήσει – πάντα στο πλαίσιο των 8 τομέων προτεραιότητας – στον προσδιορισμό των δικών της περιοχών παρέμβασης και προτεραιοτήτων. Τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από τη διενέργεια της ΔΕΑ σε περιφερειακό επίπεδο μπορεί να εμπίπτουν στις περιοχές παρέμβασης και τις προτεραιότητες που έχουν ήδη αναδειχθεί σε εθνικό επίπεδο ή και να καταλήγουν σε νέες περιοχές παρέμβασης ή/και προτεραιότητες.

Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης είναι μία συνεχής διαδικασία η οποία ακολουθεί των παρακάτω κύκλο:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εικόνα 1: Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης

Η ενεργή συμμετοχή του συνόλου των φορέων της τετραπλής έλικας είναι ο βασικός παράγοντας επιτυχίας της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης.

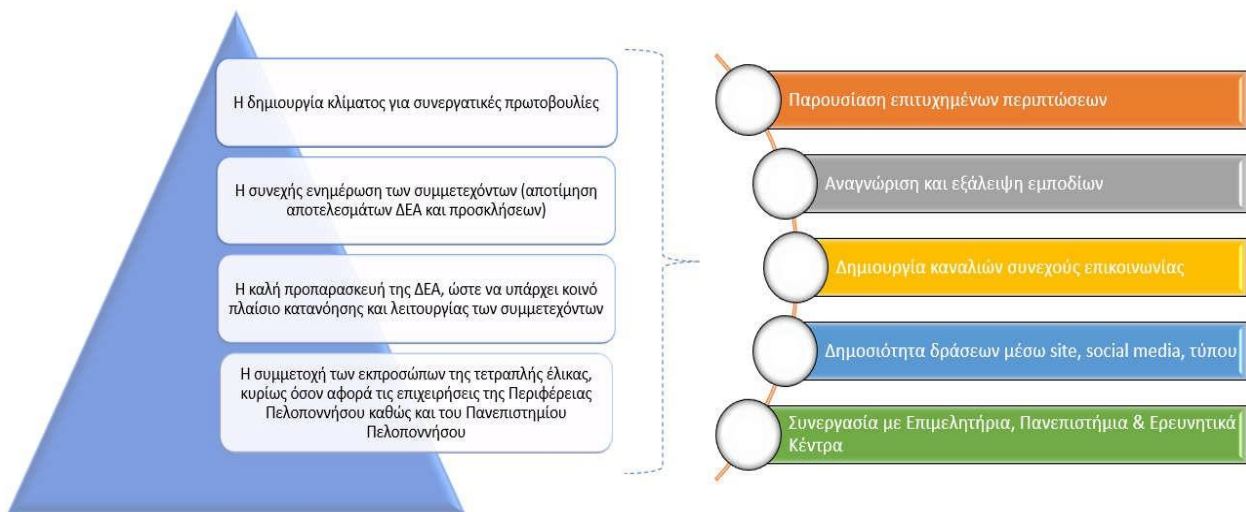
Στο παρακάτω που ακολουθεί παρουσιάζονται οι κρίσιμοι παράγοντες για την επιτυχία της ΔΕΑ σύμφωνα με τον σχεδιασμό της ΕΥΔ του Προγράμματος «» καθώς και οι ενέργειες που θα συμβάλουν στην επίτευξή τους.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εικόνα 2: Κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας ΔΕΑ και τρόποι και ενέργειες για την επίτευξή τους

6.2. Μεθοδολογία υλοποίησης της ΔΕΑ

Η ΕΥΔ του Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα», ως αρμόδιο περιφερειακό όργανο έχει την αρμοδιότητα διεξαγωγής της ΔΕΑ, υποστηριζόμενη από την Αναπτυξιακή Εταιρεία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και εξειδικευμένο σύμβουλο.

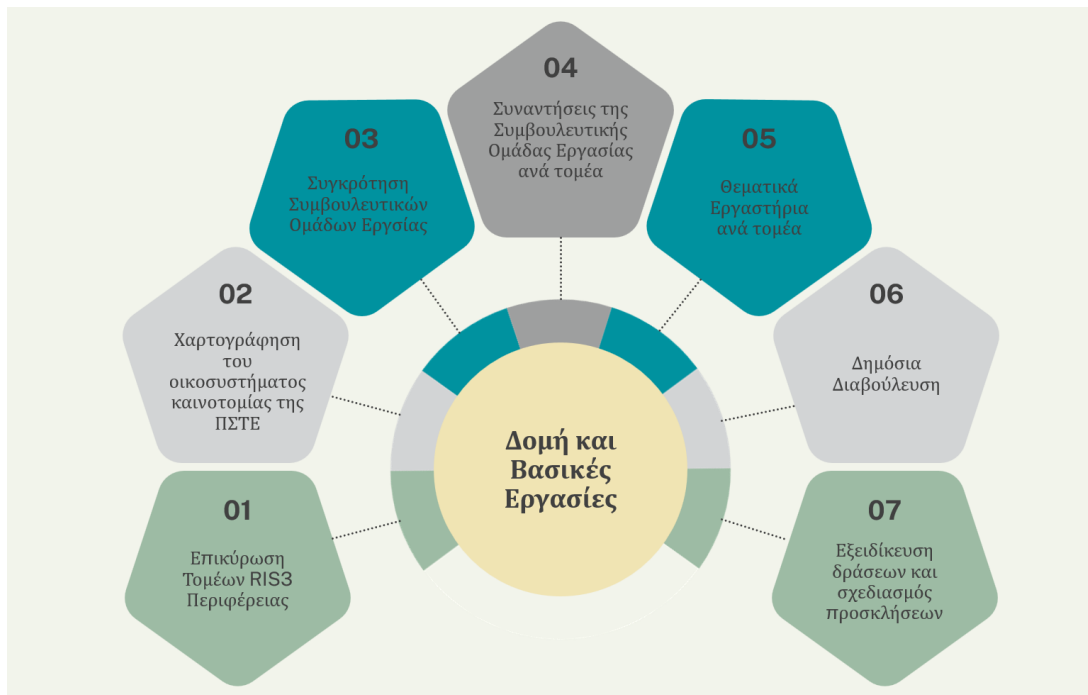
Στο πλαίσιο αυτό, έχει αναπτύξει κατάλληλη μεθοδολογία υλοποίησης της ΔΕΑ, η οποία αποτελείται από τις παρακάτω ενότητες εργασίας:

Διάγραμμα 3: Μεθοδολογία υλοποίησης ΔΕΑ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ειδικότερα οι Ενότητες Εργασίας περιλαμβάνουν τα παρακάτω επιμέρους βήματα:

01 Επικύρωση Τομέων RIS3 ΠΣΤΕ

1. Συνοπτική παρουσίαση των προτεινόμενων τομέων εξειδίκευσης - Βασισμένη σε προηγούμενη ανάλυση
2. Αποολόγηση επιλογής κάθε τομέα – Με βάση δεδομένα οικοσυστήματος, κρίσιμους δείκτες και δυναμικό καινοτομίας

02 Χαρτογράφηση του οικοσυστήματος καινοτομίας

1. Χαρτογράφηση της Αλυσίδας Αξίας του κάθε Τομέα και των βασικών «παικτών» του οικοσυστήματος
2. Ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
3. Διαμόρφωση Πυρήνα Ενδιαφερόμενων - Συμβουλευτικής Ομάδας
4. Εκπρόσωποι: βιομηχανία, ακαδημαϊκά ιδρύματα, περιφέρειες, χρηματοδοτικοί φορείς, startups, clusters. Σύνδεση με υφιστάμενες πρωτοβουλίες: ΕΣΠΑ, RIS3, συστάδες καινοτομίας, Horizon Europe.

03 Συγκρότηση Συμβουλευτικών Ομάδων Εργασίας

1. Διαμόρφωση και Δημοσίευση Πρόσκλησης Συμμετοχής
2. Επίσημη Συγκρότηση και Ενεργοποίηση των Ομάδων
3. Ενεργοποίηση ομάδων, προγραμματισμός 1ης συνάντησης, καθορισμός συντονιστή

04 Συναντήσεις της Συμβουλευτικής Ομάδας Εργασίας ανά τομέα

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Εισαγωγική παρουσίαση και πλαίσιο συζήτησης
2. Συζήτηση με βάση δομημένα ερωτήματα – Ενδεικτικά θέματα:
  - Συμπεράσματα / Διαπιστώσεις από συμμετοχή σε δράσεις όπως το «Ερευνώ–Δημιουργώ–Καινοτομώ»
  - Επιθυμητό επίπεδο εξειδίκευσης της RIS3
  - Προτάσεις διατύπωσης των παρεμβάσεων- Αναδιαμόρφωση λεκτικού για σαφήνεια ή εφαρμοσιμότητα
  - Προτάσεις για νέες δράσεις
  - Προτάσεις για διαθεματικότητα και τρόπους προσέγγισης (π.χ. κυκλική οικονομία, Industry 4.0)
  - Προτάσεις για αλυσίδες αξίας
  - Απαιτούμενες δεξιότητες για την ανάπτυξη του τομέα

05 Θεματικά Εργαστήρια ανά τομέα

1. Οργάνωση εργαστηρίων ανά τομέα ή θεματική περιοχή
2. Συντονισμός από μέλη της Συμβουλευτικής Ομάδας Εργασίας
3. Χρήση μεθόδων co-creation για ενίσχυση της συμμετοχικότητας
4. Διαδραστική συμμετοχή επιχειρήσεων, ερευνητών, τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινωνικών εταίρων
5. Συλλογή προτάσεων για:
  - Πιλοτικά έργα
  - Τεχνολογικές κατευθύνσεις
  - Ανάγκες σε Έρευνα & Καινοτομία (R&I)
1. Ανίχνευση περιοχών σύγκλισης μεταξύ φορέων / Καταγραφή διαφοροποιήσεων / εναλλακτικές προσεγγίσεις ή εξειδικεύσεις
2. Εκκίνηση διατομεακών συνεργασιών, εντοπίζοντας:
  - Συνδέσεις ανάμεσα σε διαφορετικούς τομείς
  - Ευκαιρίες για οριζόντιες δράσεις

06 Δημόσια Διαβούλευση

1. Ανάρτηση του κειμένου σε πλατφόρμα διαβούλευσης
2. Περίοδος σχολιασμού: 2–4 εβδομάδες
3. Δυνατότητα υποβολής παρατηρήσεων, νέων προτάσεων σε τυποποιημένη φόρμα
4. Προώθηση της διαβούλευσης

07 Εξειδίκευση δράσεων & σχεδιασμός προσκλήσεων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Καθορισμός Ειδικών Στόχων και Τύπων Δράσεων
  - Κατηγορίες παρέμβασης (π.χ. υποστήριξη R&D, μεταφορά τεχνογνωσίας, clusters)
  - Ειδικοί στόχοι ανά τομέα και θεματική
2. Διαμόρφωση Σχεδίου Προσκλήσεων και Προσδιορισμός:
  - Δυνητικών δικαιούχων (ΜμΕ, Ερευνητικοί φορείς, συμπράξεις)
  - Επιλέξιμων δαπανών
  - Προϋπολογισμού ανά πρόσκληση
  - Χρονικού ορίζοντα και σταδίων υλοποίησης
3. Διασφάλιση σύνδεσης με δείκτες και στόχους του ΕΣΠΑ
4. Ιεράρχηση & Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7. Χαρτογράφηση του Οικοσυστήματος καινοτομίας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

7.1. Τομέας Αγροδιατροφής

7.1.1. Ο Τομέας Αγροδιατροφής στη Στερεά Ελλάδα

Ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελεί έναν από τους πιο κρίσιμους και στρατηγικούς άξονες ανάπτυξης τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο (όπως στη Στερεά Ελλάδα). Οι κατευθύνσεις του τομέα —σύμφωνα με στρατηγικά σχέδια της ΕΕ, του ΟΟΣΑ, του ΥΠΑΑΤ και των Περιφερειακών Προγραμμάτων— επικεντρώνονται σε έξι βασικούς πυλώνες:

- Βιωσιμότητα,
- Καινοτομία,
- Εξωστρέφεια,
- Ποιότητα,
- Συνεργασία,
- Κοινωνική και Περιφερειακή Συνοχή

Ο αγροδιατροφικός τομέας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας αποτελεί έναν από τους πιο δυναμικούς και παραδοσιακούς κλάδους της οικονομίας της Περιφέρειας με σημαντική συνεισφορά στο ΑΕΠ της Περιφέρειας (περίπου 9% στον Μ.Ο. της τελευταίας 5ετίας) και στις εξαγωγές. Επιπλέον, με βάση τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία (Ερευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ, όπως τα συγκεντρώνει η μελέτη ΕΥ–Τράπεζα Πειραιώς για την Αγροδιατροφή), στη Στερεά Ελλάδα, το 2020, περίπου το 20% της συνολικής απασχόλησης βρίσκεται στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, δασοκομία, αλιεία).

Ο Τομέας θεωρείται “κινητήριος μοχλός” της οικονομίας της Στερεάς Ελλάδας, γιατί συνδυάζει ισχυρή πρωτογενή παραγωγή, δυναμική μεταποίηση και δυνατότητα σύνδεσης με τον τουρισμό και τη γαστρονομία.

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, χάρη τόσο στην ποικιλομορφία των τοπίων, του κλίματος και των εδαφών της, όσο και στη βαθιά γαστρονομική της ιστορία και παράδοση χιλιετιών, στην αξιοποίηση των φυσικών πόρων, έχει σήμερα να επιδείξει ένα πλούσιο χαρτοφυλάκιο αγροδιατροφικών προϊόντων υψηλής ποιότητας, όπως:

- **Γαλακτοκομικά προϊόντα:** Φέτα, Σαγανάκι, Γραβιέρα, Μυζήθρα, Ανθότυρο, γιαούρτι, ψωμοτύρι, Κατίκι Δομοκού, Φορμαέλλα
- **Ελαιόλαδο και ελιές:** Ποικιλίες όπως η Καλαμών, Κορωνέικη και η Αμφίσσης.
- **Μέλι:** Ποιότητες όπως θυμάρι, πεύκο και ανθέων.
- **Κρέατα και πουλερικά:** Αρνί, κατσίκι, χοιρινό, κοτόπουλο και αυγά.
- **Αρωματικά φυτά και βότανα:** Ρίγανη, θυμάρι, λεβάντα, τσάι του βουνού.
- **Ξηροί καρποί:** Αμύγδαλα, καρύδια, φιστίκια.
- **Φρούτα και λαχανικά:** Μήλα, ροδάκινα, καρπούζια, πεπόνια, κρεμμύδια, πατάτες, ακτινίδια, σύκα.
- **Χυμοί:** φυσικά μη αλκοολούχα ποτά.
- **Θαλασσινά:** Ιχθυοκαλλιέργειες κυρίως σε Ευβοϊκό και Κορινθιακό κόλπο.
- **Αλκοολούχα ποτά:** Ούζο, τσίπουρο, κρασί.

- **Παραδοσιακά προϊόντα:** Ζυμαρικά, αρτοποιία, γλυκά του κουταλιού.

Παράλληλα, οι υδατοκαλλιέργειες στην ΠΣΤΕ αποτελούν τμήμα μιας ευρύτερης αλυσίδας αξίας, η οποία επεκτείνεται σε αρκετές Περιφέρειες της Ελλάδας, με τους βασικούς τοπικούς πρωταγωνιστές – ένα σύνολο περίπου 280 επιχειρήσεων - να διαδραματίζουν ηγετικό ρόλο σε εθνικό επίπεδο.

Ακολουθεί ένας ενδεικτικός πίνακας παραγωγής ανά τομέα για κάθε Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, για την περίοδο 2020–2024, με βάση τα κυριότερα προϊόντα και κλάδους του αγροδιατροφικού τομέα. Τα μεγέθη είναι εκτιμήσεις σε χιλιάδες τόνους (kt) ή αντίστοιχες μονάδες όπου απαιτείται.

Πίνακας 6. Παραγωγή ανά Δραστηριότητα του Τομέα, σε kt (ΕΛΣΤΑΤ)

Περιφερειακή Ενότητα	Τομέας	2020	2021	2022	2023	2024
Ευρυτανία	Κτηνοτροφία (γάλα)	5	5,2	5,3	5,4	5,5
	Μελισσοκομία (μέλι)	0,6	0,65	0,65	0,7	0,7
	Αροτραίες καλλιέργειες	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
	Μεταποίηση τροφίμων	0,8	0,85	0,85	0,9	0,95
Εύβοια	Γεωργία	50	52	54	55	57
	Ελαιοκομία	8	8,2	8,5	8,6	9
	Μελισσοκομία	4	4,2	4,5	4,6	4,8
	Αμπελουργία & Οίνος	3	3,1	3,2	3,3	3,4
	Μεταποίηση τροφίμων	12	12,5	13	13,5	14
Φθιώτιδα	Γεωργία	80	82	84	86	88
	Κτηνοτροφία	10	10,5	11	11,5	12
	Ελαιοκομία	6	6,2	6,5	6,7	7
	Αμπελουργία & Οίνος	2	2,1	2,2	2,3	2,4
	Μεταποίηση τροφίμων	15	15,5	16	16,5	17
Φωκίδα	Κτηνοτροφία	6	6,1	6,2	6,3	6,4
	Μελισσοκομία	0,5	0,55	0,55	0,6	0,6
	Αροτραίες καλλιέργειες	1	1,05	1,05	1,1	1,1
	Μεταποίηση τροφίμων	0,7	0,75	0,8	0,85	0,9

Βοιωτία	Γεωργία	90	92	94	96	98
	Κτηνοτροφία	15	15,5	16	16,5	17
	Ελαιοκομία	5	5,2	5,5	5,7	6
	Αμπελουργία & Οίνος	3	3,1	3,2	3,3	3,4
	Μεταποίηση τροφίμων	18	18,5	19	19,5	20

7.1.1.1. Αγροδιατροφή στην Περιφερειακή Ενότητα Βοιωτίας

Η Βοιωτία διατηρεί έντονη αγροδιατροφική δραστηριότητα, με ισχυρή αροτραία γεωργία (σιτηρά, ζωοτροφές) και κηπευτικά, συμπεριλαμβανομένων θερμοκηπιακών καλλιεργειών σε αρδευόμενες ζώνες. Η κτηνοτροφία (κυρίως αιγοπροβατοτροφία) και η γαλακτοκομία παραμένουν σταθεροί πυλώνες-Ενώ η μελισσοκομία είναι ενεργή με σημαντική βάση παραγωγών. Ως προϊόν ΠΟΠ με τοπική ταυτότητα επιβεβαιώνεται η «Φορμαέλλα Αράχωβας Παρνασσού (ΠΟΠ)». Η Φέτα (ΠΟΠ, πανελλαδικό προϊόν) παράγεται επίσης από τοπικές τυροκομικές μονάδες, ενώ το κερεμέζι και άλλα τοπικά τυροκομικά προϊόντα παραμένουν στην αγορά. Παρατηρείται επίσης αναπτυσσόμενη οινοποιία και ενίσχυση της τυποποίησης/branding τοπικών προϊόντων.

Η Βοιωτία δεν χαρακτηρίζεται από έντονη παράκτια αλιεία ή υδατοκαλλιέργειες σε σύγκριση με άλλες Π.Ε. της Περιφέρειας. Η σχετική δραστηριότητα είναι περιορισμένη και περισσότερο τοπικού χαρακτήρα.

Υπάρχει δίκτυο μικρών/μεσαίων μονάδων μεταποίησης που τυποποιεί τοπικά προϊόντα (τυροκομικά, ελαιόλαδο, μέλι, κηπευτικά). Η αλυσίδα αξίας της αγροδιατροφής ενισχύεται μέσω της τυποποίησης και του branding (πρωτοβουλίες Περιφέρειας/ αγροδιατροφικού τομέα).

Με ισχυρά της σημεία τα γόνιμα εδάφη της, τους επαρκείς υδάτινους πόρους (Κωπαΐδα, Υλίκη), την ισχυρή γεωργική και κτηνοτροφική παράδοση, την ύπαρξη αγροδιατροφικών clusters γύρω από Θήβα – Σχηματάρι, παράλληλα με την παρουσία μεταποιητικών επιχειρήσεων, η Π.Ε. Βοιωτίας θα μπορούσε να καταστεί ηγετικός αγροδιατροφικός πόλος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και “Κέντρο Αγροδιατροφικής Καινοτομίας της Κεντρικής Ελλάδας”, συνδυάζοντας παραγωγή, μεταποίηση και εξαγωγές, με ισχυρή καινοτομία και βιώσιμη ανάπτυξη.

Πίνακας 7. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Βοιωτίας

Υποτομέας	Κύρια Προϊόντα / Χαρακτηριστικά	Σχόλια / Τάσεις
Γεωργία	Σιτηρά (σιτάρι, καλαμπόκι), βαμβάκι, μηδική, βιομηχανικά φυτά	Εκτεταμένες πεδινές εκτάσεις, υψηλή παραγωγικότητα
Κτηνοτροφία	Αιγοπροβατοτροφία, αγελαδοτροφία	Ισχυρή παραγωγή γάλακτος – στήριξη γαλακτοβιομηχανιών

Υποτομέας	Κύρια Προϊόντα / Χαρακτηριστικά	Σχόλια / Τάσεις
Ελαιοκομία	Ελαιόλαδο και βρώσιμη ελιά (περιοχές Δομβραΐνας, Ελικώνα)	Συμπληρωματικός αλλά ποιοτικός τομέας
Αμπελουργία & Οίνος	Κρασιά Ορχομενού και Ελικώνα (ΠΓΕ)	Προοπτικές για τουρισμό – οινοποιητικό cluster
Ιχθυοκαλλιέργειες	Λίμνη Υλίκη και ποτάμια δίκτυα	Μικρής κλίμακας, αλλά με δυνατότητες ανάπτυξης
Μεταποίηση Τροφίμων	Βιομηχανίες γάλακτος, αλευρόμυλοι, παραγωγή ζωοτροφών, επεξεργασία δημητριακών	Έντονη συγκέντρωση μονάδων στις περιοχές Θήβας & Σχηματαρίου

7.1.1.2. Αγροδιατροφή στην Περιφερειακή Ενότητα Ευβοίας

Η Εύβοια διαθέτει έναν από τους πλέον διαφοροποιημένους αγροδιατροφικούς τομείς της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Η ελαιοκαλλιέργεια, η κτηνοτροφία (αιγοπροβατοτροφία, πτηνοτροφία, χοιροτροφία) και η αμπελουργία αποτελούν βασικούς πυλώνες, ενώ οι οπωροκηπευτικές καλλιέργειες και οι θερμοκηπιακές μονάδες ενισχύουν το αγροτικό εισόδημα. Η παραγωγή ελαιολάδου, το μέλι Ευβοίας, τα τυροκομικά και τα οινοποιεία της περιοχής στηρίζουν μια αναπτυσσόμενη γαστρονομική ταυτότητα. Κορυφαία τοπικά προϊόντα αποτελούν το Ξερό Σύκο Κύμης ΠΟΠ, το Σύκο Ταξιάρχης, καθώς και τα Μανιτάρια Δίρφυς, τα οποία έχουν εξαγωγικό χαρακτήρα.

Η εκτεταμένη ακτογραμμή της Εύβοιας στηρίζει δυναμικό κλάδο παράκτιας αλιείας και υδατοκαλλιεργειών. Η περιοχή της Κύμης, της Αιδηψού και του Ωρωπού διαθέτει μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας (κυρίως τσιπούρα και λαβράκι). Ο τομέας συμβάλλει στην απασχόληση μικρών κοινοτήτων και λειτουργεί συμπληρωματικά με την τοπική εστίαση.

Η Εύβοια παρουσιάζει ισχυρή δραστηριότητα στη μεταποίηση αγροδιατροφικών προϊόντων: τυποποίηση ελαιολάδου, επεξεργασία σύκων, συσκευασία μελιού, τυροκομικά και οινοποιεία ενώ η γεωγραφική της θέση (κοντά στην Αττική) προσφέρει πρόσβαση σε δίκτυα διανομής και τουριστικές αγορές.

Με δυνατά της σημεία την ποικιλία αγροτικών προϊόντων υψηλής ποιότητας, την ισχυρή παρουσία μελισσοκομίας και ελαιοκομίας, την ανάπτυξη ιχθυοκαλλιεργειών με εξαγωγικό χαρακτήρα και την εγγύτητα με μεγάλες αγορές, η Η.Π.Ε. Ευβοίας θα μπορούσε να καταστεί ως νησί-πρότυπο αγροδιατροφικής αλυσίδας της χώρας, με εξωστρέφεια, καινοτομία και υψηλή προστιθέμενη αξία στα τοπικά προϊόντα.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας 8. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Ευβοίας

Υποτομέας	Κύρια Προϊόντα / Χαρακτηριστικά	Σχόλια / Τάσεις
Γεωργία	Ελιές, σύκα Ταξιάρχη, σταφύλια, σιτηρά, βαμβάκι	Ισχυρή παραγωγή, με παραδοσιακά και εξαγώγιμα προϊόντα
Ελαιοκομία	Ελαιόλαδο & βρώσιμες ελιές	Ποιοτική παραγωγή με προοπτική ΠΟΠ/ΠΓΕ
Κτηνοτροφία	Αιγοπροβατοτροφία, βοοτροφία	Παράγει γάλα για φέτα, γιαούρτι και τυριά υψηλής ποιότητας
Μελισσοκομία	Θυμάρι, πεύκο, έλατο	Η Εύβοια είναι από τις μεγαλύτερες περιοχές μελισσοκομικής παραγωγής στην Ελλάδα
Αλιεία & Υδατοκαλλιέργειες	Ιχθυοκαλλιέργειες Κύμης, Βασιλικού	Σημαντική συμβολή στην τοπική οικονομία και εξαγωγές
Μεταποίηση Τροφίμων	Τυροκομεία, ελαιουργεία, συσκευαστήρια σύκων, κονσερβοποιείες	Ενισχυόμενη εξωστρέφεια, ανάγκη για branding
Οίνος & Αμπελουργία	Οίνοι Αυλωναρίου, Δίρφους, Ερέτριας	Τοπικά κρασιά με αναγνωρισμένη ποιότητα

7.1.1.3. Αγροδιατροφή στην Περιφερειακή Ενότητα Ευρυτανίας

Η Ευρυτανία χαρακτηρίζεται από ορεινό και ημιορεινό ανάγλυφο, με περιορισμένες γεωργικές εκτάσεις αλλά έντονη κτηνοτροφική δραστηριότητα. Ο τομέας της αιγοπροβατοτροφίας αποτελεί τον κύριο πυλώνα της αγροτικής παραγωγής, με σημαντική παράδοση σε τυροκομικά προϊόντα (φέτα, μυζήθρα, ανθότυρο). Η περιοχή παρουσιάζει επίσης ανάπτυξη στη μελισσοκομία και στην παραγωγή βοτάνων και αρωματικών φυτών, ενώ έχουν δημιουργηθεί μικρές μονάδες μεταποίησης τοπικών προϊόντων (γλυκά του κουταλιού, τσάι, ρακόμελο). Το φυσικό περιβάλλον στηρίζει την πιστοποίηση προϊόντων ορεινής γεωργίας και ποιότητας.

Η Ευρυτανία δεν διαθέτει παράκτια ζώνη, ωστόσο αναπτύσσονται μικρές μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας γλυκού νερού (πέστροφα, σολομός) σε ποταμούς και ρέματα, καθώς και στο τεχνητό φράγμα Κρεμαστών. Οι δραστηριότητες αυτές είναι περιορισμένες, αλλά συμβάλλουν στην τοπική απασχόληση και στον αγροτουρισμό.

Η μεταποίηση στην Ευρυτανία επικεντρώνεται σε μικρές οικοτεχνίες και μονάδες παραδοσιακών προϊόντων: τυριά, γλυκά του κουταλιού, μέλι, ποτά και βότανα. Η παραγωγή είναι περιορισμένη, αλλά συνδέεται άμεσα με τον αγροτουρισμό και την προβολή του τοπικού χαρακτήρα. Ορισμένες μονάδες διαθέτουν πιστοποιήσεις ποιότητας (ISO, HACCP) και εξαγουν μικρές ποσότητες.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με δυνατά της σημεία το καθαρό φυσικό περιβάλλον, τα αυθεντικά προϊόντα, την παραδοσιακή μελισσοκομία & κτηνοτροφία και την ισχυρή ταυτότητα προϊόντων, η Π.Ε. Ευρυτανίας θα μπορούσε να αποτελέσει πρότυπο ορεινής, ποιοτικής και βιώσιμης αγροδιατροφικής οικονομίας, συνδεδεμένης με τον τουρισμό και τη φύση.

Πίνακας 9. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Ευρυτανίας

Υποτομέας	Κύρια Προϊόντα / Χαρακτηριστικά	Σχόλια / Τάσεις
Κτηνοτροφία	Αιγοπροβατοτροφία, παραγωγή γάλακτος	Κύρια δραστηριότητα, με τοπικά τυροκομεία
Μελισσοκομία	Μέλι Ελάτης "Βανίλια Ευρυτανίας" (ΠΓΕ)	Προϊόν υψηλής φήμης, με δυνατότητα εξαγωγών
Δασοκομία	Ξυλεία, ρητίνη, δασικά προϊόντα	Σημαντικός τομέας για τοπική απασχόληση
Αροτραίες Καλλιέργειες	Πατάτα, φασόλια, καλαμπόκι	Μικρής κλίμακας, κυρίως για τοπική κατανάλωση
Μεταποίηση Τροφίμων	Τυροκομεία, μελισσοκομεία, παραδοσιακά προϊόντα	Αυξανόμενη δραστηριότητα μικρών οικοτεχνιών
Αγροτουρισμός	Πρωώθηση τοπικών προϊόντων σε τουριστικά καταλύματα	Ενίσχυση της σύνδεσης γαστρονομίας – τουρισμού

7.1.1.4. Αγροδιατροφή στην Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας

Η Π.Ε. Φθιώτιδας διαθέτει έναν από τους πιο παραγωγικούς αγροτικούς τομείς της Στερεάς Ελλάδας. Η περιοχή παράγει ελαιόλαδο, βαμβάκι, σιτηρά, κηπευτικά, φρούτα και προϊόντα ζωικής παραγωγής, με σημαντικές εκτάσεις πεδινών καλλιεργειών. Η ελαιοκαλλιέργεια στην Π.Ε. Φθιώτιδας συνδέεται με ΠΟΠ κονσερβολιά «Στυλίδα» και «Αταλάντη». Στην Π.Ε. Φθιώτιδας αναπτύσσονται συνεταιριστικές δομές, μονάδες τυποποίησης και δράσεις πιστοποίησης προϊόντων (π.χ. μέλι Οίτης, βότανα, ρίγανη).

Η Φθιώτιδα διαθέτει εκτεταμένο παράκτιο μέτωπο στον Μαλιακό Κόλπο, όπου δραστηριοποιούνται αλιευτικοί συνεταιρισμοί και μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας (τσιπούρα, λαβράκι). Η παράκτια αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια αποτελούν σημαντικούς τομείς εξαγωγών, ιδίως στις περιοχές Καμένων Βούρλων και Αγίου Κωνσταντίνου.

Η Φθιώτιδα φιλοξενεί σημαντικές μονάδες μεταποίησης στον αγροδιατροφικό τομέα, ιδιαίτερα σε ελαιουργία, γαλακτοκομία, μέλι και ζυμαρικά. Επίσης, στην περιοχή της Λαμίας λειτουργούν βιομηχανικές μονάδες τροφίμων και ποτών, που στηρίζουν την απασχόληση. Ο συνδυασμός παραγωγής και βιομηχανικής υποδομής καθιστά τη Φθιώτιδα κεντρικό κρίκο στην αγροδιατροφική αλυσίδα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με δυνατά της σημεία την ισχυρή αγροτική παραγωγή και ποικιλία προϊόντων, τις εύφορες πεδιάδες, την εγγύτητα με μεγάλες αγορές και την παρουσία μεταποιητικών και βιομηχανικών μονάδων, η Π.Ε. Φθιώτιδας θα μπορούσε να αναδειχθεί σε περιφερειακό κόμβο αγροδιατροφικής παραγωγής και καινοτομίας, με εξαγωγή προϊόντα και ισχυρή σύνδεση με τη βιομηχανία τροφίμων.

Πίνακας 10. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Φθιώτιδας

Υποτομέας	Κύρια Προϊόντα / Χαρακτηριστικά	Σχόλια / Τάσεις
Γεωργία	Σιτηρά, καλαμπόκι, βαμβάκι, όσπρια, βιομηχανική ντομάτα	Υψηλή παραγωγικότητα και εκτεταμένες καλλιέργειες
Ελαιοκομία	Ελιές Στυλίδας & Αταλάντης	Ποιοτική παραγωγή, προοπτικές για ΠΟΠ/ΠΓΕ
Κτηνοτροφία	Βοοτροφία, αιγοπροβατοτροφία, χοιροτροφία	Ισχυρή παρουσία, τροφοδοτεί τοπικά τυροκομεία και βιομηχανίες
Μελισσοκομία	Μέλι Δομοκού και Οίτης	Ενισχυόμενη παραγωγή, συνδεδεμένη με φυσικό περιβάλλον
Αμπελουργία & Οίνος	Οίνοι Αταλάντης (ΠΓΕ)	Αναπτυσσόμενος τομέας με εξαγωγική δυναμική
Αλιεία & Υδατοκαλλιέργειες	Μαλιακός Κόλπος	Παραδοσιακή δραστηριότητα, με προοπτική ανάπτυξης
Μεταποίηση Τροφίμων	Τυροκομεία, ελαιουργεία, συσκευαστήρια, αρτοποιασκευές	Ανάπτυξη μικρομεσαίων μονάδων και συνεργασιών

7.1.1.5. Αγροδιατροφή στην Περιφερειακή Ενότητα Φωκίδας

Η Π.Ε. Φωκίδας διαθέτει ισχυρή ελαιοκομική ταυτότητα, με κυρίαρχη την Κονσερβολιά Αμφίσσης ΠΟΠ, που αποτελεί βασικό στοιχείο εξαγωγικού προσανατολισμού και τοπικού branding. Συμπληρωματικά αναπτύσσονται αμπελουργία και οινοποιία μικρής κλίμακας, μελισσοκομία, καθώς και κτηνοτροφία περιορισμένου μεγέθους (αιγοπροβατοτροφία), που τροφοδοτεί μικρές τυροκομικές μονάδες.

Η Φωκίδα διαθέτει παράκτιες ζώνες στον Κορινθιακό κόλπο με δραστηριότητα παράκτιας αλιείας και μικρών ιχθυοκαλλιεργειών. Ο κλάδος λειτουργεί συμπληρωματικά με την τοπική εστίαση και τον παράκτιο τουρισμό. Η μεταποίηση επικεντρώνεται σε ελαιοτριβεία και μονάδες τυποποίησης/κονσερβοποίησης της ελιάς Αμφίσσης ΠΟΠ, καθώς και σε μικρές μονάδες οίνου και μελιού. Τοπικοί συνεταιρισμοί και επιχειρήσεις έχουν ενισχύσει την τυποποίηση και την εξωστρέφεια.

Με δυνατά της σημεία την ισχυρή ελαιοκομική παράδοση (Ελιά ΠΟΠ Άμφισσας-, το καθαρό φυσικό περιβάλλον – προϊόντα υψηλής ποιότητας, την ύπαρξη μικρών ευέλικτων επιχειρήσεων και τον συνδυασμό βουνού και θάλασσας, η Π.Ε. Φωκίδας θα μπορούσε να αναδειχθεί σε μικρό αλλά ποιοτικό κόμβο αγροδιατροφής, με έμφαση σε τοπικά προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και σύνδεση με τον τουρισμό και την προστασία του περιβάλλοντος.

Πίνακας 11. Κύριες Δραστηριότητες Αγροδιατροφής στην Π.Ε. Φωκίδας

Υποτομέας	Κύρια Προϊόντα / Χαρακτηριστικά	Σχόλια / Τάσεις
Ελαιοκομία	Ελιά Άμφισσας (ΠΟΠ), ελαιόλαδο εξαιρετικής ποιότητας	Κυρίαρχη καλλιέργεια, εξαγωγίμο προϊόν
Κτηνοτροφία	Προβατοτροφία, γαλακτοπαραγωγή	Παραγωγή φέτας, γιαουρτιού
Μελισσοκομία	Μέλι βουνού (Γκιώνας, Παρνασσός)	Αναπτυσσόμενος τομέας, συνδεδεμένος με τον τουρισμό
Αροτραίες & Δενδρώδεις καλλιέργειες	Σιτηρά, αμυγδαλιές, καρυδιές	Μικρής κλίμακας, αλλά σημαντικές για διαφοροποίηση
Αλιεία & Υδατοκαλλιέργειες	Ιχθυοκαλλιέργειες Κορινθιακού κόλπου	Σημαντική παρουσία επιχειρήσεων
Μεταποίηση Τροφίμων	Ελαιουργεία, τυροκομεία, μικρές βιοτεχνίες	Δυνατότητα εξαγωγών και πιστοποίησης
Προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ	Ελιά Άμφισσας, Φέτα ΠΟΠ, Παραδοσιακό γιαούρτι	Ενισχύουν την ταυτότητα της περιοχής

7.1.2. Η Αγροδιατροφή ως Τομέας Προτεραιότητας της RIS3 Στερεάς Ελλάδας

Σύμφωνα με τη RIS3 Στερεάς Ελλάδας 2021–2027, ο τομέας επιλέχθηκε ως προτεραιότητα για 6 βασικούς λόγους:

1. Συγκριτικά Πλεονεκτήματα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαθέτει:

- πλούσια γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή (ελιά, γαλακτοκομικά, μέλι, κρέας, αλιεία),
- ευνοϊκό κλίμα και έδαφος,
- ισχυρή αγροτική παράδοση και εμπειρία.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αυτά δημιουργούν συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι άλλων περιφερειών, σε τομείς όπως το ελαιόλαδο, τα γαλακτοκομικά και η ιχθυοκαλλιέργεια.

2. Δυνατότητα Καινοτομίας & Έρευνας

Ο τομέας συνδέεται άμεσα με:

- έρευνα σε πανεπιστήμια (Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων ΕΚΠΑ, Παν. Θεσσαλίας, Γεωπονικό Παν. Αθηνών),
- τεχνολογίες γεωργίας ακριβείας, βιοτεχνολογίας, τροφίμων και ιχθυοκαλλιεργειών.

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας μπορεί να αναπτύξει νέα προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, έξυπνα συστήματα παραγωγής και καινοτόμες διαδικασίες μεταποίησης χαμηλού ενεργειακού ή/και περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

3. Διασύνδεση με άλλους τομείς (cross-sectoral potential)

Ο αγροδιατροφικός τομέας “συνδέεται” με άλλες στοχεύσεις της RIS3, όπως:

- Τουρισμός & Πολιτισμός (γαστρονομικός τουρισμός, τοπική ταυτότητα προϊόντων),
- Βιομηχανία & Τεχνολογία Τροφίμων (food tech, packaging, logistics),
- Έρευνα & Βιοτεχνολογία (νέα προϊόντα, τρόφιμα λειτουργικής διατροφής).
- Πράσινη Ανάπτυξη και Περιβάλλον (Κυκλική Οικονομία, Διαχείριση και εξοικονόμηση ενέργειας).

Αυτές οι συνέργειες ενισχύουν την προστιθέμενη αξία και την ανθεκτικότητα της περιφερειακής οικονομίας.

4. Συνεισφορά στην Απασχόληση & Κοινωνική Συνοχή

Ο αγροδιατροφικός τομέας απασχολεί σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού (ειδικά σε Φθιώτιδα, Φωκίδα, Ευρυτανία, Εύβοια) και συνεπώς λειτουργεί ως μοχλός περιφερειακής ισορροπίας και μείωσης ανισοτήτων:

- Δημιουργεί ευκαιρίες απασχόλησης για νέους και γυναίκες.
- Προάγει την παραμονή πληθυσμού στην ύπαιθρο και την κοινωνική συνοχή.

5. Εξωστρέφεια και Διεθνής Ανταγωνιστικότητα

- Τα προϊόντα της περιοχής (ελαιόλαδο, φέτα, μέλι, χυμοί, ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας) έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό.
- Υπάρχει δυνατότητα branding (“Taste Central Greece”) και διείσδυσης σε διεθνείς αγορές.

Ο τομέας μπορεί να αυξήσει το ΑΕΠ της Περιφέρειας και να συμβάλει στην εθνική εξαγωγική στρατηγική.

6. Βιωσιμότητα & Κυκλική Οικονομία

Ο αγροδιατροφικός τομέας λειτουργεί ως πλατφόρμα βιώσιμης ανάπτυξης:

- Υπάρχουν σημαντικές ευκαιρίες για ανακύκλωση αγροτικών υποπροϊόντων, παραγωγή βιοενέργειας, μείωση αποβλήτων.
- Η ενσωμάτωση τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας και μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος στην αγροδιατροφική αλυσίδα αξίας είναι κεντρικός στόχος της RIS3.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Ανάπτυξη νέων υλικών κατά τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες
- Η σχέση αγροδιατροφής με την ευζωία και την υγεία.
- Η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση (Green & Digital Deal) είναι κεντρικός στόχος της RIS3.
- Υπάρχει ανάγκη βελτίωσης της οικονομικής απόδοσης των καλλιεργειών με την διάχυση ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων έξυπνης γεωργίας.

7.1.3. Επιχειρήσεις του κλάδου

Πίνακας 12. Κυριότερες Επιχειρήσεις του Αγροδιατροφικού Τομέα στην ΠΣΤΕ

Επωνυμία	Δραστηριότητα	Περιφ/κή Ενότητα	email	Ιστοσελίδα
ΜοΚα μέλι	Μέλι/ Μελισσοκομικά Προϊόντα	Φωκίδας	morkalhoney@gmail.com	www.moka-honey.gr
ΒΙΟΓΟΥΠΙΟΣ	Οινοποιία/ Ποτοποιία, Όσπρια, Ελιές/ Ελαιόλαδο, Αρωματικά Φυτά/Βότανα	Βοιωτίας	biogoupios@yahoo.gr	http://biogoupios.blogspot.com
Κτήμα Κατσέλη	Οινοποιία/ Ποτοποιία	Βοιωτίας	katseliswines@gmail.com	https://katseliswines.gr/
Lost Lake Distillery	Οινοποιία/ Ποτοποιία	Βοιωτίας	info@lostlakedistillery.gr	www.musesestate.com
Ελληνική Ζυθοποιία Αταλάντης	Οινοποιία/ Ποτοποιία	Φθιώτιδας	info@eza.gr	www.eza.gr
Κτήμα Αβαντίς	Οινοποιία/ Ποτοποιία	Ευβοίας	info@avantiswines.gr	https://www.avantiswines.gr/
Dardouma Family	Ζύμες / Ζυμαρικά	Ευβοίας	info@dardoumafamilly.gr	https://dardoumafamilly.gr/
Pure Olea	Ελιές/ Ελαιόλαδο	Βοιωτίας	info@pureolea.gr	https://www.pureolea.gr/el/
Ελαιώνας	Ελιές/ Ελαιόλαδο	Ευβοίας	info@eleonashotel.com stefanos.vallis@gmail.com	https://www.eleonasproducts.gr/
ΚΤΗΜΑ ΠΑΠΟΥΤΣΗ	Οινοποιία/ Ποτοποιία	Φθιώτιδας	rigma@otenet.gr	https://ktimapapoutsis.gr/
Κτήμα Χατζημιχάλη	Οινοποιία/ Ποτοποιία	Φθιώτιδας	info@hatzimichalis.gr forum@hatzimichalis.gr	www.hatzimichalis.gr
ΜΕΛΛΗΝ	Μέλι/ Μελισσοκομικά Προϊόντα	Φωκίδας	info@mellin.gr	http://www.mellin.gr
ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟ ΠΕΣΤΡΟΦΑΣ Δ. ΔΗΜΟΥ	Ψάρια/ Ιχθυοκαλλιέργειες	Βοιωτίας	info@dimou-trouts.gr	https://www.dimou-trouts.gr/
ΚΤΗΜΑ ΜΙΤΖΙΦΙΡΗ	Οινοποιία/ Ποτοποιία	Ευβοίας	info@mitziwines.gr	https://www.mitziwines.gr/

Επωνυμία	Δραστηριότητα	Περιφ/κή Ενότητα	email	Ιστοσελίδα
Επί Γης	Ελαιόλαδο	Βοιωτίας	info@epi-gis.com	https://epi-gis.gr
μέlite	Μέλι/ Μελισσοκομικά Προϊόντα	Ευρυτανίας	info@melite.gr	www.melite.gr
Κτήμα Μουσών	Οινοποιία/ Ποτοποιία	Βοιωτίας	info@musesestate.com	www.musesestate.com
Οινοποιία Λεπενιώτη	Οινοποιία/ Ποτοποιία	Βοιωτίας	info@lepeniote-winery.gr glepeniote@hotmail.gr	www.lepeniote-winery.gr
FARMA SARLI	Αλοιφές/ Μαρμελάδες	Ευβοίας	frmsarli@otenet.gr	https://farmasarli.gr/
Fresko	Ψάρια/ Ιχθυοκαλλιέργειες	Ευρυτανία	info@fresko.com.gr	https://fresko.com.gr/
Bee Naturalles	Μέλι/ Μελισσοκομικά Προϊόντα	Ευβοίας	info@beenaturalles.com	https://www.facebook.com/beenaturalles/
ΑΝΑΓΝΟΥ	Ζυμαρικά	Βοιωτίας	info@anagnouzymarika.gr	www.anagnouzymarika.gr
Πύθιο	Ελαιόλαδο	Φωκίδας	info@pythio.gr	www.pythio.gr
ΦΑΡΜΑ ΧΑΡΤΑΚΗ	Κρέας / Κρεατοσκευάσματα	Βοιωτίας	info@farmaxartaki.gr	http://www.farmaxartaki.gr
SEPTEM ΜΙΚΡΟΖΥΘΟΠΟΙΑ	Ποτοποιία	Ευβοίας	info@septem.gr	https://septem.gr/
STAMELOS FARM	Μέλι/ Μελισσοκομικά Προϊόντα, Ελιές/ Ελαιόλαδο	Βοιωτίας	stammikel@gmail.com	http://www.melikeri.amaweb.com/ ,
Εμμέλια	Μέλι/ Μελισσοκομικά Προϊόντα	Βοιωτίας	info@emmelia.gr	www.emmelia.gr
Lykos Winery	Οινοποιία	Ευβοίας	info@lykoswines.gr oenotourism@lykoswines.gr	www.lykoswines.gr
ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ ΒΡΥΝΙΩΤΗΣ	Οινοποιία	Ευβοίας	salescontact@vriniotiwines.gr	https://www.vriniotiswinery.gr/
vRoubis	Χειροποίητα αναψυκτικά	Ευβοίας	info@roubis.gr	https://vroubis.gr/
CHIPITA INTERNATIONAL A.B.E.E.	Παραγωγή και εμπορία τροφίμων,snacks,αρτοσκευασμάτων και γλυκισμάτων σε Ελλάδα και διεθνώς	Φθιώτιδας	info@chipita.com	https://www.chipita.com
Agroinvest	Ελληνική βιομηχανική εταιρεία με ολοκληρωμένες δραστηριότητες στους τομείς της αγροτικής βιομηχανίας, των τροφίμων και της βιοενέργειας.	Φθιώτιδας	sales@agroinvest.gr	https://agroinvest.gr/

Επωνυμία	Δραστηριότητα	Περιφ/κή Ενότητα	email	Ιστοσελίδα
Μανιτάρια ΔΙΡΦΥΣ	Παραγωγή και τυποποίηση Μανιταριών και Τρούφας	Ευβοίας	sales@manitaropolio.gr	https://www.manitariadirfis.gr/
BARILLA HELLAS ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	Παραγωγή και εμπορία αλεύρων και σιμιγδαλιού για ζυμαρικά	Βοιωτίας	BarillaHellasInfo@barilla.com	https://www.barilla.com/el-gr
COCA-COLA 3E ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Παραγωγή ,συσσκευασία και εμπορία σε κάθε μορφή του αναψυκτικού ποτού COCA-COLA καθώς και εισαγωγές και εξαγωγές μίας ευρύας γκάμας προϊόντων	Βοιωτίας	infoline@cchellenic.com	https://gr.coca-colahellenic.com
NESTLE ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.	Δραστηριοποιείται στην Ελλάδα στον τομέα των τροφίμων και ποτών, παράγει για εγχώρια και εξαγωγική αγορά	Βοιωτίας	nestle.consumers@gr.nestle.com	https://www.nestle.gr
Syngenta Hellas Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρία - Προϊόντα Φυτοπροστασίας & Σπόροι	Παροχή καινοτόμων λύσεων και πρωτοποριακών προϊόντων, στους καλλιεργητές και την διατροφική αλυσίδα	Βοιωτίας	leonidas.karagiorgos@syngenta.com	https://www.syngenta.gr
ΔΙΡΦΥΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΦΙΑΛΩΣΕΩΣ ΝΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΩΝ	Παραγωγή και εμφιάλωση φυσικού μεταλλικού και πόσιμου νερού από φυσικές πηγές στο όρος Δίρφυς	Ευβοίας	info@dirfyswater.gr	https://dirfyswater.gr/
ΔΩΔΩΝΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε. - ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	Ελληνική γαλακτοβιομηχανία με κύρια δραστηριότητα την παραγωγή, επεξεργασία και εμπορία γαλακτοκομικών προϊόντων	Βοιωτίας	info@dodoni.eu	https://dodoni.com

Επωνυμία	Δραστηριότητα	Περιφ/κή Ενότητα	email	Ιστοσελίδα
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΤΑΛΑΝΤΗΣ Α.Ε.	Παραγωγή, εμφιάλωση εμπορία και διανομή μπύρας τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και διεθνώς	Φθιώτιδας	info@eza.gr	https://eza.gr/
ΠΛΑΣΤΙΚΑ Κ. ΚΟΤΡΩΝΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	Παραγωγή και διάθεση πλαστικών δοχείων και πωμάτων για διάφορα είδη συσκευασίας, κυρίως τροφίμων.	Φωκίδας	logistirio@kotronis.gr INFO@KOTRONIS.GR	https://www.kotronis.gr/
ΜΕΤΡΟ Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρεία Ειδών Διατροφής και Οικιακής Χρήσης	Εισαγωγική, εξαγωγική και εγχώρια εμπορία ειδών διατροφής και γεωργικών προϊόντων, ειδών οικιακής χρήσης και ένδυσης	Βοιωτίας	g.rigas@metro.com.gr	www.metro.com.gr/
ΨΩΜΙ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ - Εργοστάσιο Οινόφυτα	Μονάδα παραγωγής ψωμιού και αρτοσκευασμάτων .	Βοιωτίας	info@papadopoulou.gr	http://www.papadopoulou.gr/
EL SABOR MEXICAN FOODS ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	Παραγωγή και εμπορία ειδών διατροφής με έμφαση σε μεξικάνικες γεύσεις (nacho chips, dips, wraps)	Βοιωτίας	kamarinou@elsabor.gr	www.elsabor.gr
Procos S.A.	Ένας βραβευμένος, ιδιωτικός, κορυφαίος προμηθευτής ειδών σερβιρίσματος και αξεσουάρ για πάρτι.	Βοιωτίας	info@procos.gr	http://www.procosparty.com/
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΕΡΓΙΟΥ Ανώνυμη Εταιρεία Παραγωγής Προϊόντων Διατροφής	Ανώνυμη Εταιρεία Παραγωγής Προϊόντων Διατροφής.	Βοιωτίας	accounting@stergioufamily.gr	www.stergiou.gr
Minerva SA olive Business Schimatari	Παραγωγή, τυποποίηση και εμπορία ελαιολάδου ,λαδιών και συναφών προϊόντων τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς.	Βοιωτίας		http://www.minerva.com.gr
ΣΟΓΙΑ ΕΛΛΑΣ Ανώνυμος Βιομηχανική και	Βιομηχανία τροφίμων και αγροτικών πρώτων υλών.	Ευβοίας	e.agelaki@soyahellas.gr	https://soyahellas.gr

Επωνυμία	Δραστηριότητα	Περιφ/κή Ενότητα	email	Ιστοσελίδα
Εμπορική Εταιρεία Επεξεργασίας και Βιομηχ/σεως Ελαιούχων Σπορων και Ναυτιλιας Α.Ε.				

7.1.3.1. Συγκεντρωτικά στοιχεία

Πίνακας 13. Νομικές Μονάδες Αγροδιατροφικού Τομέα ΠΣΤΕ (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)

Περιφερειακή Ενότητα	Νομικές Μονάδες	Κύκλος Εργασιών (χιλ. €)	Απασχολούμενοι
Βοιωτίας	4.531	927.881,00	8,110
Εύβοιας	5.801	1.079.795,00	16,153
Ευρυτανίας	486	19.899,00	927
Φθιώτιδας	7.490	717.010,00	11,211
Φωκίδας	1.041	67.352,00	1,971
Σύνολο ΠΣΤΕ	19.349	2.811.938,00	38,372

7.1.3.2. Ενδεικτικά Παραδείγματα επιχειρηματικής αριστείας

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών Ελλάδος, η εταιρεία «SEPTEM Μικροζυθοποιία Αδελφοί Παναγιώτου Ο.Ε.» έλαβε το 2019 το βραβείο «Περιφερειακή Αριστεία - Στερεά Ελλάδα» του θεσμού «Ελληνική Αξία».

Η εταιρεία «**Agrifarm**» τον Νοέμβριο του 2013, στο πλαίσιο της «Παγκόσμιας Εβδομάδας Επιχειρηματικότητας 2013», η οποία έλαβε χώρα στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, βραβεύτηκε με το 1^ο Βραβείο για την Καινοτομία και την Έρευνα στον Αγροδιατροφικό Τομέα. Επιπλέον, κέρδισε το Αργυρό μετάλλιο στον μεγαλύτερο διαγωνισμό σχεδίασης, τα European Design Awards, που πραγματοποιήθηκε το Μάιο του 2015 στη Κολωνία, για τη συσκευασία των οσπρίων και του ρυζιού της και συγκαταλέγεται πλέον στις πιο καινοτόμες συσκευασίες της Ευρώπης. Τέλος, στην Τελετή Απονομής των Green Awards 2022, επιβραβεύτηκε με το Χρυσό βραβείο Οικολογικής Συσκευασίας στο πλαίσιο ανάδειξης προϊόντων, υπηρεσιών και διαδικασιών που προάγουν την πράσινη οικονομία και το eco living.

Η εταιρεία «**La Mia Stevia**» βραβεύτηκε το 2021 από τους Έλληνες της Διασποράς για τη συνεισφορά της στην αναγέννηση της Ελλάδας με το βραβείο «Hellenic Initiative - Venture Impact Awards 2021». Το 2018, τα ιδιαίτερα προϊόντα της εταιρείας βραβεύθηκαν για την άριστη ποιότητα και γεύση τους από το Διεθνή Οργανισμό ΙΤQI. Το 2017 ο Συνεταιρισμός παίρνει το 1ο βραβείο στον τομέα Βιομηχανία – Βιοτεχνία – Μεταποίηση (Start Up Scale Up Awards by Papastratos).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η εταιρεία «**Bfresh Spitiko V.Roubis**» αποτελεί ελληνική εταιρεία παραγωγής φυσικών αναψυκτικών και χυμών, που δραστηριοποιείται στον κλάδο τροφίμων και ποτών. Εδρεύει στη Χαλκίδα και εξειδικεύεται σε προϊόντα χωρίς ζάχαρη και συντηρητικά, με έμφαση στη χρήση φυσικών συστατικών και ελληνικών πρώτων υλών, απευθυνόμενη κυρίως στον κλάδο Ho.Re.Ca. αλλά και σε διεθνείς αγορές. Η εταιρεία έχει διακριθεί για την ποιότητα και την καινοτομία των προϊόντων της, λαμβάνοντας βραβεία σε διεθνείς διαγωνισμούς τροφίμων και ποτών, καθώς και αναγνώριση για τη χαρακτηριστική συσκευασία της και τη φιλοσοφία της γύρω από την υγιεινή διατροφή. Η εταιρεία έχει λάβει χρυσό βραβείο στα Mediterranean Taste Awards για τη βιολογική λεμονάδα της, η οποία ξεχώρισε ανάμεσα σε εκατοντάδες προϊόντα από πολλές χώρες. Έχει επίσης βραβευτεί σε διαγωνισμούς όπως: Healthy Food & Beverage Awards, Athens Fine Food / Exprotrof. Οι διακρίσεις αυτές ενισχύουν την εξαγωγική της δυναμική και την τοποθετούν ως ένα ανερχόμενο ελληνικό brand στον χώρο των premium φυσικών ροφημάτων.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό [Guild of Fine Food](#), ο οποίος απονέμει τα βραβεία *Great Taste*, *World Cheese Awards* και *Fine Food Digest*, οι επιχειρήσεις που εδρεύουν εντός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και έχουν διακριθεί είναι οι εξής:

Πίνακας 14. Επιχειρήσεις με βραβείο «Great Taste» στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΕΤΟΣ	ΠΡΟΪΟΝ	ΠΕΡ/ΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
La Mia Stevia	2019	Στέβια	Φθιώτιδα
ΜΕΛΙ ΜΙΣΤΡΟΣ	2022 και 2023	Μέλι	Εύβοια
KUMILIO	2017,2018,2019	Προϊόντα σύκου	Εύβοια
ASKADA Farm - Organic Fig Culture	2016,2017,2018,2019, 2023	Προϊόντα σύκου	Εύβοια
Bee Naturalles	2023,2024,2025	Μέλι	Εύβοια
ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΟΡΟΣ/ Megiston Oros	2024, 2025	Μέλι	Φωκίδα
Evia Apiculture / ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ	2025	Μέλι	Εύβοια
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΓΙΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ	2024, 2025	Μέλι	Φωκίδα
moka-honey / ΜΕΛΙ ΜΟΚΑ	2023,2024,2025	Μέλι	Φωκίδα

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΕΤΟΣ	ΠΡΟΪΟΝ	ΠΕΡ/ΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
ΜΕΛΙ ΑΦΕΣΜΟΣ / AFESMOS	2024, 2025	Μέλι	Εύβοια
ΜΕΛΙ premium honey	2024, 2025	Μέλι	Φθιώτιδα
ΑΓΡΙΑ ΜΕΛΙΣΣΑ	2024	Μέλι	Φθιώτιδα
ΓΕΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΣ	2023,2024,2025	Μέλι	Εύβοια
AGRIFARM IKE	2013, 2015, 2017, 2018, 2019, 2024	φακές, φασόλια, ρύζι	Φθιώτιδα
ΜΕΛΙ ΑΞΙΩΤΗΣ	2023	Μέλι	Εύβοια
DOLOPIA	2023	Σάλτσα ντομάτας	Φθιώτιδα

Παρατηρείται ότι το 50% των επιχειρήσεων που έχουν βραβευτεί με “Great taste Award”, έχουν έδρα στην Π.Ε. Εύβοιας. Ακολουθεί η Π.Ε. Φθιώτιδας με ποσοστό 31% και η Π.Ε. Φωκίδας με ποσοστό 19%.

7.1.4. Ερευνητικοί Φορείς

Στο οικοσύστημα του τομέα Αγροδιατροφής στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, εντάσσονται αρκετοί ερευνητικοί και ακαδημαϊκοί φορείς, οι οποίοι είτε έχουν έδρα σε αυτή είτε δραστηριοποιούνται και σε αυτή, συνδυάζοντας έρευνα, καινοτομία και συνεργασίες με επιχειρήσεις της Περιφέρειας:

- **[Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων \(ΑΑΑΔΦΠ\) του Ε.Κ.Π.Α. – Συγκρότημα Ευρίπου, Εύβοια.](#)** Αποτελεί το πρώτο τμήμα της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και σηματοδοτεί το “άνοιγμα” του μεγαλύτερου και ιστορικότερου Πανεπιστημίου της χώρας σε σύγχρονες τάσεις και προκλήσεις, όπως η «Ατζέντα 2030» για Βιώσιμη Ανάπτυξη του Ο.Η.Ε. Ενσωματώνει στο πιστοποιημένο πρόγραμμα σπουδών του μαθήματα που αφορούν STEP, Ευρωπαϊκές και διεθνείς προτεραιότητες για την Κλιματική Αλλαγή, αλλά και η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευση RIS3 οι οποίες υπαγορεύουν τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των Ελληνικών αγροτικών προϊόντων, τροφίμων και υπηρεσιών, και κάνουν επιτακτική την ανάγκη Αειφόρου και Βιώσιμης Ανάπτυξης, με σεβασμό στο Περιβάλλον και τη Βιοποικιλότητα.
- **[Κέντρο Δεξιοτήτων Αγροδιατροφής και Ψηφιακής Καινοτομίας \(DigiAgriFood EDIH\):](#)** Το DigiAgriFood EDIH είναι ένας Ευρωπαϊκός Κόμβος, με έδρα την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και στον οποίο μετέχει ως εταίρος και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Ο Κόμβος στοχεύει στη ψηφιακή και πράσινη μετάβαση του αγροδιατροφικού τομέα στη Βόρεια και

Κεντρική Ελλάδα. Προσφέρει υπηρεσίες που διευκολύνουν την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και στρατηγικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη των επιχειρήσεων του κλάδου.

- **Κέντρο Αγροδιατροφής (KEAGRO) – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**: Το KEAGRO είναι ένα διεπιστημονικό κέντρο που λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ των ερευνητικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα. Το Κέντρο δραστηριοποιείται στην έρευνα, τη μελέτη, τη διάδοση και τη μεταφορά τεχνογνωσίας και εκπαίδευσης και στόχους είναι η ενίσχυση της συνεργασίας και η ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς.
- **Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός – ΔΗΜΗΤΡΑ (ELGO-DIMITRA)**: Ο ELGO-DIMITRA είναι ο εθνικός οργανισμός που συντονίζει και υποστηρίζει την αγροτική έρευνα στην Ελλάδα. Διαθέτει δίκτυο ερευνητικών ινστιτούτων που καλύπτουν διάφορους τομείς της αγροδιατροφής, όπως η φυτοπροστασία, η τεχνολογία τροφίμων και η γεωργία ακριβείας.
- **Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (MAICh)**: Το MAICh είναι ένα διεθνές ερευνητικό και εκπαιδευτικό ίδρυμα που εστιάζει στη βιώσιμη γεωργία, τη διαχείριση φυσικών πόρων και την ποιότητα των τροφίμων. Αν και βρίσκεται στην Κρήτη, οι συνεργασίες του επεκτείνονται σε όλη την Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της Στερεάς Ελλάδας

7.1.5. Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (ΠΣΤΕ), η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην αγροδιατροφή μέσω διαρθρωτικών συνεργασιών, εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών και δικτύωσης.

Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας υπάρχουν:

- Αγροτικοί Συνεταιρισμοί
- Ομάδες Παραγωγών και
- Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών

Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ) είναι αυτόνομες, εθελοντικές ενώσεις αγροτών που δημιουργούνται για να βελτιώσουν την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των μελών τους μέσω μιας συνιδιοκτήτης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. Δραστηριοποιούνται σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως η γεωργία, η κτηνοτροφία, η αλιεία, η μεταποίηση και ο αγροτουρισμός. Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας επικεντρώνονται κυρίως στα βασικά παραγόμενα προϊόντα, όπως το ελαιόλαδο, τα σιτηρά, τα γαλακτοκομικά και οι ζωοτροφές..

Οι Ομάδες Παραγωγών (ΟΠ) είναι επίσης εθελοντικές ενώσεις αγροτών και κτηνοτρόφων οι οποίες στοχεύουν στην ενίσχυση της διαπραγματευτικής τους δύναμης στην αγορά. Στόχος τους είναι η κοινή προώθηση και διαχείριση της παραγωγής, η αύξηση του όγκου, η μείωση του κόστους και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους. Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας οι ομάδες παραγωγών στοχεύουν στην προώθηση των Προϊόντων ΠΟΠ ή ΠΓΕ και την πιστοποίηση τους.

Οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΑΣ) είναι δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις, που δημιουργούνται από πρωτοβάθμιους αγροτικούς συνεταιρισμούς με στόχο την υποστήριξή τους σε θεσμικό, οργανωτικό και λειτουργικό επίπεδο.. Σκοπός τους είναι η ενίσχυση της αγροτικής οικονομίας, η προστασία των συμφερόντων των μελών τους, η παροχή τεχνικής και επιστημονικής υποστήριξης, και η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης του συνεταιριστικού τομέα.

Πίνακας 15. Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Ομάδες παραγωγών στην ΠΣΤΕ

Κατηγορία Φορέα	Περιοχή Δράσης	Κύριες Δραστηριότητες	Παραδείγματα / Ενδεικτικοί Φορείς
Αγροτικοί Συνεταιρισμοί	Σε κάθε Π.Ε.	Ελαιόλαδο, σιτηρά, γαλακτοκομικά, ζωοτροφές	Αγρ. Συνετ. Θηβών, Αγρ. Συνετ. Αλιάρτου, Αγρ. Συνετ. Δεσφίνας
Ομάδες Παραγωγών	Σε κάθε Π.Ε.	Προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ, πιστοποίηση & branding	ΟΠ Ελιάς Στυλίδας, ΟΠ Μήλου Ζαγοράς Εύβοιας
Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών	Σε κάθε Π.Ε.	Εκπαίδευση, διαχείριση προϊόντων, εξαγωγές	ΕΑΣ Λιβαδειάς, ΕΑΣ Θήβας, ΕΑΣ Αμφισσας, ΕΑΣ Λαμίας

Σημαντική συμβολή μπορεί να έχει η σύμπραξη επιχειρήσεων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων με ομάδες παραγωγών στη βάση συμβολοιακής γεωργίας.

Επιπλέον, σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, ανάλογα με τα κύρια παραγόμενα προϊόντα της περιοχής, έχουν συσταθεί και δραστηριοποιούνται αντίστοιχοι σύλλογοι:

Πίνακας 16. Σύλλογοι

Κατηγορία	Περιοχή	Δραστηριότητα / Ρόλος	Ενδεικτικά Παραδείγματα
Αγροτικοί Σύλλογοι Δήμων	Λαμία, Θήβα, Αλιβέρι	Εκπροσώπηση παραγωγών, αγροτική πολιτική	Αγροτικός Σύλλογος Θηβών
Κτηνοτροφικοί Σύλλογοι	Ευρυτανία, Φθιώτιδα, Εύβοια	Οργάνωση παραγωγής, ζωοτροφές, ΠΟΠ προϊόντα	Κτηνοτροφικός Σύλλογος Ευρυτανίας
Μελισσοκομικοί Σύλλογοι	Εύβοια, Φθιώτιδα	Παραγωγή μελιού, προστασία πεύκου, ΠΓΕ μέλι	Μελισσοκομικός Σύλλογος Β. Εύβοιας
Αλιευτικοί Σύλλογοι	Εύβοια, Φωκίδα	Βιώσιμη αλιεία, παράκτια παραγωγή	Αλιευτικός Σύλλογος Αιδηψού

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανήκουν τα εξής βασικά επιμελητήρια: το Επιμελητήριο Φθιώτιδας, το Επιμελητήριο Βοιωτίας, το Επιμελητήριο Εύβοιας, το Επιμελητήριο Φωκίδας και το Επιμελητήριο Ευρυτανίας. Επιπλέον, υπάρχουν περιφερειακά τμήματα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, του

Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, ενώ το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΓΕΩΤΕΕ) έχει επίσης παράρτημα που καλύπτει την ανατολική Στερεά Ελλάδα.

7.1.6. Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης

7.1.6.1. Περιφερειακό Επίπεδο – Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Οι βασικοί φορείς της Δημόσιας Διοίκησης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας με αρμοδιότητες στον αγροδιατροφικό τομέα της ΠΣΤΕ είναι:

- **Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας**
  - Θεματική Αντιπεριφέρεια Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
  - [Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας \(ΑΣΣΕ\)](#).
Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (ΑΣΣΕ) αποτελεί την επίσημη πρωτοβουλία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την προώθηση των τοπικών προϊόντων και την ανάδειξη του αγροδιατροφικού τομέα. Παράλληλα, παρέχει συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στις επιχειρήσεις του πρωτογενούς και του μεταποιητικού τομέα της Περιφέρειας. Επιπλέον, λειτουργεί τις ακόλουθες δύο ηλεκτρονικές πλατφόρμες:
    - [Agora Central Greece](#): Η επίσημη πλατφόρμα για την προβολή των αγροδιατροφικών προϊόντων της Στερεάς Ελλάδας.
    - [Taste Central Greece](#): Πλατφόρμα που προβάλλει τις γεύσεις και τα προϊόντα της περιοχής.
  - Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) ανά Περιφερειακή Ενότητα, με αρμοδιότητες:
    - Έλεγχοι φυτικής & ζωικής παραγωγής
    - Έκδοση αδειών και πιστοποιήσεων (π.χ. κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις)
    - Επιδότησεις – ΟΣΔΕ – επιτόπιοι έλεγχοι
    - Γεωργικές προειδοποιήσεις & φυτοπροστασία
  - Κτηνιατρικές Υπηρεσίες Περιφερειακών Ενοτήτων
  - Δασαρχεία (για δασική βοσκή, μελισσοκομία, ρητίνη)
- **Δήμοι της Περιφέρειας**
- **Τοπικά Γραφεία Αγροτικής Ανάπτυξης**
- **Υπηρεσίες Υδάτων & ΤΟΕΒ** (ΤΟΕΒ Κωπαΐδας, Σπερχειού, κ.λπ.)

7.1.6.2. Εθνικοί Φορείς.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας 17. Εθνικοί Φορείς με Παράρτημα ή Δράση στην ΠΣΤΕ

Φορέας	Ρόλος / Αρμοδιότητα
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ)	Κεντρικός σχεδιασμός πολιτικής, ΚΑΠ, επιδοτήσεις
ΟΠΕΚΕΠΕ	Διαχείριση πληρωμών ΚΑΠ, επιδοτήσεων, ελέγχων ΟΣΔΕ
ΕΛΓΑ	Αποζημιώσεις ζημιών από καιρικά φαινόμενα & ασθένειες
ΕΦΕΤ	Έλεγχοι τροφίμων – ασφάλεια & υγιεινή επιχειρήσεων τροφίμων
ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ	Έρευνα, εκπαίδευση αγροτών, πιστοποίηση ΠΟΠ/ΠΓΕ
ΙΓΕ (Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών)	Σχολές αγροτικής κατάρτισης
ΔΑΟΚ σε συνεργασία με ΥΠΑΑΤ	Αλιεία, κτηνοτροφία, γεωργία, έλεγχοι ζωοτροφών

Πίνακας 18. Φορείς Υποστήριξης & Αναπτυξιακά Δίκτυα

Φορέας	Ρόλος
Επιμελητήρια (Βοιωτίας, Φθιώτιδας, Εύβοιας, Φωκίδας, Ευρυτανίας)	Υποστήριξη επιχειρήσεων τροφίμων & μεταποίησης
Τοπικοί Αγροτικοί Συνεταιρισμοί & Ομάδες Παραγωγών	Συλλογική εμπορία, ΠΟΠ/ΠΓΕ προϊόντα
ΓΕΩΤ.Ε.Ε. – Παράρτημα Στερεάς Ελλάδας	Επιστημονική υποστήριξη γεωπόνων, δασολόγων, κτηνιάτρων
ΚΕΠ ΥΠΑΑΤ (Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων ΟΣΔΕ)	Υποβοήθηση παραγωγών στις δηλώσεις και προγράμματα

7.1.7. Κατάλογος εμπλεκομένων

Πίνακας 19. Επιμελητήρια

Επιμελητήριο	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Email	Ιστοσελίδα
Επιμελητήριο Φθιώτιδας	Πλατεία Ελευθερίας 3, Λαμία, 35131	22310 38882	info@fthiotidoscc.gr	fthiotidoscc.gr
Επιμελητήριο Βοιωτίας	Λ. Κουτσοπετάλου 1, Λιβαδειά, 32131	22610 28281, 2261 027664	info@viotiachamber.gr	viotiachamber.gr
Επιμελητήριο Εύβοιας	Ελ. Βενιζέλου 12, Χαλκίδα, 34100	2221 086452, 2221 022885, 2221 023510	info@eviachamber.gr	eviachamber.gr
Επιμελητήριο Ευρυτανίας	Πλατεία Κεφαλοβρύσου, Καρπενήσι	2237 022200	info@evrytaniachamber.gr	evrytaniachamber.gr
Επιμελητήριο Φωκίδας	Πλατεία Εθνικής Αντίστασης, Αμφισσα	2265 022200	info@fokidachamber.gr	fokidachamber.gr

Πίνακας 20. Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής

Περιφερειακή Ενότητα	Διεύθυνση / Έδρα	Τηλέφωνο	Email / Σημειώσεις
Βοιωτίας	Φίλωνος 35-39, Λιβαδειά, Τ.Κ. 32100	2262352138, 2261350300	daok-vio@pste.gov.gr
Φθιώτιδας	Βενιζέλου 1, Λαμία, Τ.Κ. 35132	2231353144, 2231066136	daok-fth@pste.gov.gr
Φωκίδας	Γ. Γιδογιάννου 31, Αμφισσα, Τ.Κ. 33100	2265350540, 2265350630	daok-fok@pste.gov.gr
Εύβοιας	Λεωφ. Χαϊνά 93, Χαλκίδα, Τ.Κ. 34100	2221353595, 2221036100	daok-evo@pste.gov.gr

Περιφερειακή Ενότητα	Διεύθυνση / Έδρα	Τηλέφωνο	Email / Σημειώσεις
Ευρυτανίας	Διονυσίου Ζωγράφου 1, Καρπενήσι, Τ.Κ. 36100	2237350700	daok-evr@pste.gov.gr

Πίνακας 21. Αναπτυξιακοί Οργανισμοί

Όνομασία	ΠΕ κάλυψης	Διεύθυνση	Τηλέφωνα	Email
ΣΚΑΠΑΝΗ Α.Ε.	Λαμία	Θερμοπυλών & Κύπρου 1, Τ.Κ. 35100	22310 31711	info@skapani.gr
Αναπτυξιακή Φθιώτιδος Α.Ε. Ο.Τ.Α. (Φθιωτική Αναπτυξιακή Α.Ε.)	Φθιώτιδα, Ευρυτανία	Αρκαδίου 6, ΤΚ 35131, Λαμία	2231067011, 2231067029, 2231053008	info@fthiotiki.gr
Αναπτυξιακή Φωκική Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α. (ΑΝ.ΦΩ. Α.Ε.)	Φωκίδα	Γιδογιάννου 31, ΤΚ 33100, Άμφισσα	22653 50696	anfokiki@hol.gr
Ελικώνας Παρνασσός Αναπτυξιακή Α.Ε. Ο.Τ.Α.	Βοιωτία	Έρκυνας 8, ΤΚ 32131, Λιβαδειά	22610 80661, 22610 80662	elikona1@otenet.gr
Οργανισμός Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α. (ΟΑΣΕ Α.Α.Ε.)	Φθιώτιδα, Φωκίδα (και γραφεία σε Βοιωτία, Εύβοια)	Δημαρχείο Αμφίκλειας – Πλατεία Δημαρχείου, ΤΚ 35002, Αμφίκλεια Φθιώτιδας	22340 22588 (Κεντρικά), 22610 89960 (Βοιωτίας), 22210 60244 (Εύβοιας)	info@oase.com.gr
Κ/Ξ Αναπτυξιακή Ευβοίας Α.Ε. & ΟΑΣΕ Α.Ε. Ο.Τ.Α. (Τοπικό Πρόγραμμα LEADER N. Ευβοίας & Σκύρου)	Εύβοια (Νότια Εύβοια & Σκύρος)	Κριεζά, ΤΚ 34017, Εύβοια	22230 51002, 22210 89706	leaderneviaskiros@gmail.com
Αναπτυξιακή Ευβοίας Α.Ε.	Εύβοια	Χαϊνά 93, ΤΚ 34132, Χαλκίδα	22210 26626, 22210 89706	info@anevia.gr

Πίνακας 22. Τρίτοι φορείς

Φορέας	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	E-mail	Ιστοσελίδα
Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	Λεωφόρος Χαϊνά 93 Χαλκίδα, 34100	22213836 03	info@agrifoodcentralgreece.gr	agrifoodcentralgreece.gr
Διεπιστημονικό Κέντρο Αγροδιατροφής (ΚΕΑΓΡΟ)	Πανεπιστημιούπολη, 54124 Θεσσαλονίκη	2310 998835 / 2310 991653	rmenkis@agro.auth.gr	auth.gr/university_unit/keagro
DigiAgriFood EDIH (Κέντρο Δεξιοτήτων Αγροδιατροφής & Ψηφιακής Καινοτομίας)	Βασιλίσσης Σοφίας 12, 67100 Ξάνθη	25410794 48	maria.michalo@gmail.com	digiagrifood.gr
Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ (ELGO-DIMITRA)	Θέμης, 57001 Θέρμη Θεσσαλονίκης	23104711 10	info@elgo.gr dimitra.loka@elgo.gr	elgo.gr
Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (ΜΑΙΧ)	Αλσύλλιο Αγροκηπίου, Τ.Θ. 85, 73100 Χανιά	28210350 00	info@maich.gr	maich.gr
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ)	Αχαρνών 2, 10176 Αθήνα	210 212 4000	info@minagric.gr	https://www.minagric.gr/
ΟΠΕΚΕΠΕ – Γραφείο Λαμίας	Κ. Καραμανλή 4, 35133 Λαμία	22310 53268, 22310 53269	st.ellada@opekepe.gr	https://www.opekepe.gr/
ΟΠΕΚΕΠΕ – Γραφείο Λιβαδειάς	Ρούμελης 14, 32131 Λιβαδειά	22610 87991	voiotia@opekepe.gr	https://www.opekepe.gr/

Φορέας	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	E-mail	Ιστοσελίδα
ΟΠΕΚΕΠΕ – Γραφείο Χαλκίδας	Γιαννίση 24 & Νεοφύτου 82, 34132 Χαλκίδα	22210 87225	evolia@opekepe.gr	https://www.opekepe.gr/
ΕΛΓΑ – Υποκατάστημ α Λαμίας	Αρκαδίου 8, 35131 Λαμία	22310 67720, 22310 66810	lamia@elga.gr	https://elga.gr/
ΙΓΕ – Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών	Λ. Κηφισίας 182, 14562 Κηφισιά	210 8011146	info@ige.gr	https://www.ige.gr/

7.2. Τομέας Πράσινης Καινοτομίας – Περιβάλλοντος

7.2.1. Ο Τομέας Πράσινης Καινοτομίας – Περιβάλλοντος στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Ο τομέας Πράσινης Καινοτομίας και Περιβάλλοντος αποτελεί έναν από τους πλέον στρατηγικούς άξονες ανάπτυξης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, τόσο λόγω της σημαντικής βιομηχανικής του βάσης όσο και της ανάγκης για μετάβαση σε πρότυπα βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας χαρακτηρίζεται από έντονη παρουσία βιομηχανικών δραστηριοτήτων (ενέργεια, μέταλλο, χημικά, δομικά υλικά), οι οποίες αποτελούν ταυτόχρονα πηγές περιβαλλοντικών πιέσεων αλλά και πεδία εφαρμογής καινοτόμων πράσινων τεχνολογιών.⁹

Η στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας (RIS3 ΠΣΤΕ) αναδεικνύει την Πράσινη Καινοτομία ως Δια τομεακό πεδίο που διατρέχει το σύνολο της παραγωγικής βάσης:

- τη βιομηχανία και μεταποίηση, μέσω τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας, ανακύκλωσης και ενεργειακά «καθαρής» παραγωγής,
- την Αγροδιατροφή, με πρακτικές βιώσιμης καλλιέργειας, βιολογικών προϊόντων και ενεργειακής αξιοποίησης υπολειμμάτων,
- τον τουρισμό και τις δημιουργικές βιομηχανίες, με πράσινες υποδομές και μείωση αποτυπώματος άνθρακα.¹⁰

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαθέτει σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως:

- Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) – Φωτοβολταϊκά κέντρα, αιολικά πάρκα και βιομάζα.
- Διαχείριση αποβλήτων και ανακύκλωση – εταιρείες ανακύκλωσης μετάλλου, πλαστικού, υλικών κατασκευής.
- Περιβαλλοντικές τεχνολογίες – επεξεργασία νερού, ενεργειακές εφαρμογές, πράσινα δομικά υλικά.
- Κυκλική οικονομία – αξιοποίηση παραπροϊόντων βιομηχανικής παραγωγής και ανάπτυξη συστημάτων “zero waste”.¹¹

Η ανάπτυξη του τομέα ενισχύεται από ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές, όπως η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) και οι στρατηγικοί στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ 2021–2027). Σύμφωνα με τη 2η Έκθεση Παρακολούθησης της ΕΣΕΕ (Μάιος 2025), ο Τομέας “Περιβάλλον – Κυκλική Οικονομία” είναι ένας από τους οκτώ εθνικούς τομείς προτεραιότητας, με αυξημένο ποσοστό προσκλήσεων και έργων που αφορούν πράσινες τεχνολογίες και περιβαλλοντική καινοτομία.¹²

Η Ευρωπαϊκή και Εθνική πολιτική συνοχής προσανατολίζει τα επενδυτικά προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021–2027 σε “πράσινες” δράσεις, και η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανταποκρίνεται μέσω:

⁹ ΕΥΔΕΠ Στερεάς Ελλάδας, Επικαιροποίηση Περιφερειακής RIS3, 2021-Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027.

¹⁰ ΓΓΕΚ, Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης – Γ.Πρ. 31509/2023- ΕΥΔΕΠ Στερεάς Ελλάδας, Επικαιροποίηση Περιφερειακής RIS3.

¹¹ ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων ΠΣΤΕ 2022

¹² ΜΟΝ-ΕΣΕΕ, 2η Έκθεση Παρακολούθησης ΕΣΕΕ 2025- Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027.

- Της συμμετοχής επιχειρήσεων σε δράσεις του Προγράμματος “Ανταγωνιστικότητα” (Ειδικός Στόχος 1.1 “Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας”),
- Της υλοποίησης έργων πράσινης επιχειρηματικότητας σε συνεργασία με ερευνητικούς φορείς,
- Της ενίσχυσης νεοφυών επιχειρήσεων στον τομέα της πράσινης τεχνολογίας και των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).¹³

Ειδική βαρύτητα δίνεται στην ενεργειακή αποδοτικότητα και την Περιβαλλοντική Διαχείριση στη Βιομηχανία. Η ευρύτερη περιοχή Οινοφύτων–Σημηταρίου–Θήβας, ως μεγαλύτερος εκφραστής της βιομηχανικής συγκέντρωσης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, αναδεικνύεται σε πεδίο εφαρμογής καινοτόμων πρακτικών καθαρής παραγωγής και κυκλικής διαχείρισης αποβλήτων.¹⁴

Παράλληλα, η Πράσινη Καινοτομία λειτουργεί ως καταλύτης μετασχηματισμού για παραδοσιακούς κλάδους (μέταλλο, δομικά υλικά, αγροδιατροφή), υποστηρίζοντας τη διαφοροποίηση πολλών κύριων προϊόντων και την εξωστρέφειά τους. Η προσέγγιση «Περιβάλλον–Ενέργεια–Αγροδιατροφή», που προτείνεται από τη ΓΓΕΚ ως nexus συνεργειών μεταξύ τομέων, υιοθετείται σταδιακά και στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.¹⁵

Ωστόσο, η περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα προϋποθέτει:

- Ενίσχυση της σύνδεσης των επιχειρήσεων με τους ερευνητικούς φορείς,
- Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού σε θέματα πράσινης μετάβασης,
- Προώθηση συνεργατικών σχημάτων (clusters) Πράσινης Καινοτομίας,
- Δημιουργία θεσμικών κινήτρων για κυκλικές πρακτικές και βιώσιμη παραγωγή.¹⁶

Οι κυκλικές πρακτικές αναφέρονται σε στρατηγικές και δράσεις που υιοθετούνται στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας, με στόχο την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων, την επαναχρησιμοποίηση πόρων και την επανακύκλωση υλικών, μεταβαίνοντας από ένα γραμμικό «πάρτο–φτιάξ’ το–πέταξέ το» σε ένα κλειστό σύστημα που διατηρεί την αξία των προϊόντων και των υλικών για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο διάστημα, με οφέλη όπως μειωμένο κόστος, ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και βιωσιμότητα.

Βασικές Κατηγορίες Κυκλικών Πρακτικών:

- Σχεδιασμός για Κύκλο: Σχεδιασμός προϊόντων που μπορούν να αποσυναρμολογηθούν εύκολα, να επισκευαστούν και να ανακυκλωθούν.
- Επαναχρησιμοποίηση & Επισκευή: Επισκευή, ανακατασκευή και μεταπώληση προϊόντων, δημιουργία πλατφορμών κοινής χρήσης.
- Ανακύκλωση & Ανάκτηση Υλικών: Διαδικασίες για την επιστροφή των υλικών σε νέους κύκλους παραγωγής.
- Επέκταση Κύκλου Ζωής Προϊόντων: Συστήματα συνδρομής, μίσθωσης αντί για πώληση.
- Βιομηχανική Συνεργασία: Ανταλλαγή υποπροϊόντων ή αποβλήτων μεταξύ επιχειρήσεων (βιομηχανικός συμβιωτισμός).

Οφέλη για Επιχειρήσεις & Κοινωνία:

¹³ Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027.

¹⁴ ΕΚΤ, RD STATISTICS 2023 – GREECE- ΕΥΔΕΠ Στερεάς Ελλάδας, Επικαιροποίηση Περιφερειακής RIS3, 2021.

¹⁵ ΓΓΕΚ, Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης – Nexus Περιβάλλον–Ενέργεια–Αγροδιατροφή, 2021.

¹⁶ ΜΟΝ-ΕΣΕΕ, 2η Έκθεση Παρακολούθησης ΕΣΕΕ 2025- RIS3 ΠΣΤΕ 2021.

- Οικονομικά: Μείωση κόστους πρώτων υλών, δημιουργία νέων μοντέλων εσόδων, ανθεκτικότητα σε κρίσεις.
- Περιβαλλοντικά: Μείωση αποβλήτων, εκπομπών άνθρακα, εξοικονόμηση ενέργειας.
- Κοινωνικά: Ενίσχυση φήμης, ανταπόκριση σε καταναλωτικές απαιτήσεις, υποστήριξη βιώσιμης ανάπτυξης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) για το έτος 2023, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας παρουσιάζει αυξητική τάση στις δαπάνες Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α), περίπου 108.21 εκατ. ευρώ που αντιστοιχεί στο 1,02% του περιφερειακού ΑΕΠ της Στερεάς Ελλάδας με έντονη συμμετοχή του επιχειρηματικού τομέα.

7.2.2. Επιχειρήσεις του κλάδου

Η Στερεά Ελλάδα διαθέτει ισχυρή βιομηχανική βάση, με σημαντικές δραστηριότητες στους τομείς της ενέργειας, του μετάλλου και των περιβαλλοντικών υπηρεσιών. Σύμφωνα με την επικαιροποιημένη RIS3 της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (2021), στην Περιφέρεια καταγράφεται σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της διαχείρισης αποβλήτων και των περιβαλλοντικών υπηρεσιών. Σύμφωνα με τη RIS3 ΠΣΤΕ (2021, σελ. 60–63), στο περιφερειακό οικοσύστημα καινοτομίας προβλέπεται η συνεργασία επιχειρήσεων με ερευνητικούς και ακαδημαϊκούς φορείς.¹⁷

Επιχειρήσεις της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας συμμετέχουν σε ερευνητικά και καινοτομικά έργα του Horizon Europe, καθώς και σε δράσεις του Προγράμματος ΕΠΑνεΚ / Ανταγωνιστικότητα 2021–2027. Σύμφωνα με τη 2η Έκθεση Παρακολούθησης της ΕΣΕΕ (2025), το 9,3% των εγκεκριμένων έργων σε εθνικό επίπεδο σχετίζεται με Περιβάλλον, Κυκλική Οικονομία και Ενέργεια.

Από αυτά, το 6,8% περιλαμβάνει φορείς ή επιχειρήσεις της Στερεάς Ελλάδας. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας έχει ισχυρή παρουσία σε τομείς που συνδέονται με την πράσινη μετάβαση και τη βιομηχανική μετάβαση προς κλιματική ουδετερότητα. Οι σχετικοί κλάδοι της ενέργειας και του περιβάλλοντος στη Στερεά Ελλάδα συνδέονται με τη βιομηχανική μετάβαση και την πράσινη μετάβαση της Περιφέρειας, στηρίζοντας αντίστοιχες ανάγκες ανθρώπινου δυναμικού.¹⁸

Σύμφωνα με τη χαρτογράφηση του επιχειρηματικού οικοσυστήματος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, οι δραστηριότητες πράσινης καινοτομίας και περιβάλλοντος παρουσιάζουν χωρική συγκέντρωση σε επιμέρους περιοχές της Περιφέρειας, με έμφαση σε βιομηχανικές και ενεργειακές δραστηριότητες, καθώς και σε δράσεις περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Επιχειρήσεις της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας συμμετέχουν σε εθνικά και τοπικά δίκτυα και συλλογικές πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την πράσινη καινοτομία και την κυκλική οικονομία. Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων σχημάτων αποτελούν το Hellenic Green Cluster του ΕΒΕΑ, ο Σύνδεσμος

¹⁷ ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων ΠΣΤΕ 2022-2ης Έκθεσης Παρακολούθησης ΕΣΕΕ (σελ. 29–31 - RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση (σελ 57-63).-Κέντρο Καινοτομίας Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (<https://pste.gov.gr/kentro-kenotomias/>)

¹⁸ 2^η Έκθεση Παρακολούθησης ΕΣΕΕ_Ιούνιος 2025.pdf(σελ 29 και 31)-RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση(σελ 57-63)

Επιχειρήσεων Βιομηχανιών Θήβας – Οινοφύτων, καθώς και πρωτοβουλίες συνεργασίας στον τομέα της ανακύκλωσης μετάλλου.¹⁹

Στο πλαίσιο του Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2021–2027 προβλέπεται η αξιοποίηση τεχνολογιών της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης (όπως τεχνητή νοημοσύνη και Διαδίκτυο των Πραγμάτων – IoT) για την υποστήριξη της πράσινης μετάβασης και της αποδοτικότερης παραγωγής²⁰.

7.2.2.1. Συγκεντρωτικά στοιχεία

Πίνακας 23. Επιχειρήσεις και παραγωγικοί φορείς

Επωνυμία	Περιοχή	Τομέας Δραστηριότητας	Σχέση με RIS3 / Πράσινη Καινοτομία	Ιστοσελίδα
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε.	Βοιωτία (Άγιος Νικόλαος)	Ενέργεια, Ανακύκλωση, Μεταλλουργία	Ενεργειακή απόδοση, κυκλική παραγωγή	https://www.mytilineos-ejm.gr/
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ Α.Ε.	Βοιωτία (Οινόφυτα)	Βιομηχανία μετάλλου	Ανακύκλωση, ενεργειακή διαχείριση	https://www.elvalhcor.com/el/
ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.	Θήβα	Πιστοποίηση, Τεχνολογία	Πράσινες τεχνολογίες, εργαστηριακές υποδομές	https://www.hellascert.gr/ta-meli/evetam-ae/
Siakandaris Group	Βοιωτία (Σχηματάρι)	Διαχείριση αποβλήτων, Ανακύκλωση, Κομποστοποίηση	Πράσινη Καινοτομία: Κυκλική οικονομία, επεξεργασία οργανικών αποβλήτων, μείωση ταφής	https://www.siakandaris.gr/
Atalanta Plast AEBE	Βοιωτία (Σχηματάρι)	Ανακύκλωση πλαστικών, Παραγωγή δευτερογενών πρώτων υλών	Κυκλική παραγωγή, αξιοποίηση αποβλήτων, μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος	https://atalantaplast.gr/el/
ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ (Εργοστάσιο Μηλακίου)	Εύβοια (Μηλάκι)	Βιομηχανία τσιμέντου	Περιβαλλοντική διαχείριση, έλεγχος εκπομπών, βιομηχανική βιωσιμότητα	https://www.lafarge.gr/ergo-stasio-milakiou

¹⁹ Enterprise Europe Network – Hellas, Περιφερειακές Πρωτοβουλίες Πράσινης Καινοτομίας 2024 · RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf, σ. 57-65 -https://svse.gr/?utm_source=https://acci.gr/

²⁰ Enterprise Europe Network, Green Transition Report 2024- Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 σελ. 40-42.

Επωνυμία	Περιοχή	Τομέας Δραστηριότητας	Σχέση με RIS3 / Πράσινη Καινοτομία	Ιστοσελίδα
Enel Green Power Hellas	Εύβοια	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Αιολική Ενέργεια)	Ανάπτυξη και λειτουργία αιολικών πάρκων μεγάλης κλίμακας, συμβολή στην ενεργειακή μετάβαση, μείωση εκπομπών CO ₂ και ενίσχυση της πράσινης περιφερειακής οικονομίας.	https://www.enelgreenpower.com/our-projects/operating/kafireas-wind-farm
ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.	Βοιωτία (Οινόφυτα)	Παραγωγή προϊόντων χάλυβα (χαλυβουργία)	Ανακύκλωση σιδηρούχων μετάλλων, τεχνολογικός εκσυγχρονισμός παραγωγής, συνεργασία με ερευνητικούς φορείς	https://sidenor.gr/texnologa-kainotomia/
Hellenic Cables S.A.	Θήβα (Βοιωτία)	Παραγωγή καλωδίων ενέργειας και τηλεπικοινωνιών	Κυκλική οικονομία και κύκλος ζωής προϊόντων, Net Zero (SBTi), χρήση δευτερογενών υλικών και αύξηση ανακύκλωσης	https://www.hellenic-cables.com/el/sustainability/environment-climate-change/
ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή Α.Β.Ε.Τ.Ε.	Εύβοια (σημαντική παρουσία αιολικών πάρκων)	Ανάπτυξη και λειτουργία αιολικών πάρκων και έργων ΑΠΕ	Παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ, ενεργειακή μετάβαση, μείωση εκπομπών CO ₂	https://www.terna-energy.com/acivities/aioliki-energeia/karistia/
ΔΕΗ Ανανεώσιμες Α.Ε.	Στερεά Ελλάδα (παρουσία σε αιολικά και φωτοβολταϊκά έργα)	Ανάπτυξη και λειτουργία έργων ΑΠΕ (αιολικά, φωτοβολταϊκά, υδροηλεκτρικά)	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας απανθρακοποίησης ενεργειακού συστήματος, ενίσχυση πράσινων υποδομών	https://www.ppcr.gr/el/
SABO Α.Ε.	Εύβοια (Βασιλικό Χαλκίδας)	Βιομηχανικός αυτοματισμός, Ρομποτικά συστήματα	Τεχνολογίες βιομηχανικού εκσυγχρονισμού, βελτιστοποίηση παραγωγής, ενεργειακή αποδοτικότητα	https://el.sabo.gr/

Επωνυμία	Περιοχή	Τομέας Δραστηριότητας	Σχέση με RIS3 / Πράσινη Καινοτομία	Ιστοσελίδα
ΓΑΛΑΞΙΔΙ Θαλάσσιες Καλλιέργειες Α.Ε.	Φωκίδα (Γαλαξίδι – Κορινθιακός Κόλπος)	Ιχθυοκαλλιέργεια (εκτροφή τσιπούρας και λαβρακιού)	Αποδοτική χρήση φυσικών πόρων, μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος, βιώσιμη παραγωγή τροφίμων	https://www.galaxidi.com/el/about-us/
WATT Group (Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων Θήβας)	Βοιωτία (Θήβα)	Διαχείριση & επεξεργασία αποβλήτων, αυτοματοποιημένες τεχνολογίες κομποστοποίησης και μηχανικής διαλογής	Καινοτόμες τεχνολογίες επεξεργασίας αποβλήτων, κυκλική οικονομία, παραγωγή καθαρής ενέργειας από βιοαέριο	https://watt.com.gr/project/t-hiva-project/
AXILLEAS SCRAP	Εύβοια (Χαλκίδα)	Συλλογή & επεξεργασία scrap μετάλλων & υλικών	Ανακύκλωση μετάλλων, μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος παραγωγής	https://axilleascrap.gr/sxeti-ka-me-emas/

7.2.2.2. Ενδεικτικά Παραδείγματα επιχειρηματικής αριστείας

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας καταγράφει σημαντική παρουσία επιχειρήσεων που εφαρμόζουν πρακτικές πράσινης καινοτομίας, είτε μέσω τεχνολογιών περιβαλλοντικής διαχείρισης είτε μέσω επενδύσεων που συνδέονται με την πράσινη μετάβαση και την ενεργειακή αποδοτικότητα.²¹

- ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. (Βοιωτία – Άγιος Νικόλαος)**
 Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. αποτελεί ενδεικτικό παράδειγμα βιομηχανικής μετάβασης προς την πράσινη ενέργεια και την κυκλική παραγωγή. Η εταιρεία έχει ανακοινώσει δέσμευση για την επίτευξη μηδενικού ανθρακικού αποτυπώματος έως το 2050 και υλοποιεί δράσεις που αφορούν την ανακύκλωση αλουμίνιας, την επαναχρησιμοποίηση υποπροϊόντων βωξίτη, τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, καθώς και την ανάπτυξη φωτοβολταϊκών και αιολικών έργων. Παράλληλα, συμμετέχει σε έργα Έρευνας και Ανάπτυξης στον τομέα της έξυπνης μεταποίησης και της ενεργειακής μετάβασης, μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και ερευνητικών συνεργασιών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021–2027.²²
- ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε. – Εργαστήρια Πιστοποίησης & Δοκιμών (Θήβα)**

²¹ RIS3 ΠΣΤΕ 2021-Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027(σελ. 14-16)-RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf, σ. 56–57

²² ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ & ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, Ετήσιες Εκθέσεις Βιωσιμότητας 2024- RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf, σ. 66–69 · EKT, RDstatistics 2023 · metlen.com

Η ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε. δραστηριοποιείται σε εργαστηριακές δοκιμές/ελέγχους υλικών και προϊόντων και σε υπηρεσίες πιστοποίησης, παρέχοντας λύσεις αξιολόγησης συμμόρφωσης σε επιχειρήσεις. Διαθέτει εργαστηριακή και περιβαλλοντική δραστηριότητα (ενδεικτικά μέσω έργων/δράσεων περιβαλλοντικού ελέγχου) και παρέχει υπηρεσίες πιστοποίησης συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων προτύπων περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως το ISO 14001. Παράλληλα, αναπτύσσει συνεργασίες με ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς φορείς (ενδεικτικά με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) και συμμετέχει σε δράσεις εφαρμοσμένης έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης.²³

- Η ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ Α.Ε. (*Οινόφυτα – Βοιωτία*)
Η ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ Α.Ε. επενδύει στη βιώσιμη μεταλλουργία και στην ανακύκλωση χαλκού και αλουμινίου στις εγκαταστάσεις της στα Οινόφυτα Βοιωτίας. Εφαρμόζει σύστημα κυκλικής παραγωγής με σημαντικό ποσοστό ανακυκλωμένων πρώτων υλών και διαθέτει Πιστοποίηση ISO 50001 για την ενεργειακή διαχείριση. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Green Metallurgy 4.0», συμμετέχει σε δράσεις που στοχεύουν στην ψηφιακή και ενεργειακή αναβάθμιση της παραγωγικής διαδικασίας.²⁴

Τα παραπάνω παραδείγματα αποδεικνύουν ότι η Στερεά Ελλάδα διαθέτει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στον χώρο της Πράσινης Καινοτομίας, συνδυάζοντας βιομηχανική τεχνογνωσία, ισχυρή επιχειρηματική κουλτούρα και ένα αναδυόμενο οικοσύστημα συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων, πανεπιστημίων και κοινωνίας.

Η περαιτέρω ανάπτυξη συνεργατικών σχημάτων, η ψηφιακή μετάβαση των ΜΜΕ και η πρόσβαση σε ευρωπαϊκή χρηματοδότηση R&I αναμένεται να ενισχύσουν ακόμη περισσότερο τη θέση της Περιφέρειας στον τομέα της Πράσινης Καινοτομίας. Το R&I σημαίνει Research and Innovation (Έρευνα και Καινοτομία), όρος που αναφέρεται στη συστηματική διερεύνηση για νέες γνώσεις (έρευνα) και τη δημιουργία νέων ιδεών, προϊόντων, υπηρεσιών ή μοντέλων που φέρνουν αξία (καινοτομία), συχνά με αναφορά σε Ευρωπαϊκά προγράμματα ή την Ιαπωνική εταιρεία αξιολόγησης Rating and Investment Information (R&I).

7.2.3. Ερευνητικοί Φορείς

Ο τομέας της Έρευνας και Καινοτομίας στη Στερεά Ελλάδα στηρίζεται στο υφιστάμενο ερευνητικό και καινοτομικό κεφάλαιο της Περιφέρειας (ανθρώπινο δυναμικό, υποδομές και τεχνογνωσία) και σε συνιστώσες που περιλαμβάνουν επιχειρήσεις, ανώτατη εκπαίδευση και ερευνητικούς φορείς. Στο πλαίσιο της RIS3 της ΠΣΤΕ, η εφαρμογή λύσεων «πιο πράσινης, πιο κυκλικής και πιο ψηφιακής» βιομηχανικής μετάβασης αποτελεί βασική κατεύθυνση, ενώ η ανάπτυξη/ενίσχυση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού αναδεικνύεται ως στόχος πολιτικής στην Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021–2027.²⁵

Σύμφωνα με την RIS3 της Περιφέρειας (2021) και τη 2η Έκθεση Παρακολούθησης της ΕΣΕΕ (Μάιος 2025), οι φορείς αυτοί συμμετέχουν ενεργά σε ερευνητικά έργα που σχετίζονται με:

- Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
- Κυκλική Οικονομία και Διαχείριση Αποβλήτων
- Περιβαλλοντική παρακολούθηση και αποτύπωμα άνθρακα

²³ ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε., Εταιρικό Προφίλ & Δημόσια Διαθέσιμα Στοιχεία. RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf, σ. 64–65.

²⁴ ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ <https://www.elvalhalkor.com/sustainability/>, Ετήσια Έκθεση Βιωσιμότητας 2024-RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf, σ. 66–69

²⁵ RIS3 ΠΣΤΕ – Επικαιροποίηση 2021, RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf, σ. 58–59 · 2η Έκθεση Παρακολούθησης ΕΣΕΕ_Ιούνιος 2025.pdf, σ. 18–20

- Ενεργειακή αποδοτικότητα στη βιομηχανία
- Ψηφιακές τεχνολογίες για πράσινη μετάβαση (AI, IoT, big data analytics).²⁶

7.2.3.1. Τοπικοί Ερευνητικοί Φορείς

[Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων \(ΑΑΑΔΦΠ\) του Ε.Κ.Π.Α. – Συγκρότημα Ευρίπου, Ψαχνά Ευβοίας.](#) Αποτελεί το πρώτο τμήμα της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και σηματοδοτεί το “άνοιγμα” του μεγαλύτερου και ιστορικότερου Πανεπιστημίου της χώρας σε σύγχρονες τάσεις και προκλήσεις, όπως η «Ατζέντα 2030» για Βιώσιμη Ανάπτυξη του Ο.Η.Ε. Έχει ενσωματώσει στο πρόγραμμα σπουδών STEP και Ευρωπαϊκές και διεθνείς προτεραιότητες για την Κλιματική Αλλαγή, αλλά και την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευση RIS3 για εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των Ελληνικών αγροτικών προϊόντων, τροφίμων και υπηρεσιών, δια της εκπαίδευσης και έρευνας επί της Αειφόρου και Βιώσιμης Ανάπτυξης, με σεβασμό στο Περιβάλλον και τη Βιοποικιλότητα. Διαθέτει το θεσμοθετημένο και αυτόνομο Εργαστήριο Χημείας και Τεχνολογίας Υλικών, το οποίο έχει εμπειρία σε Ευρωπαϊκά και Εθνικά Έργα έρευνας και ανάπτυξης, συνεργασιών με ΜΜΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις σε τεχνολογίες και εφαρμογές που αφορούν περιβάλλον, ενέργεια και πράσινη ανάπτυξη.

[Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών – Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος \(Καρπενήσι – Ευρυτανία\).](#) Το Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με έδρα το Καρπενήσι Ευρυτανίας, αποτελεί ακαδημαϊκό τμήμα της Στερεάς Ελλάδας με αντικείμενο τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη διαχείριση των φυσικών πόρων. Εστιάζει στη δασική οικολογία, την προστασία της βιοποικιλότητας, την αειφορική αξιοποίηση δασικών οικοσυστημάτων και βιομάζας, καθώς και στην πρόληψη και διαχείριση φυσικών κινδύνων. Παράλληλα, συμμετέχει σε ερευνητικές δράσεις που σχετίζονται με τη βιώσιμη διαχείριση τοπίου και περιβάλλοντος και αναπτύσσει συνεργασίες με ερευνητικούς και θεσμικούς φορείς του αγροτοδασικού τομέα, όπως ο ΕΛΓΟ–ΔΗΜΗΤΡΑ

[Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Τμήμα Πληροφορικής με Εφαρμογές στη Βιοϊατρική \(Λαμία\).](#) Το Τμήμα Πληροφορικής με Εφαρμογές στη Βιοϊατρική του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με έδρα τη Λαμία, αποτελεί ακαδημαϊκή μονάδα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας με αντικείμενο την επιστήμη της πληροφορικής και τις εφαρμογές της στη βιοϊατρική τεχνολογία, την ανάλυση δεδομένων και τα υπολογιστικά συστήματα. Το Τμήμα δραστηριοποιείται σε ερευνητικά πεδία όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η ανάλυση μεγάλων δεδομένων (big data), τα πληροφοριακά συστήματα και οι ψηφιακές τεχνολογίες υγείας, συμβάλλοντας στο περιφερειακό οικοσύστημα καινοτομίας και ψηφιακού μετασχηματισμού.

[ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ / Κέντρο "ΔΗΜΗΤΡΑ" Θήβας \(Βοιωτία\).](#) Ο ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ, μέσω του Κέντρου "ΔΗΜΗΤΡΑ" Θήβας, εστιάζει στην αγροτική επαγγελματική κατάρτιση και τη μεταφορά τεχνογνωσίας για την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα για Νέους Γεωργούς και ημερίδες σε συνεργασία με τον Δήμο Θηβαίων, με αντικείμενο τον εκσυγχρονισμό των καλλιεργητικών πρακτικών, την ορθολογική χρήση εισροών και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων της περιοχής.

²⁶ RIS3 ΠΣΤΕ – Επικαιροποίηση 2021, RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_KYE.pdf, σ. 57–59 · MON-ΕΣΕΕ, 2η Έκθεση Παρακολούθησης ΕΣΕΕ, Ιούνιος 2025, σ. 18–20 & Παράρτημα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, σ. 273+.

ΕΚΕΦΕ “Δημόκριτος” – Συνεργασίες στη Στερεά Ελλάδα. Το ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» αναπτύσσει συνεργασίες με επιχειρήσεις και φορείς σε εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων συνεργασιών που αφορούν τη Στερεά Ελλάδα, σε τομείς βιώσιμων βιομηχανικών εφαρμογών, προηγμένων και πράσινων υλικών. Μέσω των δομών μεταφοράς τεχνογνωσίας που διαθέτει, λειτουργεί ως σημαντικός ερευνητικός φορέας για τη διάχυση επιστημονικής γνώσης και καινοτομίας προς επιχειρήσεις και ΜΜΕ.

Ιδιωτικά Ερευνητικά Εργαστήρια & Τεχνολογικές Εταιρείες. Στη Στερεά Ελλάδα δραστηριοποιούνται επιχειρήσεις και ΜΜΕ που αναπτύσσουν εσωτερικές ικανότητες τεχνολογικής καινοτομίας, κυρίως μέσω τεχνικών τμημάτων, εφαρμοσμένων λύσεων παραγωγικής βελτιστοποίησης και ενεργειακής αποδοτικότητας. Ενδεικτικά, βιομηχανικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας, όπως η ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ, υλοποιούν δράσεις Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και καινοτομίας στο πλαίσιο της παραγωγικής τους δραστηριότητας. Οι πρακτικές αυτές καταδεικνύουν την ενδογενή ικανότητα τεχνολογικής ανάπτυξης του επιχειρηματικού ιστού της Περιφέρειας.²⁷

Συνεργατικά Σχήματα & Δίκτυα Καινοτομίας. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αξιοποιεί και συνεργάζεται με δίκτυα και δομές υποστήριξης της καινοτομίας, όπως το Enterprise Europe Network – Hellas, καθώς και με περιφερειακές και εθνικές δομές καινοτομίας. Παράλληλα, μέσω της διαδικασίας και των θεματικών πεδίων της RIS3 ΠΣΤΕ για την Πράσινη Οικονομία, προωθεί τη διασύνδεση επιχειρήσεων, ερευνητικών φορέων και φορέων πολιτικής.²⁸

Η ερευνητική υποδομή της Στερεάς Ελλάδας αποτελεί σημαντικό υποστηρικτικό παράγοντα για την ανάπτυξη της πράσινης καινοτομίας, διευκολύνοντας την πρόσβαση των επιχειρήσεων στη γνώση, τη μεταφορά τεχνολογίας και την ανάπτυξη δεξιοτήτων σε τοπικό επίπεδο, στο πλαίσιο της στρατηγικής RIS3. Η περαιτέρω ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το ΕΣΠΑ και το Horizon Europe, δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τη θέση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στον τομέα της πράσινης καινοτομίας.²⁹

7.2.4. Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαθέτει πλέγμα φορέων της κοινωνίας των πολιτών που συμβάλλουν στην προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της κοινωνικής καινοτομίας και συμμετοχικών σχημάτων στον τομέα της ενέργειας. Οι δράσεις των φορέων αυτών λειτουργούν συμπληρωματικά προς τις δημόσιες πολιτικές, ενισχύοντας την τοπική ευαισθητοποίηση και υποστηρίζοντας την υλοποίηση πιλοτικών δράσεων πράσινης ενέργειας και βιώσιμης ανάπτυξης.^{30 31}

7.2.4.1. Ενεργειακές Κοινότητες

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας φιλοξενεί αριθμό ενεργειακών κοινοτήτων, με πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται σε περιοχές όπως η Εύβοια, η Βοιωτία και η Φθιώτιδα. Ενδεικτικά, η Ενεργειακή Κοινότητα

²⁷ RIS3 ΠΣΤΕ 2021- Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 (σελ. 17-18)-

RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf, σ. 58–59- <https://www.elvalhalcor.com/sustainability>.

²⁸ Enterprise Europe Network, Green Transition Report, 2024. [https://een.ec.europa.eu/about/branches/Greece-](https://een.ec.europa.eu/about/branches/Greece-RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf)

RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf, σ. 63–64-Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

²⁹ RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_ΚΥΕ.pdf, σ. 75–76 · ΕΣΣΕ 2021–2027, σ. 12–14

³⁰ Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων <https://opske.gr/el/call/enishysi-epihorigisi-koinonikon-epiheiriseon-kalo-sterea-ellada>

³¹ ΠΣΤΕ Κέντρο Καινοτομίας - Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027(σελ.18-23)

«Εύβοια Πράσινη Ενέργεια» με έδρα την Κάρυστο δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη φωτοβολταϊκής εγκατάστασης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, με κοινωνικό και συμμετοχικό χαρακτήρα.³²

Ενεργειακές κοινότητες στη Βοιωτία αναπτύσσουν πρωτοβουλίες αυτοπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, με στόχο την κάλυψη αναγκών τοπικών δημόσιων υποδομών και επιχειρήσεων.³³

Ενεργειακές κοινότητες στη Φθιώτιδα αναπτύσσουν κοινωνικού χαρακτήρα πρωτοβουλίες, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο των ενεργειακών κοινοτήτων, που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και στη στήριξη ευάλωτων νοικοκυριών.³⁴

Οι κοινότητες αυτές αποτελούν παραδείγματα συλλογικής πράσινης επιχειρηματικότητας, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του Ν. 4513/2018 και τις κατευθύνσεις των προγραμμάτων “Καινοτομία στις Ενεργειακές Κοινότητες” (ΥΠΕΝ, 2023).³⁵

7.2.4.2. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και Περιβαλλοντικά Δίκτυα

Στη Στερεά Ελλάδα δραστηριοποιείται σημαντικός αριθμός μη κυβερνητικών οργάνωσεων και περιβαλλοντικών δικτύων με αντικείμενο την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης³⁶. Οι οργανώσεις αυτές αναπτύσσουν δράσεις που σχετίζονται με τη βιώσιμη κινητικότητα, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την ανακύκλωση, την προστασία δασικών οικοσυστημάτων και την πρόληψη φυσικών κινδύνων, καθώς και την παρακολούθηση και προστασία υδάτινων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων, στο πλαίσιο ευρωπαϊκών περιβαλλοντικών πρωτοβουλιών. Παράλληλα, μέσω δράσεων ευαισθητοποίησης και συμμετοχής των πολιτών, συμβάλλουν στην προώθηση βιώσιμων πρακτικών στον αγροτικό και φυσικό χώρο και στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης σε τοπικό επίπεδο.

Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και τα περιβαλλοντικά δίκτυα λειτουργούν ως πλατφόρμες ενεργοποίησης και συμμετοχής των πολιτών σε δράσεις πράσινης οικονομίας, κοινωνικής καινοτομίας και βιώσιμης ανάπτυξης, ενισχύοντας τη διάχυση περιβαλλοντικής κουλτούρας και τη συμπληρωματικότητα των δημόσιων πολιτικών για την πράσινη μετάβαση της Περιφέρειας.³⁷

7.2.4.3. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (ΚοινΣΕπ)

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, μέσω του Προγράμματος “**Στερεά Ελλάδα 2021-2027**”, ενισχύει τη δημιουργία και λειτουργία ΚοινΣΕπ με περιβαλλοντικό και κοινωνικό αντίκτυπο, διαθέτοντας χρηματοδότηση ύψους **1.764.706 €**³⁸

Οι ΚοινΣΕπ αυτές δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως η διαχείριση και επαναχρησιμοποίηση υλικών, η παραγωγή περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων και η εκπαίδευση για τη βιώσιμη επιχειρηματικότητα και

³² ΥΠΕΝ, Πρόγραμμα “Καινοτομία στις Ενεργειακές Κοινότητες”, 2023 <https://ypen.gov.gr/energeia/energeiak-es-koinotites/> · Ν. 4513/2018)

³³ ΥΠΕΝ, Μητρώο Ενεργειακών Κοινοτήτων 2023 · RIS3_ΠΣΤΕ_Επικαιροποίηση_KYE.pdf, σ. 71

³⁴ Ν. 4513/2018 · ΥΠΕΝ, Μητρώο Ενεργειακών Κοινοτήτων 2023

³⁵ Ν. 4513/2018 · ΥΠΕΝ, Πρόγραμμα “Καινοτομία στις Ενεργειακές Κοινότητες”, 2023

³⁶ Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης.

³⁷ RIS3 ΠΣΤΕ -Επικαιροποίηση (σελ.72-73)- Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 (σελ.19-20).

³⁸ Πρόγραμμα << Στερεά Ελλάδα>> <https://www.stereaellada.gr/proskliseis/prosklisi-yربولis-aitiseon-hrimatodotisis-sti-drasi-enishysi-epihorigisi-koinonikon>

την εξοικονόμηση ενέργειας. Οι ΚοινΣΕπ αποτελούν εργαλεία κοινωνικής καινοτομίας, καθώς συνδέουν την εφαρμογή πράσινων πρακτικών με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής σε τοπικό επίπεδο.³⁹

7.2.4.4. Θεματικά Δίκτυα και Συνεργασίες

Φορείς της κοινωνίας των πολιτών και συνεργατικά σχήματα που δραστηριοποιούνται στη Στερεά Ελλάδα εντάσσονται σε ευρύτερα ευρωπαϊκά δίκτυα και πλαίσια συνεργασίας που προωθούν την πράσινη κοινωνική καινοτομία, με έμφαση στην κυκλική οικονομία, την ενεργειακή μετάβαση και τις συμμετοχικές πρακτικές βιώσιμης ανάπτυξης. Η συμμετοχή στα δίκτυα αυτά διευκολύνει τη διάχυση τεχνογνωσίας και την πρόσβαση σε εργαλεία και χρηματοδοτικά πλαίσια ευρωπαϊκών προγραμμάτων, όπως το «Interreg Europe» και δράσεις του «Horizon Europe», στο μέτρο που προβλέπεται από τα αντίστοιχα προγράμματα και τις περιφερειακές στρατηγικές.^{40 41}

Οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών διαδραματίζουν σημαντικό υποστηρικτικό ρόλο στην πράσινη μετάβαση της Στερεάς Ελλάδας, συμβάλλοντας στην ανάδειξη τοπικών λύσεων και στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ πολιτών, δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, στο πλαίσιο της τετραπλής έλικας. Η περαιτέρω ενίσχυση και δικτύωσή τους αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη διαμόρφωση ενός βιώσιμου περιφερειακού οικοσυστήματος πράσινης καινοτομίας.⁴²

7.2.5. Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης

Η Δημόσια Διοίκηση στη Στερεά Ελλάδα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή της στρατηγικής πράσινης ανάπτυξης και καινοτομίας,⁴³ καθώς λειτουργεί ως συντονιστικός, ρυθμιστικός και υποστηρικτικός μηχανισμός για την περιφερειακή μετάβαση σε ένα βιώσιμο παραγωγικό πρότυπο⁴⁴.

Στο πλαίσιο της RIS3 και της ΕΣΕΕ 2021–2027, οι δημόσιοι φορείς της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας υποστηρίζουν και προωθούν πρωτοβουλίες πολιτικής⁴⁵ που εστιάζουν στη στήριξη της πράσινης επιχειρηματικότητας, στην προώθηση της κυκλικής οικονομίας και στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας δημόσιων υποδομών.⁴⁶

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αποτελεί τον κύριο συντονιστή της στρατηγικής RIS3 και των δράσεων πράσινης καινοτομίας σε περιφερειακό επίπεδο. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, σχεδιάζει και προωθεί πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης, διαχειρίζεται τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021–2027, υποστηρίζει τους Δήμους σε δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης και ενισχύει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις για επενδύσεις σε πράσινες τεχνολογίες. Μέσω της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα») (ενεργοποιούνται και υποστηρίζονται έργα και παρεμβάσεις που συνδέουν την έρευνα

³⁹ Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων, Μητρώο ΚοινΣΕπ 2024- *RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση*, σ. 73.

⁴⁰ RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση, σελ. 74 · European Green NGO Forum · Interreg Europe

⁴¹ Circylar Greece <https://circulargreece.gr/el/events-sterea-ellada/>

⁴² RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση, σ. 75–76 · ΕΣΕΕ 2021–2027, σ. 12–13

⁴³ ΠΣΤΕ Κέντρο Καινοτομίας https://pste.gov.gr/kentro-kenotomias/?utm_source=chatgpt.com

⁴⁴ RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση, σ. 47–49 · ΕΣΕΕ 2021–2027, σ. 10–12

⁴⁵ CityGen.gr-ΠΣΤΕ Κέντρο για την Περιφερειακή και Τοπική Καινοτομία

⁴⁶ RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση, σ. 25–28 · RIS3 ΠΣΤΕ 2021, σ. 50–52

με την παραγωγή και συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση της βιομηχανίας. Παράλληλα, η Περιφέρεια λειτουργεί ως ενδιάμεσος φορέας πολιτικής και πληροφόρησης για την προώθηση των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας σε περιφερειακό επίπεδο.⁴⁷

Οι Δήμοι της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας συμμετέχουν ενεργά στην προώθηση της πράσινης ανάπτυξης μέσω της εκπόνησης και εφαρμογής Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ), δράσεων ενεργειακής εξοικονόμησης, ανάπτυξης δικτύων πράσινων σημείων και προγραμμάτων προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Στερεάς Ελλάδας 2021–2027, Δήμοι της Περιφέρειας έχουν εντάξει και υλοποιούν παρεμβάσεις που αφορούν την αναβάθμιση δημοτικού φωτισμού, τη βελτίωση της διαχείρισης απορριμμάτων και την αξιοποίηση καθαρών μορφών ενέργειας, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.⁴⁸

Οι Αναπτυξιακές Εταιρείες της Περιφέρειας, όπως η **ΣΚΑΠΑΝΗ Α.Ε.**, η **Αναπτυξιακή Εύβοιας Α.Ε.** και η **Αναπτυξιακή Βοιωτίας Α.Ε.**, παρέχουν τεχνική υποστήριξη σε Δήμους και επιχειρήσεις, αναλαμβάνοντας έργα περιβαλλοντικής διαχείρισης, προγράμματα LEADER και δράσεις κυκλικής οικονομίας. Ο **ΦΟΔΣΑ Στερεάς Ελλάδας Α.Ε.** έχει τον ρόλο της κατάρτισης, εφαρμογής και παρακολούθησης του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ 2023), ενώ στο πλαίσιο αυτού προωθεί και υποστηρίζει την ανάπτυξη υποδομών ανακύκλωσης και κυκλικής οικονομίας, όπως το Κέντρο Ανακύκλωσης Θήβας και το Πράσινο Κέντρο Κυκλικής Οικονομίας Λαμίας, στο πλαίσιο της αποκεντρωμένης διαχείρισης πόρων και αποβλήτων.⁴⁹

Άλλοι Δημόσιοι Οργανισμοί και Θεσμικοί φορείς είναι:

- Το **Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) Στυλίδας & Αλιβερίου**: Εκπαιδευτικά προγράμματα για σχολεία και πολίτες σχετικά με την αειφορία.
- Η **Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας**: Υποστήριξη δράσεων περιβαλλοντικής αδειοδότησης και προστασίας οικοσυστημάτων.
- Το **Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης (ΠΤΑ) Στερεάς Ελλάδας**: Υποστήριξη και διαχείριση έργων πράσινης επιχειρηματικότητας και μεταφοράς τεχνολογίας προς ΜΜΕ.⁵⁰

Πίνακας 24. Δημόσια Διοίκηση και Αναπτυξιακοί Φορείς

Φορέας	Ρόλος / Τομέας	Σχετικά Προγράμματα
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	Συντονιστής RIS3, πράσινη ανάπτυξη	ΕΣΠΑ, Green Deal, Horizon
ΕΥΔΕΠ Στερεάς Ελλάδας	Διαχείριση χρηματοδοτήσεων	Πράσινη Μετάβαση ΜΜΕ
Δήμος Λαμιών	Τοπικές δράσεις πράσινης ενέργειας	Ηλέκτρα, ΠΕΠ
Δήμος Θηβαίων	Βιώσιμη κινητικότητα	ΣΒΑΚ

⁴⁷ ΕΥΔΕΠ Στερεάς Ελλάδας, Προγραμματικά Έγγραφα ΕΣΠΑ 2021–2027- RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση, σ. 46–48.

⁴⁸ ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2021–2027 - RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση, σ. 68–70.

⁴⁹ ΦΟΔΣΑ Στερεάς Ελλάδας, ΠΕΣΔΑ 2023 - RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση, σ. 69–71.

⁵⁰ Εθνική Στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης 2021–2027 (σελ. 18-19) - RIS3 ΠΣΤΕ 2021 – Επικαιροποίηση, σ. 71–72

Φορέας	Ρόλος / Τομέας	Σχετικά Προγράμματα
Δήμος Χαλκιδέων	Ανακύκλωση, καθαρές ακτές	LIFE / HELMEPA Youth
Αναπτυξιακή Εύβοιας Α.Ε.	Τεχνική υποστήριξη – LEADER	CLLD 2021–2027
Αναπτυξιακή Βοιωτίας Α.Ε.	Ανάπτυξη κυκλικής οικονομίας	LEADER / CLLD
ΣΚΑΠΑΝΗ Α.Ε. – Αναπτυξιακός Οργανισμός Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	Υποστήριξη αναπτυξιακών πολιτικών, συντονισμός δράσεων καινοτομίας και βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη	ΕΣΠΑ 2021–2027, RIS3 Στερεάς Ελλάδας, δράσεις έρευνας και καινοτομίας
ΦΟΔΣΑ Στερεάς Ελλάδας Α.Ε.	Διαχείριση αποβλήτων	ΠΕΣΔΑ 2023
ΚΠΕ Στυλίδας	Περιβαλλοντική εκπαίδευση	Εθνικά Δίκτυα ΠΕ
Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας	Χρηματοδότηση έργων πράσινης καινοτομίας	RIS3 & ΕΣΠΑ 2021–2027

7.2.6. Κατάλογος εμπλεκομένων

Πίνακας 25. Ερευνητικοί & Ακαδημαϊκοί Φορείς

Επωνυμία	Έδρα	Ειδίκευση	Συμμετοχή σε Έργα / Δίκτυα	Ιστοσελίδα
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Τμήμα Πληροφορικής με Εφαρμογές στη Βιοϊατρική	Λαμία	Πληροφορική, εφαρμογές στη βιοϊατρική, ψηφιακές τεχνολογίες, καινοτομία	Ερευνητική δραστηριότητα και συνεργασίες στο πλαίσιο εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών έρευνας και καινοτομίας	https://dib.uth.gr/
ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ	Θήβα	Βιώσιμη γεωργία, βιομάζα	Nexus Περιβάλλον–Αγροδιατροφή–Ενέργεια	https://www.elgo.gr/
ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.	Θήβα	Εργαστηριακοί έλεγχοι και πιστοποίηση, βιομηχανική έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, περιβαλλοντικές μετρήσεις και αναλύσεις	Συμμετοχή σε ερευνητικά έργα και εφαρμοσμένη έρευνα σε υλικά και διεργασίες	https://www.hellascert.gr/ta-meli/evetam-ae/
AGROINVEST AEBE	Αχλάδι Φθιώτιδας	Βιοκαύσιμα (βιοντίζελ), επεξεργασία ελαιούχων σπόρων,	Βιομηχανική μονάδα παραγωγής βιοντίζελ στο Αχλάδι Φθιώτιδας,	https://agroinvest.gr/environmental

Επωνυμία	Έδρα	Ειδίκευση	Συμμετοχή σε Έργα / Δίκτυα	Ιστοσελίδα
		κυκλική βιοοικονομία	επενδύσεις/ανάπτυξη μονάδας biodiesel	
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τμήμα Αεροδιαστημικής Επιστήμης & Τεχνολογίας – Ψαχνά Ευβοίας (Εύβοια)	Ψαχνά Ευβοίας	Αεροδιαστημική τεχνολογία, συστήματα παρατήρησης, μηχανική	Ερευνητικά έργα υψηλής τεχνολογίας, εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα	https://www.aerospace.uoa.gr/
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (	Ψαχνά Ευβοίας	Ευρωπαϊκές και διεθνείς προτεραιότητες για την Κλιματική Αλλαγή και τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων	Ερευνητικά έργα υψηλής τεχνολογίας, εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα	https://agro.uoa.gr/
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Υπάτης (ΚΠΕ Υπάτης)	Υπάτη, Π.Ε. Φθιώτιδας – Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	Περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση, βιώσιμη ανάπτυξη, εκπαίδευση σε φυσικά οικοσυστήματα	Τοπικά και ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά περιβαλλοντικά δίκτυα, συνεργασίες με σχολεία & φορείς, ευαισθητοποίηση για φυσικούς πόρους	https://kpestylidas.wixsite.com/kpestylidas
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καρπενησίου	Καρπενήσι, Π.Ε. Ευρυτανίας – Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	Περιβαλλοντική εκπαίδευση, ορεινά οικοσυστήματα, δασικό περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη	Εθνικά και ευρωπαϊκά δίκτυα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, προγράμματα ευαισθητοποίησης για φυσικά οικοσυστήματα	https://kpe-karpen.eyr.sch.gr/
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Διρφύων-Μεσσαπίων	Ψαχνά Ευβοίας – Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	Δασικά και παράκτια οικοσυστήματα, κλιματική ευαισθητοποίηση	Εθνικά και ευρωπαϊκά δίκτυα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, προγράμματα βιωσιμότητας	https://ddm.gov.gr/dimos/prosthetes-dimotikes-domes/kpe-dirfyon-messapion/
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Άμφισσας	Άμφισσα – Π.Ε. Φωκίδας – Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	Περιβαλλοντική εκπαίδευση, διαχείριση φυσικών οικοσυστημάτων, βιώσιμη ανάπτυξη	Εθνικά και ευρωπαϊκά δίκτυα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, τοπικά προγράμματα προστασίας φυσικού περιβάλλοντος	http://www.kpeamfissas.edu.gr

Πίνακας 26. Φορείς Κοινωνίας των Πολιτών

Επωνυμία	Έδρα	Είδος	Δραστηριότητα / Συνεισφορά	Ιστοσελίδα
Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Νότιας Καρυστίας	Κάρυστος – Εύβοια	Περιβαλλοντικός Σύλλογος	Παρεμβάσεις για χωροθέτηση ΑΠΕ, προστασία τοπικών οικοσυστημάτων, συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις	https://www.ochi.gr/
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ (Σ.Π.Ο.Α.Κ.) «Ο ΑΡΙΩΝ»	Φωκίδα (Γαλαξίδι / Άμφισσα – περιοχή Κορινθιακού)	Περιβαλλοντική Οργάνωση Πολιτών	Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος, παρακολούθηση ρύπανσης, συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις	https://spoak.gov.gr/skopos-2/
Πρωτοβουλίες ενεργειακών κοινοτήτων στη Βοιωτία	Θήβα	Ενεργειακή Κοινότητα	Αυτοπαραγωγή ενέργειας	
Ενεργειακή Κοινότητα Φθιώτιδας	Λαμία	Ενεργειακή Κοινότητα	Καταπολέμηση ενεργειακής φτώχειας	
Πράσινη Κινητικότητα Ελλάδας	Χαλκίδα	ΜΚΟ	Βιώσιμη κινητικότητα, ανακύκλωση	
Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις ανακύκλωσης στη Στερεά Ελλάδα	Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	Κοινωνική Επιχείρηση	Διαχείριση αποβλήτων	

Πίνακας 27. Δίκτυα και Πλατφόρμες Συνεργασίας

Δίκτυο / Πλατφόρμα	Εμβέλεια	Αντικείμενο	Συμμετοχή ΠΣΤΕ	Ιστοσελίδα
Enterprise Europe Network – Hellas	Εθνική / ΕΕ	Καινοτομία & επιχειρηματικότητα	Μέλος	https://www.een.gr/
Δίκτυα συνεργασίας περιφερειών για την καινοτομία	Εθνική / Ευρωπαϊκή	Διαπεριφερειακή συνεργασία, ανταλλαγή καλών πρακτικών και συντονισμός πολιτικών καινοτομίας	Συμμετοχή μέσω της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3)	
European Circular Economy Stakeholder Platform (ECESP)	Ευρωπαϊκή	Κυκλική οικονομία, ανταλλαγή καλών πρακτικών, συνεργασίες για βιώσιμα επιχειρηματικά	Δυνατότητα συμμετοχής μέσω έργων, RIS3, clusters και συνεργασιών φορέων.	https://circulareconomy.europa.eu/platform/en

Δίκτυο / Πλατφόρμα	Εμβέλεια	Αντικείμενο	Συμμετοχή ΠΣΤΕ	Ιστοσελίδα
		μοντέλα και πράσινη μετάβαση.		
European Cluster Collaboration Platform (ECCP)	Ευρωπαϊκή	Δικτύωση clusters σε τομείς πράσινης βιομηχανίας, ενεργειακής μετάβασης, κυκλικής οικονομίας και βιώσιμης καινοτομίας.	Δυνατότητα συμμετοχής μέσω περιφερειακών ή θεματικών clusters.	/https://www.clustercollaboration.eu/
ICLEI – Local Governments for Sustainability	Διεθνής / Ευρωπαϊκή	Βιώσιμη τοπική ανάπτυξη, κυκλική οικονομία, πράσινες δημόσιες προμήθειες, ανθεκτικότητα πόλεων.	Δυνατότητα συμμετοχής μέσω Περιφέρειας ή Δήμων.	/ https://iclei.org/
Smart Specialisation Platform (S3 Platform)	Ευρωπαϊκή	Περιφερειακή καινοτομία, πράσινη μετάβαση, έξυπνη εξειδίκευση	Συμμετοχή μέσω RIS3	https://www.interregeurope.eu/sites/default/files/inline/Smart_Specialisation_Strategy__S3__-_Policy_Brief.pdf
European Environmental Bureau (EEB)	Ευρωπαϊκή	Περιβαλλοντική και κοινωνική καινοτομία, πολιτικές βιώσιμης ανάπτυξης	Παρακολούθηση και ευθυγράμμιση πολιτικών στο πλαίσιο ευρωπαϊκών στρατηγικών (Green Deal)	https://eeb.org/en/
Μηχανισμοί υλοποίησης και διαβούλευσης της RIS3 Στερεάς Ελλάδας για την Πράσινη Καινοτομία	Περιφερειακή ή	Συντονισμός δράσεων, συμμετοχή φορέων και υποστήριξη της πράσινης μετάβασης	Υλοποίηση μέσω της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3)	

7.3. Τομέας Μετάλλου

7.3.1. Ο τομέας Μετάλλου στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει μεγάλο ποσοστό της βιομηχανικής ισχύος της χώρας και φιλοξενεί εμβληματικές επιχειρήσεις. Άνω του 11,5% των απασχολούμενων στην ελληνική μεταποίηση εργάζονται στη Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, η οποία Περιφέρεια είναι η πρώτη ανάμεσα στις Περιφέρειες της χώρας, έχοντας και τον υψηλότερο δείκτη δημιουργίας Μεικτής Προστιθέμενης Αξίας σε απόλυτο νούμερο και ως ποσοστό εξέλιξης τα τελευταία έτη.

Στον τομέα των «μετάλλων/ μεταλλευμάτων», η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας έχει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα λόγω της ύπαρξης πρώτων υλών και των εγκατεστημένων βιομηχανικών μονάδων. Η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικά κοιτάσματα πρώτων υλών (βωξίτης, σιδηρονικέλιο, δολομίτης, κ.λπ.) τα οποία ενισχύουν τη μεταλλευτική – μεταλλουργική δραστηριότητα. Σύμφωνα με μελέτη του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ - OECD) «Enhancing regional mining ecosystems in Central Greece» (2025), η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στο ευρωπαϊκό στρατηγικό πλαίσιο πρώτων υλών, με δυνατότητα για αξιοποίηση της βιομηχανίας μετάλλων/αλουμινίου/βωξίτη/σιδηρονικελίου.

Ο Τομέας του Μετάλλου περιλαμβάνει όλα τα στάδια επεξεργασίας των προϊόντων μετάλλου (τήξη, χύτευση κ.ά.) μέχρι τη μορφοποίησή τους σε χρηστικά αντικείμενα, ενώ, ευρύτερα, ενσωματώνει μια μεγάλη κατηγορία προϊόντων, από την εξόρυξη και το πρωτογενές στάδιο παραγωγής (ακατέργαστος χάλυβας, αλουμίνια, πρωτόχυτο αλουμίνιο), έως επεξεργασμένα βιομηχανικά προϊόντα, τα οποία διατίθενται ως τελικά προϊόντα. Ανάλογα με την πρώτη ύλη, τα προϊόντα του Τομέα του Μετάλλου διακρίνονται σε σιδηρούχα μέταλλα (ferrous metals) και μη σιδηρούχα μέταλλα (non ferrous metals). Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν προϊόντα όπως ο σίδηρος, ο χάλυβας και τα διάφορα κράματά τους, ενώ στη δεύτερη κατηγορία ανήκει το αλουμίνιο, ο χαλκός, το νικέλιο, το χρώμιο κ.ά.

Η μεταλλευτική δραστηριότητα συμπεριλαμβάνεται στο δευτερογενή τομέα, ο οποίος απορροφά το 22,7% της απασχόλησης, ενώ ακόμα και στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης η συμμετοχή του στην ΑΓΑ σημείωσε άνοδο (35,7% το 2010 και 38,7% το 2019 σύμφωνα με στοιχεία τις ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Το 2019 λειτουργούσαν 3.112 μεταποιητικές μονάδες (4,8% της χώρας βάσει στοιχείων της Eurostat). Ο δευτερογενής τομέας διακρίνεται από σχετικά υψηλή παραγωγικότητα, ενώ η παραγωγική βάση παρουσιάζει μέτρια διαφοροποίηση με προσανατολισμό προς την εξόρυξη, λόγω της ύπαρξης σημαντικών κοιτασμάτων (βωξίτες, σιδηρονικέλιο, μαγνησίτες), που συνέβαλαν στη δημιουργία δυναμικών μονάδων. Το 10,27% των επιχειρήσεων εξόρυξης της χώρας λειτουργούν στην ΠΣΤΕ.

Η απόλυτη διασφάλιση των λατομικών/μεταλλευτικών ζωνών, η οργάνωση της βιομηχανικής δραστηριότητας και η προστασία της αγροτικής γης βρίσκονται στην προμετωπίδα του νέου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου για τη Στερεά Ελλάδα. Το πλαίσιο προβλέπει την ενίσχυση του μητροπολιτικού χαρακτήρα της Λαμίας ως κέντρου της οικονομικής δραστηριότητας της Περιφέρειας, δείχνει όμως να μην εμβαθύνει στα ζητήματα που γεννά η εξάρτηση της Βοιωτίας και της Φθιώτιδας από την Αττική.

Κεντρική επιλογή για την ΠΣΤΕ παραμένει η διατήρηση και ενίσχυση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα. Πιο συγκεκριμένα, για τη βιομηχανική παραγωγή προωθεί την περαιτέρω ανάπτυξη των ΒΙΟΠΑ Άμφισσας και Καρπενησίου, την προώθηση οργανωμένων βιομηχανικών συστάδων στους άξονες Λαμίας – Μακρακώμης, Σπερχειάδας – Καρπενησίου και Μακρακώμης – Δομοκού. Το νέο πλαίσιο ζητεί να αποφεύγεται (χωρίς ωστόσο να απαγορεύεται) η διάσπαρτη χωροθέτηση νέων βιομηχανικών

εγκαταστάσεων και η γραμμική επέκταση της βιομηχανικής δραστηριότητας κατά μήκος της Εθνικής Οδού. Προκρίνει, δε, την άμεση κατάργηση των παρεκκλίσεων της εκτός σχεδίου δόμησης.

Στη Στερεά Ελλάδα ο κλάδος του μετάλλου περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο βιομηχανίες αλουμινίου, χαλκού και χάλυβα, με την πλειοψηφία των κυριότερων βιομηχανιών μετάλλου της Περιφέρειας να δραστηριοποιείται στο κλάδο του αλουμινίου, ο οποίος αποτελεί και τον μοναδικό κλάδο που είναι πλήρως καθετοποιημένος, ενώ ακολουθούν ο κλάδος του χάλυβα και του χαλκού.

Οι κλάδοι που σχετίζονται με την παραγωγή, επεξεργασία και αξιοποίηση των μετάλλων για την παραγωγή ενδιάμεσων και τελικών προϊόντων σύμφωνα με την ταξινόμηση ΣΤΑΚΟΔ 2008 είναι οι ακόλουθοι:

- Εξόρυξη μεταλλευμάτων
- Εξόρυξη σιδηρομεταλλεύματος
- Εξόρυξη μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων

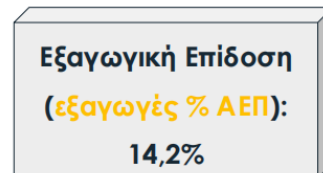
Σύμφωνα με τη Μελέτη για την χαρτογράφηση της εξαγωγικής δραστηριότητας της Ελλάδας ανά περιφέρεια 2016-2020, ΙΕΕΣ (Ινστιτούτο Εξαγωγικών Ερευνών και Σπουδών) – ΣΕΒΕ (Σύνδεσμος Εξαγωγέων), η εξαγωγική επίδοση της Στερεάς Ελλάδας για το 2020 καταλαμβάνει την 5η θέση στην κατάταξη στο σύνολο των περιφερειών με ποσοστό 14,2% (εξαγωγές % ΑΕΠ) έναντι του συνόλου της χώρας με ποσοστό 18,2%. Ειδικότερα, οι εξαγωγές για τον κλάδο του μετάλλου όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα βρίσκονται στην πρώτη θέση με μερίδιο 35,5% στο σύνολο των εξαγωγών της Περιφέρειας.

Στερεά Ελλάδα

Εξωτερικό Εμπόριο Ελλάδας

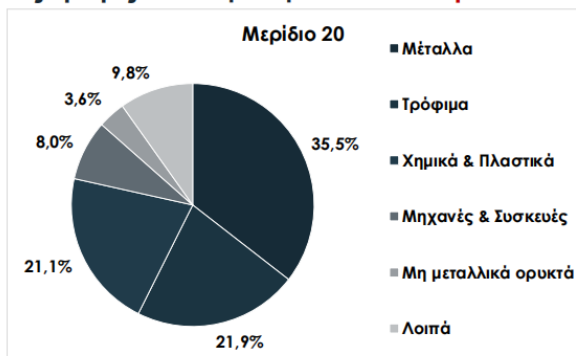
(ποσά σε εκατ. €)	2020	2019	2018	2017	2016
Εξαγωγές	1.122,7	1.217,2	1.440,2	1.137,5	1.036,6
Εισαγωγές	1.314,2	1.479,5	1.601,0	1.577,3	1.202,4
Εμπορικό Ισοζύγιο	-191,5	-262,3	-160,8	-439,8	-165,7
Εξαγωγές/Εισαγωγές	85,4%	82,3%	90,0%	72,1%	86,2%

Κατάταξη Περιφέρειας: 5η

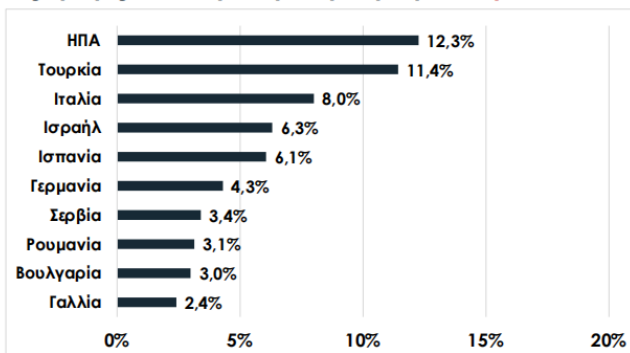

Εξαγωγική Επίδοση Ελλάδας:
18,2%

Εξαγωγές ανά κυριότερο κλάδο – top 5

Εξαγωγές ανά κυριότερο προορισμό – top 10

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, τα μέταλλα και τα τρόφιμα είναι οι πιο εξωστρεφείς κλάδοι στη Στερεά Ελλάδα με μερίδια 44,2% και 17,4% αντιστοίχως και κυριότερος εμπορικός εταίρος είναι το Ισραήλ (15,6% μερίδιο στις εξαγωγές της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7.3.2. Επιχειρήσεις του κλάδου

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (2022), στην Ελλάδα καταγράφονται 34 επιχειρήσεις στον κλάδο της εξόρυξης μεταλλευμάτων, εκ των οποίων οι 22 στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, με συνολικό κύκλο εργασιών 123Μ€ και 1.466 απασχούμενους. Από το 2008 και μετά, λόγω της οικονομικής κρίσης της χώρας αλλά και της γενικότερης δυσμενούς οικονομικής κατάστασης διεθνώς, ο κλάδος της εξόρυξης μεταλλευμάτων επηρεάστηκε τόσο σε αριθμό επιχειρήσεων και απασχολούμενων όσο και όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας και λοιπών οικονομικών μεγεθών. Σε αυτό συνέβαλαν αρκετοί παράγοντες, όπως για παράδειγμα η μείωση της παραγωγής και των πωλήσεων λόγω της χρήσης των αποθεμάτων από τις βιομηχανικές μονάδες που συνιστούν πελάτες των επιχειρήσεων του κλάδου. Ωστόσο, από το 2010 και μετά, παρά τη συνεχιζόμενη μείωση της απασχόλησης, παρουσιάζεται μια μικρή ανάκαμψη όσον αφορά το ύψος της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας.

Η παραγωγή βασικών μετάλλων περιλαμβάνει 408 επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι 19 στην ΠΣΤΕ, με 8.670 απασχολούμενους και κύκλο εργασιών που αγγίζει τα 3.5Β€. Ο κλάδος της παραγωγής βασικών μετάλλων αποτελεί διαχρονικά έναν από τους κλάδους της ελληνικής βιομηχανίας που χαρακτηρίζεται από υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Παρά την κρίση των τελευταίων ετών, η παραγωγική δραστηριότητα του κλάδου παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα κυρίως λόγω της εύρεσης νέων αγορών και της διεύρυνσης των εξαγωγών του καθώς και λόγω της διεθνούς ανόδου των τιμών των προϊόντων.

Ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων συγκεντρώνεται στην κατασκευή μεταλλικών προϊόντων (εξαιρουμένων των μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού), όπου δραστηριοποιούνται πανελλαδικά 8.982 επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι 556 στην ΠΣΤΕ.

Στον κλάδο της κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού καταγράφονται πανελλαδικά 2.018 επιχειρήσεις, εκ των οποίων 92 στην ΠΣΤΕ, με 10.109 απασχολούμενους και κύκλο εργασιών 914.789. Σε αυτόν τον κλάδο ενώ παρατηρείται μικρή μείωση των επιχειρήσεων, δεν επηρεάζεται ο κύκλος εργασιών και ο αριθμός απασχολούμενων. Ο κλάδος της κατασκευής μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού χαρακτηρίζεται από μια σχετικά υψηλή καθετοποίηση των δραστηριοτήτων του έναντι των λοιπών μεταποιητικών κλάδων και από σχετική εξωστρέφεια. Ωστόσο, η ανάπτυξη του συγκεκριμένου κλάδου απαιτεί ιδιαίτερη μελέτη, καθώς επηρεάζεται από ένα πλήθος εξωτερικών παραμέτρων (διακυμάνσεις κατασκευαστικού κλάδου, τάσεις υλικών συσκευασίας και ζήτηση τροφίμων και αναψυκτικών, τιμές μετάλλων).

Τέλος, ο κλάδος της κατασκευής μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων καταγράφονται πανελλαδικά 428 επιχειρήσεις, εκ των οποίων 17 στην ΠΣΤΕ, με κύκλο εργασιών 118.132 και αριθμό απασχολούμενων 1.872 για το έτος 2015. Παρατηρείται μία μικρή αύξηση στον αριθμό των επιχειρήσεων και στον κύκλο εργασιών για το έτος 2022 και μικρή μείωση στους απασχολούμενους. Ο κλάδος της κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού είχε πληγεί σημαντικά από την κρίση λόγω των μνημονίων, γεγονός που αντικατοπτριζόταν στη συνεχόμενη μείωση του όγκου της παραγωγής, των εσόδων και της απασχόλησης, κυρίως λόγω της μείωσης της επενδυτικής δραστηριότητας στη χώρα, η οποία αποτελούσε σταθερά τον κινητήριο μοχλό των εξελίξεων του κλάδου.

Συμπερασματικά, ο τομέας της κατασκευής μεταλλικών προϊόντων είναι ο σημαντικότερος σε πλήθος επιχειρήσεων και απασχόλησης, ενώ η παραγωγή βασικών μετάλλων διακρίνεται για τον υψηλό κύκλο εργασιών.

Για την Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας αλλά και για το σύνολο της χώρας, ιδιαίτερα σημαντική στον κλάδο αυτό είναι η συμμετοχή της Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας (ΕΑΒ) Α.Ε., η οποία ιδρύθηκε το 1975 και σήμερα αποτελεί τη μεγαλύτερη αεροναυπηγική και αμυντική εταιρία της χώρας.

Από τη σύγκριση των στοιχείων μεταξύ των ετών 2015 και 2022 προκύπτει ότι, παρά τις μεταβολές στον αριθμό των επιχειρήσεων σε διάφορους κλάδους, παρατηρείται συνολικά ανοδική πορεία στον κύκλο εργασιών και την απασχόληση. Αυτό υποδηλώνει θετική εξέλιξη των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων που παρέμειναν ενεργές.

Πίνακας 28. Κυριότερες Επιχειρήσεις του Τομέα Μετάλλου στην ΠΣΤΕ

Επωνυμία	Δραστηριότητα	Περιφ/κή Ενότητα	email	Ιστοσελίδα
Metlen Energy and Metals	Μεταλλουργία/Παραγωγή Αλουμινίου	Βοιωτίας/Φωκίδας	info@metlengroup.com	https://www.metlengroup.com/
Symetal	Βιομηχανία Έλασης & Επεξεργασία Αλουμινίου	Βοιωτίας	info@symetal.gr	https://www.elvalhalcor.com/who-we-are/portfolio/aluminium/segments-subsidiaries/symetal
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ	Τομέας Διέλασης Χαλκού & Κραμάτων	Βοιωτίας	info@halcor.com	https://halcor.com/
ALUMINCO	Μεταποίηση Αλουμινίου	Βοιωτίας	info@aluminco.gr	https://aluminco.com/
EUROPA	Διέλαση Αλουμινίου	Βοιωτίας	info@europaprofil.com	https://www.europaprofil.com/
ΣΤΑΪΚΟΣ ΑΛΕΞΗΣ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ε.Ε.	Εμπόριο & Επεξεργασία Μετάλλων	Βοιωτίας	alekos@a-staikos.gr	-
ELKEME	Ερευνητικό Κέντρο Τεχνολογικής Υποστήριξης της Μεταλλουργίας	Βοιωτίας	info@elkeme.gr	https://www.elkeme.gr/
Alio	Βιομηχανία Επεξεργασίας μη Σιδηρούχων Μετάλλων	Εύβοιας	info@alio.gr	https://www.alio.gr/
ΤΟΥΛΟΥΜΗ Η. ΥΙΟΙ Ο.Ε.	Επιχείρηση Μεταλλικών Κατασκευών & Επεξεργασίας Μετάλλων	Εύβοιας	info@touloumis.gr	https://www.touloumis.gr/
Maskagrit	Παραγωγή & Εμπορία Υλικών Αμμοβολής	Φθιώτιδας	maskag@otenet.gr	https://maskagrit.com/
TITAN	Εργοστάσιο Τσιμέντου	Βοιωτίας	info@titan.gr	https://envi-platform.titan.gr/
Σωληνουργία Κορίνθου	Παραγωγή Χαλύβδινων Σωλήνων	Βοιωτίας	info@cpw.gr	https://www.cpw.gr/

Επωνυμία	Δραστηριότητα	Περιφ/κή Ενότητα	email	Ιστοσελίδα
ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Παραγωγή Χαλυβδοσωλήνων	Βοιωτίας	koutsovasilis@metalkat.eu	https://metalkat.eu/
ΑΛΟΥΜΥΛ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Παραγωγή & Επεξεργασία Προϊόντων Αλουμινίου	Εύβοιας	info@alumil.com	http://www.alumil.com/
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΛΩΔΙΑ Α.Ε. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΛΩΔΙΩΝ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	Βιομηχανία Καλωδιακών Προϊόντων & Εξαρτημάτων	Βοιωτίας	info@hellenic-cables.com	https://www.hellenic-cables.com/
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Κατασκευή & Συντήρηση Αεροσκαφών	Βοιωτίας	contact@haicorp.com	https://haicorp.com/
ΑΝΟΞΑΛ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μεταλλουργική βιομηχανία με Έμφαση στην Επεξεργασία & Ανακύκλωση Αλουμινίου	Βοιωτίας	akassis@elval.com	anoxal.vionet.gr
ΒΟΥΤΣΑΔΑΚΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ - ΤΕΧΝΙΚΗ - ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Παραγωγή & Κατασκευή Μεταλλικών Δομικών Έργων από Χάλυβα	Βοιωτίας	chara@voutsadakis.gr	www.voutsadakis.gr
ΟΡΓΑΝΟΜΕΤΑΛ - ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	Βιομηχανική Εταιρεία Χημικών Προϊόντων με Παραγωγική Δραστηριότητα Βασισμένη στη Μεταλλουργική Χημεία	Βοιωτίας	orgmetal@otenet.gr	www.organometalisol.eu
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΛΟΥΜΑΝ	Βιομηχανική Εταιρεία που Δραστηριοποιείται στην Παραγωγή & Επεξεργασία Προϊόντων Αλουμινίου	Βοιωτίας	info@aluman.gr	www.aluman.gr
Viometal Antonios Alimbamboudis	Βιομηχανική Επιχείρηση Μεταλλουργίας & Μεταλλικών Προϊόντων	Βοιωτίας	info@viometal.com.gr	http://www.viometal.com.gr/

Επωνυμία	Δραστηριότητα	Περιφ/κή Ενότητα	email	Ιστοσελίδα
	με Παραγωγική & Εμπορική Δραστηριότητα			
ΠΛΑΣΤΕΚΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ	Παραγωγή & Εμπορία Πλαστικών Ειδών	Βοιωτίας	info@plasteka.gr	www.plasteka.isolog.info
Εμπόριο Βιδών και Βιομηχανικών Ειδών ΤΣΑΜΟΥΡΗΣ - ΔΟΥΖΟΓΛΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Εμπόριο & Διανομή Υλικών Στερέωσης & Εργαλείων	Βοιωτίας	info@tsamouris.gr	www.tsamouris.gr
SurfChem Αφοι Σκυλοδήμου	Χημικά προϊόντα κατεργασιών μετάλλων	Βοιωτίας	info@surfchem.gr	https://www.surfchem.gr/

7.3.2.1. Συγκεντρωτικά στοιχεία

Πίνακας 29. Αριθμός νομικών μονάδων, κύκλος εργασιών (σε χιλ. ευρώ) και απασχολούμενοι ανά διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (NACE Αναθ. 2) στη ΠΣΤΕ (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)

Κωδ. NACE Αναθ.	Περιγραφή	Στατιστικό μητρώο Επιχειρήσεων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας(2015)			Στατιστικό μητρώο Επιχειρήσεων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας(2022)		
		Επιχειρήσεις	Κύκλος Εργασιών	Απασχόληση	Επιχειρήσεις	Κύκλος Εργασιών	Απασχόληση
7	Εξόρυξη μεταλλευμάτων	22	683	33	...	...	...
24	Παραγωγή βασικών μετάλλων	27	66.697	445	19	328.229	676
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	628	183.917	2.266	556	309.350	2.995
28	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	89	81.323	686	92	114.399	842

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κωδ. NACE Αναθ.	Περιγραφή	Στατιστικό μητρώο Επιχειρήσεων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας(2015)			Στατιστικό μητρώο Επιχειρήσεων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας(2022)		
		Επιχειρήσεις	Κύκλος Εργασιών	Απασχόληση	Επιχειρήσεις	Κύκλος Εργασιών	Απασχόληση
29	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	18	909	28	17	2.516	34

7.3.2.2. Ενδεικτικά Παραδείγματα επιχειρηματικής αριστείας

METLEN

1. ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ 2024
Στους πρωταγωνιστές της Ελληνικής Οικονομίας 2024 η METLEN Energy & Metals αναδείχθηκε Επιχείρηση της Χρονιάς.
2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΧΡΗΜΑ
Το περιοδικό ΧΡΗΜΑ διοργάνωσε σε συνεργασία με την ethosEVENTS και το οικονομικό και επιχειρηματικό portalbanks.com.gr, με στόχο την ανάδειξη των επιχειρήσεων που στηρίζουν την ελληνική οικονομία και συμβάλλουν στην ανάπτυξη του χρηματιστηριακού θεσμού. Η METLEN Energy & Metals απέσπασε το 2ο Βραβείο ως Καλύτερη Εταιρεία για το 2024.
3. Η METLEN στα βραβεία Health&Safety Awards 2024 απέσπασε:
  - Highest Score of the Decade για το 2020 για το έργο του Κλάδου Μετάλλων ΗΜΕΡΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ 2019
  - Βραβείο Gold στην κατηγορία «Work H&S Training – Industry »για την πρωτοβουλία του Κλάδου Μετάλλων "Νοιάζομαι".

ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ

1. Ως αναγνώριση του υψηλού επιπέδου πρακτικών βιωσιμότητας που εφαρμόζει η ElvalHalcor, έλαβε τη χρυσή βαθμίδα της πλατφόρμας EcoVadis (Gold Sustainability Rating), η οποία απονέμεται στο κορυφαίο 5% των εταιριών που αξιολογήθηκαν την προηγούμενη χρονιά. Η διάκριση αυτή επιβεβαιώνει τη δέσμευση της ElvalHalcor για βιώσιμη ανάπτυξη και διαρκή βελτίωση των υπεύθυνων πρακτικών της.
2. Με τρία χρυσά βραβεία διακρίθηκε η ElvalHalcor στα «Made in Greece Awards 2024» της Ελληνικής Ακαδημίας Μάρκετινγκ (ΕΛ.Α.Μ.). Συγκεκριμένα έλαβε χρυσό βραβείο στις τρεις κατηγορίες αντίστοιχα Επιχειρηματικής Αριστείας, της Εξαγωγικής Αριστείας και της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7.3.3. Ερευνητικοί Φορείς

Στο οικοσύστημα του τομέα του Μετάλλου, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, εντάσσονται ερευνητικοί και ακαδημαϊκοί φορείς, οι οποίοι, είτε έχουν έδρα σε αυτή, είτε δραστηριοποιούνται και σε αυτή, συνδυάζοντας έρευνα, καινοτομία και συνεργασίες με επιχειρήσεις της Περιφέρειας:

ΕΛΚΕΜΕ – Ελληνικό Κέντρο Ερέυνης Μετάλλων.. Ιδρύθηκε το 1999 και αποτελεί ένα εξειδικευμένο ερευνητικό κέντρο μετάλλων, με έδρα τα Οινόφυτα Βοιωτίας, πραγματοποιώντας εφαρμοσμένη έρευνα και παρέχοντας τεχνική υποστήριξη σε αλουμίνιο, χαλκό, χάλυβα και ψευδάργυρο, με σύγχρονα εργαστήρια για προϊόντα, διεργασίες και ποιοτικό έλεγχο. Αποτελεί ουσιαστικά τον βασικό θεσμικό ερευνητικό βραχίονα της μεταλλουργικής βιομηχανίας της Περιφέρειας και τον πιο άμεσα συνδεδεμένο φορέα με την αλυσίδα αξίας του μετάλλου στη Στερεά Ελλάδα.

[Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών \(ΕΑΓΜΕ, πρώην ΙΓΜΕ\)](#). Πρόκειται για τον Εθνικό ερευνητικό φορέα για τη γεωλογία & τις ορυκτές πρώτες ύλες. Υποστηρίζει κυρίως τον «άνω» κρίκο της αλυσίδας (εντοπισμός κοιτασμάτων, γεωλογικοί/τεχνικοί χάρτες, εκτίμηση κινδύνων σε μεταλλευτικές και βιομηχανικές περιοχές), που είναι κρίσιμος για βωξίτη, μαγνησίτη, νικέλιο κ.λπ. στη Στερεά Ελλάδα.

7.3.4. Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Πίνακας 30. Σωματεία

Σωματείο	Τηλέφωνο	FAX/email	Διεύθυνση
Σωματείο εργ/νων NEXANS	22380-22006	211-1207899	Ε.Κ. Φθιώτιδας, Πλατ. Διάκου Λαμία 35100
Σωματείο εργ/λων τεχνικών ΣΝΕΝΤΕΡ ΕΛΕΚΤΡΙΚ	22620-31252	2106295310	55ο χλμ. Αθηνών Λαμίας, 32 011 Οινόφυτα
Ένωση εργ/νων στο Αλουμίνιο της Ελλάδας	22670-42573	22670-42194, enossi.somatio@alhellas.gr	Παραλία Διστόμου, 32 003 Λιβαδειά
Σωματείο εργ/λων ΕΑΒ	22620-52730-2	22620-52731	Σχηματάρι - Τανάγρα
Συνδικάτο συγκολλητών εργ/τών & υπαλ/λων μετάλλου Ν. Φθιώτιδας	22310-26651	22310-25583	Ε.Κ. Φθιώτιδας, Πλατεία Διάκου, 35 100 Λαμία
Συνδικάτο εργ/λων μετάλλου Ν.Βοιωτίας	22620-29694	22620-26428	Πελοπίδα 39-41, 32 200 Θήβα
Συνδικάτο εργ/λων στις εγκατ/σεις του Αλουμινίου της Ελλάδος			Παραλία Διστόμου, Λειβαδιά
Σωματείο εργ/νων Ναυπηγείων Αυλίδας	22210-31512	22210-32009	Τ.Θ.233 Βαθύ Αυλίδας 34 100
Σωματείο εργ/λων «Σωληνουργίας Αθηνών»	22210-24823	22210-24649	Μ.Φριζή 8-10, 34 100 Χαλκίδα
Σωματείο εργ/λων εργοστ. Β.Ε.Τ. Α.Ε.	22210-29822	22210-64312	Μ.Φριζή 8-10, 34 100 Χαλκίδα

Σωματείο	Τηλέφωνο	FAX/email	Διεύθυνση
Σωματείο ηλεκτρ/τών οξυγ/των Ν. Ευβοίας	22210-24456	22210-82116	Μ.Φριζή 8-10, 34 100 Χαλκίδα
Συνδικάτο Μετάλλου Ν. Εύβοιας	2221024456	2223051200, 2223023708	ΑΛΙΒΕΡΙ
Σωματείο Εργατ/λων στις Σιδ/νίες Θήβας Ν. Βοιωτίας	2262029694	2262026428	Ε.Κ. Θήβας, Οιδίποδος 3, Τ.Κ. 32200, ΘΗΒΑ
Σωματείο Εργατ/λων Σωληνουργεία Θηβών			72ο χλμ παλαιάς Εθνικής Οδού Θήβας
Σωματείο Εργ/νων στην ALTECH ALOUMINIUM			Μεγάλη Ράχη, Οινόφυτα Βοιωτίας
Κλαδικό Σωματείο Εργ/λων Σίδηρών Κατασκευών Μηχανών Εσ. Καύσης	2231026651	2231025583	Πλατεία Διάκου, Λαμία, Τ.Κ. 35100
Σωματείο Εργαζομένων ΕΒΙΟΠ-ΤΕΜΠΟ	22210-59783		12ο χλμ. Χαλκίδας-Κύμης - Βασιλικό Χαλκίδας

Πίνακας 31. Σωματεία - Μέλη της Ομοσπονδίας Μεταλλωρύχων Ελλάδας (ΟΜΕ)

Σωματεία	Τηλέφωνο	FAX	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΣΩΜ.ΕΡΓΑΖ.ΜΕΤΑΛ.Ν.ΚΟΚΚΙΝΟ ΘΗΒΩΝ "ΑΓ.ΙΩΑΝΝΗΣ"	2268031502	2268031672	Μεταλλεία Ν.Κόκκινου Θήβας
ΣΩΜ.ΜΗΧΑΝΟΤΕΧΝΙΤΩΝ & ΒΟΗΘΩΝ Ν.ΦΩΚΙΔΑΣ Ε.Κ ΑΜΦΙΣΣΑΣ	2265023048	2265028289	Κοππορού 23, Άμφισσα
ΕΝΩΣΗ ΕΡΓΑΖ/ΝΩΝ ΣΤΗΝ ΑΜΕ ΔΕΛΦΟΙ-ΔΙΣΤΟΜΟΥ Ε.Κ ΑΜΦΙΣΣΑΣ			
ΑΓ.ΚΙΝΗΣΗ ΕΡΓ.ΣΤΗΝ ΔΕΛΦΟΙ-ΔΙΣΤΟΜΟ ΑΜΕ ΕΛΛ.ΒΩΞ.ΔΙΣΤΟΜΟ	265072871	2265072877	Δίστομο Βοιωτίας

Πίνακας 32. Φορείς - Ενώσεις

Φορέας	Τηλέφωνο	Email	Ιστοσελίδα	Διεύθυνση	
ΣΒΣΕ	Σύνδεσμος Βιομηχανιών Στερεάς Ελλάδας	2262056699	info@svse.gr	www.svse.gr	25 ^{ης} Μαρτίου, Οινόφυτα Βοιωτίας
ΣΒΘΣΕ	Ένωση βιομηχανιών της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδας. Καλύπτει τη μεταλλουργία & παραγωγή βασικών μετάλλων μεταξύ άλλων.	2421029407 /8	info@sbtse.gr	www.sbtse.gr	Ελ. Βενιζέλου 4, Βόλος
HMS	Επιστημονικός φορέας που δραστηριοποιείται		sec@met.gr	https://met.gr	

	στην ανάπτυξη της τεχνολογίας μετάλλων.				
ΕΕΑ	Ελληνική Ένωση Αλουμινίου	2107256130	info@aluminium.org.gr	https://aluminium.org.gr	Μιχαλακοπούλου 41-43, Αθήνα
ΣΜΕ	Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων	2107215900 2107215902	info@sme.gr	https://sme.gr	Μιχαλακοπούλου 42, Αθήνα

7.3.5. Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης

Πίνακας 33. Εμπλεκόμενοι Φορείς Δημόσιας Διοίκησης

Φορέας	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Email	Ιστοσελίδα
ΠΣΤΕ, Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης	Πλατεία Ελευθερίας 13, Λαμία 35131	2231351209	gda@pste.gov.gr	https://pste.gov.gr/periferia/genikes-diefthynseis/geniki-diefthinsi-anaptixis/
ΠΣΤΕ, Διεύθυνση Βιομηχανίας, Ενέργειας & Φυσικών Πόρων	Πλατεία Ελευθερίας 13, Λαμία 35131	2231351282	dbefp@pste.gov.gr	https://pste.gov.gr/periferia/genikes-diefthynseis/geniki-diefthinsi-anaptixis/
Επιμελητήριο Φθιώτιδας	Πλατεία Ελευθερίας 3, Λαμία, 35131	22310 38882	info@fthiotidoscc.gr	fthiotidoscc.gr
Επιμελητήριο Βοιωτίας	Λ.Κουτσοπετάλου 1, Λιβαδειά, 32131	22610 28281, 2261 027664	info@viotiachamber.gr	viotiachamber.gr
Επιμελητήριο Εύβοιας	Ελ. Βενιζέλου 12, Χαλκίδα, 34100	2221 086452, 2221 022885, 2221 023510	info@eviachamber.gr	eviachamber.gr
Επιμελητήριο Ευρυτανίας	Πλατεία Κεφαλοβρύσου, Καρπενήσι	2237 022200	info@evrytaniachamber.gr	evrytaniachamber.gr
Επιμελητήριο Φωκίδας	Πλατεία Εθνικής Αντίστασης, Άμφισσα	2265 022200	info@fokidachamber.gr	fokidachamber.gr

7.4. Τομέας Βιομηχανίας της Εμπειρίας

7.4.1. Ο Τομέας Βιομηχανίας της Εμπειρίας στη Στερεά Ελλάδα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (ΠΣΤΕ) διαθέτει πλούσιους φυσικούς και τουριστικούς πόρους και, ως εκ τούτου, σημαντικό δυναμικό περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης. Πρόκληση για τον τουριστικό σχεδιασμό της Στερεάς Ελλάδας αποτελεί η διεύρυνση των αγορών-στόχων που προέρχονται από τον αλλοδαπό τουρισμό, καθώς και από επισκέπτες εκτός της Περιφέρειας, προκειμένου να δημιουργηθούν συνθήκες διεθνοποίησης του κλάδου και, με τον τρόπο αυτό, να ενισχυθεί η συμβολή του στο περιφερειακό ΑΕΠ.

Για τον σκοπό αυτό, δίνεται έμφαση στην επικέντρωση πόρων και δυνάμεων στην ανάπτυξη διεθνώς ανταγωνιστικών τουριστικών προϊόντων, βασισμένων στα ιδιαίτερα πολιτιστικά, φυσικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας, σε συνδυασμό με το αναξιοποίητο δυναμικό του παράκτιου χώρου της Στερεάς Ελλάδας.

Το τουριστικό σύστημα της Στερεάς Ελλάδας δύναται να κινητοποιήσει τη μόχλευση έργων, δράσεων και παρεμβάσεων, μέσω δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, σε τομείς που έχουν βασικό ή υποστηρικτικό ρόλο για την περαιτέρω ανάπτυξη της «ατμομηχανής» της οικονομίας — τον τουρισμό. Οι τομείς αυτοί είναι: η ανάπτυξη ιδιωτικών τουριστικών υποδομών (ίδρυση, επέκταση, αναβάθμιση), η εξασφάλιση επαρκών δημόσιων υποδομών (με έμφαση στην προσβασιμότητα και τα δίκτυα μεταφορών), η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού μέσω της «βιώσιμης» ανάπτυξης της ενδοχώρας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας σε συμπληρωματικότητα με τα παραδοσιακά τουριστικά προϊόντα, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη διαχείριση των τουριστικών ροών και την προβολή, καθώς και η εκπαίδευση-κατάρτιση των εργαζομένων στον τουριστικό τομέα.⁵¹

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, τα έσοδα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας από τον τουρισμό το 2023, αντιπροσώπευαν το 0,84% (€ 240 εκ.) των συνολικών εσόδων της χώρας ενώ η άμεση συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ της Περιφέρειας ανήλθε σε 2,13%.

Πίνακας 34. Αριθμός νομικών μονάδων⁵²

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	% ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΣΟΔΩΝ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2023	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΑΜΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ 2023 (εκ. Ευρώ)	ΑΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ 2023 (εκ. Ευρώ)	% ΑΕΠ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ
Ν.ΑΙΓΑΙΟ	27,05%	7.719	7.000	110,27%
ΚΡΗΤΗ	26,35%	7.510	10.777	69,68%
ΑΤΤΙΚΗ	19,20%	5.473	105.459	5,18%
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	10,35%	2.947	3.554	82,92%
ΚΕΝΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	7,50%	2.139	30.243	7,07%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1,95%	554	9.920	5,58%
ΗΠΕΙΡΟΣ	1,70%	478	4.796	9,96%
ΑΝ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	1,65%	471	8.638	5,45%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1,30%	366	11.495	3,18%

⁵¹ ΙΝΣΕΤΕ - Ινστιτούτο Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

⁵² ΕΛΣΤΑΤ, ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	% ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΣΟΔΩΝ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2023	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΑΜΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ 2023 (εκ. Ευρώ)	ΑΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ 2023 (εκ. Ευρώ)	% ΑΕΠ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ
ΔΥΤ.ΕΛΛΑΔΑ	1,06%	304	9.721	3,12%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	0,84%	240	11.264	2,13%
Β.ΑΙΓΑΙΟ	0,80%	215	2.954	7,28%
ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,25%	73	4.482	1,62%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	100,00%	28.530	220.303	12,95%

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αναπτύσσονται πολλές από τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως:

Πολιτισμικός Τουρισμός:

Η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας προσφέρει ένα ολοκληρωμένο προϊόν πολιτιστικού τουρισμού που συμπεριλαμβάνει πολλά μνημεία φύσης, πολιτισμού και ιστορίας με αξιολογότερο μνημείο τον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών που αποτελεί μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO. Στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υπάρχει επίσης μεγάλος αριθμός αρχαιολογικών χώρων και συνολικά 15 παραδοσιακοί οικισμοί.

Γαστρονομικός Τουρισμός – Οινοτουρισμός

Η στερεοελλαδίτικη κουζίνα καθορίζεται από την ποιότητα και την αυθεντικότητα των τοπικών της προϊόντων. Η χρήση του ελαιόλαδου, του κρασιού, του μελιού, των γαλακτοκομικών της προϊόντων μαζί με αυτή των ντόπιων μπαχαρικών και βοτάνων απογειώνουν τις γεύσεις και κάνουν τα πιάτα της Περιφέρειας μοναδικά. Οι δρόμοι του κρασιού στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας εκτείνονται και στις πέντε Περιφερειακές της ενότητες.

Οικοτουρισμός

Η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικό αριθμό τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλους και πλούσια χλωρίδα και πανίδα, όπως επίσης και φαράγγια, καταρράκτες, σπήλαια και ιστορικές γέφυρες, ενώ καταγράφει πάνω από 1.250 είδη φυτών. Η μεγάλη χλωριδική ποικιλία, δικαιολογεί την βοτανολογική φήμη της Στερεάς Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, στην περιοχή κυριαρχούν τα ελατοδάση (38% της έκτασης του βουνού), δάση φυλλοβόλων δρυών, υποαλπικά λιβάδια (10%) και παραποτάμια βλάστηση.

Θρησκευτικός Τουρισμός

Ανάμεσα στα πολλά θρησκευτικά μνημεία της Περιφέρειας, ξεχωρίζουν στην περιοχή του Διστόμου Βοιωτίας, η περίφημη Μονή του Όσιου Λουκά, γνωστή και ως η Αγία Σοφία της Ρούμελης η οποία περιλαμβάνεται στη λίστα των Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, στην Εύβοια το Ιερό Προσκύνημα του Αγ. Ιωάννου του Ρώσου και η Ιερά Μονή του Οσίου Δαβίδ, και στην Ευρυτανία η Παναγία Προυσιώτισσα

Ιαματικός Τουρισμός

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υπάρχουν συνολικά 15 Ιαματικοί Φυσικοί Πόροι, εκ των οποίων 8 στην Εύβοια (περιοχή Αιδηψού και Γιάλτρων) και 7 στη Φθιώτιδα (Καμένα Βούρλα, Θερμοπύλες, Υπάτη, Πλατύστομο, Δαμάστα, Σμόκοβο).

Συνεδριακός Τουρισμός

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

το Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών έχει αναδειχθεί σε εμβληματικό σημείο φιλοξενίας διεθνών συνεδρίων και εκδηλώσεων, προσελκύοντας συμμετέχοντες από όλο τον κόσμο. Η κινητικότητα αυτή ενισχύει σημαντικά την τοπική οικονομία, καθώς οι επισκέπτες δαπανούν χρήματα για διαμονή, εστίαση, μετακινήσεις και πολιτιστικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες, δημιουργώντας έτσι πολλαπλασιαστικά οφέλη για την τοπική κοινωνία και επιχειρηματικότητα.

Χειμερινός Τουρισμός

Ο χειμερινός τουρισμός στη Στερεά Ελλάδα συγκεντρώνει πλήθος επισκεπτών χάρη στις εξαιρετικές υποδομές και το μοναδικό φυσικό περιβάλλον. Δύο μεγάλα χιονοδρομικά κέντρα αποτελούν τους βασικούς πυλώνες του χειμερινού τουριστικού προϊόντος: το Χιονοδρομικό Κέντρο Παρνασσού - το μεγαλύτερο και πιο σύγχρονο της χώρας - και το Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου, που βρίσκεται στο όρος Τυμφρηστός. Παράλληλα, ορειβατικά καταφύγια υπάρχουν σε όλες της Π.Ε. της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Τουρισμός Περιπέτειας

Ο τουρισμός περιπέτειας στη Στερεά Ελλάδα βασίζεται στη μοναδική γεωμορφολογία της περιοχής, με φαράγγια, ορμητικά ποτάμια και δύσβατα μονοπάτια που ενδείκνυνται για δραστηριότητες υψηλής αδρεναλίνης. Η πεζοπορία, η ορειβασία, το rafting, το kayak και η αναρρίχηση αποτελούν κεντρικές μορφές τουριστικής περιπέτειας. Το πεζοπορικό δίκτυο περιλαμβάνει δεκάδες διαδρομές σε όλες τις Π.Ε., με κορυφές που ξεπερνούν τα 2.000μ. Ο επισκέπτης μπορεί να διασχίσει χαράδρες, να φτάσει σε αλπικά οροπέδια ή να διανυκτερεύσει σε καταφύγια όπως της Οξυάς, του Καλιακούδα ή της Γραμμένης Οξυάς. Για τους λάτρεις των υδάτινων σπορ, προσφέρεται rafting και kayak σε ποτάμια όπως ο Ταυρωπός (βαθμός 2 – για αρχάριους), ο Τρικεριώτης (βαθμός 3 – για προχωρημένους) και ο Κρικελοπόταμος (βαθμός 5 – για έμπειρους). Το τοπίο εντυπωσιάζει με τη φυσική του αγριότητα και προσφέρει ασύγκριτες εμπειρίες. Η αναρρίχηση αναπτύσσεται κυρίως σε Φθιώτιδα και Βοιωτία, όπου οι βραχώδεις σχηματισμοί της Οίτης, του Παρνασσού, του Ελικώνα και του Κιθαιρώνα προσφέρουν πολλές δυνατότητες για αναρριχητικά πεδία, με διαδρομές για όλα τα επίπεδα.

Θαλάσσιος και Υποθαλάσσιος Τουρισμός

Η Στερεά Ελλάδα διαθέτει πλούσιο παράκτιο μέτωπο ιδανικό για την ανάπτυξη του θαλάσσιου και υποθαλάσσιου τουρισμού. Περιοχές όπως η Εύβοια, η Φωκίδα, η Βοιωτία και η ανατολική Φθιώτιδα προσφέρονται για θαλάσσια σπορ, καταδύσεις και εξερεύνηση θαλάσσιων σπηλαίων και ναυαγίων. Ο υποθαλάσσιος τουρισμός υποβοηθείται από την ανάπτυξη οργανωμένων κέντρων κατάδυσης και υποδομών φιλοξενίας που αξιοποιούν τον φυσικό πλούτο του βυθού, αλλά και τη ναυτική ιστορία των περιοχών. Επτά (7) από τους συνολικά ενενήντα έναν (91) αναγνωρισμένους καταδυτικούς προορισμούς της χώρας βρίσκονται στη Στερεά Ελλάδα. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τον πολιτιστικό τουρισμό και την τοπική γαστρονομία, δημιουργεί ευκαιρίες για θεματικές εμπειρίες που προσελκύουν εξειδικευμένο κοινό. Αν και λιγότερο ανεπτυγμένος σε σχέση με τον ορεινό τουρισμό, ο θαλάσσιος και υποβρύχιος τουρισμός στη Στερεά Ελλάδα έχει δυναμική και αποτελεί έναν ανερχόμενο άξονα διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας.⁵³

⁵³ ΙΝΣΕΤΕ -Ινστιτούτο Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, Υπουργείο Τουρισμού

7.4.2. Επιχειρήσεις του κλάδου

Στον υποτομέα του **Τουρισμού**, το σύνολο των εταιρειών σε επίπεδο καταλυμάτων και εστίασης, σύμφωνα με στοιχεία από το ΓΕΜΗ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, μέχρι το τέλος του 2024 σε όλες τις νομικές μορφές τους, ανέρχεται στις 7.164. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2023 το 5% των ξενοδοχείων, το 3% των δωματίων και το 3% των κλινών της χώρας. Συνολικά διαθέτει 493 μονάδες με 14.636 δωμάτια και 28.957 κλίνες.

Στον υποτομέα των **Δημιουργικών Βιομηχανιών και του Ψηφιακού Περιεχομένου**, δεν συναντάμε (ακόμη) μεγάλες, καθετοποιημένες εταιρείες creative tech. Αυτό που εμφανίζεται όμως καθαρά είναι ένα αναδυόμενο “micro-ecosystem” μικρών δημιουργικών σχημάτων, κυρίως στην παραγωγή οπτικοακουστικού περιεχομένου, animation & motion graphics, ψηφιακό storytelling, τουριστικό και πολιτιστικό video και διαδραστικές εφαρμογές εμπειρίας. Το οικοσύστημα αυτό τροφοδοτείται σε σημαντικό βαθμό από αποφοίτους και συνεργασίες με το Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου του ΕΚΠΑ (Ψαχνά Ευβοίας). Πρόκειται για επιχειρήσεις δεν πωλούν απλώς υπηρεσίες παραγωγής video, αλλά εμπειρία, συνήθως είναι μικρές ομάδες (2–6 άτομα) που συνδυάζουν καλλιτεχνική δημιουργία, ψηφιακή τεχνολογία και εμπορικές εφαρμογές και δουλεύουν έργα όπως τουριστικά promo videos υψηλής αισθητικής, πολιτιστικά mini-documentaries, ψηφιακό περιεχόμενο για προορισμούς και branding τοπικών προϊόντων μέσω αφήγησης.

7.4.2.1. Συγκεντρωτικά στοιχεία

Πίνακας 35. Ξενοδοχειακές κλίνες σε λειτουργία (2024)⁵⁴

Περιφερειακή Ενότητα	5★	4★	3★	2★	1★	Σύνολο
ΠΕ Βοιωτίας	94	581	394	412	74	1.555
ΠΕ Εύβοιας	438	5.410	4.891	5.101	647	16.487
ΠΕ Ευρυτανίας	394	74	926	249	10	1,653
ΠΕ Φθιώτιδας	493	494	910	2.727	696	5,320
ΠΕ Φωκίδας	0	1.539	1.584	760	59	3.942
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	1.419	8.098	8.705	9.249	1.486	28.957

Πίνακας 36. Διαχρονική εξέλιξη αριθμού κλινών ανά Περιφερειακή Ενότητα 2021-2024⁵⁵

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ (ανά έτος)				ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΛΙΝΩΝ
	2021	2022	2023	2024	2021-2024

⁵⁴ ΕΛΣΤΑΤ, ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

⁵⁵ ΕΛΣΤΑΤ, Ξενοδοχειακό επιμελητήριο Ελλάδος /Επεξεργασία INSETE Intelligence

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ (ανά έτος)				ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΛΙΝΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	879.255	885.624	887.748	894.854	1,77%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	29.410	29.354	28.778	28.957	-1,54%
ΠΕ Βοιωτίας	1.646	1.645	1.557	1.555	-5,53%
ΠΕ Εύβοιας	16.533	16.551	16.306	16.487	0,28%
ΠΕ Ευρυτανίας	1.774	1.709	1.619	1.653	-6,82%
ΠΕ Φθιώτιδας	5.552	5.507	5.388	5.320	-4,17%
ΠΕ Φωκίδας	3.905	3.942	3.908	3.942	0,95%

Πίνακας 37. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Στερεά Ελλάδα⁵⁶

Δομές και υποδομές	Στερεά Ελλάδα	Ελλάδα	% στη Στερεά
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	18	1218	1,47%
Αριθμός Φεστιβάλ	22	601	3,66%
Κινηματογράφοι	10	294	3,40%
Βιβλιοθήκες (2012)	21	493	4,25%
Μουσεία	20	271	7,38%
Μνημεία	127	1678	7,56%
Αρχαιολογικοί χώροι	56	470	11,91%

7.4.2.2. Ενδεικτικά Παραδείγματα επιχειρηματικής αριστείας

Πίνακας 38. Παραδείγματα Επιχειρηματικής Αριστείας – Βιομηχανία της Εμπειρίας

Κατηγορία	Ενδεικτικά Παραδείγματα
Βιοματικός οινoturισμός & γαστρονομία	<p>Avantis Estate (Εύβοια). Πρότυπο παράδειγμα σύνδεσης πρωτογενούς παραγωγής με εμπειρικό τουρισμό. Επισκέψιμο οινοποιείο, γευσιγνωσίες, πολιτιστικές εκδηλώσεις και αφήγηση terroir. Συνδυάζει αγροδιατροφή με τουρισμό και πολιτισμό.</p> <p>Κτήμα Μουσών (Βοιωτία): Εστιάζει στην ανάδειξη των τοπικών ποικιλιών (Μούχταρο) μέσα από οργανωμένες περιηγήσεις στον αμπελώνα της κοιλάδας των Μουσών.</p> <p>Κτήμα Χατζημιχάλη (Φθιώτιδα). Ένα από τα ιστορικότερα οινοποιεία που προσφέρει ολοκληρωμένες ξεναγήσεις σε μια από τις μεγαλύτερες κάβες παλαίωσης στην Ελλάδα.</p>

⁵⁶ Πηγή : ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ, στοιχεία 2016

Κατηγορία	Ενδεικτικά Παραδείγματα
<p>Τουρισμός εμπειρίας & τοπική ταυτότητα</p>	<p>Negroponte Resort Eretria (Εύβοια). Αναπτύσσει ολοκληρωμένες εμπειρίες φιλοξενίας με έμφαση στο τοπικό περιβάλλον, τη γαστρονομία και τις πολιτιστικές διαδρομές.</p> <p>Escapade Luxury Residences Hotel (Ευρυτανία). Παράδειγμα αριστείας στον ορεινό τουρισμό, με άριστες κριτικές για τον σχεδιασμό, την καθαριότητα, την πανοραμική θέα και την υψηλή ποιότητα πρωινού.</p> <p>Mitsis Galini Wellness Spa & Resort (Καμένα Βούρλα - Φθιώτιδα). Επιχειρηματική αριστεία στον ιαματικό τουρισμό. Συνδυάζει πολυτελή διαμονή με ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα spa στην Ελλάδα, αξιοποιώντας τις ιαματικές πηγές της περιοχής.</p> <p>Boutique καταλύματα στην Αράχωβα και στον Παρνασσό που επενδύουν σε storytelling προορισμού, θεματικές δραστηριότητες και προσωποποιημένες εμπειρίες επισκεπτών (ορεινός τουρισμός, φύση, πολιτισμός).</p>
<p>Πολιτισμός – τουρισμός – αφήγηση τόπου</p>	<p>Υπηρεσίες ξενάγησης και θεματικών εμπειριών γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών και τις πολιτιστικές διαδρομές Φωκίδας–Φθιώτιδας, που αξιοποιούν ψηφιακά μέσα, αφήγηση και βιωματικές πρακτικές.</p> <p>Vagonetto-Μεταλλευτικό Πάρκο Φωκίδας. Ένα πρότυπο παράδειγμα βιομηχανικού τουρισμού και αφήγησης τόπου. Οι επισκέπτες εισέρχονται στις παλιές στοές εξόρυξης βωξίτη, όπου ζωντανεύει η καθημερινότητα των μεταλλωρύχων, μετατρέποντας την τοπική εργασιακή ιστορία σε τουριστική εμπειρία.</p> <p>Κέντρο Ιστορίας Πολιτισμού Ευρυτανίας (ΚΙΠΕ). Στο Καρπενήσι, το ΚΙΠΕ χρησιμοποιεί διαδραστικές τεχνολογίες 3D και εικονική πραγματικότητα για να αφηγηθεί την ιστορία της περιοχής από την αρχαιότητα έως και τη σύγχρονη εποχή, καθιστώντας την πολιτιστική κληρονομιά προσβάσιμη και ελκυστική στον σύγχρονο επισκέπτη.</p> <p>Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών: Θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα μουσεία της χώρας και αποτελεί παράδειγμα αριστείας λόγω της σύγχρονης μουσειολογικής του προσέγγισης.</p> <p>Κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών: Το κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών αποτελεί ένα σύγχρονο μουσείο αφιερωμένο στη Μάχη των Θερμοπυλών. Βρίσκεται κοντά στο Μνημείο του Λεωνίδα και χρησιμοποιεί διαδραστικές και τρισδιάστατες εφαρμογές για να παρουσιάσει τα ιστορικά γεγονότα, προσφέροντας μια βιωματική εμπειρία στους επισκέπτες</p>

7.4.3. Ερευνητικοί Φορείς

Στο οικοσύστημα του τομέα της Βιομηχανίας Εμπειρίας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, εντάσσονται οι παρακάτω ερευνητικοί και ακαδημαϊκοί φορείς:

[Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τμήμα Διοίκησης Γεωργικών Επιχειρήσεων και Συστημάτων Εφοδιασμού](#). Το τμήμα που εδρεύει στη Θήβα, συνεισφέρει κυρίως στο σκέλος του αγροτουρισμού, της

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

τοπικής γαστρονομίας, της βιωματικής αγροτικής εμπειρίας και της σύνδεσης πρωτογενούς παραγωγής με τουριστικές και πολιτιστικές δράσεις.

[Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών](#). Εδρεύει στη Λαμία και εστιάζει στην πληροφορική, τηλεπικοινωνίες, τεχνητή νοημοσύνη, δεδομένα, λογισμικό και τεχνολογίες δικτύων — θεμελιώδη εργαλεία για ψηφιακές εφαρμογές και εμπειρικές υπηρεσίες

[ΕΚΠΑ. - Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου](#). Ανατποκρίνεται στις σύγχρονες προκλήσεις της ψηφιακής εποχής, συνδυάζοντας την καλλιτεχνική δημιουργία με την τεχνολογική καινοτομία, και εστιάζοντας στις εξελίξεις της οπτικοακουστικής αφήγησης, των διαδραστικών μέσων και της ψηφιακής πολιτιστικής παραγωγής. Το Τμήμα, που εδρεύει στα Ψαχνά Ευβοίας, ενσωματώνει στις δράσεις και το εκπαιδευτικό του έργο τις διεθνείς κατευθύνσεις για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, τη βιώσιμη πολιτιστική ανάπτυξη και τη δημιουργική οικονομία, ευθυγραμμιζόμενο με τις ευρωπαϊκές στρατηγικές για την καινοτομία και τις πολιτικές πολιτισμού. Μέσα από τα σύγχρονα εργαστήρια και τις ερευνητικές του δομές, το Τμήμα αναπτύσσει έρευνα υψηλού επιπέδου στους τομείς του κινηματογράφου, της κινούμενης εικόνας, των ψηφιακών εικαστικών τεχνών, της εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας, καθώς και των διαδραστικών εφαρμογών. Στόχος του είναι η καλλιέργεια δημιουργών και επιστημόνων με κριτική σκέψη, τεχνολογική κατάρτιση και καλλιτεχνική ευαισθησία, ικανών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του σύγχρονου ψηφιακού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

7.4.4. Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Οι Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών στη Στερεά Ελλάδα περιλαμβάνουν ΜΚΟ, εθελοντικές ομάδες, πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους, γυναικείες οργανώσεις, επαγγελματικές ενώσεις και κοινωνικές δομές που δρουν για την τοπική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.

Δεν υπάρχει ένας μοναδικός, απόλυτος και σταθερός αριθμός για τους πολιτιστικούς συλλόγους στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, καθώς ο αριθμός αυτός μεταβάλλεται διαρκώς λόγω νέων ιδρύσεων, απενεργοποιήσεων ή εγγραφών στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού. Κατά προσέγγιση, το σύνολο των πολιτιστικών συλλόγων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανέρχεται περίπου στους 500, αν και ο αριθμός αυτός δεν μπορεί να θεωρηθεί απολύτως ακριβής.

Η δυναμική αυτή αποτυπώνεται και στις ετήσιες εγγραφές που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα, το 2019 καταγράφηκαν 2 νέες εγγραφές, το 2020 ο αριθμός αυξήθηκε σε 15, ενώ το 2021 παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο με 15 εγγραφές. Το 2022 σημειώθηκε σημαντική άνοδος, φτάνοντας τις 25 εγγραφές, γεγονός που αποτελεί την υψηλότερη επίδοση της εξεταζόμενης περιόδου. Το 2023 οι εγγραφές ανήλθαν σε 11, ενώ το 2024 καταγράφηκαν 16 νέες εγγραφές.⁵⁷

Οι πολιτιστικοί σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στις Περιφερειακές Ενότητες Φωκίδας, Ευβοίας, Βοιωτίας, Φθιώτιδας και Ευρυτανίας αποτελούν βασικούς φορείς πολιτιστικής ζωής και κοινωνικής συνοχής των τοπικών κοινωνιών. Πρόκειται για οργανώσεις που λειτουργούν σε επίπεδο χωριού, κωμόπολης και πόλης και συνδέονται άμεσα με την ιστορία, την παράδοση και την καθημερινότητα των κατοίκων.

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας δραστηριοποιείται σημαντικός αριθμός Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) με ποικιλία αντικειμένων δραστηριότητας. Η

⁵⁷ Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού

πλειονότητα των φορέων εντοπίζεται σε περιοχές της Φθιώτιδας, της Βοιωτίας, της Εύβοιας και της Ευρυτανίας και συνδέεται κυρίως με τον πολιτισμό, την εκπαίδευση, τον εναλλακτικό τουρισμό και την τοπική ανάπτυξη.

Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν πολιτιστική εκπαίδευση, οργάνωση εκδηλώσεων, τουριστική προβολή, λειτουργία χώρων αναψυχής και επισκέψιμων χώρων, δράσεις περιβαλλοντικής και κοινωνικής ευαισθητοποίησης, καθώς και υπηρεσίες ξενάγησης και τοπικής δικτύωσης. Παράλληλα, καταγράφονται και πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την αξιοποίηση τοπικών πόρων, την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής σε μικρότερες κοινότητες και αγροτικές περιοχές.

7.4.5. Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης

Οι κύριοι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που είναι αρμόδιοι για τον τουρισμό και πολιτισμό στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας περιλαμβάνουν κεντρικές, αποκεντρωμένες και τοπικές δομές:

- Κεντρική κυβέρνηση και σχετικοί φορείς, όπως Υπουργείο Τουρισμού, ΕΟΤ, Υπουργείο Πολιτισμού, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων & Αθλητισμού και Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας.
- Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (Περιφερειάρχης, θεματικοί και χωρικοί Αντιπεριφερειάρχες).
- Δήμοι (Διευθύνσεις/ Γραφείο Τουρισμού & Πολιτισμού)
- Αναπτυξιακές εταιρείες / Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Οργανισμοί Λιμένων

Πίνακας 39. Φορείς Δημόσιας Διοίκησης

Φορέας	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	email	
Υπουργείο Τουρισμού	Λεωφόρος Βασιλίσσης Αμαλίας 12, Τ.Κ 105 57, Αθήνα	210 3736001	mailbox@mintour.gr	https://mintour.gov.gr
Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού (Π.Υ.Τ.) Στερεάς Ελλάδας, Υπουργείου Τουρισμού	Λεωφόρος Καλυβίων 14 , Τ.Κ 351 32 Λαμία	22310 32289	pytste@mintour.gr	https://mintour.gov.gr
Υπουργείο Πολιτισμού	Μπουμπουλίνας 20-22, Τ.Κ. 10682 Αθήνα	213 1322100	grplk@culture.gr	https://www.culture.gov.gr
Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας	Λεωφόρος Μεσογείων 119, Τ.Κ. 11526, Αθήνα.	213 1513000.	info@ypen.gov.gr	https://ypen.gov.gr
Δ/ση Τεχνικών Αθλητικών Έργων & Υποδομών, ΥΠΠΘΑ	Ανδρέα Παπανδρέου 37, Τ.Κ. 151 80, Μαρούσι	2313-131-εσωτ-6397	dtaey@gga.gov.gr	
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας	Σωκράτους 111, Τ.Κ. 41336, Λάρισα,	2413-503501-4	grammateas@apdthest.gov.gr	https://www.apdthest.gov.gr

Φορέας	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	email	
			sintonistis@apdthe st.gov.gr	
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	Λεωφόρος Καλυβίων 2, Τ.Κ. 351 32, Λαμία, Ελ λάδα — Έδρα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.	22313 52601 22313 52602	periferiarxis@pste. gov.gr	https://pste.gov. gr
Οργανισμός Διαχείρισης Προορισμού (DMO)	Θερμοπυλών & Κύπρου 1, Τ.Κ. 35100, Λαμία	22310 31711	info@skapani.gr	<a href="https://skapani.g
r">https://skapani.g r
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.)	Ανδρέα Τσόχα 7, Τ.Κ. 11521, Αθήνα	210 8707000	info@gnto.gr	<a href="https://gnto.gov.
gr">https://gnto.gov. gr
Ινστιτούτο ΣΕΤΕ	Βουκουρεστίου 32, Τ.Κ. 106 71 Αθήνα	210 3244368	info@insete.gr	<a href="https://www.inse
te.gr">https://www.inse te.gr
Εφορεία Αρχαιοτήτων Φθιώτιδας και Ευρυτανίας	Καραμανλή & Ζαφείρη, Τ.Κ. 35133 Λαμία	22310 47628 -9	efafeu@culture.gr	<a href="https://www.efaf
eu.gr">https://www.efaf eu.gr
Εφορεία Αρχαιοτήτων Ευβοίας	Λεωφ. Αρεθούσης & Ι. Κιαπέκου 1, Τ.Κ.341 33 Χαλκίδα	22210 22402 22210 94090	efaeuv@culture.gr	https://efaeuv.gr
Εφορεία Αρχαιοτήτων Βοιωτίας	Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών Θρεψιάδου 1, Πλ. Κεραμοπούλου Τ.Κ. 322 00 Θήβα,	22620 27913 22620 23559	efavio@culture.gr	<a href="https://www.cult
ure.gov.gr">https://www.cult ure.gov.gr
Εφορεία Αρχαιοτήτων Φωκίδος	Αρχαιολογικό Μουσείο Δελφών, 33054 Δελφοί, Παρνασσίδα	2265082313	efafok@culture.gr	-
Οργανισμός Λιμένων Ευβοίας (Ο.Λ.Ν.Ε.)	Λιάσκα 3 & Παπαλουκά, Χαλκίδα	22210 22275	info@olne.gr	https://olne.gr/el/

7.4.6. Κατάλογος εμπλεκομένων

Πίνακας 40. Επιμελητήρια

Φορέας	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Email	Ιστοσελίδα
Επιμελητήριο Φθιώτιδας	Πλατεία Ελευθερίας 3, Λαμία	22310 38882	info@fthiotidoscc.gr	fthiotidoscc.gr
Επιμελητήριο Βοιωτίας	Λ. Κουτσοπετάλου 1, Λιβαδειά	22610 28281, 2261 027664	info@viotiachamber.gr	viotiachamber.gr
Επιμελητήριο Εύβοιας	Ελ. Βενιζέλου 12, Χαλκίδα	2221 086452, 2221 022885, 2221 023510	info@eviachamber.gr	eviachamber.gr
Επιμελητήριο Ευρυτανίας	Πλατεία Κεφαλοβρύσου, Καρπενήσι	2237 022200	info@evrytaniachamber.gr	evrytaniachamber.gr
Επιμελητήριο Φωκίδας	Πλατεία Εθνικής Αντίστασης, Άμφισσα	2265 022200	info@fokidachamber.gr	fokidachamber.gr

Πίνακας 41. Αναπτυξιακοί Οργανισμοί

Φορέας	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Email	Ιστοσελίδα
ΣΚΑΠΑΝΗ Α.Ε.	Θερμοπυλών & Κύπρου 1, Λαμία	22310 31711	info@skapani.gr	https://skapani.gr
Αναπτυξιακή Φθιώτιδος Α.Ε. Ο.Τ.Α.	Αρκαδίου 6, ΤΚ 35131, Λαμία	2231067011, 2231067029, 2231053008	info@fthiotiki.gr	https://www.fthiotiki.gr
Αναπτυξιακή Φωκική Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.	Γιδογιάννου 31, ΤΚ 33100, Άμφισσα	22653 50696	anfokiki@hol.gr	http://www.anfok.gr
Αναπτυξιακή Ευβοίας Α.Ε.	Χαϊνά 93, ΤΚ 34132, Χαλκίδα	2221026626, 2221089706	info@anevia.gr	https://anevia.gr

Πίνακας 42. Σωματεία - Ενώσεις

Φορέας	Διεύθυνση	Τηλέφωνο	Email
Ένωση ξενοδόχων Φθιώτιδας	Διάκου Αθανασίου 14, Λαμία	2231028971	-
Ένωση ξενοδόχων Ευβοίας	Κάνηθος, 341 00 Χαλκίδα	2221078218	exeviahotel@gmail.com
Ένωση ξενοδόχων Αράχωβας	Αράχωβα	6932457666	-
Ένωση ξενοδόχων Ευρυτανίας	1ο χλμ. Καρπενησίου - Αγρινίου 36100 Καρπενήσι	2237022131	-
Ένωση Ξενοδόχων Φωκίδας	Γαλαξίδι	22650 41753	-
Σωματείο Επαγγελματιών Εστίασης Επαρχίας Λιβαδειάς	Λιβαδειά	-	-
Σύλλογος Εσπιατόρων, Καφετεριών και Συναφών Επαγγελματιών Νομού Φθιώτιδας.	Φραντζή Γεωργίου 67, Λαμία	2231042042	-
Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξεναγών (ΠΟΞΕΝ)	Βουλής 45-47 10557 Σύνταγμα , Αθήνα	210 3210680	-
Σωματείο Διπλωματούχων Ξεναγών	Απόλλωνος 9α - 10557Αθήνα	2103229705	info@tourist-guides.gr

8. Συμπεράσματα Εργασιών και Προτάσεις των Συμβουλευτικών Ομάδων της Δ.Ε.Α.

Στο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι προτεινόμενοι Τομείς Προτεραιότητας, οι Περιοχές Παρέμβασης και οι Προτεραιότητες που αφορούν την περιφερειακή εξειδίκευση της ΕΣΕΕ για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, όπως προέκυψαν από τις εργασίες των Συμβουλευτικών Ομάδων που συγκροτήθηκαν για κάθε Τομέα.

Ο αντίστοιχος Πίνακας της ΕΣΕΕ βρίσκεται [εδώ](#).

8.1. Τομέας Αγοροδιατροφής

Πίνακας 43. Αξιολόγηση προτεραιοτήτων Τομέα Αγοροδιατροφής για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
Τομέας Προτεραιότητας ΕΣΕΕ: 03-ΑΓΡ: Αγοροδιατροφική Αλυσίδα		
03.01 Βελτίωση προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής	03.01.01 Ανάδειξη και βελτίωση των χαρακτηριστικών των ελληνικών προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τους	5
	03.01.02 Αξιολόγηση, ανάδειξη και βελτίωση γενετικού υλικού (φυτικής και ζωικής προέλευσης με έμφαση στην αξιοποίηση του γηγενούς υλικού	3
	03.01.03 Καινοτόμες και αναδυόμενες καλλιέργειες για την παραγωγή προϊόντων προστιθέμενης και μη αξίας (κτηνοτροφικές, βιομηχανικές, φαρμακευτικά, αρωματικά φυτά, φυτά πλούσια σε διατροφική αξία)	4
	03.01.04 Καινοτόμες τεχνολογίες (διασφάλιση υγιεινής/ποιότητας, βελτίωση των κατεργασιών και επεξεργασιών, συστήματα ακριβείας, τεχνολογίες τηλεπισκόπησης, τεχνολογίες προηγμένων υλικών, συστήματα ήπιας διαχείρισης φυτικών προϊόντων, διάγνωση και καταπολέμηση εχθρών και ασθενειών, συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής και εκτροφής, συστήματα υποστήριξης λήψης απόφασης)	4
	03.01.05 Ολιστική διαχείριση (αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής, βιολογική παραγωγή, βιο-δυναμικά και βιο-κυκλικά συστήματα, αξιοποίηση υπο-χρησιμοποιούμενων και παραπροϊόντων ελληνικών πρώτων υλών, πιστοποιούμενα συστήματα παραγωγής)	5

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
03.02 Ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων	03.02.01 Μείωση εισροών και κόστους παραγωγής	3
	03.02.02 Εξοικονόμηση, ποιότητα και διαχείριση υδάτινων πόρων (καινοτόμες τεχνικές άρδευσης, υδάτινο αποτύπωμα καλλιεργειών και εκτροφών, προστασία από αγροχημικά)	4
	03.02.03 Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος (σε όλη την αγροδιατροφική αλυσίδα) συμπεριλαμβανομένων των εναλλακτικών πηγών ενέργειας	5
	03.02.04 Προστασία του φυσικού πόρου έδαφος (μέτρα αντιμετώπισης διάβρωσης και χημικής ρύπανσης, μέτρα βελτίωσης βιολογικών και φυσικών χαρακτηριστικών των γεωργικών εδαφών)	5
	03.02.05 Ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση αποβλήτων & παραπροϊόντων (Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, για παραγωγή ενέργειας και λοιπές χρήσεις)	5
	03.02.06 Γεωργική και λειτουργική βιοποικιλότητα (π.χ. μίγματα φυτικών ειδών, εδαφική βιοποικιλότητα, μέθοδοι ενίσχυσης φυσικών εχθρών και επικονιαστών)	3
03.03 Διατροφή, Υγεία, Καταναλωτές	03.03 .01 Διατροφική πολιτική (Ελληνική διατροφή, Μεσογειακή διατροφή, διατροφικοί παράγοντες για την προστασία της υγείας, διατροφικές συνήθειες πληθυσμού, ειδικές διατροφικές ανάγκες & προτιμήσεις πληθυσμιακών ομάδων, σύγχρονες τάσεις στη διατροφή) (περιλαμβάνει και Καταναλωτές).	3
	03.03 .02 Διατροφικές προσεγγίσεις μη μεταδιδόμενα νοσήματα (ενδεικτικά ενίσχυση του Ανοσοποιητικού συστήματος, πρόληψη της (παιδικής) παχυσαρκίας και συν νοσηρότητες με άλλες ασθένειες, εντερικό μικροβίωμα και διατροφή)	3
	03.03 .03 Αξιοποίηση τεχνολογιών υψηλής απόδοσης και ανάλυσης (multi-omics, ενδεικτικά γενωμική, μεταγραφωμική, μεταβολομική, μεταγονιδιωμική κτλ.) στην διατροφή	3
	03.03 .04 Ανασύνθεση τροφίμων & Παραγωγή τροφίμων με βελτιωμένα βιοδραστικά χαρακτηριστικά (μείωση χρήσης πρόσθετων / βοηθητικών μέσων επεξεργασίας, αντιμετώπιση κοινών αιτιών των μη μεταδιδόμενων ασθενειών)	5
	03.03 .05 Μελέτες τυποποίησης, πιστοποίησης και σήμανσης αγροδιατροφικών προϊόντων	5

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	03.03 .06 Εξατομικευμένη διατροφή για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες:- Κάλυψη των αυξημένων διατροφικών και ειδικών αναγκών πληθυσμιακών ομάδων (ενδεικτικά παιδιά, γυναίκες σε εμμηνόπαυση, τρίτη ηλικία, αθλητές, vegan)	3
	03.03 .07 Βιολογική δράση συστατικών τροφίμων και υγεία (Αξιοποίηση της ελληνικής βιοποικιλότητας, προώθηση των παραδοσιακών ελληνικών προϊόντων για την πρόσληψη επαρκών θρεπτικών συστατικών και ανάδειξη εναλλακτικών πηγών πρωτεϊνών)	5
	03.03 .08 Βελτίωση των γνώσεων για τους καταναλωτές - Αλλαγή συμπεριφοράς των καταναλωτών για μια υπεύθυνη και βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή: ο Αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών ανάλυσης & επικοινωνίας και πλατφορμών συλλογής δεδομένων. ο Ανάπτυξη εργαλείων για την ανάλυση επιστημονικών πληροφοριών καταναλωτικής γνώσης ο Ενημέρωση/ Εκπαίδευση ο Καταναλωτές και μείωση σπατάλης τροφίμων	3
03.04 Ασφάλεια τροφίμων	03.04.01 Τεχνολογίες 'αποτύπωσης' (παρακολούθησης/αποτίμησης) και βελτιστοποίησης της ασφάλειας τροφίμων, στρατηγικές για την αξιολόγηση της επικινδυνότητας: ο Χρήση εργαλείων για την εναρμόνιση της σήμανσης των τροφίμων (συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου ζωής – date marking) με την κείμενη νομοθεσία. ο Εφαρμογή σε βιομηχανική κλίμακα 'νέων' ήπιων τεχνολογιών για την ποιότητα και ασφάλεια τροφίμων (νανοτεχνολογία, εναλλακτικές ήπιες (μη θερμικές) επεξεργασίες) και διασύνδεση με κανονιστικό πλαίσιο. ο Νέα (φυσικά) συντηρητικά - αναζήτηση βιοδραστικών μορίων από αειφόρα (π.χ. υδάτινα) περιβάλλοντα – βιομετατροπή αποβλήτων - συνέχιση του green revolution/blue growth	4
	03.04.02 Βιο-οικονομία, επισιτιστική & δια θρεπτική ασφάλεια τροφίμων: ο Ανάπτυξη συστημάτων πράσινης παραγωγής για την παραγωγή ασφαλών, μεγάλης διάρκειας ζωής και υψηλής διαθρεπτικής αξίας τροφίμων, με μειωμένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. ο Αξιοποίηση αγροτικών υπο- ή/και παραπροϊόντων, καθώς και υποπροϊόντων της βιομηχανίας τροφίμων για την παραγωγή ασφαλών και υγιεινών τροφίμων και ζωοτροφών. ο Μείωση της σπατάλης τροφίμων και βιώσιμες	3

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	<p>διαδικασίες ανακύκλωσης υπολειμμάτων τροφίμων για την παραγωγή ασφαλών τροφίμων και ζωοτροφών ο Σχεδιασμός & ανάπτυξη της ασφάλειας και της διαθρεπτικής αξίας των γευμάτων στις επιχειρήσεις μαζικής εστίασης με σύγχρονα εργαλεία</p>	
	<p>03.04.03 Εργαλεία επικοινωνίας και εμπλοκής των καταναλωτών στην ασφάλεια τροφίμων: ο Ανάπτυξη στρατηγικών, διαδραστικών εργαλείων και εφαρμογών για την προώθηση της ενημέρωσης των καταναλωτών και της ενεργούς συμμετοχή τους για την ασφάλεια των τροφίμων. ο Εκπαίδευση καταναλωτών για την αναγνώριση των κινδύνων α) σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια, β) την ποιότητα και γ) την κατανόηση των ενδείξεων στις επισημάνσεις αναφορικά με τη συντήρηση και τον χειρισμό των τροφίμων. ο Διερεύνηση της τάσης του αγοραστικού κοινού αναφορικά με θέματα ασφάλειας αλλά και εναλλακτικών μορφών τροφίμων (π.χ. vegan).</p>	3
	<p>03.04.04 Εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων στην ασφάλεια και ποιότητα τροφίμων ο Δράσεις για την εξάλειψη της απάτης & νοθείας στα τρόφιμα, μέσω της δυναμικής ιχνηλάτησης των πηγών διακινδύνευσης στην εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων. ο Εύρεση γενετικών και ψηφιακών δεικτών/αποτυπωμάτων για την πιστοποίηση παραγωγής τροφίμων με πρακτικές που αποδεδειγμένα μεγιστοποιούν την ασφάλεια και αναδεικνύουν τα ιδιαίτερα εμπορικά (εθνικά και παραδοσιακά) συγκριτικά πλεονεκτήματά τους. - Ψηφιακός μετασχηματισμός της παρακολούθησης της ασφάλειας των τροφίμων. Ηλεκτρονικές πλατφόρμες εναρμόνισης και διαχείρισης μαζικών δεδομένων. ο Εφαρμογή τεχνολογιών αιχμής [βιοπληροφορική, ανάλυση μεγάλης βάσης δεδομένων (Big Data), τηλεπισκόπηση, Block chain technology, RFID tags, Internet of Things]. - Εφαρμογές ομικών τεχνολογιών στην Ασφάλεια των Τροφίμων: Γονιδιωματική (Whole Genome Sequencing/Next Generation Sequencing), Μεταγραφομική (FullmRNA-seq) & Πρωτεομική και μεταβολομική (MALDI-TOF)</p>	3

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	<p>03.04.05 Προσδιορισμός και διαχείριση υπαρχόντων και αναδυόμενων θεμάτων ασφάλειας των τροφίμων & Σύγχρονες στρατηγικές για την αξιολόγηση της επικινδυνότητας:</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Προσδιορισμός των υφιστάμενων & αναδυόμενων κινδύνων (hazard analysis) και θεμάτων ασφάλειας των τροφίμων που στηρίζονται σε νέες τεχνολογίες αναζήτησης (software tools and database). ο Επίδραση της κλιματικής αλλαγής στην επισιτιστική ασφάλεια τροφίμων μέσω των αναδυόμενων κινδύνων. ο Εκτίμηση της επικινδυνότητας χρησιμοποιώντας όλα τα διαθέσιμα δεδομένα σε παγκόσμια κλίμακα, τη νομοθεσία, τη βιβλιογραφία, την εμπειρία καθώς και τις ιδιαίτερες συνθήκες και στάδια επεξεργασίας, των μέτρων πρόληψης και παρακολούθησης των κινδύνων λαμβάνοντας υπόψη την ιστορικότητα των δεδομένων. ο Δομημένες στρατηγικές ασφάλειας στα τρόφιμα και σύγχρονα μοντέλα εφαρμογής και διαχείρισης του ρίσκου και της κρίσης βάσει δεικτών παρακολούθησης, αναθεώρησης και αξιολόγησης των κινδύνων 	3
03.05 Βιομηχανία Τροφίμων 4.0 - Τεχνολογίες Μεταποίησης	<p>03.05.01 Σύγχρονες τεχνολογίες συσκευασίας, μεταποίησης, μετασυλλεκτικής συντήρησης αγροτικών προϊόντων και τροφίμων, ενεργή/ έξυπνη συσκευασία:</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Βιοδιασπώμενες και ανακυκλώσιμες πλαστικές συσκευασίες/ Μείωση πλαστικών συσκευασίας ο Internet of Things (IoT) και άλλες «έξυπνες» εφαρμογές στις συσκευασίες ο Συσκευασία που ενημερώνει τον καταναλωτή για την ασφάλεια του τροφίμου ο Ενεργή συσκευασία - βιοσυντήρηση <p>03.05.02 Αξιοποίηση αναδυόμενων/ σύγχρονων τεχνολογιών (π.χ. IoT, Blockchain, A.I., Big data) σε όλη την αγροδιατροφική αλυσίδα (Συστήματα: πρωτογενούς παραγωγής, μεταποίησης, τυποποίησης, σήμανσης, συσκευασίας, πιστοποίησης, αποθήκευσης, διανομής, ιχνηλασιμότητας, ενημέρωσης καταναλωτών):</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών (Blockchain, Internet of Things, Augmented Reality, Big data analytics, Machine learning etc.) για την εφαρμογή σύγχρονων συστημάτων ιχνηλασιμότητας, πιστοποίησης, αποθήκευσης και διανομής τροφίμων αλλά και συστημάτων ενημέρωσης των καταναλωτών. ο Χρήση αισθητήρων και υπηρεσιών Internet of Things και Data Analytics για την παρακολούθηση αποθηκών και διανομής (logistics) τροφίμων. ο Υλοποίηση υπηρεσιών ιχνηλασιμότητας και ψηφιακής 	5

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	πιστοποίησης από το «χωράφι στο ράφι» με ενσωμάτωση blockchain	
	03.05.03 Ρομποτικά μηχανήματα και αυτοματισμοί	3
	03.05.04 Βιοαισθητήρες, βιοτεχνολογικές μέθοδοι και συστήματα μικροβιακής ζύμωσης (Βιοαισθητήρες για τη διασφάλιση της ποιότητας της ασφάλειας και της αυθεντικότητας των τροφίμων στο χώρο της παραγωγής και της επεξεργασίας τους, βιοτεχνολογικές μέθοδοι και συστήματα μικροβιακής ζύμωσης)	3
	03.05.05 Αξιολόγηση και βελτίωση οργανοληπτικών χαρακτηριστικών (Ανάδειξη και αξιοποίηση συστατικών με άμεση επίδραση στα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά και μεθοδολογίες ενίσχυσης ή μείωσης αυτών σε όλα τα στάδια τη αλυσίδας, με στόχο την βελτίωση της ποιότητας ή/ και την δημιουργία νέων προϊόντων)	3
	03.05.06 Σύγχρονες τεχνολογίες μείωσης κόστους και αύξησης της παραγωγικότητας στην μεταποίηση τροφίμων	3
03.06 Βιώσιμη Παραγωγή Προϊόντων	<p>03.06.01 Αντιμετώπιση κρίσεων και προκλήσεων της κοινωνίας (αυτάρκεια, ανθεκτικότητα εφοδιαστικής αλυσίδας):</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Αντιμετώπιση των άμεσων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων κρίσεων και προκλήσεων της κοινωνίας. (Περιλαμβάνεται η αυτάρκεια των κοινοτήτων, η αντιμετώπιση κρίσεων όπως ο Covid-19) ο Αύξηση του πληθυσμού με ταυτόχρονη μείωση των πόρων (σε θρεπτικά συστατικά ή/και ενέργεια) και της βιοποικιλότητας ο Καλλιεργητικές τεχνικές “more with less” 	3

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	<p>03.06.02 Βιώσιμη Παραγωγή & Ορθή Περιβαλλοντική Διαχείριση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Μείωση κατανάλωσης ενέργειας ο Αξιοποίηση συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ο Ορθολογική διαχείριση αποβλήτων ο Εφαρμογή συστημάτων κυκλικής οικονομίας ο Ανάπτυξη νέων προϊόντων με βάση το χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα ο Μετριασμός επιβάρυνσης περιβάλλοντος ο Μείωση έκτακτων κινδύνων ο Προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης τροφίμων στους καταναλωτές ο Χρήση σύγχρονων τεχνολογιών παραγωγής βασισμένων στις ΤΠΕ, ώστε να καταστεί η παραγωγή πιο βιώσιμη από πλευράς καταναλισκόμενων πόρων, υλικών και ενέργειας. ο Ψηφιακή παρακολούθηση και πιστοποίηση αιφόρων πρακτικών (χρήση ενέργειας, εκπομπές GHG) 	5
	<p>03.06.03 Προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας & βιωσιμότητα του φυσικού περιβάλλοντος:</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Ενίσχυση της φυσικής παραγωγής τροφίμων υψηλής διατροφικής αξίας που ανταποκρίνονται στο σύγχρονο τρόπο ζωής ο Νέες προσεγγίσεις, μέθοδοι, τεχνολογίες για την παραγωγή ασφαλών τροφίμων υψηλής διατροφικής αξίας οι οποίες σέβονται τη βιωσιμότητα του φυσικού περιβάλλοντος (Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος, μείωση της χρήσης επιβλαβών χημικών και πρακτικών για τον άνθρωπο, τα ζώα και το υπόλοιπο φυσικό περιβάλλον, τοπικές αλυσίδες παραγωγής, αξιοποίηση παρα/υποπροϊόντων) ο Παραγωγή τροφίμων υψηλής διατροφικής αξίας και ενίσχυση διατροφικών μοντέλων που ανταποκρίνονται στο σύγχρονο τρόπο ζωής, προάγουν την υγεία και την ευζωία, βασίζονται στην καλύτερη αξιοποίηση των τοπικών/εθνικών πρώτων υλών ή/και των τοπικών/εθνικών παραγωγικών δυνατοτήτων και λαμβάνουν υπ' όψιν το φυσικό περιβάλλον και την κοινωνία αλλά και το τοπικό, εθνικό, διεθνές οικονομικό περιβάλλον 	5
	<p>03.06.04 Κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα και αλυσίδες αξίας</p>	3

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	03.06.05 Εφοδιαστική Αλυσίδα (Συμπεριλαμβάνονται παρεμβάσεις για εφοδιαστικές αλυσίδες για προϊόντα ιδιαίτερης σημασίας για τη χώρα, καθώς και εφοδιαστικών αλυσίδων που δεν αποκλείουν ευαίσθητες ομάδες)	3
	03.06.06 Μείωση της Σπατάλης τροφίμων σε όλα τα στάδια της παραγωγικής και εφοδιαστικής αλυσίδας	3
	03.06.07 Βιώσιμη συσκευασία τροφίμων (Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των συσκευασιών τροφίμων, Δημιουργία μοντέλων κόστους vs περιβαλλοντικής επίπτωσης συσκευασιών, Βελτίωση της τεχνολογίας συσκευασιών, Ανακυκλώσιμη συσκευασία, συσκευασία από φυσικούς πόρους, βιώσιμα υλικά συσκευασίας, βιοαποικοδομήσιμη συσκευασία)	5
03.07 Αλιεία-Υδατοκαλλιέργειες	03.07.01 Μοντέλα Διακυβέρνησης Αλιείας & Υδατοκαλλιέργειας (Περιβαλλοντική Διαχείριση, Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, Πολλαπλή χρήση του θαλάσσιου χώρου).	2
	03.07.02 Υγεία & Ευημερία Ζώων (Προληπτικές και μη επεμβατικές θεραπείες, Αύξηση ανθεκτικότητας σε παθογόνα, Καταπόνηση εκτρεφόμενων οργανισμών, Φυσικές αντιμικροβιακές ουσίες).	4
	03.07.03 Βελτίωση Αποτελεσματικότητας Παραγωγής (Καλλιέργεια ακριβείας, Προσαρμογές τεχνολογιών παραγωγής, Μείωση απορρίψεων και αξιοποίηση υποπροϊόντων)	3
	03.07.04 Εναλλακτικές Α ύλες ιχθυοτροφών (Διαθεσιμότητα και Ασφάλεια, Προετοιμασία εκτρεφόμενων οργανισμών, Προϊόντα ειδικής διατροφής, Δείκτες διατροφικής κατάστασης οργανισμών).	2
	03.07.05 Βιοτεχνολογία υδατοκαλλιέργειας (Προϊόντα ειδικής διατροφής, Πολυκαλλιέργειες, Παραγωγή νέων ειδών).	2
	03.07.06 Κοινωνική διάσταση υδατοκαλλιέργειας (Ποιότητα & ασφάλεια προϊόντων, Βελτίωση αποδοχής προϊόντων, Περιβαλλοντικό αποτύπωμα υδατοκαλλιέργειας & αλιείας)	2

8.2. Τομέας Πράσινης Καινοτομίας – Περιβάλλοντος

Πίνακας 44. Αξιολόγηση προτεραιοτήτων Τομέα Πράσινης Καινοτομίας - Περιβάλλοντος για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
Τομέας Προτεραιότητας ΕΣΣΕ: 04-ΠΒΚΟ: Περιβάλλον - Κυκλική Οικονομία		
04.01 Διαχείριση αποβλήτων	04.01.01 Διαχείριση και ανάπτυξη συστημάτων χωριστής συλλογής διαφορετικών ειδών και διακριτών ρευμάτων αποβλήτων/υπολειμμάτων στερεών, υγρών, αερίων (όπως αγρο_χ0002_κτηνοτροφικά, θαλάσσια, δασικά, τοξικά, από πολυμερή, βιομηχανικά, ηλεκτρονικά, κλωστοϋφαντουργίας, υλικών συσκευασίας, κατασκευών και κατεδαφίσεων, κ.α.).	5
	04.01.02 Ανάπτυξη μεθόδων και εφαρμογή συστημάτων επεξεργασίας αποβλήτων/υπολειμμάτων και αναβάθμιση τους σε προϊόντα προστιθέμενης αξίας)	3
	04.01.03 Ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών, υποδομών και συστημάτων για τη διαχείριση αποβλήτων με χρήση ψηφιακών εργαλείων προς βελτιστοποίηση των διεργασιών συλλογής και επεξεργασίας.	4
	04.01.04 Προώθηση πρακτικών πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και επαναχρησιμοποίησης υλικών.	4
04.02 Υγεία Εδαφών και Υδάτων	04.02.01 Συστήματα πρόληψης και ελέγχου υποβάθμισης εδαφών και υδάτων (θαλάσσιων, παράκτιων, εσωτερικών).	4
	04.02.02 Συστήματα αποκατάστασης εδαφών και υδάτων (θαλάσσιων, παράκτιων, εσωτερικών).	4
	04.02.03 Συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης (αναγνώριση, παρακολούθηση, αντιμετώπιση) κυρίαρχων φαινομένων ποιοτικής υποβάθμισης φυσικών πόρων (αλατότητα, θρεπτικά, βαρέα μέταλλα, κ.α.).	4
	04.02.04 Συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης (αναγνώριση, παρακολούθηση, αντιμετώπιση) αναδυόμενων ρύπων (συμπεριλαμβανομένων των PFAS) και μικροπλαστικών σε φυσικούς πόρους.	4
	04.02.05 Εφαρμογή καινοτόμων λύσεων βελτίωσης της ποιότητας εδαφικών πόρων και της προστασίας των υδατικών πόρων, με τη χρήση φυσικών / επεξεργασμένων υλικών.	5
04.03 Ατμοσφαιρική ρύπανση	04.03.01 Βελτίωση της παρακολούθησης της ποιότητας του αέρα (δημιουργία νέων, ή επέκταση και εξειδίκευση υφιστάμενων δικτύων)	5

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	04.03.02 Ανάπτυξη υφιστάμενων και νέων αισθητήρων και ολοκληρωμένων συστημάτων καταγραφής παραμέτρων που αφορούν την ποιότητα του αέρα.	4
	04.03.03 Ανάπτυξη μεθόδων και υποδομών για την πρόγνωση της ποιότητας του αέρα και τον προσδιορισμό των πηγών ρύπων με τη χρήση επίγειων και δορυφορικών μετρήσεων	3
	04.03.04 Ποσοτική αποτύπωση εκπομπών αερίων ρύπων και αερολυμάτων από επίγειες και θαλάσσιες μεταφορές / βιομηχανία / οικιακό τομέα, της συνεισφοράς των πηγών, και ανάπτυξη / εφαρμογή τεχνολογιών μείωσης τους.	3
	04.03.05 Διερεύνηση τεχνολογικών και μη τεχνολογικών λύσεων για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε συνδυασμό με δράσεις για το μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	4
	04.03.06 Καινοτόμες διεργασίες επεξεργασίας απαερίων.	3
	04.04 Προστασία, ανάδειξη και αιεφόρος διαχείριση της βιοποικιλότητας	04.04.01 Ανάπτυξη πρακτικών και μεθόδων μέσω λύσεων που βασίζονται στη φύση (Nature Based Solutions, NBS), που διατηρούν/ενισχύουν τη βιοποικιλότητα και προάγουν την οικονομία και την προστασία της δημόσιας υγείας. Μελέτη των επιπτώσεών τους στις περιοχές εφαρμογής τους.
04.04.02 Δημιουργία και ανάπτυξη γενετικών τραπεζών και συλλογών (συμπεριλαμβανομένων και των μικροοργανισμών), αξιοποίηση των συλλογών καλλιιεργειών με αποκωδικοποίηση ολικού DNA σε επιλεγμένα είδη. Θέσπιση σχετικού θεσμικού πλαισίου.		3
04.04.03 Βιοαναζήτηση (bioprospecting) και παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας		2
04.05 Μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών	04.05.01 Δράσεις αξιολόγησης και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής βάσει υφιστάμενων και αναδυόμενων τεχνολογιών χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος.	4
	04.05.02 Ανάπτυξη/βελτίωση της παρακολούθησης των εκπομπών και συγκεντρώσεων αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα.	4
	04.05.03 Δράσεις αξιολόγησης και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας κρίσιμων κυβερνοφυσικών υποδομών και συστημάτων σε φυσικές / ανθρωπογενείς καταστροφές και σε πιέσεις λόγω της κλιματικής αλλαγής	4

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	04.05.04 Δράσεις για την αντιμετώπιση επιπτώσεων από φυσικές /ανθρωπογενείς καταστροφές στο περιβάλλον και τα κοινωνικοτεχνικά συστήματα με έμφαση για κοινωνική ανθεκτικότητα	4
	04.05.05 Ανάπτυξη και εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών δέσμευσης και μακροπρόθεσμα σταθερής αποθήκευσης ή χρήσης CO2 από υφιστάμενες βιομηχανικές και άλλες εγκαταστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη και το ρόλο των δασικών συστημάτων στην μείωση CO2.	5
04.06 Περιβαλλοντικά Παρατηρητήρια - Οικοσυστημική προσέγγιση βιώσιμης Ανάπτυξης	04.06.01 Ανάπτυξη μονίμων παρατηρητηρίων μεγάλων περιβαλλοντικών /κοινωνικο-οικονομικών δεδομένων (κλιματικές παράμετροι, βιοποικιλότητα, ιστορικά, πολιτιστικά κ.α.) με στόχο την επίτευξη μακροχρόνιων και υψηλής συχνότητας μετρήσεων, σε διάφορα περιβάλλοντα. Επιθυμητή η δυνατότητα διασύνδεσης με ομόλογα παρατηρητήρια	3
	04.06.02 Ανάπτυξη υπολογιστικών μοντέλων για την αξιοποίηση των μεγάλων δεδομένων που θα συλλέγονται από τα παρατηρητήρια, συμπεριλαμβανομένων προσεγγίσεων foresight, ανάλυσης κύκλου ζωής και ψηφιακών διδύμων	2
	04.06.03 Ανάλυση / διαχείριση δορυφορικών δεδομένων σχετικών με το περιβάλλον και τις φυσικές καταστροφές (φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, περιοχές ιδιαίτερου ενδιαφέροντος).	2
	04.06.04 Πιστοποίηση μετρήσεων - αποτελεσμάτων βασιζόμενων στην επεξεργασία και ανάλυση μεγάλων δεδομένων παρακολούθησης περιβαλλοντικών παραμέτρων (συμπεριλαμβανομένων δορυφορικών, δεδομένων βιοποικιλότητας, κ.α.)	3
04.07 Κυκλική Οικονομία /Στρατηγικές, Επιχειρησιακά Μοντέλα	04.07.01 Ανάλυση (χαρακτηριστικά, σύγκριση) και εφαρμογή κυκλικών οικονομικών εννοιών, όπως Κυκλική Οικονομία, Αντίστροφη Εφοδιαστική, C2C, Αναγεννητικός Σχεδιασμός κ.α.	2
	04.07.02 Κυκλικές Έξυπνες και Υγιείς Πόλεις χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος βάσει των αρχών της κυκλικής οικονομίας ανάπτυξη υποδομών ενεργοποίησης της κυκλικότητας με χρήση καινοτόμων τεχνολογιών ψηφιοποίησης και εφαρμογής προωθημένων συστημάτων συλλογής για επαναχρησιμοποίησης ροών υλικών/αποβλήτων	4
	04.07.03 Ανάπτυξη μεθόδων ευφυούς χρήσης προϊόντων (εντατικοποίηση χρήσης προϊόντων - σχεδιασμός διαμοιρασμού /πολυλειτουργικότητας).	2

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	04.07.04 Ανάπτυξη μεθόδων επέκτασης διάρκειας ζωής προϊόντων (επιαναχρησιμοποίηση, επιδιόρθωση, ανακατασκευή, νέα λειτουργικότητα κ.α.).	2
	04.07.05 Ανάπτυξη μεθόδων χρηστικών εφαρμογών υλικών μέσω ανακύκλωσης και ανάκτησης πρώτων υλών.	2
	04.07.06 Ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων κυκλικής οικονομίας και βιοοικονομίας.	2
	04.07.07 Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση αλυσίδων αξίας σε όλο τον κύκλο τους (τρόφιμα, πλαστικά, κατασκευές, υλικά κ.α.) με συμμετοχή πολιτών, περιβαλλοντικών και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών	2
	04.07.08 Δημιουργία Πλατφορμών για κοινή χρήση προϊόντων και παροχής υπηρεσιών, καθώς και για συμβουλευτική υποστήριξη της Κυκλικής Οικονομίας	3
	04.07.09 Ανάπτυξη πλατφορμών και συστημάτων για την απρόσκοπτη συμμετοχή πολιτών και επιχειρήσεων στην κυκλικότητα ροών υλικών, παραγωγής/κατανάλωσης προϊόντων. Μελέτη νέων μορφών κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας και κοινής χρήσης υποδομών (συνεργατική οικονομία), επιχειρηματικότητας και κοινωνικής ζωής/οργάνωσης	3
	04.07.10 Βελτίωση της διαχείρισης των φυσικών πόρων στις αστικές περιοχές (νερό, έδαφος, χώρος, μεταφορές, αστική γεωργία, αστικό πράσινο) και κυκλικότητα στον πολεοδομικό σχεδιασμό	3
	04.07.11 Σχεδιασμός και ανακαίνιση νέων ή και υφιστάμενων κτιρίων στο πλαίσιο του «Κύματος Ανακαίνισης» (με χρήση ΑΠΕ, ανακυκλωμένων και βιο-υλικών) με ταυτόχρονη εφαρμογή εργαλείων για τη βελτιστοποίηση των διαδικασιών αυτών.	3
	04.07.12 Προώθηση βιώσιμων τεχνολογιών χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος με επιαναχρησιμοποίηση πόρων σε νησιωτικές και παράκτιες περιοχές.	3
04.08 Βιομηχανική Συμβίωση /Δευτερογενείς Πρώτες Ύλες	04.08 .01 Δράσεις βιομηχανικής συμβίωσης με στόχο την εξοικονόμηση πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής βιομηχανίας.	3
	04.08.02.Αξιοποίηση υπολειμμάτων από την παραγωγή δευτερογενών πρώτων υλών προς παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας	4
	04.08.03 Προώθηση και ανάπτυξη τεχνολογιών χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος για παραγωγή χημικών	5

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	προϊόντων, υλικών και καυσίμων από CO2 προερχόμενο από ενεργοβόρα βιομηχανία.	
	04.08.04 Ανάπτυξη τεχνολογιών παραγωγής προϊόντων από δευτερογενή υλικά εφαρμόζοντας τις αρχές της κυκλικής οικονομίας	3
	04.08.05 Ανάλυση προδιαγραφών δευτερογενών πρώτων υλών και ανάπτυξη τεχνολογιών παραγωγής προϊόντων από δευτερογενή υλικά εφαρμόζοντας τις αρχές της κυκλικής οικονομίας με γνώμονα την ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.	3
	04.08.06 Ανάπτυξη προδιαγραφών δευτερογενών πρώτων υλών με σκοπό τον αποχαρακτηρισμό αποβλήτων	4
	04.08.07 Επαναχρησιμοποίηση Νερού στη βιομηχανία ή προώθηση υδροκεντρικής συμβίωσης μεταξύ της βιομηχανίας, των αστικών κέντρων και της αγροτική παραγωγή	5
04.09 Οικολογικός Σχεδιασμός Προϊόντων για ασφάλεια και αειφορία	04.09.01 Εφαρμογή προτυποποίησης απορρύπανσης ΟΤΚΖ	4
	04.09.02 Αλληλεπίδραση και χρηστή διαχείριση της σχέσης της περιβαλλοντικής πίεσης με τη δημόσια υγεία λαμβάνοντας υπόψη τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που την επηρεάζουν και θέματα περιβαλλοντικής και κοινωνικής δικαιοσύνης και ισότητας	4
	04.09.03 Σήμανση προϊόντων και υλικών (ανάπτυξη κατάλληλης και ευανάγνωστης σήμανσης, τόσο των παραπροϊόντων που προορίζονται για ανακύκλωση (π.χ. απόβλητη, γεωργική, δασική, κτηνοτροφική, θαλάσσια βιομάζα) όσο και των νέων προϊόντων ανάλογα με το αν είναι αποικοδομήσιμα ή αν κατασκευάστηκαν από ανακυκλωμένα υλικά) και ανάπτυξη αντίστοιχων προτύπων πιστοποίησης	5
	04.09.04 Αντιμετώπιση τοξικών επικίνδυνων ουσιών για την δημόσια υγεία και το περιβάλλον στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας με μετάβαση σε χημικά προϊόντα ασφαλή και βιώσιμα εκ σχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των βιώσιμων χημικών προϊόντων βιολογικής προέλευσης και άλλων εναλλακτικών λύσεων αντί των ουσιών που προκαλούν ανησυχία	5
04.10 Διατομεακές Παρεμβάσεις	04.10.01 Κλιματικές υπηρεσίες για την υποστήριξη του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος και της προσαρμογής του στις κλιματικές μεταβολές	5

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	04.10.02 Δράσεις για αντιμετώπιση επιπτώσεων από πυρκαγιές, καταρακτώδεις βροχές και ποταμοχειμάρους	5
	04.10.03 Δράσεις αξιολόγησης και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας υποδομών σε ακραία καιρικά φαινόμενα, με επίκεντρο την ανάπτυξη και εφαρμογή λύσεων βασισμένων στη Φύση (Nature_x0002_Based Solutions).	4
	04.10.04 Ανάπτυξη βιώσιμων παρεμβάσεων στη διαχείριση αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας λαμβάνοντας υπόψη και την επιβάρυνση της δημοσίας υγείας.	3
	04.10.05 Προώθηση της χρήσης δευτερογενών (απορριματογενούς προέλευσης) καυσίμων σε ενεργοβόρες βιομηχανίες.	4
	04.10.06 Μετάβαση στην Κλιματικά Ουδέτερη, Βιώσιμη και Ψηφιοποιημένη Βιομηχανία βάσει των αρχών της κυκλικής οικονομίας	4
	04.10.07 Ανάπτυξη λύσεων βασισμένων στη Φύση (Nature Based Solutions)	5
	04.10.08 Χρήση Διαδικτύου των Πραγμάτων (IoT) και εφαρμογή μεθόδων τεχνητής νοημοσύνης για την ολοκληρωμένη διαχείριση φυσικών πόρων και αποβλήτων	3
	04.10.09 Ανάπτυξη και εφαρμογή κριτηρίων για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις σύμφωνα με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης)	1
	04.10.10 Ανάπτυξη βιώσιμων παρεμβάσεων στη δραστική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στον τομέα των εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών	4
	04.10.11 Προώθηση παραγωγής ανανεώσιμων αερίων καυσίμων	3
	04.10.12 Εφαρμογή μεθόδων τεχνητής νοημοσύνης στην ολοκληρωμένη διαχείριση φυσικών πόρων	3
Τομέας Προτεραιότητας ΕΣΣΕ: 07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια		
07.01 Ενεργειακή αποδοτικότητα και εξοικονόμηση ενέργειας	07.01.01 Τεχνολογίες, συστήματα, διεργασίες για την ενεργειακή αποδοτικότητα και εξοικονόμηση ενέργειας στη βιομηχανία	5
	07.01.02 Τεχνολογίες, συστήματα, διεργασίες για την ενεργειακή αποδοτικότητα και εξοικονόμηση ενέργειας στα κτίρια (π.χ. ανάκτηση/ αξιοποίηση απορριπτόμενης	4

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	Θερμότητας, Συμπαραγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας, αντλίες θερμότητας, εφαρμογές ΑΠΕ και αποθήκευσης ενέργειας, υπολογιστικές τεχνικές για αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, υβριδικά συστήματα – αφορά και τις 2 προτεραιότητες)	
07.02 Ενέργεια από ΑΠΕ	07.02.01 Τεχνολογίες και συστήματα ΑΠΕ για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, περιλαμβανομένων των υβριδικών συστημάτων	3
	07.02.02 Τεχνολογίες και συστήματα ΑΠΕ για παραγωγή θερμικής/ ψυκτικής ενέργειας	3
	07.02.03 Τεχνολογίες και Συστήματα υπεράκτιων / πλωτών εγκαταστάσεων ΑΠΕ για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας	5
	07.02.04 Τεχνολογίες αξιοποίησης υφιστάμενων θερμικών μηχανών μέσω της αντικατάστασης των συμβατικών καυσίμων με ανανεώσιμα καύσιμα για παραγωγή ενέργειας	3
07.03 Αποθήκευση Ενέργειας	07.03.01 Τεχνολογίες και συστήματα μηχανικής αποθήκευσης ενέργειας	5
	07.03.02 Τεχνολογίες και συστήματα ηλεκτρικής αποθήκευσης ενέργειας (υπερπυκνωτές, υπεραγωγίμη μαγνητική αποθήκευση)	5
	07.03.03 Τεχνολογίες και συστήματα θερμικής αποθήκευσης ενέργειας	3
	07.03.04 Τεχνολογίες και συστήματα ηλεκτροχημικής αποθήκευσης ενέργειας (π.χ. κλασικοί συσσωρευτές, συσσωρευτές ροής)	3
	07.03.05 Τεχνολογίες και συστήματα χημικής αποθήκευσης ενέργειας	3
07.04 Τεχνολογίες και συστήματα Υδρογόνου και κλιματικά ουδέτερων καυσίμων	07.04.01 Παραγωγή, αποθήκευση, καθαρισμός, συμπίεση υδρογόνου	5
	07.04.02 Συστήματα διανομής υδρογόνου (αγωγοί Φ.Α, αγωγοί υδρογόνου, σταθμοί ανεφοδιασμού)	5
	07.04.03 Τεχνολογίες για τη χρήση υδρογόνου για την παραγωγή ενέργειας σε βιομηχανία, μεταφορές, σταθερές εφαρμογές (π.χ. κυψέλες καυσίμου)	5
	07.04.04 Οριζόντιες δράσεις (ασφάλεια, κανονισμοί, εκπαίδευση, ενημέρωση κοινού, κλπ)	5

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	07.04.05 Πιλοτικά έργα πράσινου υδρογόνου	5
	07.04.06 Άλλα κλιματικά ουδέτερα καύσιμα και χρήσεις τους (αέριες/ θαλάσσιες/ οδικές / σιδηροδρομικές μεταφορές)	5
07.05 Έξυπνα δίκτυα – απόκριση ζήτησης – αποκεντρωμένη παραγωγή	07.05.01 Εφαρμογές υπηρεσιών και τεχνολογιών έξυπνων δικτύων, μετρητών, αποθήκευσης, απόκρισης της ζήτησης μεμονωμένα ή από κοινού, και αύξησης της διείσδυσης των ΑΠΕ προς αποδοτικά, αξιόπιστα και ασφαλή συστήματα μεταφοράς και διανομής	3
	07.05.02 Εφαρμογές μονάδων διεσπαρμένης παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας σε αυτόνομα δίκτυα και μικρο-δίκτυα	3
	07.05.03 Blockchain στην ενέργεια και ιδιαίτερα στη διεσπαρμένη παραγωγή, αποθήκευση και κατανάλωση. Πλατφόρμες εκκαθάρισης συναλλαγών και διεπαφής με αγορές	3
07.06 Ορυκτά καύσιμα – Μείωση Επιπτώσεων	07.06.01 Τεχνολογίες και συστήματα δέσμευσης, χρήσης, αποθήκευσης και μεταφοράς διοξειδίου του άνθρακα-CO2 (capture , utilization, storage)	3
	07.06.02 Τεχνολογίες και συστήματα αξιοποίησης υφιστάμενων μονάδων καύσης ορυκτών καυσίμων με χρήση καυσίμου με σημαντικά μικρότερο αποτύπωμα εκπομπής άνθρακα	4
	07.06.03 Καινοτόμες διεργασίες, μειωμένων επιπτώσεων, για την παραγωγή καυσίμων	3
07.07 Έξυπνες κοινότητες/ πόλεις χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης και σχεδόν μηδενικών εκπομπών	07.07.01 Τεχνολογίες, συστήματα και μέθοδοι διασύνδεσης και διάδρασης τελικών πελατών για την από κοινού παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ (κοινότητες ΑΠΕ) ή για την από κοινού παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας (ενεργειακές κοινότητες πολιτών), την έξυπνη διαχείριση, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση και πώληση αυτής ή/και στις υπηρεσίες φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων	5
	07.07.02 Τεχνολογίες και συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας και πόρων καθώς και μείωσης εκπομπών σε επίπεδο κοινότητας ή/και πόλης	5
07.08 Ενέργεια και Μεταφορές	07.08.01 Ενέργεια και Ναυτιλία: Χρήση καυσίμων χαμηλού αποτυπώματος άνθρακα (συμπεριλαμβανομένης της πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας) στη ναυτιλία και αντίστοιχες υποδομές σε λιμάνια και πλοία	4
	07.08.02 Ενέργεια και Ναυτιλία: Πιλοτικές δράσεις σε επίπεδο πλοίου η και λιμένος/ εγκαταστάσεων (π.χ. μετατροπή υφιστάμενου πλοίου σε υβριδικό ηλεκτρικό-	4

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	diesel ή/και υδρογόνο, μετατροπή πορθμείου σε ηλεκτρικό ή/και υδρογόνο από ΑΠΕ, συστήματα διαχείρισης και αποθήκευσης πράσινης ενέργειας λιμένων, πορθμείων και μαρίνων καθώς και συστήματα βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης)	
	07.08.03 Ενέργεια και Οδικές, Σιδηροδρομικές μεταφορές και Αεροπλοΐα: Χρήση καυσίμων χαμηλού αποτυπώματος άνθρακα στη Οδικές, Σιδηροδρομικές μεταφορές και Αεροπλοΐα και αντίστοιχες υποδομές (π.χ. ανάπτυξη προηγμένων βιοκαυσίμων και βιοαερίου για χρήση στις μεταφορές που παράγονται από πρώτες ύλες του μέρους Α του Παραρτήματος ΙΧ της Οδηγίας 2018/2001)	3
	07.08.04 Ενέργεια και Οδικές, Σιδηροδρομικές μεταφορές και Αεροπλοΐα: Πιλοτικές δράσεις (π.χ. εφαρμογή ηλεκτροκίνησης σε νησιωτικές περιοχές, σταθμοί ανεφοδιασμού για τρένα)	3
07.09 Ενέργεια και Αγροτικός Τομέας/Περιβάλλον	07.09.01 Τεχνολογίες και συστήματα ενεργειακής αξιοποίησης τοπικά διαθέσιμης βιομάζας, αγροτικών και κτηνοτροφικών υπολειμμάτων υποπροϊόντων, ανακτημένων υλικών βιομηχανιών, βιορευστών, βιολογικών πόρων, αποβλήτων/απορριμμάτων	5
	07.09.02 Τεχνολογίες και συστήματα ΑΠΕ και διαχείρισης ενέργειας σε μονάδες επεξεργασίας νερού (π.χ. αφαλάτωση)	5
	07.09.03 Πιλοτικές δράσεις (π.χ. εφαρμογή αγροφωτοβολταϊκών συστημάτων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και αυξημένη απόδοση καλλιέργειας)	4
	07.09.04 Τεχνολογίες ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας στις αγροτικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις	5
07.10 Λοιπές διατομεακές παρεμβάσεις	07.10.01 Πιλοτικές δράσεις ΑΠΕ και εξοικονόμησης / ενεργειακής αποδοτικότητας σε τουριστικές περιοχές (π.χ. υβριδικές λύσεις κάλυψης θερμικών / ψυκτικών και ηλεκτρικών αναγκών).	4
	07.10.02 Νέα υλικά για κτίρια: Καινοτόμα υλικά και τεχνολογίες δόμησης που θα υποστηρίζουν μια διαδικασία ανακύκλωσης, καινοτόμα θερμομονωτικά δομικά συστήματα με βελτιωμένες θερμικές επιδόσεις, καινοτόμο θερμομονωτικό σύστημα χωρίς υλικά προερχόμενα από ορυκτές πηγές	5
	07.10.03 Νέα υλικά και μέθοδοι παραγωγής, τμήματα ΘΗΣ για μείωση του κόστους και ενσωμάτωση σε ολοκληρωμένα συστήματα	4

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	07.10.04 Καινοτόμες εφαρμογές ΤΠΕ στη διαχείριση ενέργειας (π.χ. χρήση διαδικτύου των Πραγμάτων (IoT), έξυπνων δικτύων, blockchain, τεχνητής νοημοσύνης, μηχανικής μάθησης	5

8.3. Τομέας Μετάλλου

Πίνακας 45. Αξιολόγηση προτεραιοτήτων Τομέα Μετάλλου για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
Τομέας Προτεραιότητας ΕΣΕΕ: 01-ΒΥΚΑ: Υλικά - Κατασκευές και Βιομηχανία		
01.01 Διεργασίες, εξοπλισμός & συστήματα για τη μετάβαση στην κλιματικά ουδέτερη βιομηχανική παραγωγή	01.01.01 Σχεδιασμός, μοντελοποίηση ή/και ανάπτυξη διεργασιών βιομηχανικής παραγωγής ή μεταποίησης με στόχο το βελτιωμένο αποτύπωμα άνθρακα ή/και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή/και κλιματικά ουδέτερων καυσίμων ή/και τη μείωση αποβλήτων	4
	01.01.02 Καινοτόμες μέθοδοι και συστήματα βιώσιμης εκμετάλλευσης ή/και διαχείρισης φυσικών πόρων για βιομηχανική αξιοποίηση	4
	01.01.03 Καινοτόμες τεχνολογίες εξόρυξης και εμπλουτισμού πρώτων υλών, με έμφαση στην βελτίωση του ευρύτερου περιβαλλοντικού αποτυπώματος	2
	01.01.04 Συλλογή, αποθήκευση και αξιοποίηση διοξειδίου του άνθρακα από απαέρια βιομηχανικών εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής σε χρήσιμα προϊόντα	3
	01.01.05 Προηγμένα ή/και καινοτόμα σύνθετα υλικά για βιομηχανικές εφαρμογές υψηλής επιτελεστικότητας, με χαμηλό περιβαλλοντικό αντίκτυπο	3
	01.01.06 Πιλοτικές εφαρμογές σε πραγματικής κλίμακας μονάδες βιομηχανικής παραγωγής ή μεταποίησης που αφορούν συνέργειες μεταξύ των παραπάνω προτεραιοτήτων	2
01.02 Διεργασίες, εξοπλισμός & συστήματα για τη μετάβαση στη ψηφιοποιημένη βιομηχανική παραγωγή	01.02.01 Ανάπτυξη καινοτόμων ψηφιακών μεθόδων για την βελτιστοποίηση διεργασιών βιομηχανικής παραγωγής ή και μεταποίησης, με έμφαση στην βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, της παραγωγικότητας ή και της ποιότητας των προϊόντων	4
	01.02.02 Ενίσχυση της συνδεσιμότητας μεταξύ παραγωγικών μονάδων και συστημάτων, μέσω αναβάθμισης βιομηχανικού εξοπλισμού ή και	4

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	διασύνδεσης πόρων (μηχανές, ψηφιακά συστήματα, άνθρωποι) με χρήση καινοτόμων ψηφιακών τεχνολογιών και μεθόδων	
	01.02.03 Βελτιστοποίηση διαδικασιών συντήρησης βιομηχανικού εξοπλισμού με εφαρμογή προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών και συστημάτων	3
	01.02.04 Ανάπτυξη «έξυπνων», αυτόνομων συστημάτων βιομηχανικής παραγωγής με εφαρμογή ψηφιακών τεχνολογιών και συστημάτων	1
	01.02.05 Ενσωμάτωση τεχνολογιών προσθετικής παραγωγής ή τρισδιάστατης εκτύπωση στην παραγωγή, με σκοπό την αύξηση παραγωγικής δυνατότητας, την αποφυγή αστοχιών, την ελάττωση απορριμμάτων κατά την παραγωγή και τη βελτίωση ποιοτικών χαρακτηριστικών τελικών προϊόντων	2
	01.02.06 Πιλοτικές εφαρμογές σε πραγματικής κλίμακας μονάδες βιομηχανικής παραγωγής ή μεταποίησης που αφορούν συνέργειες μεταξύ των παραπάνω προτεραιοτήτων	3
01.03 Αναδιαμορφώσιμα συστήματα παραγωγής & αλυσίδες προστιθέμενης αξίας	01.03.01 Εφαρμογές Ψηφιακών Διδύμων σε θέματα διεργασιών βιομηχανικής παραγωγής ή/και μεταποίησης	5
	01.03.02 Ευέλικτα και συνεργατικά συστήματα βιομηχανικής παραγωγής ή/και μεταποίησης	3
	01.03.03 Νέες τεχνολογίες υψηλής παραγωγικότητας και αξιοπιστίας για εφαρμογές κατασκευής ή/και μεταποίησης	4
01.04. Υλικά, διεργασίες, διατάξεις & συστήματα παραγωγής για την κυκλική οικονομία & τη βιομηχανική συμβίωση	01.04.01 Ολιστικός σχεδιασμός προϊόντων με στόχο την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιδράσεων στο περιβάλλον σε όλη την διάρκεια του κύκλου ζωής τους, συστήματα και διεργασίες ιχνηλάτησης/παρακολούθησης/μέτρησης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος	5
	01.04.02 Ανάπτυξη ασφαλών και βιώσιμων υλικών, προϊόντων και διεργασιών εκ σχεδιασμού και εκτίμηση κινδύνου	3
	01.04.03 Ανάπτυξη τεχνολογιών ολοκληρωμένης διαχείρισης προϊόντων και υλικών ευρείας κατανάλωσης σύμφωνα με τις αρχές του 5R/Reduce-Repurpose-ReuseRecycle-Recover. Νέες μέθοδοι συλλογής, διαχωρισμού και παρακολούθησης του κύκλου ζωής των υλικών.	3
	01.04.04 Αξιοποίηση δευτερογενών υλικών, απορρίψεων, απορριμμάτων βιομηχανικής, εξορυκτικής,	3

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	γεωργικής ή αστικής προέλευσης ως εναλλακτικές πηγές υλικών ή καύσιμων	
	01.04.05 Οικο-καινοτόμες προσεγγίσεις στις διεργασίες ανάκτησης μετάλλων και κρίσιμων πρώτων υλών και επαναχρησιμοποίησης τους. Τεχνολογίες βιώσιμης αποσυναρμολόγησης και ανακύκλωσης μεταλλικών και άλλων δομών στο τέλος του κύκλου ζωής τους	1
	01.04.06 Τεχνολογίες και ανακύκλωση συνθέτων ή πολυστρωματικών οργανικών υλικών	4
	01.04.07 Συστήματα, τεχνικές, υλικά και διατάξεις για την καλύτερη διαχείριση, συλλογή, ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση του νερού	4
	01.04.08 Υλικά και αισθητήρες χημικών και άλλων διεργασιών για την κυκλική οικονομία & βιομηχανική συμβίωση .	2
	01.04.09 Ανάπτυξη πιλοτικών λύσεων σε πραγματική κλίμακα για βιομηχανική συμβίωση με αξιοποίηση π.χ. ροών ενέργειας, υλικών, αποβλήτων, νερού.	3
	01.04.10. Διαμόρφωση/ Ενίσχυση συστάδων της αλυσίδας αξίας του κύκλου ζωής των υλικών, τεχνολογιών και εφαρμογών	2
01.05 Υλικά, διατάξεις και τεχνολογίες για εφαρμογές στην υγεία	01.05. Εμφυτεύσιμα Υλικά, Μικρο/Νανο διατάξεις και συστήματα για μέτρηση, διάγνωση και θεραπεία	1
	01.05.01 Μικρορευστονικές διατάξεις και μικροεργαστήρια (lab on chip), με εφαρμογές στην διάγνωση, την προσομοίωση οργάνων (organ on chip), την θεραπεία, την διαγνωσιοθεραπεία κλπ.	1
	01.05.02 Βιο-υλικά, με εφαρμογές στην διάγνωση ή/και στην θεραπεία	1
	01.05.03 Ικρίωματα και άλλες τεχνικές μηχανικής και αναγέννησης Ιστών, βιοαντιδραστήρες, υλικά και μέθοδοι βιο-εκτύπωσης και κατασκευής αυτών	1
	01.05.04 Βιοαισθητήρες για ανίχνευση, διάγνωση ή/και θεραπεία	1
	01.05.06 Βιομιμητικά, βιοδραστικά βιο-υλικά, επιθέματα, κλπ και διεργασίες παραγωγής αυτών	1
	01.05.07 Νέες περιβαλλοντικά φιλικές τεχνολογίες και υλικά αποστείρωσης, ή/και αδρανοποίησης ή/και μείωσης του αριθμού των μικροοργανισμών, σε επιφάνειες, αντικείμενα, ύδατα, αέρα, τρόφιμα, κλπ.	1

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	01.05.08 Νέα υλικά, διατάξεις και τεχνολογίες βιο-ιατρικής απεικόνισης και ιχνηθέτησης	1
	01.05.09 Υλικά, διατάξεις, αισθητήρες, μικροσυστήματα, τεχνολογίες για ασφάλεια και υγιεινή στους χώρους εργασίας, νοσοκομεία, κλπ.	1
	01.05.10 Ασφάλεια νέων βιο-νανο-υλικών, διατάξεων και τεχνολογικών, τεχνικές χαρακτηρισμού και πιστοποίησης αυτών, νομικές ρυθμίσεις για έγκριση αυτών, αποτίμηση κοινωνικών προεκτάσεων αυτών	1
01.06 Υλικά, διεργασίες και διατάξεις για παραγωγή, μεταφορά και αποθήκευση ενέργειας	01.06.01 Υλικά και διατάξεις για την χρήση και μετατροπή της ηλιακής ενέργειας	2
	01.06.02 Υλικά για συγκομιδή ενέργειας από το περιβάλλον για ενεργειακά αυτόνομες διασυνδεδεμένες διατάξεις/συστήματα	3
	01.06.03 Ευφυή συστήματα μετατροπής ενέργειας	2
	01.06.04 Υλικά για τεχνολογίες παραγωγής, μεταφοράς, αποθήκευσης συμπεριλαμβανομένης της συμπίεσης και χρήσης υδρογόνου	1
	01.06.05 Υλικά και διατάξεις/συστήματα για την αποθήκευση ενέργειας, ανακυκλώμενα και χαμηλού περιβαλλοντολογικού αποτυπώματος	2
	01.06.06 Υλικά για διατάξεις με χαμηλή κατανάλωση ενέργειας	2
	01.06.07 Υλικά και διατάξεις για την μείωση ενεργειακών απαιτήσεων κατασκευών	2
01.07 Υλικά και διεργασίες για αειφορία στις βιομηχανικές και κτηριακές κατασκευές, υποδομές και πολιτιστική κληρονομιά	01.07.01 Δομικά υλικά, μέθοδοι ή και συστήματα για κτήρια και υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή επίδοση	1
	01.07.02 Δομικά υλικά, μέθοδοι ή και συστήματα για κτήρια και υποδομές με βελτιωμένη λειτουργική επίδοση ή και διάρκεια ζωής	1
	01.07.03 Δομικά υλικά, μέθοδοι ή και συστήματα για κτήρια και υποδομές με βελτιωμένη περιβαλλοντική επίδοση καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής	2
	01.07.04 Καινοτόμοι τρόποι κατασκευής κτηρίων και υποδομών, υλικά, διεργασίες, ή/και συστήματα αξιολόγησης αυτών, με έμφαση στην αποδοτικότητα, στην επιτελεσματικότητα και στην αειφορία	2

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	01.07.05 Προστασία, επισκευή ή και αποκατάσταση κτηρίων, συμπεριλαμβανομένων της ανάλυσης και διάγνωσης, υποδομών ή/και μνημείων αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	1
	01.07.06 Προηγμένα υλικά, μέθοδοι ή και συστήματα για δομικά έργα ειδικών προδιαγραφών, συμπεριλαμβανομένων υποδομών μεταφορών, ενέργειας, πολιτικής προστασίας	2
	01.07.07 Ενσωμάτωση προηγμένων ψηφιακών μεθόδων και συστημάτων για την κατασκευή, ή/και την αξιολόγηση εν λειτουργία, κτηρίων και υποδομών	2
	01.07.08 Πιλοτικές εφαρμογές σε πραγματικής κλίμακας κτήρια ή και υποδομές που αφορούν συνέργειες για ενσωμάτωση υλικών, μεθόδων ή/και συστημάτων των παραπάνω προτεραιοτήτων	1
01.08 Υλικά, επιστρώσεις, τεχνολογίες κατεργασίας επιφανειών	01.08.01 «Έξυπνες» επιστρώσεις ή/και μικρο-νανοδομημένες επιφάνειες με μία ή περισσότερες λειτουργικές ιδιότητες για τον έλεγχο της διαβροχής ή/και της βιοεναπόθεσης ή/και της τριβής ή/και των οπτικών ιδιοτήτων κλπ	2
	01.08.02 «Έξυπνες», λειτουργικές επιστρώσεις ή/και μικρο-νανοδομημένες επιφάνειες με απόκριση σε μεταβολές εξωτερικών παραγόντων	4
	01.08.03 Σχεδιασμός και ανάπτυξη ασφαλών, οικολογικών και βιώσιμων επιστρώσεων και επιφανειών	1
	01.08.04 Τεχνολογίες επιφανειακής χημικής τροποποίησης ή/και μικρο-νανοδόμησης επιφανειών (υγρές, laser, πλάσμα κλπ) και εφαρμογές	3
	01.08.05 Διεργασίες εναπόθεσης με υγρές και ξηρές μεθόδους ενός ή περισσότερων στρωμάτων, ή/και διεργασίες επιλεκτικής εναπόθεσης και εφαρμογές	3
	01.08.06 Χαρακτηρισμός και μετρολογία επιφανειών και επιστρώσεων	1
01.09 Πρώτες ύλες, βιομηχανικά υλικά υλικά συσκευασίας, προϊόντα ευρείας κατανάλωσης - Διεργασίες παραγωγής	01.09.01 Βελτίωση και Ανάπτυξη νέων διαδικασιών παραγωγής, επεξεργασίας, διαμόρφωσης μεταλλικών, μη μεταλλικών ή/και άλλων προϊόντων	4
	01.09.02 Σχεδιασμός, ανάπτυξη και διεργασίες παραγωγής νέων κραμάτων για χρήσεις στις μεταφορές, κατασκευές, τον ενεργειακό τομέα, την συσκευασία ή για εξειδικευμένες εφαρμογές	4
	01.09.03 Ανάπτυξη υλικών και διεργασιών για ιδιαίτερα απαιτητικά περιβάλλοντα	3

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	01.09.04 Ανάπτυξη υλικών, συστημάτων και διεργασιών για λειτουργικές συσκευασίες	3
	01.09.05 Σχεδιασμός, ανάπτυξη και διεργασίες παραγωγής για πολυμερή, βιοπολυμερή, βιοπλαστικά, βιοαποικοδομήσιμα, ειδικά πολυμερή για βιομηχανικά και καταναλωτικά προϊόντα αλλά και εξειδικευμένες εφαρμογές	1
	01.09.06 Σχεδιασμός, ανάπτυξη και διεργασίες παραγωγής σύνθετων, νανοσύνθετων υλικών και συστημάτων με αναβαθμισμένες ιδιότητες	1
	01.09.07 Σχεδιασμός, ανάπτυξη και διεργασίες παραγωγής βιομιμητικών υλικών και επιφανειών με προηγμένες ιδιότητες	1
	01.09.08 Ανάπτυξη υλικών και διεργασιών για ινώδη, υφασμένα ή μη υφασμένα προϊόντα με αναβαθμισμένες ιδιότητες και μειωμένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα με εφαρμογές σε κατασκευές, ναυτιλία, έξυπνα ενδύματα, γεωργία, ασφάλεια κ.ά.	2
	01.09.09 Εκμετάλλευση και Βιώσιμη διαχείριση των εγχώριων φυσικών πόρων για εφαρμογές στις κατασκευές, την βιομηχανία και άλλες εξειδικευμένες εφαρμογές και προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας - Καινοτόμες τεχνολογίες χαρτογράφησης, έρευνας και εξόρυξης ορυκτών πόρων για την βιώσιμη αξιοποίησή τους	2
	01.09.10 Τεχνολογίες μετρήσεων και μοντελοποίηση ιδιοτήτων υλικών εκτός εργαστηριακού περιβάλλοντος. Υπολογιστικά μοντέλα προσομοιώσεων, εργαλεία πληροφορικής που επιτρέπουν το βέλτιστο και ασφαλή σχεδιασμό των υλικών και διεργασιών	3
01.10 Υλικά και διατάξεις για εφαρμογές μεταφορών, διαστήματος, ασφάλειας & τηλεπικοινωνιών	01.10.01 Ανάπτυξη προηγμένων υλικών και τεχνολογιών για επίγειες, εναέριες και θαλάσσιες μεταφορές για εξοικονόμηση ενέργειας	3
	01.10.02 Έξυπνα υλικά και υλικά για διαστημικές εφαρμογές	2
	01.10.03 Προηγμένα υλικά για μέσα προστασίας και θωράκισης από Η/Μ ακτινοβολίες	2
	01.10.04 Ανάπτυξη υλικών υψηλής ειδικής αντοχής σε μηχανική, ηλεκτρική και θερμική καταπόνηση	2
	01.10.05 Υλικά για μη επανδρωμένα αερομεταφερόμενα οχήματα	2

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	01.10.06 Υλικά, ηλεκτρονικές διατάξεις και τεχνολογίες για επίγειες και δορυφορικές τηλεπικοινωνίες 5G-6G και άλλα δίκτυα επικοινωνίας	2
	01.10.07 Αξιοπιστία υλικών και διατάξεων	1
	01.10.08 Προηγμένοι αισθητήρες και τεχνολογίες για εφαρμογές μεταφορών και παρακολούθηση αυτών	1
01.11 Νανοτεχνολογία, νανοηλεκτρονική, φωτονική	01.11.01 Υλικά και τεχνολογίες για φωτονικές και οπτοηλεκτρονικές διατάξεις, ολοκληρωμένα φωτονικά κυκλώματα και εφαρμογές	1
	01.11.02 Υλικά και τεχνολογίες για διατάξεις λογικής και μνήμης, νευρομορφικές τεχνολογίες	2
	01.11.03 Υλικά και τεχνολογίες για ηλεκτρονικά ισχύος και εφαρμογές	1
	01.11.04 Τυπωμένα, εύκαμπτα ηλεκτρονικά και ηλεκτρονικά «ένδυσης» (wearable electronics) και εφαρμογές	1
	01.11.05 Υλικά και διατάξεις για κβαντικές τεχνολογίες, μαγνητικά και «σπιντρονικά» υλικά, φωνονικά και φωτονικά μεταύλικά	1
	01.11.06 Μονοστρώματα, λεπτά υμένια, μεταεπιφάνειες, νανοδομημένες επιφάνειες, για εφαρμογές στην φωτονική, ηλεκτρονική και τους αισθητήρες	1
	01.11.07 Υλικά και τεχνολογίες για φυσικούς, χημικούς, βιολογικούς αισθητήρες, και μικρο-νανο συστήματα και εφαρμογές αυτών όπως στο περιβάλλον και το διαδίκτυο πραγμάτων	2
	01.11.08 Υλικά και μικρορευστονικές διατάξεις ή μικροεργαστήρια (lab on chip) με εφαρμογές στο περιβάλλον, την ασφάλεια τροφίμων, τη γεωργία, την ενέργεια, την ηλεκτρονική για ψύξη των κυκλωμάτων κλπ	1
	01.11.09 Σχεδιασμός νέων υλικών, διατάξεων, κυκλωμάτων. Τεχνικές χαρακτηρισμού ή νανομετρολογίας υλικών και διατάξεων	1
	01.11.10 Νανοϋλικά για αποθήκευση ενέργειας και νέες μπαταρίες ή συστατικά αυτών	2

8.4. Τομέας Βιομηχανίας της Εμπειρίας

Πίνακας 46. Αξιολόγηση προτεραιοτήτων Τομέα Βιομηχανίας Εμπειρίας για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
Τομέας Προτεραιότητας ΕΣΕΕ: 02-ΤΔΠ: Τουρισμός - Πολιτισμός - Δημιουργικές Βιομηχανίες		
02.01 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, εργαλείων, εφαρμογών, αλυσίδων αξίας για την ανάδειξη, προστασία και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς ή/και για την ενίσχυση και προβολή του ελληνικού πολιτισμού με ενδεχόμενες συνέργειες με τους υποτομείς του Τουρισμού ή/και των Δημιουργικών Βιομηχανιών.	02.01.01 Ανάπτυξη νέων τεχνολογιών-τεχνικών-μεθόδων καταγραφής ή/και ψηφιοποίησης ή/και επιστημονικής τεκμηρίωσης πολιτιστικής κληρονομιάς (κινητής, ακίνητης και άυλης)	3
	02.01.02 Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών, τεχνικών, μεθόδων για την αναβίωση, αναπαράσταση και γενικά για την ανάδειξη και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και για την ενίσχυση και προβολή του ελληνικού πολιτισμού, μέσω τεχνολογιών λόγου, ήχου, εικόνας, εικονικής, επαυξημένης και μικτής πραγματικότητας, ψηφιακών παιγνίων και παιγνιοποίησης ή/και σε συνδυασμό με τεχνολογίες αιχμής (δικτύωση 5G, τεχνητή νοημοσύνη, μηχανική μάθηση, αυτόματη μετάφραση, κ.ά.). Ενδεικτικά περιλαμβάνονται: (α) η άυλη πολιτιστική κληρονομιά και σχετικά τεκμήρια (π.χ. μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού, η ελληνική μυθολογία, η ιστορία), (β) τεχνικές συλλογής, καταγραφής, αναπαράστασης και ανάδειξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως πληθοπορισμός, συμμετοχικός σχεδιασμός, κ.ά., (γ) ο σύγχρονος ελληνικός πολιτισμός (παραστατικές / εικαστικές τέχνες κλπ.) κ.ά.	5
	02.01.03 Ανάπτυξη και αξιοποίηση εφαρμογών, τεχνικών, μεθόδων για: (α) την ανάλυση, τεκμηρίωση, μοντελοποίηση, διαχείριση, προστασία, βελτίωση εμπειρίας χρήστη και αύξηση της επισκεψιμότητας των μνημείων, αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων, μουσείων και χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς εν γένει ή/και (β) την ενίσχυση της πρόσβασης του ξενόγλωσσου κοινού στο ελληνικό πολιτιστικό περιεχόμενο ανεξάρτητα ή και μέσα από τουριστικό περιεχόμενο ή/και (γ) την επαύξηση και βελτίωση των δυνατοτήτων παραδοσιακών μέσων παρουσίασης πολιτιστικού ή/τουριστικού περιεχομένου (π.χ. e-books επαυξημένης πραγματικότητας) με την χρήση	5

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης ή/και άλλων τεχνολογιών για την εξατομίκευση του περιεχομένου τους.	
	02.01.04 Ανάπτυξη ή/και κατοχύρωση πρωτότυπου πολιτιστικού περιεχομένου, που αφορά ενδεικτικά σε: εκδόσεις (έντυπες και ψηφιακές), οπτικοακουστικά, δισκογραφικό τομέα, ψηφιακές εφαρμογές, εκπαιδευτικά προγράμματα και παιχνίδια (ψηφιακά και μη), ηχητικές εκδόσεις, διαδικτυακές πλατφόρμες, περιβάλλοντα υπολογιστικού νέφους, δίκτυα γνώσης κλπ.	4
	02.01.05 Σχεδίαση και ανάπτυξη τεχνικών και συστημάτων «αφήγησης» (story telling) για την καινοτόμο/ διαδραστική παρουσίαση του κοινωνικού και ιστορικού πλαισίου εκθεμάτων / γεγονότων / συλλογών σε χώρους πολιτιστικού ή/και τουριστικού ενδιαφέροντος, με έμφαση στην χρήση τεχνικών δημιουργίας πολυτροπικών αφηγημάτων. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται μέθοδοι πληθοπορισμού, συμμετοχικού σχεδιασμού και ενσωμάτωσης κοινωνικών δικτύων κ.ά	4
	02.01.06 Έρευνα και ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών, οπτικοακουστικού περιεχομένου ή/και προϊόντων θεάματος, εφαρμογών edutainment για την ανάδειξη του ελληνικού πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς (ελληνική ιστορία, μνημεία, υδραγωγεία, μάχες, κλπ.).	4
	02.01.07 Ανάπτυξη καινοτόμων διαδραστικών συστημάτων συλλογής δεδομένων πολιτιστικού περιεχομένου (π.χ. έντυπο, ψηφιακό, οπτικοακουστικό υλικό) με κατηγοριοποίηση, για τη δημιουργία γενικής βάσης, ανοιχτής πρόσβασης, και χρήση τεχνητής νοημοσύνης για ανεύρεση, διανομή και πολλαπλή αξιοποίηση του περιεχομένου	4
	02.01.08 Έρευνα και ανάπτυξη μεθόδων, εργαλείων, εφαρμογών, ψηφιακών πλατφορμών, με στόχο την ανάκαμψη από τις δυσμενείς επιπτώσεις πανδημιών στην οικονομία του Πολιτισμού και την προστασία της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας τού κλάδου από αυτές, π.χ. ανάπτυξη εφαρμογών εικονικής/επαυξημένης πραγματικότητας (VR/AR) για εξ αποστάσεως συνεργασίες, εκδηλώσεις, εμπειρίες χρήστη, κ.ά. στο χώρο του πολιτισμού	3
	02.01.09 Ανάπτυξη/εφαρμογή υποστηρικτικών τεχνολογιών (assistive technologies), προϊόντων και υπηρεσιών για την ενίσχυση της προσβασιμότητας ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (παιδιών, μονογονεϊκών οικογενειών, ηλικιωμένων, Ατόμων με Αναπηρίες,	4

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	<p>χρονίως πασχόντων, κλπ) σε πολιτιστικό ή/και τουριστικό περιεχόμενο (π.χ. video, κείμενο, ήχος κλπ) ή/και για την υποστήριξη επιχειρήσεων και φορέων που απευθύνονται στις προαναφερθείσες πληθυσμιακές ομάδες.</p>	
	<p>02.01.10 Έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών για τη διασύνδεση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς με τον τομέα της υγείας, της ευεξίας και της θεραπείας (π.χ. θεραπεία νόσου Alzheimer, αυτισμού, κ.λπ.)</p>	5
	<p>02.01.11 Ανάπτυξη καινοτόμων μεθόδων, προϊόντων, υπηρεσιών και πρωτότυπων διατάξεων για την εκτίμηση, αντιμετώπιση φυσικών, τεχνολογικών κινδύνων και κινδύνων από ανθρώπινες δραστηριότητες που απειλούν την πολιτιστική κληρονομιά και για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς εν γένει (από φθορά, καταστροφή, αλλοίωση, κλοπή, παράνομη εξαγωγή, ταυτοποίηση κ.ά.)</p>	3
<p>02.02 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: Έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, εργαλείων, εφαρμογών, αλυσίδων αξίας για την ενίσχυση και προβολή του Ελληνικού Τουρισμού με ενδεχόμενες συνέργειες με τους υποτομείς του Πολιτισμού ή/και των Δημιουργικών Βιομηχανιών.</p>	<p>02.02.01 Ανάπτυξη εφαρμογών παροχής τουριστικών υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας και δικτύωσης που αξιοποιούν τεχνικές ανάλυσης δεδομένων (data analytics) με σκοπό την εξατομικευμένη παροχή πληροφοριών, συστάσεων και περιεχομένου προς τους ταξιδιώτες (π.χ. συστήματα διαχείρισης τουριστικών προορισμών/προϊόντων, δικτύωσης 5G κ.ά.) ή/και την διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος ή/και την διεύρυνση της τουριστικής περιόδου.</p>	5
	<p>02.02.02 Ανάπτυξη τεχνολογιών, εφαρμογών και υπηρεσιών για την υποστήριξη της δημιουργίας έξυπνων και βιώσιμων υποδομών (π.χ. μαρίνες/τουριστικοί λιμένες, αεροδρόμια, εμπορικά κέντρα, χώροι αναψυχής και γενικά σημεία ενδιαφέροντος ή χρηστικά σημεία των πόλεων) με στόχο την προηγμένη και αποδοτική παροχή πολιτιστικών και τουριστικών υπηρεσιών.</p>	3
	<p>02.02.03 Ανάπτυξη και αξιοποίηση καινοτόμων εργαλείων, προϊόντων, υπηρεσιών και διαδικασιών, για την προώθηση και υποστήριξη ειδικών μορφών τουρισμού (π.χ. κρουαζιέρα, yachting, πολιτιστικός, θρησκευτικός, καταδυτικός και θαλάσσιος τουρισμός, τουρισμός υπαίθρου, επιστημονικός/εκπαιδευτικός τουρισμός, αστικός τουρισμός, οικοτουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός, οινοτουρισμός, ιατρικός, αθλητικός, βιωματικός, εναλλακτικός τουρισμός).</p>	5
	<p>02.02.04 Ανάπτυξη εργαλείων, εφαρμογών για την διαφήμιση, το marketing ή/και την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας</p>	4

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	<p>στους υποτομείς του Τουρισμού ή/και του Πολιτισμού (π.χ. διαδραστικές εφαρμογές, περιβάλλοντα για εμπειρίες εμπύθισης/immersive experiences, εφαρμογές που θα αξιοποιούν τεχνικές διαχείρισης πληροφοριών και μεγάλων δεδομένων (big data), καθώς και εξειδικευμένες ψηφιακές πλατφόρμες συλλογής και ανάλυσης δεδομένων κλπ.</p>	
	<p>02.02.05 Ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων, εφαρμογών για την προώθηση και αναβάθμιση των πόρων και προϊόντων περιοχών πολιτιστικού, τουριστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, παραδοσιακά προϊόντα, προϊόντα που αναδεικνύουν την ιδιαίτερη πολιτιστική και παραγωγική ταυτότητα, την βιοποικιλότητα περιοχών και συμβάλλουν στην διασύνδεση τοπικών οικονομικών λειτουργιών με το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, νέα προϊόντα κυκλικής οικονομίας, αειφόρα παραγωγικά πρότυπα, προϊόντα που λαμβάνουν έμπνευση από την παράδοση (υλικά, τεχνικές, μοτίβα, σύμβολα, κοινωνικές αξίες)</p>	4
	<p>02.02.06 (α) Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών για ψηφιακούς οδηγούς, ειδικότερα για την ξενάγηση σε φυσικό ή/και εικονικό πολιτιστικό περιβάλλον (π.χ. μουσεία, εικονικά μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, φεστιβάλ, εκθέσεις, συλλογές, πολιτιστικά γεγονότα και διαδρομές, καθώς και σε άλλους πόλους και εκδηλώσεις πολιτιστικής δραστηριότητας, χώρους υψηλής επισκεψιμότητας και συγκέντρωσης /μετακίνησης πληθυσμού, κλπ.) ή/ και (β) Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών για την ανάδειξη περιοχών τουριστικού & περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και την περιήγηση σε αυτές (π.χ. περιοχές φυσικού κάλλους, παραδοσιακοί οικισμοί, γεωμνημεία, γεωπάρκα, ναυάγια, υποθαλάσσια αξιοθέατα, ενυδρεία κλπ.) ή/και (γ) Ανάπτυξη προηγμένων ψηφιακών εφαρμογών διαδραστικής / απομακρυσμένης ξενάγησης, μέσω εικονικής πραγματικότητας ή άλλων τεχνολογιών για ιδιαίτερες κατηγορίες σημείων ενδιαφέροντος (υποβρύχια μουσεία, σπήλαια, ορυχεία, βιομηχανικές εγκαταστάσεις και γενικότερα δυσπρόσιτων αξιοθεάτων) ή/και (δ) Ανάπτυξη εργαλείων, τεχνολογιών, εφαρμογών, και καινοτόμων προϊόντων για την υλοποίηση και προώθηση του ψηφιακού τουρισμού, την ανάπτυξη της αξιακής αλυσίδας και την οικονομοτεχνική ανάλυση του οικοσυστήματος του ψηφιακού τουρισμού, την υποστήριξη του ψηφιακού τουρίστα, και την ταυτόχρονη αξιοποίηση του</p>	4

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	<p>παραδοσιακού πολιτισμικού αποθέματος στο πλαίσιο του ψηφιακού τουρισμού.</p>	
	<p>02.02.07 Ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών διαδραστικής μάθησης και συνοδευτικού εκπαιδευτικού υλικού κατάλληλων: (α) για υποστήριξη δραστηριοτήτων εκπαιδευτικού τουρισμού (π.χ. προβολή συγκεκριμένων περιόδων, λογοτεχνικού / ιστορικού περιεχομένου, συμβάντων και χώρων της ελληνικής ιστορίας, του πολιτισμού και των επιστημών, με διεθνές ενδιαφέρον) ή/και (β) για εκπαίδευση (re-skilling και up-skilling) σε νέες πρακτικές και τεχνολογίες στον υποτομέα του Τουρισμού ή/και στον υποτομέα του Πολιτισμού με έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και στην δημιουργία νέων δεξιοτήτων (π.χ. εφαρμογές εκπαίδευσης τουριστικού προσωπικού αξιοποιώντας μεθόδους infotainment και edutainment, εφαρμογές εκπαίδευσης τεχνικών, webinars για εκπαίδευση προσωπικού προώθησης όπως tour operators και travel agents, εφαρμογές για digital special effects και post production, εργαλεία αναζήτησης κατάλληλων τοποθεσιών για γυρίσματα σκηνών κ.ά.)</p>	3
	<p>02.02.08 Ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών και εφαρμογών για παροχή προηγμένων υπηρεσιών ασφαλείας και προστασίας σε τουρίστες ή/και για τη πρόβλεψη, ανίχνευση και διαχείριση κινδύνων σε χώρους και εγκαταστάσεις τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος (π.χ. αντιμετώπιση τρομοκρατίας, φυσικές καταστροφές, εξ αποστάσεως παρακολούθηση της υγείας των επισκεπτών, μεταδοτικές ασθένειες, ακραία καιρικά φαινόμενα, επιπτώσεις κλιματικής αλλαγής κλπ.).</p>	4
	<p>02.02.09 Έρευνα και ανάπτυξη μεθόδων, εργαλείων, εφαρμογών, ψηφιακών πλατφορμών με στόχο την ανάκαμψη από τις δυσμενείς επιπτώσεις πανδημιών στην οικονομία του Τουρισμού και την προστασία της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας του κλάδου από αυτές, π.χ. ολοκληρωμένα προϊόντα για τηλε-εμπειρία, συνδυαστικές τεχνολογίες για ανάπτυξη ψηφιακών εμπειριών in-situ και εξ αποστάσεως κλπ</p>	4
	<p>02.02.10 Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών και εφαρμογών για τον παράκτιο και θαλάσσιο/καταδυτικό τουρισμό ή/και την καταγραφή παράκτιων και θαλάσσιων</p>	3

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	περιοχών καταδυτικού ενδιαφέροντος και γενικά για την ανάπτυξη της γαλαζίας οικονομίας.	
	02.02.11 Ανάπτυξη τεχνολογιών και εφαρμογών για την υπό κλίμακα παραγωγή ψηφιακού αποθετηρίου που θα δράσει καταλυτικά στην προώθηση του Ψηφιακού Τουρισμού, συμπεριλαμβανομένων του πληθοπορισμού (crowdsourcing), των τεχνολογιών ηλεκτρονικής προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας και των ευφυών συμβολαίων (smart contracts).	4
	02.02.12 Ανάπτυξη εφαρμογών για τη βελτίωση, πρόβλεψη και διαχείριση του ενεργειακού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος και θεμάτων βιοασφάλειας των τουριστικών υποδομών. Συμπεριλαμβάνονται εφαρμογές που αξιοποιούν τεχνολογίες για Ευφυείς Χώρους (Smart Spaces ή Buildings), Διαδίκτυο των Πραγμάτων (Internet of Things) κ.ά	5
02.03 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ: Έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, εργαλείων, εφαρμογών, αλυσίδων αξίας για την ενίσχυση και προώθηση των εγχώριων Δημιουργικών Βιομηχανιών με ενδεχόμενες συνέργειες με τους υποτομείς του Πολιτισμού ή /και του Τουρισμού.	02.03.01 Ανάπτυξη μεθόδων και εφαρμογών για την παροχή νέων προηγμένων υπηρεσιών ή για την βελτιστοποίηση υπαρχουσών υπηρεσιών (σε επίπεδο αποδοτικότητας, μείωσης κόστους, αναβάθμισης ανθρώπινου δυναμικού, εμπειρίας χρήστη, εξατομίκευσης, πρόβλεψης εσόδων από οπτικοακουστικές παραγωγές, διαχείρισης κόστους παραγωγών, εκτίμησης ρίσκου, καινοτόμου παραγωγής περιεχομένου διαφόρων μορφών και προερχόμενο από διάφορες πηγές, επεξεργασίας περιεχομένου με energy efficient τρόπο κλπ.) με αξιοποίηση τεχνικών διαχείρισης, ανάλυσης ή/και οπτικοποίησης δεδομένων ή/και δικτύωσης 5G, τεχνητής νοημοσύνης κλπ.	4
	02.03.02 Ανάπτυξη εφαρμογών προώθησης μάρκετινγκ και γενικότερα υποστήριξης της λήψης αποφάσεων για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας του υποτομέα Δημιουργικών Βιομηχανιών, με αξιοποίηση τεχνικών διαχείρισης πληροφοριών και μεγάλων δεδομένων (big data).	4
	02.03.03 Ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων ή ψηφιακών πλατφορμών --όπως (α) Media Asset Management πλατφόρμες που προσφέρονται ως προϊόν ή ως υπηρεσία υπολογιστικού νέφους (cloud, SaaS), (β) εργαλεία που ενσωματώνονται σε υφιστάμενες Media Asset Management πλατφόρμες-- για την ενοποιημένη διαχείριση, επεξεργασία και διανομή οπτικοακουστικού περιεχομένου, π.χ. πλατφόρμα για ψηφιακή	4

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	διατήρηση, επιμέλεια και προβολή ελληνικών κινηματογραφικών και άλλων οπτικοακουστικών έργων, δημιουργία AR/VR/MR Media Lab που θα διευκολύνουν τη δημιουργία, έλεγχο και διανομή εφαρμογών, συστημάτων και περιεχομένου εκτεταμένης πραγματικότητας (XR).	
	02.03.04 Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών προστασίας ψηφιακού περιεχομένου (υπάρχον οπτικοακουστικό περιεχόμενο, νέοι παραγωγοί, δημιουργοί, ερασιτεχνικές ταινίες, προωθητικό υλικό, κλπ), π.χ. εφαρμογές για εκμετάλλευση, εκκαθάριση, διαχείριση πνευματικών δικαιωμάτων-Digital Rights Management, υδατογράφηση-watermarking	2
	02.03.05 Ανάπτυξη καινοτόμων ψηφιακών πλατφορμών και μεθόδων διανομής και εκμετάλλευσης οπτικοακουστικού περιεχομένου ή/και ψηφιακών εφαρμογών. Μπορεί να περιλαμβάνει και συλλογή περιεχομένου με χρήση και αξιοποίηση ανοικτών δεδομένων, κοινωνικών δικτύων και μεθόδων πληθοπορισμού (crowdsourcing)	3
	02.03.06 Ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών και σειράς εργαλείων ΤΠΕ για την υποστήριξη του σχεδιασμού: - χωρικών περιβαλλόντων και χωρικών διαδραστικών εφαρμογών (π.χ. για τους τομείς της αρχιτεκτονικής, διακόσμησης, σκηνογραφίας, σκηνοθεσίας, σχεδιασμού φωτισμού, γλυπτικής, κλπ.), - διαδραστικών εφαρμογών "αφήγησης" και "εμπειριών", - εφαρμογών στους τομείς της έξυπνης εξομοίωσης χώρου με προσομοίωση συμπεριφορών ατόμων και έξυπνων διαλογικών συστημάτων για την εκπαίδευση προσωπικού, - συστημάτων εκτέλεσης ασκήσεων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών και περιστάσεων, κλπ., με ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογιών (π.χ. σχεδιασμός σε περιβάλλον εμπύθισης μικτής πραγματικότητας, διεπαφές χρήστη σε υβριδικά περιβάλλοντα, γενεσιουργός σχεδιασμός, προσομοίωση, οπτικός προγραμματισμός, τεχνητή νοημοσύνη, διαλογικά συστήματα φυσικής γλώσσας, συστήματα συστάσεων, συστήματα συνεργατικής εμπειρίας επαυξημένης και μικτής πραγματικότητας, κλπ.)	3
	02.03.07 Ανάπτυξη προϊόντων, τεχνολογιών και μεθοδολογιών για την υποστήριξη του απομακρυσμένου συνεργατικού και κατανεμημένου σχεδιασμού και δικτύωσης ανεξάρτητων δημιουργών, ανάλογα με τον τομέα εφαρμογής (αρχιτεκτονική, αστικός σχεδιασμός,	3

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1-5) 5 = πλέον σημαντικό
	βιομηχανικός σχεδιασμός, παραστατικές τέχνες, κόσμημα, μόδα, γραφιστική, τοπικές κοινωνίες και ομάδες πολιτών, κλπ.).	
	02.03.08 Ανάπτυξη ψηφιακών παιγνίων και τεχνικών παιγνιοποίησης (gamification) για ΗΥ, κινητές συσκευές και παιχνιδομηχανές, αξιοποιώντας πολιτιστικό, τουριστικό ή άλλο περιεχόμενο (π.χ. τέχνες, ιστορία, επιστήμες, γαστρονομία ή άλλα), για σκοπούς ψυχαγωγίας, εκπαίδευσης, ανάπτυξης της σχεδιαστικής σκέψης (design thinking), υγείας, ευεξίας, φυσικής κατάστασης κλπ	4
	02.03.09 Αξιοποίηση και ανάπτυξη τεχνολογιών συλλογής, ανάλυσης και οπτικοποίησης μεγάλων δεδομένων (big data) με αξιοποίηση τεχνικών οπτικής επικοινωνίας για τη βελτίωση της μετάδοσης και κατανόησης της πληροφορίας ή/και την ανάλυση της αγοράς, στους τομείς του σχεδιασμού, της επικοινωνίας, της δημοσιογραφίας, των εκδόσεων, κλπ	4
	02.03.10 Αξιοποίηση και ανάπτυξη καινοτόμων μεθόδων και τεχνολογιών σχεδιασμού (π.χ. παραμετροποίηση, βελτιστοποίηση, μαζική εξατομίκευση, διαχείριση πληροφορίας κλπ), ψηφιακών μέσων παραγωγής και εργαλείων, (π.χ. CAM, 3D printing, CNC, ρομποτικά συστήματα, καινοτόμα εργαλεία κλπ.) για τη βελτίωση των διαδικασιών σχεδιασμού, πρωτοτυποποίησης και παραγωγής στους τομείς ένδυσης / μόδας, κοσμήματος, οπτικής επικοινωνίας, βιομηχανικού σχεδιασμού, σχεδιασμού προϊόντων (product design) κλπ	4
	02.03.11 Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών, τεχνολογιών και προσεγγίσεων στις παραστατικές τέχνες και τα λοιπά προϊόντα θεάματος και ακροάματος.	4
	02.03.12 Ανάπτυξη και αξιοποίηση του καινοτόμου σχεδιασμού (Design) και των εργαλείων και διαδικασιών της «Σχεδιαστικής Σκέψης» (Design Thinking), μέσω και της δημιουργίας αλυσίδων αξίας, για την ανάπτυξη προϊόντων, εφαρμογών, συστημάτων και υπηρεσιών που αποβλέπουν στην υποστήριξη και ενίσχυση του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα παραγωγής, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανικής και βιοτεχνικής παραγωγής και της χειροτεχνίας (Arts and Crafts) (π.χ. ενσωμάτωση τεχνολογιών αιχμής, καινοτομίας σχεδιασμού, καινοτομίας παραγωγικής διαδικασίας, διασφάλιση και πιστοποίηση ταυτότητας, τεχνολογίες αξιοποίησης ανακυκλώσιμων υλικών, γενικότερα κυκλικής οικονομίας κλπ.).	3

Περιοχή Παρέμβασης	Προτεραιότητα	Αξιολόγηση Σημασίας (1- 5) 5 = πλέον σημαντικό
	02.03.13 Έρευνα και ανάπτυξη μεθόδων, εργαλείων, εφαρμογών, ψηφιακών πλατφορμών, με στόχο την ανάκαμψη από τις δυσμενείς επιπτώσεις πανδημιών στην οικονομία των Δημιουργικών Βιομηχανιών και την προστασία της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας τού κλάδου από αυτές	2

9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

9.1. Regional Innovation Scoreboard 2025

Ο περιφερειακός πίνακας αποτελεσμάτων καινοτομίας (RIS) αποτελεί περιφερειακή επέκταση του ευρωπαϊκού πίνακα αποτελεσμάτων καινοτομίας (EIS), ο οποίος αξιολογεί την απόδοση καινοτομίας των ευρωπαϊκών περιφερειών με βάση έναν περιορισμένο αριθμό δεικτών. Το RIS 2025 παρέχει μια συγκριτική αξιολόγηση της απόδοσης των συστημάτων καινοτομίας σε 241 περιφέρειες των χωρών της ΕΕ.

Στον παρακάτω πίνακα, ο οποίος προέρχεται από την δημοσίευση των αποτελεσμάτων του δείκτη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ec.europa.eu), παρουσιάζονται οι δείκτες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας των οποίων οι επιδόσεις αποκλίνουν σημαντικά από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το έτος 2025 - είτε θετικά είτε αρνητικά. Οι συγκεκριμένοι δείκτες αναδεικνύουν τους τομείς όπου η Περιφέρεια σημειώνει υψηλές επιδόσεις, καθώς και εκείνους όπου αντιμετωπίζει τις μεγαλύτερες προκλήσεις σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο⁵⁸.

Relative strengths	Relative weaknesses
<ul style="list-style-type: none"> Sales of new-to-market and new-to-firm innovations SMEs introducing product innovations SMEs introducing business process innovations 	<ul style="list-style-type: none"> Employed ICT specialists Population involved in lifelong learning Exports of medium and high technology products
Highest ranked indicators among RIS regions	Lowest ranked indicators among RIS regions
<ul style="list-style-type: none"> SMEs introducing product innovations Sales of new-to-market and new-to-firm innovations SMEs introducing business process innovations 	<ul style="list-style-type: none"> Employed ICT specialists Population involved in lifelong learning R&D expenditure in the public sector
Strong increases since 2018	Strong increases since 2018
<ul style="list-style-type: none"> Sales of new-to-market and new-to-firm innovations SMEs introducing product innovations Broadband penetration 	<ul style="list-style-type: none"> Sales of new-to-market and new-to-firm innovations SMEs introducing product innovations Broadband penetration
Strong increases since 2018	Strong decreases since 2018
<ul style="list-style-type: none"> Sales of new-to-market and new-to-firm innovations SMEs introducing product innovations Broadband penetration 	<ul style="list-style-type: none"> Innovative SMEs collaborating with others Non-R&D innovation expenditures Population with tertiary education
Strong increases since 2023	Strong decreases since 2023

⁵⁸ Πηγή: https://ec.europa.eu/assets/rtd/ris/2025/ec_rtd_ris-regional-profile-el.pdf

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broadband penetration ▪ Public-private co-publications ▪ Exports of medium and high technology products	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Innovative SMEs collaborating with others ▪ Non-R&D innovation expenditures ▪ SMEs introducing business process innovations
---	---

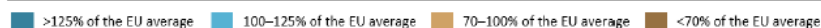
Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο παρακάτω πίνακας αναδεικνύει τις διαρθρωτικές διαφορές κάθε περιφέρειας, οι οποίες ενδέχεται να συμβάλλουν στην εξήγηση των αποκλίσεων από τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς μέσους όρους.

Sterea Elláda (EL64)

Indicator	Current benchmarking (relative to the EU in 2025)				Performance trends (relative to the EU in 2018)		
	Performance relative to		Region rank	Performance relative to EU in 2018	Performance change		
	EL	EU27			2018-2025	2023-2025	
REGIONAL INNOVATION INDEX	81.0	61.4		199	69.1	10.1	-5.9
Human resources							
1.1.2 Population with tertiary education	32.2	32.7		224	36.3	-43.0	-25.7
1.1.3 Population involved in lifelong learning	24.2	6.5		242	8.2	0.0	0.0
Attractive research systems							
1.2.1 International scientific co-publications	26.6	24.9		217	33.7	21.5	7.4
1.2.2 Scientific publications among the top 10% most cited	134.2	132.0		57	124.8	37.7	-2.4
Digitalisation							
1.3.1 Broadband penetration	84.7	67.1		224	67.1	67.1	28.3
Finance and support							
2.1.1 R&D expenditure in the public sector	17.8	17.8		228	18.1	-4.2	2.8
Firm investments							
2.2.1 R&D expenditure in the business sector	100.0	67.3		141	70.7	20.3	8.4
2.2.2 Non-R&D innovation expenditures	67.9	90.5		139	72.1	-52.4	-64.1
2.2.3 Innovation expenditures per person employed	61.8	61.6		179	68.5	-26.3	-33.7
Investments in information technologies							
2.3.1 Cloud computing in enterprises	100.0	38.0		193	38.0	0.0	0.0
2.3.2 Employed ICT specialists	8.8	3.9		246	4.4	-2.2	-1.9
Innovators							
3.1.1 SMEs introducing product innovations	103.1	194.8		6	217.0	81.5	-4.2
3.1.2 SMEs introducing business process innovations	89.9	144.8		34	181.1	23.4	-40.6
Linkages							
3.2.1 Innovative SMEs collaborating with others	64.9	67.0		178	89.4	-97.3	-66.8
3.2.2 Public-private co-publications	80.5	77.9		178	88.7	39.9	24.7
Intellectual assets							
3.3.1 PCT patent applications	70.0	31.1		209	27.3	5.6	7.2
3.3.2 Trademark applications	38.1	32.8		220	30.6	7.1	-3.3
3.3.3 Design applications	136.2	63.0		146	51.9	36.9	-17.9
Sales and employment impacts							
4.1.1 Sales of new-to-market and new-to-firm innovations	107.2	199.7		7	240.7	97.4	-5.2
4.1.2 Employment in innovative enterprises	100.0	129.3		45	136.7	14.1	-20.6
Trade impacts							
4.2.1 Exports of medium and high technology products	152.0	10.2		218	10.2	10.2	9.2
Resource and labour productivity							
4.3.2 Air emissions by fine particulates	132.8	77.1		183	114.1	11.3	-31.0
4.3.3 Labour productivity	96.7	41.9		175	43.6	2.6	2.5

 >125% of the EU average   100–125% of the EU average   70–100% of the EU average   <70% of the EU average

Note: 'Region rank' shows region rank among all regions for each indicator based on indicator scores.

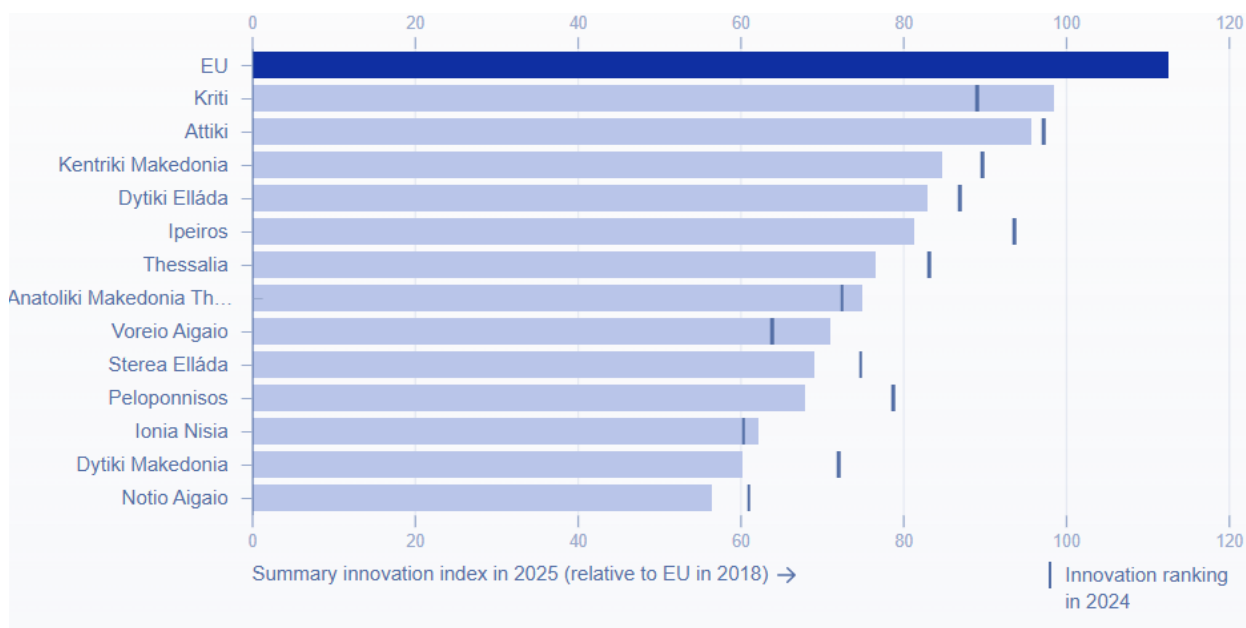

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σύμφωνα με το European Regional Innovation Scoreboard, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας σημειώνει θετική πορεία και βελτίωση στην καινοτομική της απόδοση από το 2018 έως το 2025, αλλά παραμένει σημαντικά κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η σύγκριση με τον ελληνικό μέσο όρο δείχνει ότι έχει «επιβιώσει» καλύτερα από άλλες περιφέρειες αλλά χρειάζεται ενίσχυση για να ανέλθει σε υψηλότερο επίπεδο καινοτομίας.

Καταγράφεται ως **Emerging Innovator +**, δηλαδή βρίσκεται στην κατηγορία Περιφερειών με «αναδυόμενη και βελτιούμενη» καινοτομική απόδοση. Ο δείκτης καινοτομίας της (Regional Innovation Index – RII) για το 2025 είναι 81.0, με δείκτη βάσης στον Ευρωπαϊκό μέσο όρο = 100, πράγμα που σημαίνει ότι η Στερεά Ελλάδα βρίσκεται περίπου στο 61% του μέσου όρου της Ε.Ε. και στην 9^η θέση ανάμεσα στις 13 Περιφέρειες της χώρας.

Πλεονεκτήματα – Δυνατά σημεία

Σύμφωνα με το Regional Innovation Scoreboard 2025, η Περιφέρεια ξεχωρίζει σε τομείς όπως οι εξαγωγές προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας και η απασχόληση σε δραστηριότητες έντασης γνώσης. Συγκεκριμένα:

- Δείκτης: Number of SMEs who introduced at least one product innovation / Total number of SMEs. Η ΠΣΤΕ βρίσκεται στην **6^η θέση** των Ευρωπαϊκών Περιφερειών.
- Δείκτης: Sum of total turnover of new or significantly improved products for SMEs / Total turnover for SMEs. Η ΠΣΤΕ βρίσκεται στην **7^η θέση** των Ευρωπαϊκών Περιφερειών.
- Δείκτης: Number of SMEs who introduced at least one business process innovation / Total number of SMEs. Η ΠΣΤΕ βρίσκεται στην **34^η θέση** των Ευρωπαϊκών Περιφερειών.
- Δείκτης: Employed persons in innovative enterprises / total employment for enterprises with 10-249 employees. Η ΠΣΤΕ βρίσκεται στην **45^η θέση** των Ευρωπαϊκών Περιφερειών.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Δείκτης: Scientific publications among the top 10% most cited / total number of scientific publications. Η ΠΣΤΕ βρίσκεται στην **57^η θέση** των Ευρωπαϊκών Περιφερειών (πιο πάνω από την Αττική – 117^η).

Αδυναμίες – Προκλήσεις

- Η Περιφέρεια υστερεί ιδιαίτερα στον τομέα των ανθρώπινων πόρων και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο δείκτης «ποσοστό πληθυσμού με τριτοβάθμια εκπαίδευση» είναι πολύ χαμηλός για τα ευρωπαϊκά δεδομένα.
- Η δια βίου μάθηση (lifelong learning) παραμένει σε πολύ χαμηλό επίπεδο.
- Καταγράφεται χαμηλή επίδοση και σταθερή πτώση από το 2018 έως το 2025 στον δείκτη συνεργασίας μεταξύ ΜμΕ που καινοτομούν.
- Γενικότερα, η απόσταση από τον μέσο όρο της Ε.Ε. παραμένει μεγάλη, κάτι που δείχνει ότι χρειάζεται ενίσχυση της καινοτομίας, της έρευνας και της μεταφοράς τεχνολογίας.

Δείκτες απασχόλησης:

Δείκτης	Στερεά Ελλάδα	Ελλάδα	ΕΕ
Ποσοστό απασχόλησης στη Γεωργία & στα Μεταλλεία	19,9	11,4	3,8
Ποσοστό απασχόλησης στη Μεταποίηση	17,3	9,9	15,5
Ποσοστό απασχόλησης στις Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας & στην Κατασκευή	6,9	5,8	8,4
Ποσοστό απασχόλησης στις Υπηρεσίες	49,0	64,0	64,8
Ποσοστό απασχόλησης στη Δημόσια Διοίκηση	6,9	8,8	7,1

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9.2. Στοιχεία Έρευνας και Ανάπτυξης για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

9.2.1. Δείκτες ΕΚΤ σχετικοί με Ε&Α

Η στατιστική έρευνα του ΕΚΤ διεξάγεται σε όλους τους φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα και έχουν ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται συγκεντρωτικά για το σύνολο της χώρας και αναλυτικά για τους τέσσερις τομείς εκτέλεσης Ε&Α που προβλέπει το εγχειρίδιο Frascati και οι σχετικοί Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί. Στους τομείς αυτούς εντάσσονται οι φορείς με δραστηριότητες Ε&Α που είναι:

- Τομέας επιχειρήσεων (Business Enterprise Sector – BES)
- Κρατικός τομέας (Government Sector – GOV)
- Τομέας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Higher Education Sector – HES)
- Τομέας ιδιωτικών μη-κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (Private non-Profit – PNP)

Οι σχετικοί δείκτες του ΕΚΤ που έχουν σχέση με Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α) και συλλέγονται σε επίπεδο Περιφέρειας είναι:

- Δ10 - Δαπάνες Ε&Α ανά περιφέρεια (NUTS2)
- Π16 - Προσωπικό Ε&Α ανά περιφέρεια (αρ. ατόμων)
- Π17 - Ερευνητές ανά περιφέρεια (αρ. ατόμων)

9.2.1.1. Δ10 - Δαπάνες Ε&Α ανά περιφέρεια (NUTS2)

Ο δείκτης μετρά τις δαπάνες Ε&Α (Intramural R&D Expenditure) ανά περιφέρεια (NUTS2) στην Ελλάδα. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι τιμές του δείκτη από το 2003 και εξής, για τα έτη που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Επίσης, φαίνεται η ποσοστιαία μεταβολή των διαστημάτων 2003–2021 και 2015–2021, και το ποσοστό συμμετοχής των δαπανών Ε&Α στο σύνολο των δαπανών όλης της χώρας.

Πίνακας 47: Δαπάνες Ε&Α ανά περιφέρεια (NUTS2) σε εκατ. €, Πηγή: ΕΚΤ <https://metrics.ekt.gr/datatables/184>

Δαπάνες Ε&Α ανά περιφέρεια (σε εκατ. €)	2003	2005	2011	2013	2015	2017	2018	2019	2020	2021	Μεταβολή 2003-2021	Μεταβολή 2015-2021	Ποσοστό % στο σύνολο της Χώρας (2021)
ΕΛΛΑΔΑ	977,8	1153,5	1391,2	1465,7	1703,8	2038,4	2179,3	2337,7	2494,2	2645,9	163%	36%	100%
Αν.Μακεδ., Θράκη	28,09	26	46,253	43,21	47,06	49,15	51,24	54,52	65	77,41	164%	39%	3%
Κεντρική Μακεδονία	151,95	160	193,325	183,3	201,44	280,9	276,09	282,56	311,83	345,28	156%	42%	13%
Δυτική Μακεδονία	8,4	5	15,365	17,8	20,04	14,27	19,26	16,34	20,16	21,3	161%	6%	1%
Ήπειρος	24,17	29,824	38,374	39,78	47,53	58,46	52,7	59,04	63,29	64,25	162%	26%	2%
Θεσσαλία	26,66	29,928	42,409	50,27	59,91	60,04	74,73	90	104,52	110,24	176%	46%	4%
Ιόνια Νησιά	2,85	5,009	6,141	8,17	15,64	7,72	10,89	12,79	14,07	19,09	185%	18%	1%
Δυτική Ελλάδα	62,84	66,226	80,939	79,72	106,93	106,82	104,36	112,97	118,69	121,37	148%	12%	5%
Στερεά Ελλάδα	6,22	16,949	38,467	35,28	42,41	37,9	42,41	55,49	71,22	78,08	192%	46%	3%
Πελοπόννησος	9,31	24,865	23,325	30,82	31,14	24,7	51,68	51,91	60,76	60,41	185%	48%	2%

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δαπάνες Ε&Α ανά περιφέρεια (σε εκατ. €)	2003	2005	2011	2013	2015	2017	2018	2019	2020	2021	Μεταβολή 2003-2021	Μεταβολή 2015-2021	Ποσοστό % στο σύνολο της Χώρας (2021)
Αττική	549,63	680,75	774,385	820,27	966,92	1242,33	1333,93	1428,42	1475,53	1539,16	164%	37%	58%
Βόρειο Αιγαίο	9,66	12,336	14,312	21,4	18,79	16,74	16,82	18,25	20,58	25,83	163%	27%	1%
Νότιο Αιγαίο	5,17	7,816	11,759	14,98	11,29	10,6	11,77	14,74	14,83	15,9	167%	29%	1%
Κρήτη	74,08	88,229	106,103	120,68	134,72	128,8	133,43	140,63	153,72	167,61	156%	20%	6%

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γενική Εξέλιξη (Σύνολο Χώρας)

- **Συνεχής αύξηση:** Οι συνολικές δαπάνες E&A στην Ελλάδα παρουσιάζουν συνεχή και σημαντική αύξηση από το 2003 έως το 2021.
  - Από 977,8 εκατ. € το 2003 έφτασαν τα 2.645,9 εκατ. € το 2021.
- **Σημαντική μεταβολή:** Η αύξηση είναι εντυπωσιακή: 163% την περίοδο 2003-2021 και 36% την πιο πρόσφατη περίοδο 2015-2021.

Περιφερειακή Κατανομή και Ανισότητες (2021)

- Η Αττική κυριαρχεί απόλυτα στις δαπάνες E&A, αποκαλύπτοντας μια μεγάλη περιφερειακή ανισότητα στην κατανομή της έρευνας (78%).
- Η Αττική και η Κεντρική Μακεδονία συγκεντρώνουν από κοινού 71% των συνολικών δαπανών E&A της χώρας.
- **Η Στερεά Ελλάδα** έχει μικρή συμμετοχή και όπως και οι περισσότερες άλλες Περιφέρειες της χώρας, παρότι η αύξηση των δαπανών E&A είναι σημαντικά υψηλότερη από τον μέσο όρο της χώρας.

Τάσεις ανά Περιφέρεια (Μεταβολές)

Παρόλο που η περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσό των δαπανών, ορισμένες περιφέρειες εμφάνισαν υψηλές ποσοστιαίες αυξήσεις. Τη μεγαλύτερη αύξηση μάλιστα παρουσίασε η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι περιφέρειες που παρουσίασαν τις υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις από το 2003 και από το 2015.

Πίνακας 48: Δείκτης Δ 10 (ΕΚΤ), Περιφέρειες με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις

Περίοδος	Περιφέρεια με τη Μεγαλύτερη Αύξηση	Ποσοστό Μεταβολής
2003–2021	Στερεά Ελλάδα	192%
	Ιόνια Νησιά	185%
	Πελοπόννησος	185%
	Θεσσαλία	176%
2015–2021	Θεσσαλία	46% (146% του 2015)
	Στερεά Ελλάδα	46% (146% του 2015)
	Κεντρική Μακεδονία	42% (142% του 2015)

Συμπεράσματα

Τα δεδομένα δείχνουν ότι η Ελλάδα έχει ενισχύσει σημαντικά τις δαπάνες E&A από το 2003. Ωστόσο, η Αττική παραμένει ο αδιαμφισβήτητος κυρίαρχος στην έρευνα. Οι υψηλοί ρυθμοί αύξησης σε περιφέρειες όπως η Στερεά Ελλάδα, η Θεσσαλία και η Κεντρική Μακεδονία υποδηλώνουν μια τάση αποκέντρωσης και ανάπτυξης νέων ερευνητικών κέντρων, αν και η διαφορά με την Αττική παραμένει ιδιαίτερα μεγάλη.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανάλυση δείκτη ανά τομέα εκτέλεσης E&A

Αναλύοντας περαιτέρω τον δείκτη **Δ10** στους τέσσερις τομείς εκτέλεσης E&A, δηλαδή (Business Enterprise Sector – BES), κρατικός τομέας (Government Sector – GOV), τομέας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Higher Education Sector – HES), τομέας ιδιωτικών μη-κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (Private non-Profit – PNP), προκύπτουν ειδικότερα συμπεράσματα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

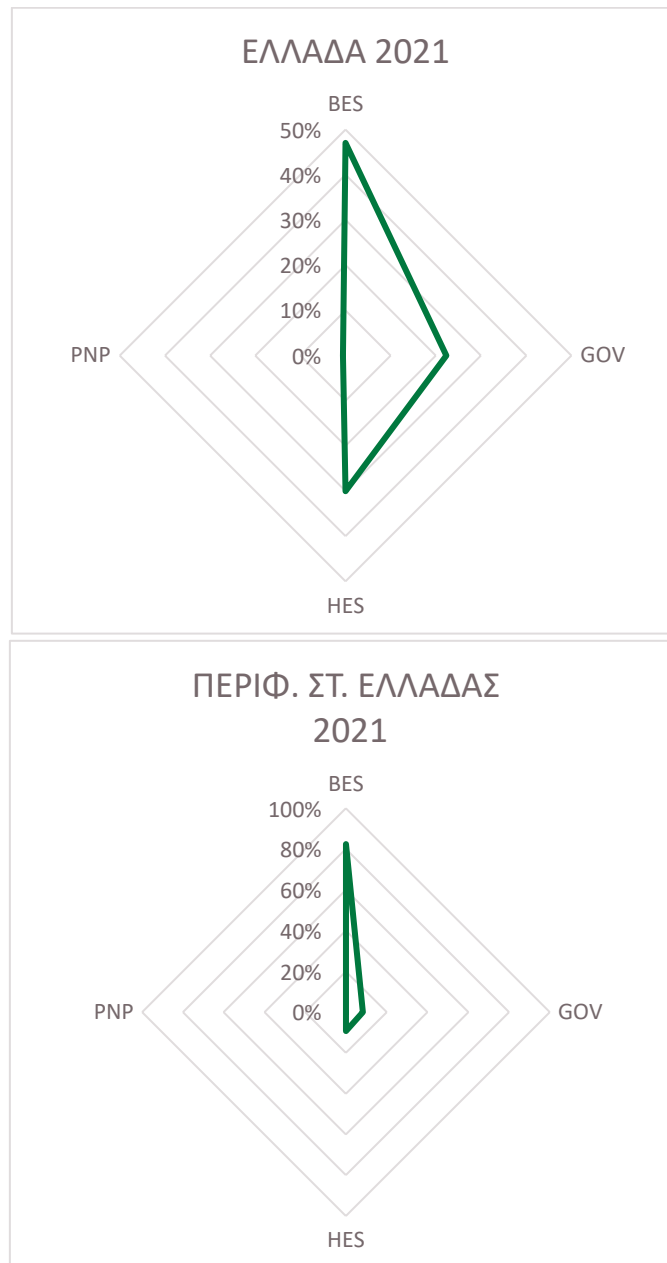
Στα παρακάτω γραφήματα παρουσιάζεται η τιμή του δείκτη Δ10 για τους τέσσερις τομείς εκτέλεσης ως ποσοστό επί του συνόλου για το έτος 2021 (Διάγραμμα 4). Τα επόμενα διαγράμματα (5 και 6) δείχνουν την πορεία της τιμής του δείκτη ως ποσοστό επί του συνόλου, για το σύνολο της χώρας και για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Διάγραμμα 4: Δ10 ΕΚΤ, Δαπάνες E&A ως ποσοστό επί του συνόλου Ελλάδα και Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2021

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

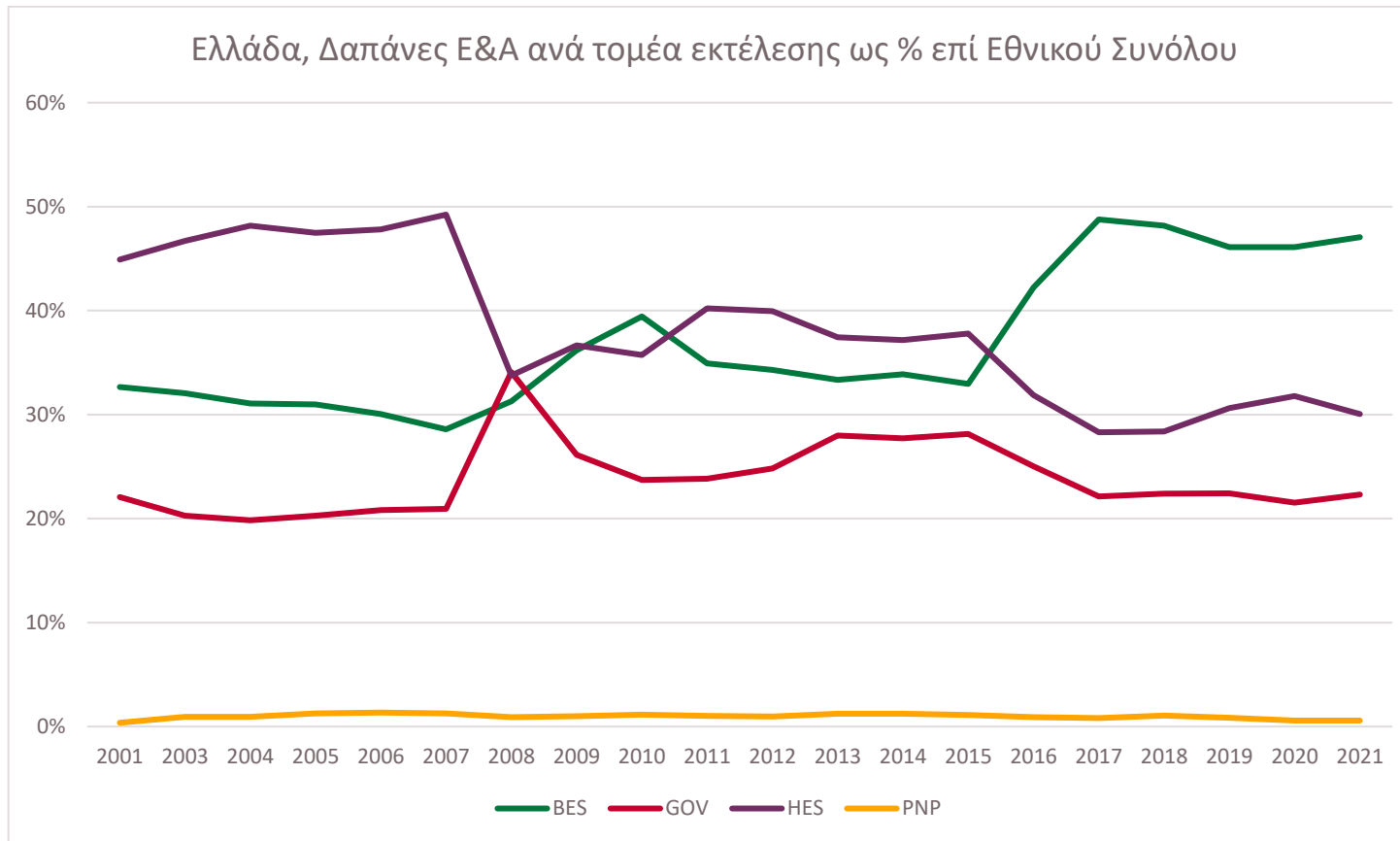

Διάγραμμα 5: Δ10 ΕΚΤ, Δαπάνες Ε&Α ως ποσοστό επί του συνόλου, Ελλάδα, 2001-2021

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

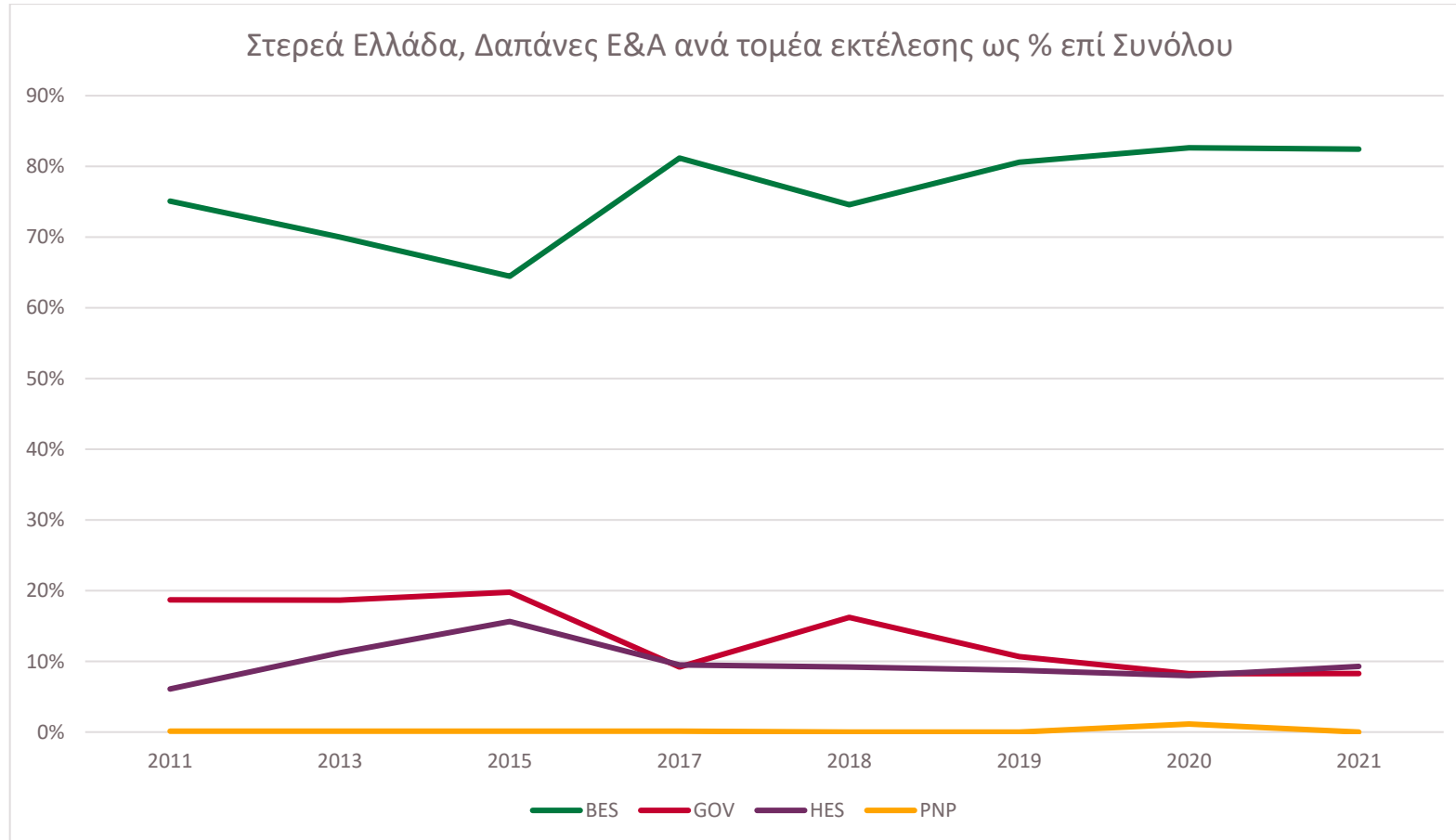

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διάγραμμα 6: Δ10 ΕΚΤ, Δαπάνες Ε&Α ως ποσοστό επί του συνόλου, Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2011-2021

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συμπεράσματα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας παρατηρείται ότι:

- το μεγαλύτερο ποσοστό των Δαπανών Ε&Α πραγματοποιείται διαχρονικά από τις επιχειρήσεις.
- οι δαπάνες έρευνας που πραγματοποιούνται από τον Κρατικό Τομέα είναι σημαντικά μικρότερες από τον εθνικό μέσο όρο.
- οι δαπάνες έρευνας των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι ελάχιστες, έως και μηδενικές.

9.2.1.2. Π16 - Προσωπικό Ε&Α ανά περιφέρεια (αρ. ατόμων)

Ο δείκτης καταγράφει το Προσωπικό Έρευνας & Ανάπτυξης (Ε&Α) μετρημένο σε αριθμό ατόμων, στην Ελλάδα από το έτος 2003. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι τιμές του δείκτη από το 2003 και εξής, για τα έτη που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Επίσης, φαίνεται η ποσοστιαία μεταβολή των διαστημάτων 2003-2021 και 2015-2021, και η τιμή του δείκτη ως ποσοστό στο σύνολο του προσωπικού όλης της χώρας.

Πίνακας 49: Προσωπικό Ε&Α ανά περιφέρεια (NUTS2), Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/200>

Προσωπικό Ε&Α ανά περιφέρεια (αρ. ατόμων)	2003	2005	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	Μεταβολή 2003-2021	Μεταβολή 2015-2021	Ποσοστό % στο σύνολο της Χώρας (2021)
Αν.Μακεδ., Θράκη	1.959	2.403	3.534	4.130	3.628	3.189	3.385	3.505	3.949	102%	9%	3%

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προσωπικό Ε&Α ανά περιφέρεια (αρ. ατόμων)	2003	2005	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	Μεταβολή 2003- 2021	Μεταβολή 2015- 2021	Ποσοστό % στο σύνολο της Χώρας (2021)
Κεντρική Μακεδονία	9.722	12.079	11.952	13.771	14.915	14.257	15.501	16.799	18.488	90%	24%	16%
Δυτική Μακεδονία	470	389	1.535	952	1.390	1.105	1.401	1.721	1.880	300%	35%	2%
Ήπειρος	1.898	2.766	3.130	4.359	3.506	3.137	3.676	3.842	4.069	114%	16%	4%
Θεσσαλία	2.518	1.876	5.499	3.487	3.714	4.467	4.621	5.313	5.785	130%	56%	5%
Ιόνια Νησιά	316	382	559	871	1.189	1.079	1.132	1.016	1.034	227%	-13%	1%
Δυτική Ελλάδα	4.065	3.476	3.980	5.780	7.013	6.604	6.248	6.563	6.681	64%	-5%	6%
Στερεά Ελλάδα	588	824	1.096	1.557	1.657	1.504	1.802	1.985	2.441	315%	47%	2%
Πελοπόννησος	625	1.357	1.538	1.679	2.296	1.552	2.598	2.409	2.193	251%	-4%	2%
Αττική	28.943	30.256	28.413	36.307	47.427	48.465	54.119	57.640	59.322	105%	25%	51%
Βόρειο Αιγαίο	787	798	1.661	1.564	1.523	1.430	1.471	1.410	1.526	94%	0%	1%
Νότιο Αιγαίο	668	644	1.152	1.224	967	983	838	788	797	19%	-18%	1%
Κρήτη	4.231	4.204	6.180	7.003	6.793	6.788	6.733	7.143	7.472	77%	10%	6%
ΕΛΛΑΔΑ (Σύνολο)	56.708	61.454	70.229	82.684	96.018	94.560	103.525	110.134	115.637	104%	20%	100%

Συνολική Εικόνα (Ελλάδα)

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Για τη χώρα συνολικά προκύπτουν τα παρακάτω βασικά συμπεράσματα:

- Ο συνολικός αριθμός απασχολουμένων σε Ε&Α στην Ελλάδα διπλασιάστηκε από το 2003 (56.708 άτομα) σε 115.637 το 2021.
- Η εξέλιξη δείχνει σταθερή αύξηση, με μικρές διακυμάνσεις το έτος 2017.
- Η Αττική παραμένει μακράν η κυρίαρχη περιφέρεια, συγκεντρώνοντας πάνω από το 50% του συνόλου του προσωπικού Ε&Α της χώρας.
- Δευτερεύοντα κέντρα Ε&Α αποτελούν η Κεντρική Μακεδονία και η Κρήτη.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συμπεράσματα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

- Καταγράφεται σημαντική αύξηση (315%) σε διάστημα 18 ετών (2003: 588 άτομα 2021: 2.441 άτομα).
- Η Στερεά Ελλάδα έχει την ταχύτερη ποσοστιαία αύξηση μεταξύ των μικρομεσαίων περιφερειών, με πολύ μικρό αρχικό μέγεθος αλλά ταχεία δυναμική αύξησης.
- Ιδιαίτερα μετά το 2015, παρατηρείται σταθερή ανοδική πορεία: Από τα 1.657 (άτομα) το 2015, στα 1.802 το 2019 και στα 2.441 το 2021

Η δυναμική αυτή συνδέεται πιθανότατα με την έντονη παρουσία βιομηχανικών δραστηριοτήτων (π.χ. μεταλλουργία, ενέργεια, υλικά) και τη συμμετοχή επιχειρήσεων της περιφέρειας σε εθνικά προγράμματα όπως το “Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ” ή σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Horizon Europe).

Ωστόσο, η Στερεά Ελλάδα παραμένει κάτω από τον εθνικό μέσο όρο, ενώ στην Περιφέρεια απασχολείται μόλις το 2% του προσωπικού E&A της χώρας (2021). Υπάρχει, κατά συνέπεια, σημαντικό περιθώριο για περαιτέρω σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή και την καινοτομία.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανάλυση δείκτη ανά τομέα εκτέλεσης E&A

Αναλύοντας περαιτέρω τον δείκτη στους τέσσερις τομείς εκτέλεσης E&A, δηλαδή (Business Enterprise Sector – BES), κρατικός τομέας (Government Sector – GOV), τομέας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Higher Education Sector – HES), τομέας ιδιωτικών μη-κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (Private non-Profit – PNP), προκύπτουν ειδικότερα συμπεράσματα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Ειδικότερα, στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 7) παρουσιάζεται το προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης ανά τομέα εκτέλεσης σε απόλυτους αριθμούς, η μεταβολή μεταξύ των ετών 2003 και 2011 και.

Πίνακας 50: Προσωπικό E&A ανά τομέα εκτέλεσης, Ελλάδα, Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/200>

Προσωπικό E&A (αρ. ατόμων)	2003	2005	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	Μεταβολή (2003–21)	Ποσοστό % 2021
BES (Επιχειρήσεις)	12.259	12.896	9.984	10.428	11.833	22.318	21.796	24.426	26.567	117%	23%
GOV (Κρατικός)	9.148	7.861	13.260	16.863	27.936	26.124	29.701	29.856	31.841	248%	27%
HES (Τριτοβάθμια Εκπ.)	35.088	40.486	46.348	54.602	55.467	45.206	51.319	55.193	56.626	61%	49%
PNP (Ιδ. ΜΚΟ)	213	211	637	791	782	912	709	659	603	183%	<1%

Συγκριτικά Σχόλια

- Η Στερεά Ελλάδα καταγράφει την εντονότερη ποσοστιαία αύξηση προσωπικού E&A μεταξύ των μικρών περιφερειών, ιδίως στον BES και HES.
- Ο τομέας εκτέλεσης GOV παραμένει σταθερός, γεγονός που υποδηλώνει ότι η ανάπτυξη οφείλεται κυρίως στην κινητοποίηση ιδιωτικών και ακαδημαϊκών φορέων.
- Ο τομέας PNP παραμένει αμελητέος σε όλες τις περιφέρειες εκτός της Αττικής.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο παρακάτω πίνακας (πίνακας 8) παρουσιάζει την ανάλυση του δείκτη ανά τομέα εκτέλεσης για την περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας.

Πίνακας 51: Προσωπικό Ε&Α ανά τομέα εκτέλεσης, Στερεά Ελλάδα, Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/200>

Προσωπικό Ε&Α (αρ. ατόμων)	2003	2005	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	Μεταβολή (2003–21)	Ποσοστό % 2021
BES	291	303	514	474	514	824	883	1146	1495	+1204	61,2%
GOV	273	211	322	315	547	214	381	354	370	+97	15,2%
HES	24	163	252	762	590	460	538	466	576		23,6%
PNP			8	6	6	6	0	19	0	+552	0%

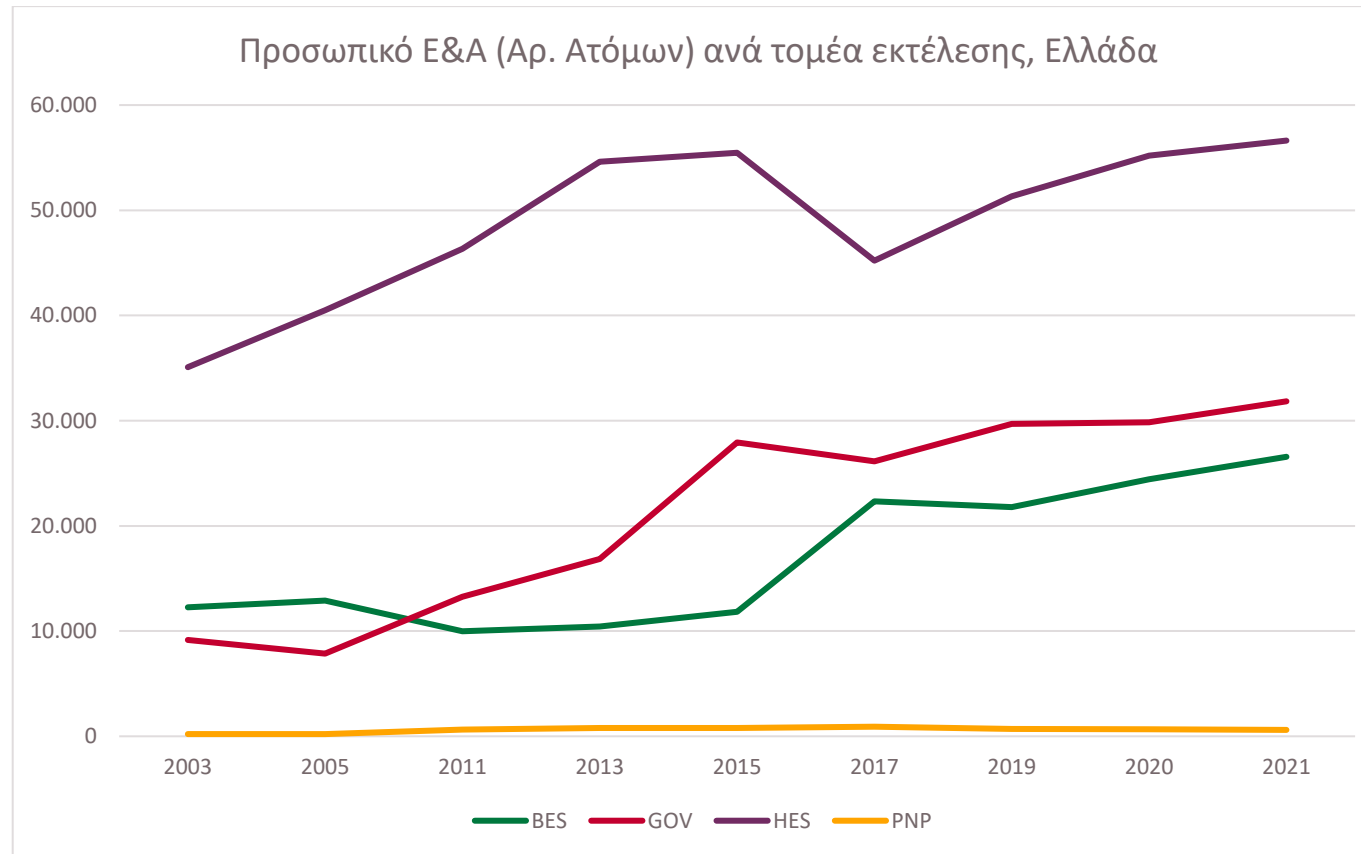
Τα παρακάτω διαγράμματα (7 και 8) δείχνουν την πορεία της τιμής του δείκτη για τους τέσσερις τομείς εκτέλεσης σε απόλυτους αριθμούς και ως ποσοστό επί του συνόλου

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διάγραμμα 7: Προσωπικό Ε&Α (Αρ. Ατόμων) ανά τομέα εκτέλεσης, Ελλάδα, Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/200>

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διάγραμμα 8: Προσωπικό Ε&Α (% επί του Συνόλου) ανά τομέα εκτέλεσης, Ελλάδα, Π16 – ΕΚΤ, Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/200>

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

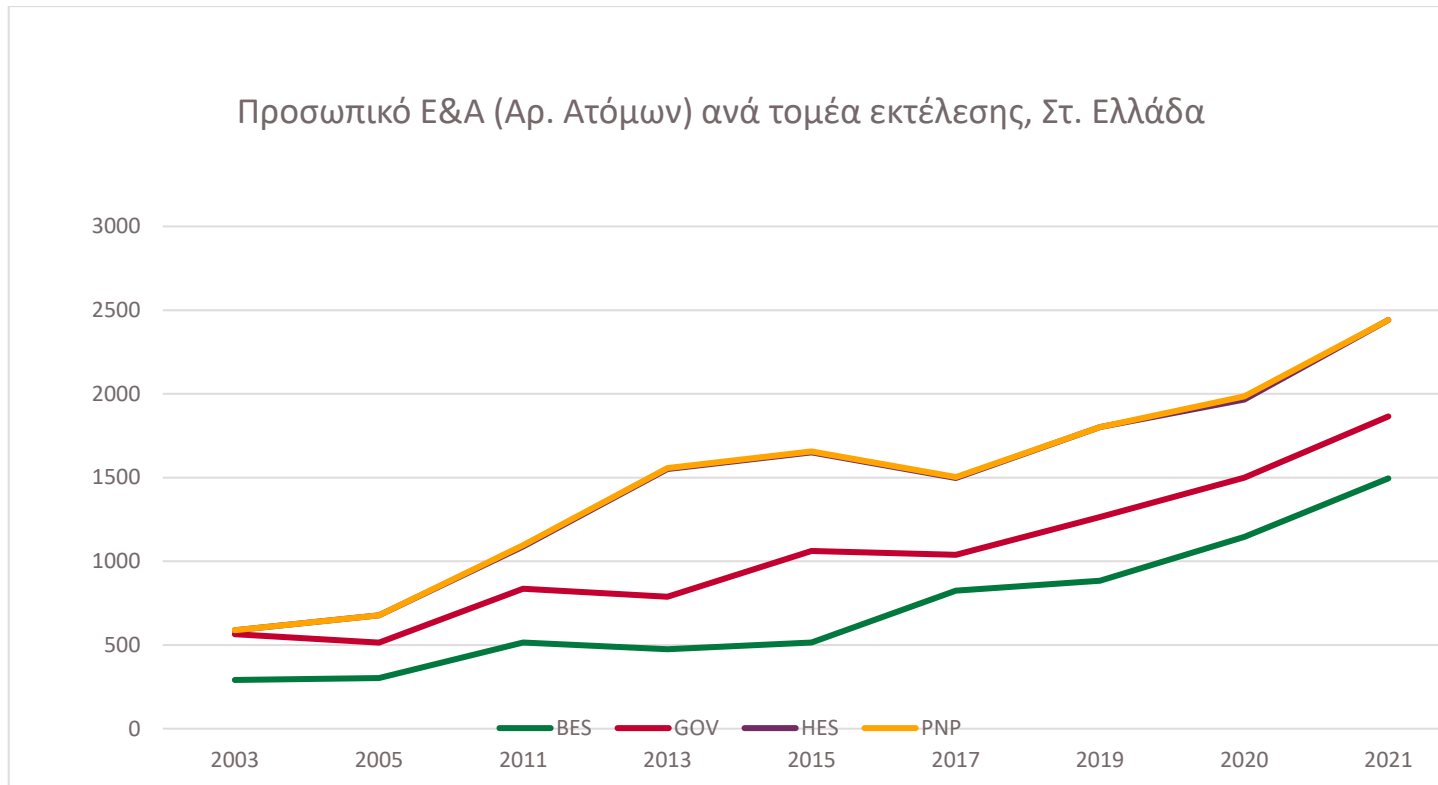
Τα παρακάτω γραφήματα παρουσιάζουν την πορεία του δείκτη ανά τομέα εκτέλεσης για την Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας και συγκεκριμένα το διάγραμμα 9 σε απόλυτους αριθμούς και το διάγραμμα 10 ως ποσοστό επί του συνόλου, για το έτος 2021.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

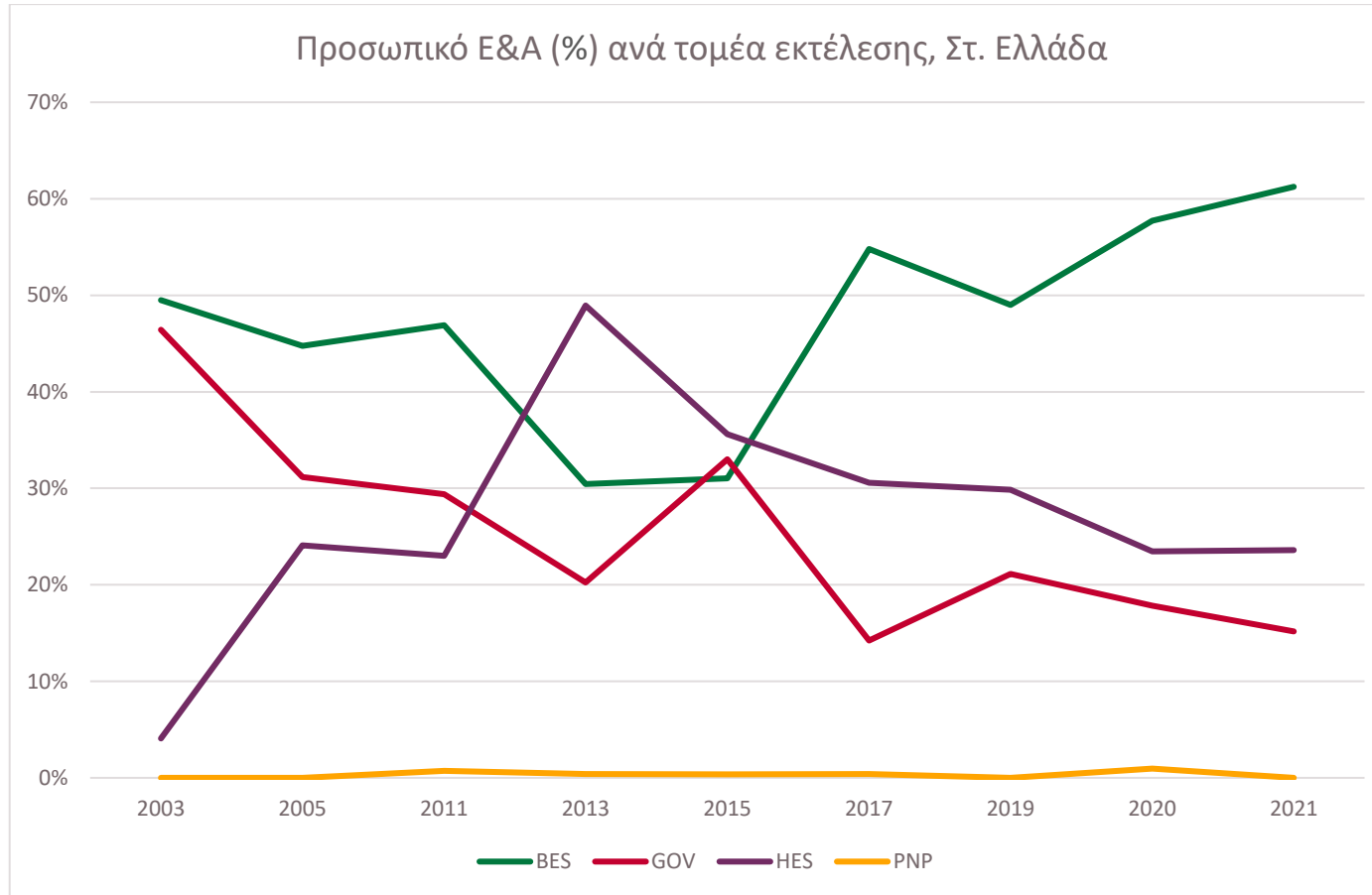
Διάγραμμα 9: Προσωπικό Ε&Α (Αρ. Ατόμων) ανά τομέα εκτέλεσης, Στ. Ελλάδα, Π16 - ΕΚΤ, Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/200>

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διάγραμμα 10: Προσωπικό Ε&Α (%) ανά τομέα εκτέλεσης, Στ. Ελλάδα, Π16 - ΕΚΤ, Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/200>

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας παρατηρείται ότι:

- Το 61% του προσωπικού Ε&Α απασχολείται στις επιχειρήσεις (BES)
- Το 24% στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (HES)
- Το 15% στον δημόσιο τομέα (GOV)
- Ενώ δεν απασχολείται προσωπικό σε μη-κερδοσκοπικά ιδρύματα (0%) (PNP)

Επιπλέον, προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα:

Η Περιφέρεια παρουσιάζει πολύ υψηλή ανάπτυξη (x4,5), στηριζόμενη κυρίως σε βιομηχανική Ε&Α.

Επίσης, η Στερεά Ελλάδα παρουσιάζει ιδιαίτερα έντονη συγκέντρωση προσωπικού Ε&Α στον επιχειρηματικό τομέα, γεγονός που υποδηλώνει δυναμική ιδιωτικής επένδυσης στην έρευνα. Ο προσανατολισμός προς την εφαρμοσμένη και βιομηχανική έρευνα είναι σαφής, κάτι που διαφοροποιεί την περιφέρεια από άλλες στις οποίες υπάρχει ισχυρότερη παρουσία πανεπιστημιακών ιδρυμάτων (όπως η Κρήτη ή η Κεντρική Μακεδονία).

Ο τομέας των επιχειρήσεων (BES) έχει την πιο θεαματική άνοδο, ειδικά μετά το 2017, όπου σχεδόν διπλασιάζεται το προσωπικό Ε&Α. Αυτό συνδέεται πιθανότατα με επενδύσεις σε βιομηχανική και τεχνολογική καινοτομία, καθώς αλλά και στην ενίσχυση από συγχρηματοδοτούμενα αναπτυξιακά προγράμματα.

Ο ρόλος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (HES) είναι επίσης αξιοσημείωτος, ενώ ο δημόσιος τομέας (GOV) παραμένει πιο περιορισμένος.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση (HES) σημειώνει εντυπωσιακή αύξηση μετά το 2011, κυρίως λόγω της ανάπτυξης των πανεπιστημιακών και ερευνητικών υποδομών στη Λαμία και της συμμετοχής σε εθνικά/ευρωπαϊκά έργα.

Ο μη κερδοσκοπικός τομέας (PNP) παραμένει αναιμικός, με πολύ μικρή συμβολή στο συνολικό δυναμικό.

Γενικά Συμπεράσματα:

Η Στερεά Ελλάδα έχει αναδειχθεί σε περιφέρεια με έντονη ιδιωτική δραστηριότητα στην Έρευνα & Ανάπτυξη, όπου ο επιχειρηματικός τομέας είναι ο βασικός μοχλός της καινοτομίας.

Η συμβολή των πανεπιστημίων έχει ενισχυθεί σημαντικά, ενώ ο δημόσιος και μη κερδοσκοπικός τομέας έχουν μικρότερη, αλλά συμπληρωματική, επίδραση.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9.2.1.3. Π17 - Ερευνητές ανά περιφέρεια (αρ. ατόμων)

Ο δείκτης μετρά τους Ερευνητές (αριθμός ατόμων) ανά περιφέρεια (NUTS2) στην Ελλάδα. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι τιμές του δείκτη από το 2003 και εξής, για τα έτη που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Επίσης, φαίνεται η ποσοστιαία μεταβολή κατά τα έτη 2003-2021 και το ποσοστό (%) συμμετοχής στο σύνολο του αριθμού των ερευνητών όλης της χώρας.

Πίνακας 52: Ερευνητές (Αριθμός ατόμων) ανά περιφέρεια, ΕΚΤ - Π17 πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/201>

Ερευνητές ανά περιφέρεια (αρ. ατόμων)	2003	2005	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	Μεταβολή (2003– 21)	Ποσοστό % επί συνόλου 2021
Αν. Μακεδ., Θράκη	1.040	1.316	2.180	2.606	2.070	1.991	2.189	2.325	2.740	263%	4%
Κεντρική Μακεδονία	5.154	6.577	8.553	9.638	10.699	10.163	11.327	12.283	13.285	258%	17%
Δυτική Μακεδονία	240	220	640	614	701	654	860	1.154	1.169	487%	2%
Ήπειρος	1.038	1.491	2.328	2.193	2.289	2.013	2.136	2.407	2.592	250%	3%
Θεσσαλία	1.297	1.121	2.392	2.477	2.473	2.546	2.758	3.333	3.545	273%	5%
Ιόνια Νησιά	167	217	200	655	909	803	806	670	753	451%	1%
Δυτική Ελλάδα	2.145	2.041	3.290	4.327	4.410	4.375	4.251	4.497	4.736	221%	6%
Στερεά Ελλάδα	176	362	519	1.006	820	955	1.059	1.271	1.429	812%	2%
Πελοπόννησος	1.673	688	785	968	1.371	867	1.373	1.219	1.135	68%	1%
Αττική	13.696	16.506	18.664	22.965	29.384	31.797	34.210	37.504	39.038	285%	51%
Βόρειο Αιγαίο	428	465	924	1.121	1.067	928	976	854	1.039	243%	1%
Νότιο Αιγαίο	258	291	596	734	562	608	507	441	474	184%	1%
Κρήτη	2.110	2.101	4.168	4.440	3.981	3.916	3.999	4.276	4.725	224%	6%
ΕΛΛΑΔΑ	28.058	33.396	45.239	53.744	60.736	61.616	66.451	72.234	76.660	273%	

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συμπεράσματα

Η κατανομή του ερευνητικού δυναμικού είναι έντονα συγκεντρωμένη στις δύο μεγαλύτερες αστικές περιφέρειες της χώρας. Η Αττική συγκεντρώνει το 51% περίπου των ερευνητών της χώρας (39.038 από 76.660), ενώ το 68% του ερευνητικού δυναμικού της χώρας συγκεντρώνεται στην Αττική και την Κεντρική Μακεδονία.

Ο αριθμός των ερευνητών σχεδόν τριπλασιάστηκε σε 18 χρόνια στο σύνολο της Χώρας και σε όλες τις Περιφέρειες μεμονωμένα (εκτός της Πελοποννήσου).

Συμπεράσματα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Αν και η Περιφέρεια ξεκίνησε από χαμηλή βάση παρατηρείται μια πραγματικά αξιοσημείωτη αύξηση (κατά 812 %), η μεγαλύτερη μάλιστα στην χώρα. Η εντυπωσιακή αυτή αύξηση στη Στερεά Ελλάδα οφείλεται στην ανάπτυξη νέων ερευνητικών δομών / πανεπιστημίων στην Περιφέρεια και υπογραμμίζει εμφατικά τις μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης της Έρευνας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Ανάλυση δείκτη ανά τομέα εκτέλεσης E&A

Αναλύοντας περαιτέρω τον δείκτη στους τέσσερις τομείς εκτέλεσης E&A, δηλαδή (Business Enterprise Sector – BES), τον κρατικό τομέα (Government Sector – GOV), τον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Higher Education Sector – HES) και τον τομέα ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (Private Non-Profit – PNP), προκύπτουν ειδικότερα συμπεράσματα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται ο αριθμός ερευνητών ανά τομέα εκτέλεσης για την Ελλάδα καθώς και η μεταβολή μεταξύ 2011-2021 και το ποσοστό επί του συνόλου για το έτος 2021.

Πίνακας 53. Αριθμός ερευνητών ανά τομέα εκτέλεσης, Ελλάδα, Π17 – ΕΚΤ, Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/201>

Ερευνητές (αρ ατόμων), Ελλάδα ανά τομέα εκτέλεσης	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	Μεταβολή 2011–2021	Ποσοστό % επί συνόλου (2021)
PNP	445	449	408	513	469	441	426	-4%	1%
HES	32.842	38.724	37.463	29.445	33.144	36.525	37.875	15%	49%
GOV	6.094	8.567	15.758	15.987	17.804	18.171	19.263	216%	25%
BES	5.858	6.004	7.107	15.671	15.034	17.097	19.096	226%	25%
Σύνολο	45.239	53.744	60.736	61.616	66.451	72.234	76.660		

Βασικά συμπεράσματα:

- Ο επιχειρηματικός τομέας (BES) σχεδόν τριπλασιάζει τους ερευνητές του (+226%) μέσα σε μια δεκαετία. Το γεγονός πιθανότατα υπογραμμίζει την ανάπτυξη των τμημάτων E&A στις μεγάλες επιχειρήσεις, αλλά και την πρόοδο του ψηφιακού μετασχηματισμού.
- Παρατηρείται εξισορρόπηση μεταξύ δημόσιου και επιχειρηματικού τομέα στην απασχόληση ερευνητών. Ο κρατικός τομέας (GOV) επίσης υπερδιπλασιάζεται (+216%), δείχνοντας την ανάπτυξη και των δημόσιων ερευνητικών κέντρων.
- Ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (HES) παραμένει αναμφισβήτητα ο μεγαλύτερος εργοδότης ερευνητών. Τα Πανεπιστήμια επανέρχονται ως σταθερός πυλώνας της έρευνας μετά την οικονομική κρίση.
- Ο τομέας PNP (ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα) έχει πολύ μικρή και φθίνουσα συμμετοχή.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Όσον αφορά στην ανάλυση του δείκτη ανά τομέα εκτέλεσης για την περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, οι τιμές του δείκτη παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 54: Αριθμός ερευνητών ανά τομέα εκτέλεσης, Στερεά Ελλάδα, Π17 – ΕΚΤ, Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/datatables/201>

Ερευνητές (αρ. ατόμων), Στερεά Ελλάδα ανά τομέα εκτέλεσης	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	Μεταβολή 2011–2021	Ποσοστό % επί συνόλου (2021)
PNP	5	4	4	4	0	17	0	-	0%
HES	146	555	337	250	302	332	389	166%	27%
GOV	74	149	223	118	228	202	202	173%	14%
BES	294	298	256	583	529	720	838	185%	59%
Σύνολο	519	1.006	820	955	1.059	1.271	1.429	164%	

Βασικά συμπεράσματα για την πορεία των τεσσάρων τομέων εκτέλεσης:

- Ο αριθμός ερευνητών στον τομέα των επιχειρήσεων (BES) σχεδόν τριπλασιάζεται (από 294 το 2011 σε 838 το 2021).
- Καταγράφεται ισχυρή ανοδική πορεία μετά το 2017 – κυρίως στον επιχειρηματικό τομέα (BES)
- Το γεγονός δείχνει ενίσχυση δραστηριοτήτων E&A σε επιχειρήσεις, πιθανότατα στις μεγαλύτερες βιομηχανικές και ενεργειακές μονάδες που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Ο δημόσιος τομέας (GOV) παρουσιάζει διακυμάνσεις, αλλά συνολικά διπλασιάζει το ανθρώπινο δυναμικό του. Σημειώνεται μείωση το 2017, αλλά επανάκαμψη μετά το 2019, με σταθεροποίηση κοντά στους 200 ερευνητές.
- Ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (HES) παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις: Έντονη αύξηση το 2013 (555 ερευνητές), πτώση το 2015–2017 και σταδιακή ανάκαμψη μετά το 2019, η οποία ενδεχομένως συνδέεται με την αναβάθμιση του πανεπιστημιακού/ερευνητικού δυναμικού στην περιοχή.
- Τέλος, ο τομέας των μη-κερδοσκοπικοί οργανισμών (PNP) είναι πρακτικά ανύπαρκτος ως ερευνητικός πόλος στη Στερεά Ελλάδα, με ελάχιστο προσωπικό και μηδενική σταθερότητα

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συνολικά συμπεράσματα για τη Στερεά Ελλάδα

- Η Περιφέρεια εμφανίζει μέτρια αλλά σταθερή ανάπτυξη του ερευνητικού δυναμικού (+160% συνολικά την περίοδο 2011–2021).
- Κύριος μοχλός της αύξησης είναι η επιχειρηματική δραστηριότητα E&A (BES).
- Ο δημόσιος τομέας και η εκπαίδευση έχουν μικρότερο αλλά σημαντικό ρόλο, κυρίως ως υποστηρικτικοί μηχανισμοί.
- Η έλλειψη ερευνητικών ιδρυμάτων ή τεχνολογικών πάρκων περιορίζει τη δυναμική δημιουργίας οικοσυστήματος καινοτομίας.
- Ευκαιρία πολιτικής: Ανάπτυξη κόμβων συνεργασίας Πανεπιστημίων – Επιχειρήσεων, με εστίαση σε αγροδιατροφή, ενέργεια και βιομηχανία.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9.2.2. Στοιχεία από το πρόγραμμα ΕΔΚ (Α' και Β' Κύκλος)

Στο κεφάλαιο παρατίθενται στοιχεία πληρωμών από τους δύο κύκλους του προγράμματος ΕΔΚ (Α' και Β') σε επίπεδο Περιφέρειας για τα έτη 2022 (Πίνακας 12) και τι είναι ο Πίνακας 13

9.2.2.1. Έτος 2022

Πληρωμές (2022)			
ΕΔΚ Α		ΕΔΚ Β	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Υλοποίησης		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Υλοποίησης	
Αν. Μακεδονίας και Θράκης	2.181.331,62 €	Αν. Μακεδονίας και Θράκης	172.126,60 €
Αττικής	12.515.022,17 €	Αττικής	13.620.018,01 €
		Βορείου Αιγαίου	400.679,62 €
Δυτικής Ελλάδας	2.530.584,99 €	Δυτικής Ελλάδας	2.930.440,91 €
Δυτικής Μακεδονίας	242.991,01 €	Δυτικής Μακεδονίας	356.656,30 €
Ηπείρου	1.687.589,44 €	Ηπείρου	1.453.749,27 €
Θεσσαλίας	2.526.606,06 €	Θεσσαλίας	1.544.612,33 €
Κεντρικής Μακεδονίας	10.388.006,39 €	Κεντρικής Μακεδονίας	7.355.501,90 €
Κεντρικής Μακεδονίας	49824,33 €	Κεντρικής Μακεδονίας	105.752,20 €
Κρήτης	2.815.945,58 €	Κρήτης	1.813.458,97 €
		Νοτίου Αιγαίου	234.700,14 €
Πελοποννήσου	1.671.567,40 €	Πελοποννήσου	239.208,31 €
Στερεάς Ελλάδας	982.055,06 €	Στερεάς Ελλάδας	927.702,41 €
Σύνολο Α:	37.591.524,05 €	Σύνολο Β:	31.154.606,97 €
	Γενικό Άθροισμα		68.746.131,02 €

Πίνακας 55: Πληρωμές ΕΔΚ Α' κ Β' (2022)

Συμπεράσματα για τη Στερεά Ελλάδα.

Η Στερεά Ελλάδα καταλαμβάνει ένα μικρό μερίδιο (περίπου 2,8%) των συνολικών πληρωμών του προγράμματος του 2022. Αυτό επιβεβαιώνει ότι η περιφέρεια, παρά την αύξηση του ερευνητικού δυναμικού της, αντιμετωπίζει ακόμα πρόκληση ως προς την αύξηση του όγκου των χρηματοδοτούμενων έργων και της απορροφητικότητας.

Πίνακας 56: Καταχωρήσεις έργων ΕΔΚ Α' κ Β' στο ΟΠΣ (2022)

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Καταχωρήσεις έργων στο ΟΠΣ (2022)			
ΕΔΚ Α		ΕΔΚ Β	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Υλοποίησης		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Υλοποίησης	
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	1.104.876,52 €	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	6.571,91 €
Αττικής	3.177.037,85 €	Αττικής	4.242.957,62 €
Δυτικής Ελλάδας	787.976,43 €	Δυτικής Ελλάδας	1.235.875,76 €
Δυτικής Μακεδονίας	67.713,96 €	Δυτικής Μακεδονίας	102.593,50 €
Ηπείρου	733.011,13 €	Ηπείρου	127.307,21 €
Θεσσαλίας	593.302,62 €	Θεσσαλίας	266.388,65 €
Κεντρικής Μακεδονίας	2.317.436,47 €	Κεντρικής Μακεδονίας	2.080.325,32 €
Κρήτης	1.974.037,50 €	Κρήτης	246.762,62 €
Νοτίου Αιγαίου	99.820,71 €		
Πελοποννήσου	715.783,48 €	Πελοποννήσου	149.045,20 €
Στερεάς Ελλάδας	212.741,60 €	Στερεάς Ελλάδας	462.401,68 €
Σύνολο Α:	11.783.738,27 €	Σύνολο Β:	8.920.229,47 €
	Γενικό Άθροισμα		20.703.967,74 €

Συμπεράσματα για τη Στερεά Ελλάδα.

Οι Πληρωμές (2022) για τη Στερεά Ελλάδα ήταν 1.909.757,47 € (2,78% του συνόλου). Οι Καταχωρήσεις ΟΠΣ (2022) για τη Στερεά Ελλάδα ανέρχονται σε 675.143,28 € (3,26% του συνόλου).

Το μερίδιο της Στερεάς Ελλάδας στις δηλώσεις δαπανών και στον προγραμματισμό του 2022 αυξήθηκε οριακά (από 2,78% των πληρωμών σε 3,26% των καταχωρήσεων). Αυτό υποδηλώνει ότι η περιφέρεια, παρά τη μικρή κλίμακα, διατηρεί ένα σταθερό, αν και χαμηλό, μερίδιο στον εθνικό προγραμματισμό έργων Ε&Α.

Πίνακας 57: Δημόσια Δαπάνη θετικά αξιολογημένων προτάσεων 2022 - Β' ΚΥΚΛΟΣ ΕΔΚ - (ΤΠΕ)

Δημόσια Δαπάνη Θετικά Αξιολογημένων και Εντάξεων 2022 ανά Περιφέρεια (ΤΠΕ)	
Περιφέρεια Υλοποίησης	ΣΥΝΟΛΟ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δημόσια Δαπάνη Θετικά Αξιολογημένων και Εντάξεων 2022 ανά Περιφέρεια (ΤΠΕ)	
Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	0,00
Αττικής	339.715,00
Βορείου Αιγαίου	205.825,00
Δυτικής Ελλάδας	146.960,00
Δυτικής Μακεδονίας	0,00
Ηπείρου	0,00
Θεσσαλίας	0,00
Ιονίων Νήσων	0,00
Κεντρικής Μακεδονίας	125.710,00
Κρήτης	0,00
Νοτίου Αιγαίου	0,00
Πελοπόννησος	0,00
Στερεάς Ελλάδος	0,00
ΣΥΝΟΛΟ	818.210,00

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τους Δείκτες Ενταγμένων Έργων (Τιμές Στόχοι) για τις δράσεις ΕΔΚ Α και Β με γεωγραφική κατανομή ανά Περιφέρεια Υλοποίησης.

Πίνακας 58: Δείκτες αξιολόγησης ΕΔΚ Α και Β (2022)

Περιφέρεια Υλοποίησης	Δείκτες Ενταγμένων έργων ανά Περιφέρεια Υλοποίησης - Τιμή Στόχος											
	5801	5802	5803	5804	CO01	CO02	CO05	CO24	CO26	CO27	CO28	CO29
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	249	24	13	9	50	50	5	300	31	4.786.854,53	46	44
Αττικής	2201	216	119	80	440	440	40	2653	275	42.326.127,76	404	392
Βορείου Αιγαίου	36	3	2	1	7	7	1	43	4	685.149,67	7	6
Δυτικής Ελλάδας	518	51	28	19	104	104	9	625	65	9.970.424,41	95	92
Δυτικής Μακεδονίας	89	9	5	3	18	18	2	108	11	1.720.095,00	16	16
Ηπείρου	217	21	12	8	43	43	4	261	27	4.171.673,44	40	39
Θεσσαλίας	326	32	18	12	65	65	6	394	41	6.277.827,32	60	58
Ιονίων Νήσων	29	3	2	1	6	6	1	35	4	563.251,31	5	5
Κεντρικής Μακεδονίας	1523	149	82	55	304	304	28	1836	190	29.289.865,22	279	272

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δείκτες Ενταγμένων έργων ανά Περιφέρεια Υλοποίησης - Τιμή Στόχος												
Περιφέρεια Υλοποίησης	5801	5802	5803	5804	CO01	CO02	CO05	CO24	CO26	CO27	CO28	CO29
Κρήτης	461	45	25	17	92	92	8	555	58	8.858.468,60	84	82
Νοτίου Αιγαίου	20	2	1	1	4	4	0	24	2	376.479,85	4	3
Πελοποννήσου	119	12	6	4	24	24	2	144	15	2.294.921,86	22	21
Στερεάς Ελλάδας	146	14	8	5	29	29	3	176	18	2.807.292,35	27	26
Σύνολο	5934	582	321	216	1186	1186	108	7154	742	114.128.431,30	1088	1058

05801 Επιστημονικές δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με αξιολόγηση ή σε διεθνή συνέδρια με αξιολόγηση (peer reviewed)
05802 Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο της δράσης
05803 Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της δράσης
05804 Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας PCT(Patent Cooperation Treaty) στο πλαίσιο της δράσης
CO01 Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται
CO02 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις
CO05 Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται
CO24 Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται
CO26 Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα
CO27 Έρευνα, Καινοτομία: Ιδιωτικές Επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (σε €)
CO28 Έρευνα και καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην αγορά
CO29 Έρευνα και καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισάγουν προϊόντα νέα στην εταιρεία

Ο σημαντικότερος δείκτης χρηματοδότησης είναι ο **CO27**, ο οποίος αντιπροσωπεύει τη συνολική ιδιωτική επένδυση που αντιστοιχεί στη δημόσια στήριξη Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A).

Η κατανομή των χρηματοδοτικών στόχων είναι έντονα συγκεντρωμένη: η Αττική και η Κεντρική Μακεδονία έχουν θέσει στόχο να προσελκύσουν το 62,75% της συνολικής ιδιωτικής επένδυσης/δημόσιας στήριξης. Το δεδομένο αυτό συνεχίζει να υπογραμμίζει την έντονη γεωγραφική συγκέντρωση της Έρευνας στην Αττική και την Κεντρική Μακεδονία.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας 59: Δείκτες αξιολόγησης ΕΔΚ Α και Β (2022) Στερεά Ελλάδα

Δείκτης	Τιμή (Στερεά Ελλάδα)	Μερίδιο % επι συνόλου της Χώρας	Σχόλιο
CO27 (Δημόσια Στήριξη/Ιδ. Επενδύσεις)	2.807.292,35 €	2,46%	Πολύ μικρό μερίδιο, επιβεβαιώνοντας τη μικρή κλίμακα της χρηματοδότησης.
CO24 (Νέοι Ερευνητές)	176	2,46%	Η τιμή για τους νέους ερευνητές είναι αναλογικά χαμηλός.
5804 (Πατέντες PCT)	5	2,31%	Πολύ μικρότερη τιμή από την Αττική (80) και την Κεντρική Μακεδονία (55).

Το γενικότερο συμπέρασμα που προκύπτει για τη Στερεά Ελλάδα είναι πως οι τιμές των δεικτών αξιολόγησης για τις δράσεις ΕΔΚ Α και Β έχουν σχετικά περιορισμένη συμβολή (περίπου 2,5%) στο σύνολο της χώρας. Αυτό επιβεβαιώνει την πρόκληση που αντιμετωπίζει η περιφέρεια προκειμένου να μετατρέψει την επιτυχία στην αύξηση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού σε αντίστοιχη αύξηση της απορρόφησης πόρων και της παραγωγής καινοτομίας.

9.2.2.2. Έτος 2021

Τα δεδομένα του παρακάτω πίνακα αφορούν τις Πληρωμές Δημόσιας Δαπάνης (ΔΔ) για το 2021, καταναμημένες ανά Περιφέρεια Υλοποίησης και ανά Είδος Φορέα (Επιχείρηση, Ερευνητικός Οργανισμός, Λοιποί).

Πίνακας 60: Πληρωμές ΔΔ ΕΛΚΕ ΕΔΚ Α' κ Β' (2021)

Πληρωμές ΔΔ ΕΛΚΕ (2021)	Επιχείρηση	Ερευνητικός Οργανισμός	Λοιποί (Επιχείρηση)	Λοιποί (Ερευνητικός Οργ.)	Γενικό Άθροισμα
Αν. Μακεδονίας και Θράκης	1.274.254,41	2.476.124,42			3.750.378,83
Αττικής	13.573.495,34	18.906.852,41	68.655,46	555.738,21	33.022.373,42
Βορείου Αιγαίου	89.999,99	625.626,55			715.626,54
Δυτικής Ελλάδας	2.432.280,40	3.234.085,70			5.666.366,10
Δυτικής Μακεδονίας	338.917,85	293.473,96			632.391,81
Ηπείρου	1.090.513,46	2.836.452,14	37.241,29		3.964.206,89
Θεσσαλίας	1.334.074,74	2.038.595,50		84.300,00	3.456.970,24
Ιονίων Νήσων	130.423,42	609.292,13			739.715,55

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κεντρικής Μακεδονίας	8.232.736,53	10.987.475,53	148.198,66	254.556,55	19.622.967,27
Κρήτης	1.378.871,08	5.064.442,93	43.696,11	16.962,21	6.503.972,33
Νοτίου Αιγαίου	98.965,96	96.752,37			195.718,33
Πελοποννήσου	1.733.486,79	271.755,42			2.005.242,21
Στερεάς Ελλάδας	993.074,03	884.598,01			1.877.672,04
Γενικό Άθροισμα	32.701.094,00	48.325.527,07	297.791,52	911.556,97	82.235.969,56

Η κατανομή των πόρων ήταν έντονα συγκεντρωμένη στην Αττική και την Κεντρική Μακεδονία, οι οποίες αθροιστικά έλαβαν 64% των συνολικών πληρωμών.

Συμπεράσματα για τη Στερεά Ελλάδα

- Στη Στερεά Ελλάδα παρατηρείται υγιέστερη κατανομή χρηματοδότησης σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο και τις μεγάλες περιφέρειες. Το γεγονός ότι οι Επιχειρήσεις λαμβάνουν το 53% των πληρωμών δείχνει ότι οι πόροι κατανέμονται ισόποσα στον παραγωγικό και στον ερευνητικό ιστό, υποδηλώνοντας την ύπαρξη δυνατών συνεργασιών ή αυτοδύναμης έρευνας από τις επιχειρήσεις.
- Παρά την ισορροπία, το απόλυτο μέγεθος των πληρωμών (1,88 εκατ. €) παραμένει μικρό (2,28% του εθνικού συνόλου), επιβεβαιώνοντας τα προηγούμενα ευρήματα για τη χαμηλή κλίμακα χρηματοδότησης.
- Η Στερεά Ελλάδα, το Νότιο Αιγαίο και η Πελοπόννησος είναι οι μόνες περιφέρειες όπου οι πληρωμές στις επιχειρήσεις υπερβαίνουν (τους λοιπούς τομείς). Αυτό μπορεί ενδεχομένως να ερμηνευτεί είτε ως αποτέλεσμα της μεγάλης σημασίας που αποδίδουν οι Επιχειρήσεις στην Ε&Α, είτε της περιορισμένης δυναμικής των τοπικών Ερευνητικών Οργανισμών.

Πίνακας 61: Πληρωμές ΕΛΚΕ - ΕΔΚ Α' κ Β' (2021) - Περιφέρεια Στ. Ελλάδας ανά τομέα της ΕΣΣΕ

Τομέας Προτεραιότητας	Κωδικός	Πληρωμές ΔΔ 2021 (€)	Ποσοστό επί του Συνόλου
Αγροδιατροφή και Βιομηχανία τροφίμων	3-ΑΓΡ	658.516,41 €	35,07%
Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών	8-ΤΠΕ	325.160,98 €	17,32%
Υγεία και Φάρμακα	5-ΥΦΑ	311.423,06 €	16,58%
Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα	6-ΜΕΑ	299.435,64 €	15,95%

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τομέας Προτεραιότητας	Κωδικός	Πληρωμές ΔΔ 2021 (€)	Ποσοστό επί του Συνόλου
Τουρισμός Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες	2-ΤΠΔ	130.565,60 €	6,95%
Υλικά – Κατασκευές	1-ΥΚΑ	84.920,02 €	4,52%
Ενέργεια	7-ΕΝΕ	67.670,33 €	3,60%
ΣΥΝΟΛΟ		1.877.672,04 €	100,00%

Πίνακας 62: ΕΔΚ, κατανομή πληρωμών ανά είδος φορέα (2021)

Είδος Φορέα	Πληρωμές ΔΔ 2021 (€)	Ποσοστό επί του Συνόλου
Επιχείρηση	993.073,63 €	52,89%
Ερευνητικός Οργανισμός	884.598,41 €	47,11%
ΣΥΝΟΛΟ	1.877.672,04 €	100,00%

Προτεραιότητες Χρηματοδότησης (2021).

Η ανάλυση των πληρωμών του προγράμματος δείχνει τους τομείς που έλαβαν την κύρια ώθηση το 2021:

- **Κύριος Τομέας:** Η Αγροδιατροφή και Βιομηχανία τροφίμων (3-ΑΓΡ) έλαβε το μεγαλύτερο μερίδιο πληρωμών (35,07%), επιβεβαιώνοντας τη στρατηγική της σημασία.
- **Είδη Φορέων:** Η χρηματοδότηση κατανεμήθηκε σχεδόν ισόρροπα μεταξύ Επιχειρήσεων (52,89%) και Ερευνητικών Οργανισμών (47,11%), γεγονός που υπογραμμίζει τον ρόλο και των δύο στη διαδικασία Ε&Κ.

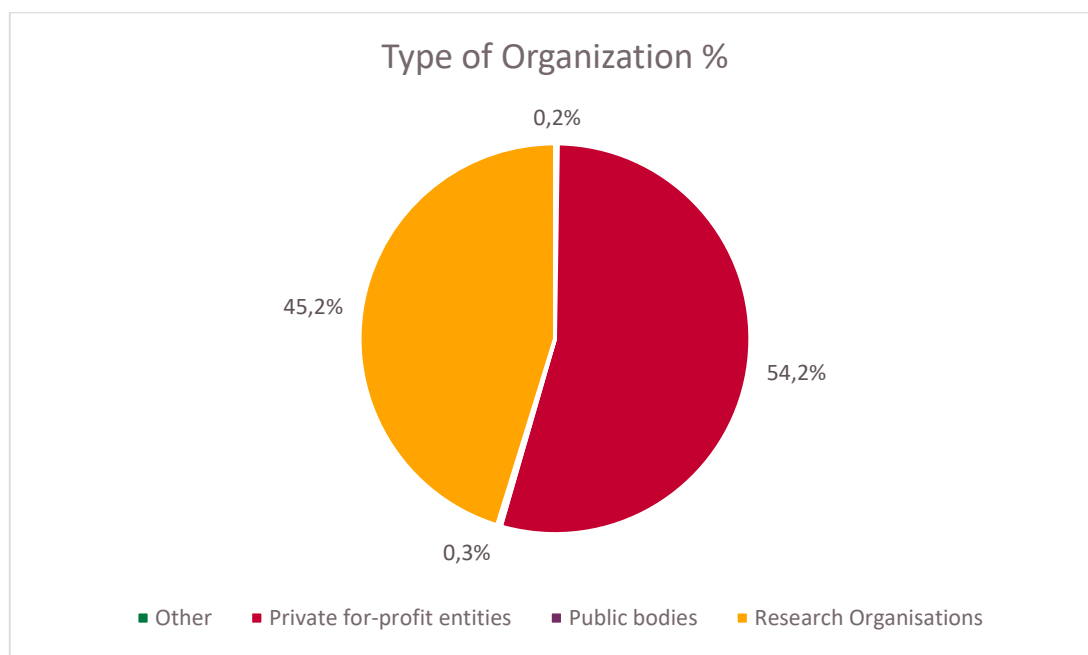
Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9.3. Στοιχεία από HORIZON EUROPE

Στο πρόγραμμα HORIZON EUROPE⁵⁹ έχουν εγκριθεί συνολικά σε όλη την χώρα 335 προτάσεις, από αυτές 81 περιλαμβάνουν στην ομάδα έργου φορείς με έδρα την περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Τα παρακάτω γραφήματα και πίνακες παρέχουν επιπρόσθετες πληροφορίες για τους συμμετέχοντες.

Διάγραμμα 11: Συμμετέχοντες στο πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη (Horizon Europe) ανά τύπο οργανισμού.

Οι εταιρείες που συμμετέχουν στο Horizon Europe κατατάσσονται στον παρακάτω πίνακα με βάση το ύψος των επιχορηγήσεων που έχουν λάβει από το πρόγραμμα. Ο πίνακας παρουσιάζει τις εταιρείες/οργανισμούς με τη μεγαλύτερη Ευρωπαϊκή Συνεισφορά (EU Contribution) και τον αριθμό Συμμετοχών σε έργα (στο Horizon).

Πίνακας 63: Συμμετέχοντες στο πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη (Horizon Europe) Πλήρης Πίνακας

Participant Organization	EU Contribution	Participation
CORE KENTRO KAINOTOMIAS AMKE	14.153.721,05 €	29

⁵⁹ Έργα που εκκίνησαν την περίοδο 2022-2025, Πηγή: dashboard.tech.ec.europa.eu

Participant Organization	EU Contribution	Participation
SYNELIXIS LYSEIS PLIROFORIKIS AUTOMATISMOU & TILEPIKOINONION ANONIMI ETAIRIA	6.076.802,20 €	14
CORE INNOVATION AND TECHNOLOGY OE	3.787.345,01 €	8
SMART AGRO HUB ANONYMI ETAIRIA	3.057.947,36 €	12
NUBIS IDIOTIKI KEFALAIΟΥCHIKI ETAIRIA	1.490.572,69 €	4
BUSE GAS ANONYMI ETAIREIA VIOMICHANVIOMICHANIKON KAI IATRIKON AERION	1.270.062,50 €	1
GIZELIS ROBOTICS ANONYMI VIOMICHANIKI EMPORIKI ETAIREIA	328.737,50 €	1
SABO - INDUSTRIAL AND COMMERCIAL INCORPORATED COMPANY OF MACHINERY FOR THE BRICK AND TILE INDUSTRY AND MANUFACTURED AUTOMATIC SYSTEMS	205.000,00 €	1
SAMMLER V. MICHALOPOULOS A.E.V.E.	198.125,00 €	1
PHILOSOFISH ANONYMI ETAIREIA	166.541,38 €	2
ARVANITIDIS GRAFIKES TECHNES - EKTIPOSEIS - ABEE	163.125,00 €	1
NUEVO AE	110.400,00 €	1
PHARMAGNOSE VIOTECHNOLOGIKI ANONYMI ETAIREIA	101.200,00 €	2
DIMOS CHALKIDEON	100.000,00 €	1
SYSTADA EPICHEIRISEON GIA AEIFORES KATASKEVES, KTIRIA, YPODOMES	74.031,25 €	1
GALAXIDI MARINE FARM AE	23.625,00 €	1

Η χρηματοδότηση είναι εξαιρετικά συγκεντρωμένη σε λίγους μόνο οργανισμούς, με τους τρεις πρώτους να απορροφούν τη μερίδα του λέοντος. Σχεδόν το 90% της συνολικής Ευρωπαϊκής Χρηματοδότησης, όπως αυτή αποτυπώνεται στον πίνακα, κατευθύνεται στους τρεις πρώτους οργανισμούς, οι οποίοι είναι η AMKE Κέντρο Καινοτομίας (CORE KENTRO) και οργανισμοί με ισχυρή εξειδίκευση σε Τεχνολογίες Πληροφορικής (SYNELIXIS, CORE INNOVATION).

Πίνακας 64: Οι εταιρείες με την μεγαλύτερη συμμετοχή στο πρόγραμμα Ορίζοντα Ευρώπη (Horizon Europe)

Οργανισμός	EU Contribution (€)	Συμμετοχές (Projects)	Ποσοστό Χρηματοδότησης
CORE KENTRO ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ AMKE	14.153.721,05 €	29	52,47%

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οργανισμός	EU Contribution (€)	Συμμετοχές (Projects)	Ποσοστό Χρηματοδότησης
SYNELIXIS	6.076.802,20 €	14	22,54%
CORE INNOVATION AND TECHNOLOGY OE	3.787.345,01 €	8	14,04%
Σύνολο 3 κορυφαίων	24.017.868,26 €	51	89,05%
Γενικό Σύνολο (16 οργανισμών)	26.967.310,04 €	80	100%

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα HORIZON EUROPE, ανά Περιφερειακή Ενότητα (NUTS 3).

Πίνακας 65: Συμμετέχοντες στο πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη (Horizon Europe) ανά Περιφερειακή Ενότητα (NUTS 3).

Περιφερειακή Ενότητα	Participation (Αριθμός)	Μερίδιο Συμμετοχής	Net EU Contribution (€)	Μερίδιο Χρηματοδότησης
Εύβοια	59	72,8%	25.915 €	82,8%
Φθιώτιδα	18	22,2%	5.202 €	16,6%
Βοιωτία	3	3,7%	167 €	0,5%
Φωκίδα	1	1,2%	24 €	0,1%
Σύνολο	81	100%	31.307 €	100%

Βασικά Συμπεράσματα:

- Συγκέντρωση στην Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας στην πόλη της Χαλκίδας
- Η Περιφερειακή Ενότητα της Εύβοιας αποτελεί τον κύριο πόλο δραστηριότητας εντός της Στερεάς Ελλάδας. Συγκεντρώνει πάνω από το 80% της συνολικής χρηματοδότησης και σχεδόν το 73% των συμμετοχών. Αυτό εξηγείται από την έδρα των CORE KENTRO KAINOTOMIAS AMKE και CORE

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

INNOVATION AND TECHNOLOGY OE που βρίσκεται στην πόλη της Χαλκίδας. Σημειώνεται ότι το σύνολο σχεδόν των εργαζομένων δραστηριοποιείται στην Αττική.

- Η Βοιωτία και η Φωκίδα παρουσιάζουν εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις, τόσο σε αριθμό συμμετοχών (4 συνολικά) όσο και σε χρηματοδότηση (0,6% του συνόλου). Αυτό αποτελεί πρόκληση για την ομοιόμορφη περιφερειακή ανάπτυξη και την ενεργοποίηση των τοπικών επιχειρήσεων/φορέων αυτών των περιοχών.
- Η Φθιώτιδα λειτουργεί ως ένας δευτερεύων πόλος με 18 συμμετοχές και 16,6% της χρηματοδότησης. Αυτό πιθανόν να συνδέεται με την παρουσία ακαδημαϊκών/ερευνητικών δομών στην έδρα της περιφέρειας (Λαμία) ή με την ύπαρξη εξειδικευμένων επιχειρήσεων.

Συνολικά συμπεράσματα

Παρότι τα ποσοστά κατανομής είναι σαφή, η απόλυτη κλίμακα της χρηματοδότησης (31.307 €) είναι πολύ μικρή. Αυτό ενισχύει το προηγούμενο συμπέρασμα ότι η Στερεά Ελλάδα έχει ένα μικρό μερίδιο στην εθνική κατανομή πόρων Ε&Κ, με τους διαθέσιμους πόρους να συγκεντρώνονται περαιτέρω εντός της περιφέρειας, κυρίως στην Εύβοια.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

9.4. Στοιχεία από τη Βάση δεδομένων της ICAP

Στο κεφάλαιο παρατίθενται στοιχεία σε επίπεδο Περιφέρειας από τη βάση δεδομένων της εταιρείας ICAP. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία των εταιρειών της Βάσης Δεδομένων που τηρεί η ICAP καταχωρούνται γεωγραφικά με βάση την έδρα της επιχείρησης. Αυτό σημαίνει ότι στοιχεία για επιχειρήσεις που έχουν έντονη οικονομική δραστηριότητα αλλά η έδρα τους βρίσκεται εκτός Στερεάς Ελλάδας δεν περιλαμβάνονται.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν συνοπτικά τον αριθμό των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς προτεραιότητας.

Αγροδιατροφή			
ΚΑΔ	Αρ. Εταιριών	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	Αρ. εργαζομένων
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	96	346.298.470,00 €	1108
205 - Εμπόριο (Ποτά)	19	44.952.047,00 €	159
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	11	73.598.466,00 €	99
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	108	839.030.853,00 €	3.029
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	64	324.724.630,00 €	1.759
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	21	174.557.909,00 €	669
Σύνολο	319	1.803.162.375,00 €	6.823

Τα δεδομένα επιβεβαιώνουν τη βαρύνουσα σημασία του τομέα της Αγροδιατροφής στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, καθιστώντας τον έναν από τους πρωταρχικούς πυλώνες για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3).

Η δραστηριότητα της Βιομηχανίας Ειδών Διατροφής (ΚΑΔ 40) αποτελεί τον οικονομικό κινητήρα του τομέα, με κύκλο εργασιών 839 εκατ. € (46,5% του συνολικού τομέα), ενώ απασχολεί 3.029 εργαζόμενοι (44,4% του συνολικού τομέα). Ο μέσος αριθμός εργαζομένων ανά εταιρεία (28,0) και ο συνολικός κύκλος εργασιών ανά εταιρεία (7,7 εκατ. €) δείχνουν έναν υγιή, μεγάλης κλίμακας και παραγωγικό κλάδο.

Η δραστηριότητα της Βιομηχανίας Αγροτικών Προϊόντων (ΚΑΔ 41) έχει την χαμηλότερη παραγωγικότητα αφού ο λόγος Κύκλου Εργασιών προς εργαζόμενους υπολείπεται κατά πολύ των υπολοίπων δραστηριοτήτων. Η χαμηλή παραγωγικότητα ανά εργαζόμενο στον κλάδο υποδηλώνει την ανάγκη τεχνολογικού μετασχηματισμού.

Μέταλλο			
ΚΑΔ	Αρ. Εταιριών	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	Αρ. εργαζομένων
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	10	346.298.470,00 €	160
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	6	44.952.047,00 €	2075
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	68	73.598.466,00 €	2524

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σύνολο	84	3.270.130.213,00 €	4.759
---------------	-----------	---------------------------	--------------

Ο τομέας του Μετάλλου είναι ο πλέον δυναμικός της Περιφέρειας.

Με συνολικό κύκλο εργασιών 3.27 δισ. €, υπερβαίνει τον κύκλο εργασιών της Αγροδιατροφής (1.8 δισ. €), αναδεικνύοντας τον κλάδο σε ηγέτη της βιομηχανίας. Αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους εργοδότες της περιφέρειας, συγκεντρωμένο σε λίγες, μεγάλες βιομηχανίες (με 4.759 εργαζόμενοι)

Η υψηλή παραγωγικότητα επιβεβαιώνει τον χαρακτήρα του κλάδου ως βαριάς κεφαλαιουχικής βιομηχανίας με ανάγκες για σύνθετη, προηγμένη τεχνολογική καινοτομία.

Η απασχόληση κατανέμεται ομοιόμορφα μεταξύ της πρωτογενούς παραγωγής και της μεταποίησης. Συγκεκριμένα στον ΚΑΔ 82 - Μεταλλουργικά Προϊόντα (Πρωτογενής τομέας) απασχολούνται 2.075 εργαζόμενοι (43,6% του Κλάδου).

Στον ΚΑΔ 85 - Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές (Downstream) απασχολούνται 2.524 άτομα (53,0% του κλάδου).

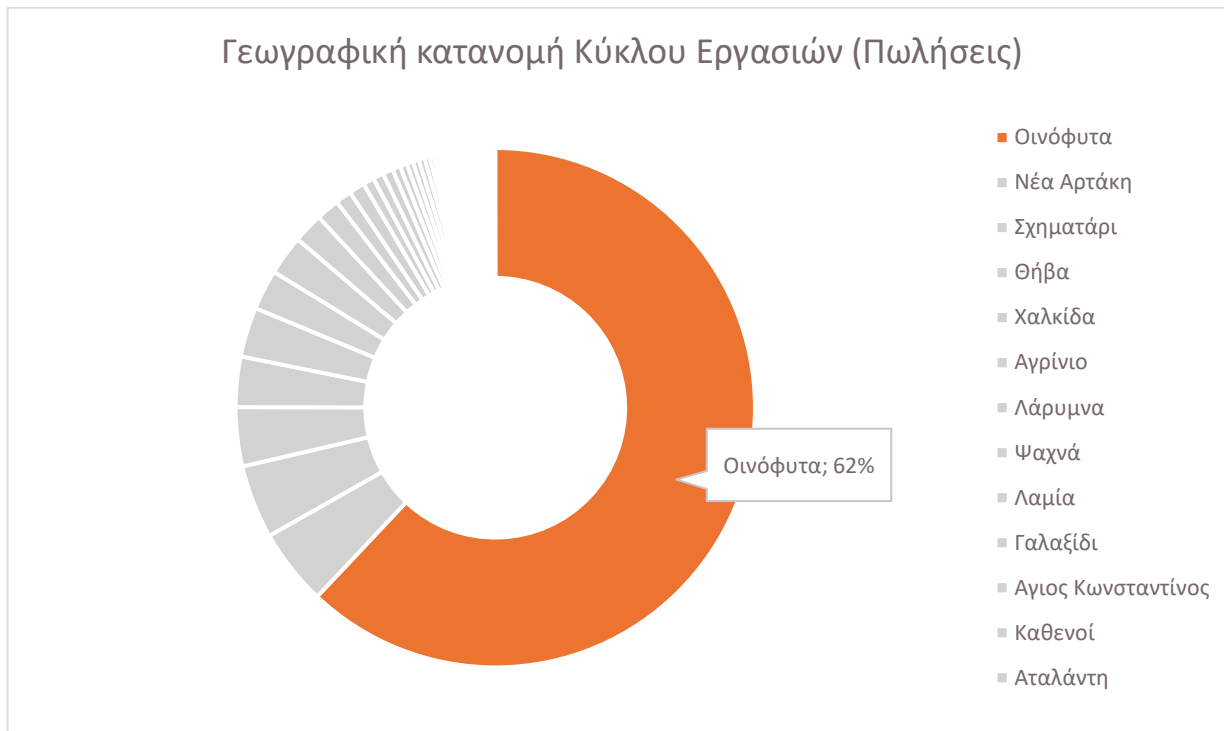
Σχετικά με τη γεωγραφική κατανομή των επιχειρήσεων παρακάτω φαίνεται η κατανομή του κύκλου εργασιών (Πωλήσεων). Χαρακτηριστικά το 62% του κύκλου εργασιών πραγματοποιείται στα Οινόφυτα.

Διάγραμμα 12: Γεωγραφική κατανομή Κύκλου Εργασιών (Πωλήσεις)

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

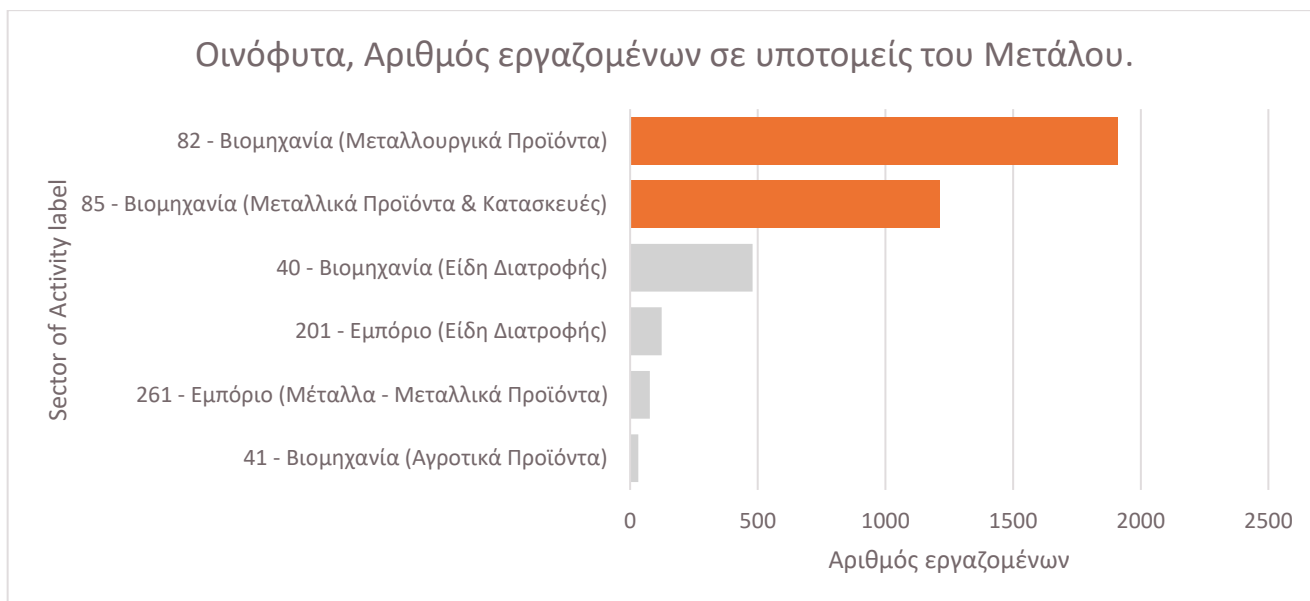
Ειδικά για την περιοχή των Οινοφύτων, το παρακάτω γράφημα παρουσιάζει τον αριθμό των εργαζομένων ανα υποτομέα στον κλάδο του μετάλλου.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διάγραμμα 13: Οινόφυτα, Αριθμός εργαζομένων σε υποτομείς του Μετάλλου (ICAP).

Παρατηρείται πως οι ΚΑΔ 82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα) και 85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές) έχουν σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων.

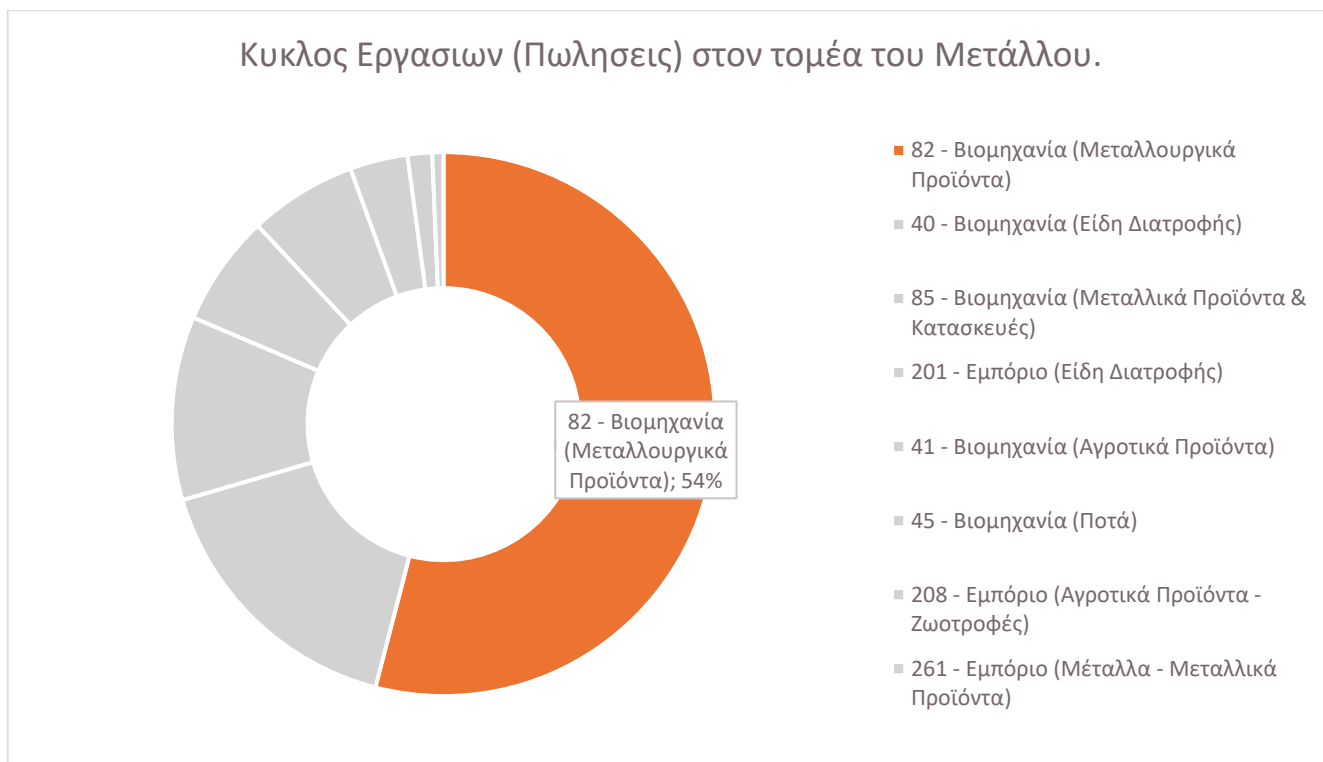
Στο παρακάτω γράφημα αναλύεται η κατανομή των πωλήσεων ανά υπο-τομέα στον κλάδο του μετάλλου. Παρατηρείται η δεσπόζουσα θέση που κατέχει η Βιομηχανία μετάλλων (54% του συνόλου).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διάγραμμα 14: Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις) στον τομέα του Μετάλλου (ICAP).

Λοιποί τομείς			
ΚΑΔ	Αρ. Εταιριών	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	Άθροισμα Αρ. εργαζομένων
241 - Εμπόριο (Χημικά - Αέρια - Χρώματα - Εκρηκτικά)	22	104.086.030,00 €	195
245 - Εμπόριο (Φάρμακα - Καλλυντικά - Απορρυπαντικά)	23	130.570.431,00 €	216
55 - Βιομηχανία (Κλωστούφαντουργικά Προϊόντα)	13	344.888.447,00 €	284
72 - Βιομηχανία (Ελαστικό - Πλαστικά)	39	446.982.522,00 €	2.155
74 - Βιομηχανία (Χημικά - Αέρια - Χρώματα - Εκρηκτικά)	17	214.876.117,00 €	489
78 - Βιομηχανία (Προϊόντα Πετρελαίου & Άνθρακα)	2	16.311.927,00 €	55
99 - Βιομηχανία (Διάφορα Προϊόντα)	17	132.504.916,00 €	642
Σύνολο	133	1.390.220.390,00 €	4.036

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο υπόλοιποι τομείς ολοκληρώνουν την εικόνα του παραγωγικού ιστού της Στερεάς Ελλάδας. Συνολικά, αυτοί οι τομείς προσθέτουν 1,39 δισ. € και απασχολούν 4.036 άτομα. Πρόκειται για τη Βιομηχανία (Ελαστικό - Πλαστικά), τη Βιομηχανία (Κλωστούφαντουργικά) και τη Βιομηχανία (Χημικά - Αέρια)

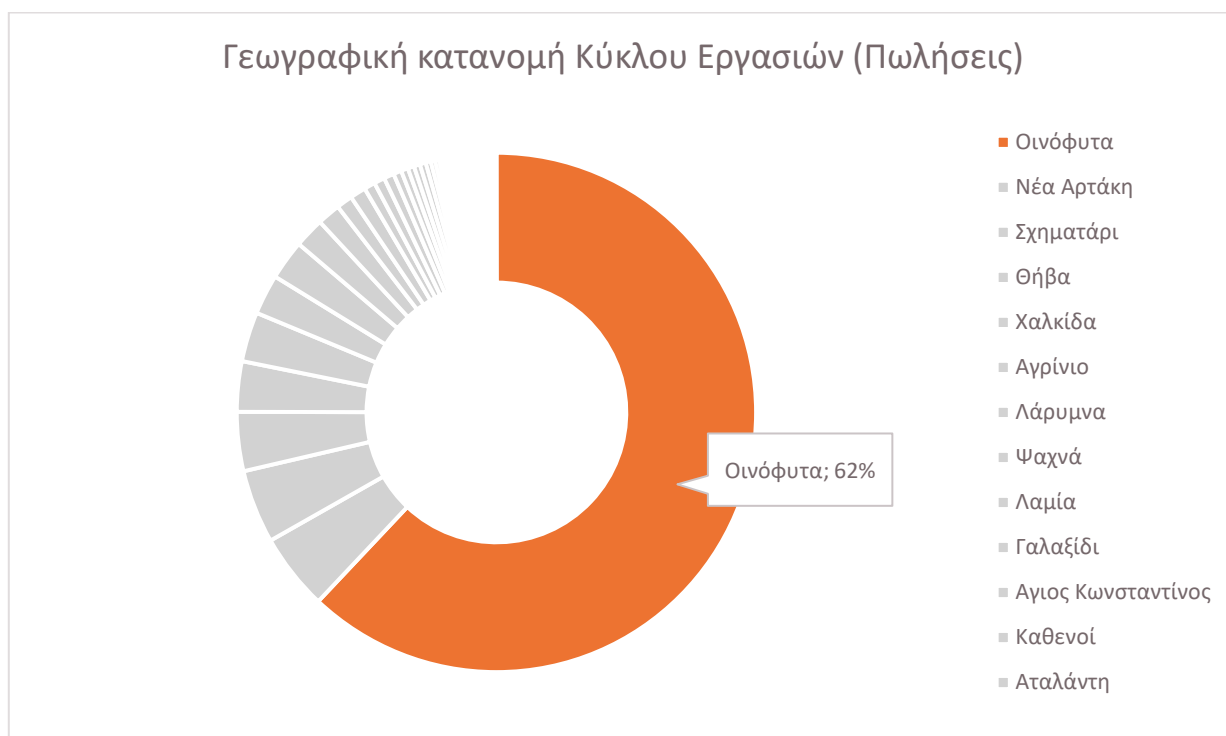
Ο μεγαλύτερος υπο-τομέας σε απασχόληση και κύκλο εργασιών μεταξύ των Λοιπών τομέων είναι η Βιομηχανία πλαστικών και ελαστικών 447 εκατ. € με 2.155 εργαζόμενους.

Ακολουθεί η Βιομηχανία (Κλωστούφαντουργικά) με τζίρο 345 εκατ. € και 284 εργαζόμενους . Ο τομέας εμφανίζει εξαιρετικά υψηλή παραγωγικότητα (1,21 εκατ. €/εργαζόμενο), υποδεικνύοντας εξειδικευμένη ή κεφαλαιουχική παραγωγή.

Τέλος, η Βιομηχανία (Χημικά - Αέρια) με τζίρο 215 εκατ. € και 489 εργαζόμενους, αποτελεί σημαντικό κλάδο, κρίσιμο για τη στήριξη της βαριάς βιομηχανίας (Μέταλλο) και της βιομηχανίας (Πλαστικών/Ελαστικών).

Στο παρακάτω γράφημα φαίνεται η γεωγραφική κατανομή του κύκλου εργασιών (Πωλήσεων). Χαρακτηριστικά το 62% του κύκλου εργασιών πραγματοποιείται στα Οινόφυτα.

Διάγραμμα 15:Γεωγραφική κατανομή Κύκλου Εργασιών (Πωλήσεις)

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επίσημη Ανάπτυξη για Όλους

Ο πίνακας 23 παρουσιάζει τον κατάλογο των επιχειρήσεων με τους δέκα μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ (Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας). Σημειώνεται ότι επιπρόσθετα στον πίνακα παρέχεται η στατιστική ταξινόμηση των επιχειρήσεων κατά την Ευρωπαϊκή Ένωση (NACE).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας 66: Κατάλογος εταιριών με τους 10 μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ.

Εταιρίες με τους 10 μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ				
ΚΑΔ	Επωνυμία	NACE Δραστηριότητα	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΙΡΙΔΑ ΑΕ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1091 - Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα που εκτρέφονται σε αγροκτήματα	Μεγάλη εταιρεία	82
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΠΑΛΙΡΡΟΙΑ ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ Α.Β. & Ε.Ε. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΟΝΣΕΡΒΩΝ	1085 - Παραγωγή έτοιμων γευμάτων και φαγητών	Μεγάλη εταιρεία	250
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΝΥΤΡΙΑ ΑΒΕ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	1041 - Παραγωγή ελαίων και λιπών	Μεσαία εταιρεία	90
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΑΕ	1012 - Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος πουλερικών	Μεσαία εταιρεία	155
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΠΙΣΤΙΟΛΑΣ ΕΥ.ΓΕ. ΑΒΕΕ	1061 - Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων	Μεσαία εταιρεία	186
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΜΥΛΟΙ ΑΣΩΠΟΥ ΑΒ&ΕΕ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ & ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ	1061 - Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων	Μεσαία εταιρεία	74
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	EL SABOR MEXICAN FOODS ΑΒΕΕ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	1072 - Παραγωγή παξιμαδιών και μπισκότων - παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής	Μεσαία εταιρεία	60
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΑΕ	1012 - Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος πουλερικών	Μεσαία εταιρεία	145
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΝΥΕΒΟ ΑΕ ΠΡΟΙΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	1091 - Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα που εκτρέφονται σε αγροκτήματα	Μεσαία εταιρεία	38
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΑΜΑΛΘΕΙΑ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡ ΕΠΙΧΕΙΡ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	1041 - Παραγωγή ελαίων και λιπών	Μεσαία εταιρεία	48
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	ΓΑΙΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΑΒ&ΕΕ	1039 - Άλλη επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών	Μεσαία εταιρεία	56
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	PHILOSOFISH ΑΕ	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	Μεγάλη εταιρεία	580

Εταιρίες με τους 10 μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ				
ΚΑΔ	Επωνυμία	NACE Δραστηριότητα	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	Μεγάλη εταιρεία	484
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	Μεσαία εταιρεία	48
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	BLUE FARM ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΜΑΡΜΑΡΙΟΥ ΑΕ	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	Μεσαία εταιρεία	56
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΕΙΑ ΑΕ	0147 - Εκτροφή πουλερικών	Μικρή εταιρεία	38
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	STRATOS ΑΕ ΠΑΧΥΝΣΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΙΧΘΥΔΙΩΝ	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	Μικρή εταιρεία	20
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	ΛΙΟΝ ΑΕ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	Μικρή εταιρεία	15
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΜΟΝ ΑΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΕΠΕΞΕΡ ΑΓΡ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	1039 - Άλλη επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών	Μικρή εταιρεία	21
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	ΚΕΛΑΙΔΙΤΗΣ Δ & ΣΙΑ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ & ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΚΗ ΑΕ	0146 - Εκτροφή χοίρων	Μεσαία εταιρεία	130
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	ΝΙΚΟΦΑΡΜ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΕΠΕ	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	Μικρή εταιρεία	20
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΑΕ	1105 - Ζυθοποιία	Μεγάλη εταιρεία	450
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΑΤΑΛΑΝΤΗΣ ΑΕ	1105 - Ζυθοποιία	Μεσαία εταιρεία	78
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	ΔΙΡΦΥΣ ΑΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΕΜΦΙΑΛΩΣΗΣ ΝΕΡΟΥ & ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΩΝ	1107 - Παραγωγή αναψυκτικών παραγωγή μεταλλικού νερού και άλλων εμφιαλωμένων νερών	Μεσαία εταιρεία	40

Εταιρίες με τους 10 μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ				
ΚΑΔ	Επωνυμία	NACE Δραστηριότητα	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	ΡΟΥΣΑΛΗ ΑΦΟΙ ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΑΕ	1101 - Απόσταξη, ανακαθαρισμός και ανάμιξη αλκοολούχων ποτών	Μικρή εταιρεία	25
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	VITIS GRAPES ΑΕ	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	Μικρή εταιρεία	17
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	ΑΛΕΞΙΟΥ ΦΥΤΩΡΙΑ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ ΟΙΝΟΠΟΙΙΑ Ε.Π.Ε.	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	Μικρή εταιρεία	10
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	ΚΤΗΜΑ ΑΒΑΝΤΙΣ ΟΙΝΟΠΟΙΙΑ - ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ ΕΠΕ	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	Μικρή εταιρεία	14
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘ & ΣΙΑ ΟΕ	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	Μικρή εταιρεία	12
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ν & Ν ΙΚΕ	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	Πολύ Μικρή εταιρεία	
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	ΣΑΜΠΑΝΗ Ε ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΕ	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	Πολύ Μικρή εταιρεία	
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΑΛΚΟΥ & ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.	2444 - Παραγωγή χαλκού	Μεγάλη εταιρεία	1845
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	ΒΙΟΜΑΛ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ	2442 - Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)	Μεσαία εταιρεία	113
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	ΑΝΟΞΑΛ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΜΟΝΟΠΡ ΑΕ	2442 - Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)	Μεσαία εταιρεία	65
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΑΒ&ΕΕ	2443 - Παραγωγή μολύβδου, ψευδαργύρου και κασσιτέρου	Μικρή εταιρεία	29

Εταιρίες με τους 10 μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ				
ΚΑΔ	Επωνυμία	NACE Δραστηριότητα	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	ΑΛΙΟ ΑΕ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	2442 - Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)	Μικρή εταιρεία	23
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	ΚΑΜΑΡΙΔΗΣ GLOBAL WIRE ΑΒΕΕ ΠΑΡ ΠΑΝΕΛ ΓΑΛΒ ΣΥΡΜΑΤ ΕΜ ΧΑΛΥΒ ΠΡ	2511 - Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	Μεγάλη εταιρεία	94
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	ΜΑΙΛΛΗΣ Μ Ι ΜΟΝ ΑΕ&ΒΕ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΒΙΟΜΗΧ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	2432 - Ψυχρή έλαση στενών φύλλων	Μεγάλη εταιρεία	153
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	ALUMINCO ΑΕ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ & ΣΥΝΑΦΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	2511 - Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	Μεγάλη εταιρεία	389
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	EUROPA - RROFIL ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΑΒΕ	2442 - Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)	Μεγάλη εταιρεία	346
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	ΒΕΠΑΛ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ	2561 - Κατεργασία και επικάλυψη μετάλλων	Μεσαία εταιρεία	110
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΛΙΜΠΑΡ ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ PROFIL ΑΕ	2420 - Κατασκευή χαλύβδινων σωλήνων, αγωγών, κοίλων ειδών με καθορισμένη μορφή και συναφών εξαρτημάτων	Μεσαία εταιρεία	71
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	ΒΟΥΤΣΑΔΑΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΑΕ	2511 - Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	Μεσαία εταιρεία	43

Εταιρίες με τους 10 μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ				
ΚΑΔ	Επωνυμία	NACE Δραστηριότητα	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΒΕΕ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ	2511 - Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	Μεσαία εταιρεία	13
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΣ ΑΒ&ΕΕ ΓΑΛΒΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΤΑΛ ΚΑΤΑΣΚ ΗΛΕΚΤΡ/ΓΙΚΑ ΕΡΓΑ	2561 - Κατεργασία και επικάλυψη μετάλλων	Μεσαία εταιρεία	140
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	ΓΕΩΡΓΑΤΣΩΝΑΣ ΜΕΤΑΛΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΑΕ	2511 - Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	Μικρή εταιρεία	42
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	PURATOS - ΕΛΛΑΣ ΑΕ&ΒΕ ΥΛΩΝ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	4638 - Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	Μεσαία εταιρεία	97
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	ΑΓΡΟΖΩΗ ΑΒΕΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ & ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	4632 - Χονδρικό εμπόριο κρέατος και προϊόντων κρέατος	Μεσαία εταιρεία	120
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	ΑΛΦΑ QUALITY FOODS ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ	4632 - Χονδρικό εμπόριο κρέατος και προϊόντων κρέατος	Μεσαία εταιρεία	19
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΦΡΕΣΚΑ ΚΡΕΑΤΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	4632 - Χονδρικό εμπόριο κρέατος και προϊόντων κρέατος	Μεσαία εταιρεία	19
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	ΓΑΒΡΗΛΟΥ ΑΦΟΙ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ&ΒΕ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	4638 - Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	Μικρή εταιρεία	26
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	ΠΑΝΤΑΖΗΣ Χ Ι ΕΙΣΑΓΩΓΑΙ ΕΞΑΓΩΓΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠ ΕΙΔΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΑΕ	4638 - Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	Μεσαία εταιρεία	12
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	FEED & MILK I.K.E.	4633 - Χονδρικό εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων, αβγών και βρώσιμων ελαίων και λιπών	Πολύ Μικρή εταιρεία	3

Εταιρίες με τους 10 μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ				
ΚΑΔ	Επωνυμία	NACE Δραστηριότητα	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ GROUP ΑΕ	4636 - Χονδρικό εμπόριο ζάχαρης, σοκολάτας και ειδών ζαχαροπλαστικής	Μικρή εταιρεία	38
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	COLD SIN ΕΜΠΟΡΙΑ & ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΡΟΦ & ΕΙΔΩΝ ΖΑΧΑΡΟΠ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ	4636 - Χονδρικό εμπόριο ζάχαρης, σοκολάτας και ειδών ζαχαροπλαστικής	Μικρή εταιρεία	16
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	ΚΟΚΚΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ ΑΕΕ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ - ΔΙΑΝΟΜΩΝ	4638 - Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	Μικρή εταιρεία	42
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωτροφές)	ΚΑΡΒΕΛΑΣ ΑΒΕΕ	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	Μεσαία εταιρεία	65
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωτροφές)	ΚΡΕΑΤΑΓΟΡΑ ΛΑΜΙΑΣ ΙΚΕ	4623 - Χονδρικό εμπόριο ζώντων ζώων	Μικρή εταιρεία	5
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωτροφές)	ΣΚΟΥΡΑΣ ΑΕ	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	Μικρή εταιρεία	12
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	NEXUSAGRO A.E.B.E.	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	Μικρή εταιρεία	5
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ ΓΡ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡ	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	Πολύ Μικρή εταιρεία	2
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	Απροσδιόριστου μεγέθους	6
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	ΕΥΒΟΙΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΗ ΙΚΕ ΠΑΡΑΓ ΕΜΠΟΡΙΟ ΖΩΟΤΡΟΦ & ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	Μικρή εταιρεία	
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	ΤΣΙΛΙΚΑΣ Α Ι.Κ.Ε.	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	Πολύ Μικρή εταιρεία	

Εταιρίες με τους 10 μεγαλύτερους τζίρους ανά ΚΑΔ				
ΚΑΔ	Επωνυμία	NACE Δραστηριότητα	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	PROFILCO ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	Μεσαία εταιρεία	77
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	ΓΛΥΚΑΣ ΕΠΕ	4677 - Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων και υπολειμμάτων	Μικρή εταιρεία	35
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	PROSTEEL ΑΒΕΕ	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	Μικρή εταιρεία	13
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	ΛΕΜΠΕΣΗΣ Ι ΑΒΕΕ	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	Μικρή εταιρεία	16
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	ΔΕΔΟΥΣΗ ΑΦΟΙ ΑΒ&ΕΕ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΣΙΔΗΡΟΥ & ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	Πολύ Μικρή εταιρεία	7
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	ΛΟΥΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΕΤΑΛΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΑΜΑΞΩΜΑΤΑ ΑΕ	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	Πολύ Μικρή εταιρεία	4

Πίνακας 67: Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες).

Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες)				
ΚΑΔ	NACE Δραστηριότητα	Επωνυμία	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1085 - Παραγωγή έτοιμων γευμάτων και φαγητών	ΠΑΛΙΡΡΟΙΑ ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ Α.Β. & Ε.Ε. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΟΝΣΕΡΒΩΝ	Μεγάλη εταιρεία	250
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1085 - Παραγωγή έτοιμων γευμάτων και φαγητών	ΠΟΤ & ΠΑΝ ΦΟΥΝΤΣΕΡΒΙΣ ΑΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΓΕΥΜΑΤΩΝ	Μεσαία εταιρεία	250
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1061 - Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων	ΠΙΣΤΙΟΛΑΣ ΕΥ.ΓΕ. ΑΒΕΕ	Μεσαία εταιρεία	186
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1012 - Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος πουλερικών	ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΑΕ	Μεσαία εταιρεία	155
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1012 - Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος πουλερικών	ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΑΕ	Μεσαία εταιρεία	145
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1072 - Παραγωγή παξιμαδιών και μπισκότων - παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής	ΕΥΒΟΙΚΗ ΖΥΜΗ ΑΒ&ΕΕ	Μεσαία εταιρεία	127
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1071 - Αρτοποιία - παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής	ΑΡΤΟΣ & ΖΥΜΗ - ΑΛΙΜΠΙΝΙΣΗΣ ΑΒΕΕ	Μεσαία εταιρεία	114
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1072 - Παραγωγή παξιμαδιών και μπισκότων - παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής	ΒΑΚΕHELLAS ΑΒΕΕ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	Μεσαία εταιρεία	100

Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες)				
ΚΑΔ	NACE Δραστηριότητα	Επωνυμία	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1041 - Παραγωγή ελαίων και λιπών	NUTRIA ΑΒΕ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	Μεσαία εταιρεία	90
40 - Βιομηχανία (Είδη Διατροφής)	1089 - Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής π.δ.κ.α.	ΚΕΝΤΡΗΣ ΑΕ	Μεσαία εταιρεία	84
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	PHILOSOFISH ΑΕ	Μεγάλη εταιρεία	580
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	ΓΑΛΛΕΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΑΕ	Μεγάλη εταιρεία	484
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	0146 - Εκτροφή χοίρων	ΚΕΛΑΙΔΙΤΗΣ Δ & ΣΙΑ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ & ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΚΗ ΑΕ	Μεσαία εταιρεία	130
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	BLUE FARM ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΜΑΡΜΑΡΙΟΥ ΑΕ	Μεσαία εταιρεία	56
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΜΑΛΕΣΙΝΑΣ ΑΕ	Μεσαία εταιρεία	48
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	0147 - Εκτροφή πουλερικών	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΕΙΑ ΑΕ	Μικρή εταιρεία	38
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	PLAGTON ΑΕ	Μικρή εταιρεία	38
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	0113 - Καλλιέργεια λαχανικών και πεππονοειδών, ριζών και κονδύλων	ΜΑΝΙΤΑΡΙΑ ΔΙΡΦΥΣ ΙΚΕ	Μικρή εταιρεία	31

Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες)				
ΚΑΔ	NACE Δραστηριότητα	Επωνυμία	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	0321 - Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	ΜΥΤΙΚΑΣ ΑΕ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	Μικρή εταιρεία	29
41 - Βιομηχανία (Αγροτικά Προϊόντα)	1039 - Άλλη επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών	ΣΠΥΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΑΕ ΤΥΠΟΠ ΣΥΣΚ ΕΜΠ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ & ΛΑΧΑ	Μικρή εταιρεία	22
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1105 - Ζυθοποιία	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ	Μεγάλη εταιρεία	450
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1105 - Ζυθοποιία	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΤΑΛΑΝΤΗΣ ΑΕ	Μεσαία εταιρεία	78
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1107 - Παραγωγή αναψυκτικών παραγωγή μεταλλικού νερού και άλλων εμφιαλωμένων νερών	ΔΙΡΦΥΣ ΑΕ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΕΜΦΙΑΛΩΣΗΣ ΝΕΡΟΥ & ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΩΝ	Μεσαία εταιρεία	40
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1101 - Απόσταξη, ανακαθαρισμός και ανάμιξη αλκοολούχων ποτών	ΡΟΥΣΑΛΗ ΑΦΟΙ ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΑΕ	Μικρή εταιρεία	25
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	VITIS GRAPES ΑΕ	Μικρή εταιρεία	17
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	ΚΤΗΜΑ ΑΒΑΝΤΙΣ ΟΙΝΟΠΟΙΙΑ - ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ ΕΠΕ	Μικρή εταιρεία	14
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘ & ΣΙΑ ΟΕ	Μικρή εταιρεία	12
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	ΑΛΕΞΙΟΥ ΦΥΤΩΡΙΑ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ ΟΙΝΟΠΟΙΙΑ Ε.Π.Ε.	Μικρή εταιρεία	10

Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες)				
ΚΑΔ	NACE Δραστηριότητα	Επωνυμία	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	ΤΣΑΚΑΝΙΚΑ Ι ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ	Πολύ Μικρή εταιρεία	7
45 - Βιομηχανία (Ποτά)	1102 - Παραγωγή οίνου από σταφύλια	ΕΥΑΜΠΕΛΟΣ ΓΗ - ΟΙΝΟΙ ΔΟΜΟΚΟΥ ΑΕ	Πολύ Μικρή εταιρεία	3
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	2444 - Παραγωγή χαλκού	ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΑΛΚΟΥ & ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.	Μεγάλη εταιρεία	1845
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	2442 - Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)	ΒΙΟΜΑΛ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ	Μεσαία εταιρεία	113
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	2442 - Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)	ΑΝΟΞΑΛ ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΜΟΝΟΠΡ ΑΕ	Μεσαία εταιρεία	65
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	2443 - Παραγωγή μολύβδου, ψευδαργύρου και κασσιτέρου	ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΑΒ&ΕΕ	Μικρή εταιρεία	29
82 - Βιομηχανία (Μεταλλουργικά Προϊόντα)	2442 - Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)	ΑΛΙΟ ΑΕ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	Μικρή εταιρεία	23
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	2511 - Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	ΑΛΟΥΜΙΝΟ ΑΕ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ & ΣΥΝΑΦΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	Μεγάλη εταιρεία	389

Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες)				
ΚΑΔ	NACE Δραστηριότητα	Επωνυμία	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	2442 - Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)	EUROPA - RROFIL ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΑΒΕ	Μεγάλη εταιρεία	346
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	2432 - Ψυχρή έλαση στενών φύλλων	ΜΑΙΛΛΗΣ Μ Ι ΜΟΝ ΑΕ&ΒΕ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΒΙΟΜΗΧ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	Μεγάλη εταιρεία	153
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	2561 - Κατεργασία και επικάλυψη μετάλλων	ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΣ ΑΒ&ΕΕ ΓΑΛΒΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΤΑΛ ΚΑΤΑΣΚ ΗΛΕΚΤΡ/ΓΙΚΑ ΕΡΓΑ	Μεσαία εταιρεία	140
85 - Βιομηχανία (Μεταλλικά Προϊόντα & Κατασκευές)	2561 - Κατεργασία και επικάλυψη μετάλλων	ΒΕΠΑΛ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ	Μεσαία εταιρεία	110
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4632 - Χονδρικό εμπόριο κρέατος και προϊόντων κρέατος	ΑΓΡΟΖΩΗ ΑΒΕΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ & ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	Μεσαία εταιρεία	120
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4638 - Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	PURATOS - ΕΛΛΑΣ ΑΕ&ΒΕ ΥΛΩΝ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	Μεσαία εταιρεία	97
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4638 - Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ LOGISTICS ΑΕ	Μικρή εταιρεία	60
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4638 - Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	ΚΟΚΚΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ ΑΕΕ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ - ΔΙΑΝΟΜΩΝ	Μικρή εταιρεία	42

Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες)				
ΚΑΔ	NACE Δραστηριότητα	Επωνυμία	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4632 - Χονδρικό εμπόριο κρέατος και προϊόντων κρέατος	ΜΙΧΑΣ Χ ΑΕΒΕ ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΚΡΕΑΤΩΝ	Μικρή εταιρεία	40
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4636 - Χονδρικό εμπόριο ζάχαρης, σοκολάτας και ειδών ζαχαροπλαστικής	ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ GROUP ΑΕ	Μικρή εταιρεία	38
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4638 - Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	ΘΑΝΑΣΟΥΛΑΣ ΝΙΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ	Μικρή εταιρεία	35
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4638 - Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	ΠΥΘΕΑΣ ΑΛΙΕΥΜΑΤΑ ΙΚΕ	Μικρή εταιρεία	34
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4631 - Χονδρικό εμπόριο φρούτων και λαχανικών	ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	Μικρή εταιρεία	30
201 - Εμπόριο (Είδη Διατροφής)	4631 - Χονδρικό εμπόριο φρούτων και λαχανικών	ΚΟΝΤΟΣ Ε & Δ ΑΕ	Μικρή εταιρεία	30
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	ΚΑΡΒΕΛΑΣ ΑΒΕΕ	Μεσαία εταιρεία	65
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	ΣΚΟΥΡΑΣ ΑΕ	Μικρή εταιρεία	12
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ	Απροσδιορίστου μεγέθους	6

Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες)				
ΚΑΔ	NACE Δραστηριότητα	Επωνυμία	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	4623 - Χονδρικό εμπόριο ζώντων ζώων	ΚΡΕΑΤΑΓΟΡΑ ΛΑΜΙΑΣ ΙΚΕ	Μικρή εταιρεία	5
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	NEXUSAGRO A.E.B.E.	Μικρή εταιρεία	5
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ ΓΡ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡ	Πολύ Μικρή εταιρεία	2
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	ΕΥΒΟΙΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΗ ΙΚΕ ΠΑΡΑΓ ΕΜΠΟΡΙΟ ΖΩΟΤΡΟΦ & ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	Μικρή εταιρεία	
208 - Εμπόριο (Αγροτικά Προϊόντα - Ζωοτροφές)	4621 - Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών	ΤΣΙΛΙΚΑΣ Α Ι.Κ.Ε.	Πολύ Μικρή εταιρεία	
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	PROFILCO ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.	Μεσαία εταιρεία	77
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	4677 - Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων και υπολειμμάτων	ΓΛΥΚΑΣ ΕΠΕ	Μικρή εταιρεία	35
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	ΛΕΜΠΕΣΗΣ Ι ΑΒΕΕ	Μικρή εταιρεία	16
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	PROSTEEL ΑΒΕΕ	Μικρή εταιρεία	13

Εταιρίες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού (10 μεγαλύτερες)				
ΚΑΔ	NACE Δραστηριότητα	Επωνυμία	Μέγεθος	Αρ. εργαζομένων
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	ΔΕΔΟΥΣΗ ΑΦΟΙ ΑΒ&ΕΕ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΣΙΔΗΡΟΥ & ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ	Πολύ Μικρή εταιρεία	7
261 - Εμπόριο (Μέταλλα - Μεταλλικά Προϊόντα)	4672 - Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	ΛΟΥΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΕΤΑΛΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΑΜΑΞΩΜΑΤΑ ΑΕ	Πολύ Μικρή εταιρεία	4

9.5. Συνολικά Συμπεράσματα

Η τελική ανάλυση προκύπτει από όλα τα στοιχεία που έχουν παρασχεθεί (Αύξηση Ερευνητών, Χρηματοδότηση προγράμματος ΕΔΚ, Στόχοι ΕΕ, Κατανομή Εντός Περιφέρειας, και Διάρθρωση Μεγάλων Επιχειρήσεων).

Ολοκληρωμένη Ανάλυση Έρευνας & Καινοτομίας (Ε&Κ) στη Στερεά Ελλάδα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας χαρακτηρίζεται από ισχυρή βιομηχανική βάση, η οποία, σε συνδυασμό με την εκρηκτική αύξηση του ανθρώπινου ερευνητικού κεφαλαίου, δημιουργεί μοναδικές ευκαιρίες και προκλήσεις για τη στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3).

9.5.1. Οι Δομικοί Πυλώνες της Οικονομίας της Περιφέρειας

Τα δεδομένα για τις εταιρείες με τον μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού καταδεικνύουν την κυριαρχία δύο αλληλοσυνδεόμενων βιομηχανικών πυλώνων, οι οποίοι αποτελούν τους βασικούς στρατηγικούς τομείς για την Ε&Κ:

Πυλώνας Οικονομίας	Εμβέλεια & Βάρος	Βασικές Εταιρείες / Απασχόληση
A. Μεταλλουργία & Μεταλλικά Προϊόντα	Ο μεγαλύτερος εργοδότης της περιφέρειας και ένας από τους μεγαλύτερους της χώρας.	ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (1845 άτομα), ALUMINCO (389 άτομα), EUROPA (346 άτομα).
B. Αγροδιατροφή, Υδατοκαλλιέργεια & Ποτά	Ισχυρή και καθετοποιημένη παρουσία σε όλη την παραγωγική αλυσίδα.	PHILOSOFISH (580 άτομα), ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ (484 άτομα), ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ (450 άτομα), ΠΑΛΙΡΡΟΙΑ (250 άτομα).

Η **Αγροδιατροφή** (της Υδατοκαλλιέργειας συμπεριλαμβανομένης) και η **Μεταλλουργία** είναι οι δύο κινητήριες δυνάμεις της οικονομίας, γεγονός που καθορίζει τις ανάγκες για καινοτομία (π.χ., ψηφιοποίηση στην ιχθυοκαλλιέργεια, βελτιστοποίηση διεργασιών και ενέργειας στη μεταλλουργία).

9.5.2. Δυναμική Έρευνας και Καινοτομίας (Ε&Κ)

Παρά το μικρό μερίδιο εθνικής χρηματοδότησης, το οικοσύστημα Ε&Κ παρουσιάζει υψηλή ποιότητα και αναπτυξιακή δυναμική:

Δείκτης	Εύρημα	Στρατηγική Σημασία
Αύξηση Ερευνητών (2003-2021)	+711% (Η υψηλότερη πανελλαδικά).	Υψηλό ανθρώπινο κεφάλαιο: Έχει δημιουργηθεί βάση για την υποστήριξη των επιχειρήσεων.
Κατανομή Πληρωμών ΕΛΚΕ (2021)	53% σε Επιχειρήσεις / 47% σε Ερευνητικούς Οργανισμούς.	Υγιής Διάρθρωση: Οι πόροι διοχετεύονται ισόποσα, υποδηλώνοντας ενεργή σύνδεση μεταξύ της επιστημονικής έρευνας και της βιομηχανικής παραγωγής.
Συνολική Κλίμακα Πόρων	Περίπου 2,5% του εθνικού συνόλου.	Κύρια Πρόκληση: Η Περιφέρεια πρέπει να στοχεύσει στην αύξηση της κλίμακας απορρόφησης πόρων για να

Δείκτης	Εύρημα	Στρατηγική Σημασία
		ανταποκριθεί στις ανάγκες της μεγάλης βιομηχανικής της βάσης.

9.5.3. Γεωγραφικές Ανισότητες (Εσωτερική Πρόκληση)

Η ισορροπία μεταξύ των φορέων (Επιχείρηση/Ερευνητικός Οργανισμός) δεν συνοδεύεται από γεωγραφική ισορροπία εντός της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας:

- Κέντρο της Έρευνας και Καινοτομίας αποτελεί η Εύβοια, η οποία συγκεντρώνει το 83% της Ευρωπαϊκής χρηματοδότησης σε έργα.
- Κέντρα της Παραγωγής είναι η Βοιωτία και η Φθιώτιδα. Η Βοιωτία αποτελεί έδρα της Μεταλλουργίας και της Μεταποίησης Τροφίμων, ενώ η Φθιώτιδα/Φωκίδα (έδρα Ιχθυοκαλλιεργειών) εμφανίζουν χαμηλές επιδόσεις σε συμμετοχές έργων Ε&Α.

9.5.4. Τελικό Συμπέρασμα και Στρατηγική Κατεύθυνση

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαθέτει:

1. Δυναμικό Ερευνητικό Κεφάλαιο (το οποίο αυξήθηκε με τον ταχύτερο ρυθμό στην Ελλάδα).
2. Συνεκτικό Οικοσύστημα που χρηματοδοτεί ισόποσα την Έρευνα και τις Επιχειρήσεις.
3. Σαφείς Στρατηγικούς Πυλώνες (Αγροδιατροφή και Μεταλλουργία) που απαιτούν εξειδικευμένες λύσεις.
4. **Η Κύρια Στρατηγική Πρόκληση είναι η Σύνδεση της παραγωγικής βάσης με την Έρευνα:**

Η Περιφέρεια πρέπει να καταφέρει να ενώσει το ώριμο ερευνητικό δυναμικό της με τους μεγάλους βιομηχανικούς εργοδότες που δραστηριοποιούνται στη Βοιωτία, τη Φθιώτιδα, τη Φωκίδα, ώστε να μεγεθύνει τη συνολική κλίμακα της χρηματοδότησης και να επιτύχει τεχνολογικό μετασχηματισμό των δομικών της τομέων.

Ανάλυση SWOT

Για την αξιολόγηση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας χρησιμοποιείται η μέθοδος της ανάλυσης SWOT, όπως περιγράφεται αναλυτικά παρακάτω. Τα στοιχεία αντλήθηκαν από το κείμενο του εγκεκριμένου⁶⁰ «Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) Στερεάς Ελλάδας» της Προγραμματικής Περιόδου 2026-2030. Πρόκειται για την ανάλυση των ισχυρών και αδύνατων σημείων του εσωτερικού περιβάλλοντος και τη διερεύνηση των ευκαιριών και απειλών του εξωτερικού περιβάλλοντος. Η SWOT ανάλυση συμβάλλει στην κατανόηση του προφίλ μιας περιοχής και στην αναγνώριση της στρατηγικής που θα πρέπει να ακολουθηθεί σε αντίστοιχους τομείς παρέμβασης και υλοποιείται σε τρία διακριτά στάδια:

1. Καταγράφονται απόψεις και κωδικοποιούνται τα στοιχεία της ανάλυσης αναφορικά με τα εσωτερικά ισχυρά και αδύνατα σημεία της Περιφέρειας, καθώς και τις εξωτερικές ευκαιρίες και απειλές.
2. Η κατάσταση αναλύεται με την εξέταση των πιθανών τρόπων μέσω των οποίων θα ενδυναμωθούν τα ισχυρά σημεία του φορέα και της περιοχής, προκειμένου να υπερκεράσουν τις αναγνωρισμένες αδυναμίες, καθώς και με την αναγνώριση των ευκαιριών που δύναται να αξιοποιηθούν, προκειμένου να υπερσιχύσουν των απειλών.

⁶⁰ <https://pste.gov.gr/deltio-typou-egkrithike-to-ppa-stereas-elladas-2026-2030-me-275-000-000-e-gia-nea-erga-kai-druseis/>

3. Διαμορφώνεται η στρατηγική για την επίτευξη βελτιώσεων, η οποία εξειδικεύεται περαιτέρω στα επόμενα στάδια ανάπτυξης του ΠΠΑ.

Στους παρακάτω πίνακες αναλύονται οι δυνατότητες, τα προβλήματα, οι ευκαιρίες και οι απειλές, σύμφωνα με το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026-2030 της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας:

Δυνατά Σημεία (Strengths)	Αδύναμα Σημεία (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Στρατηγική γεωγραφική θέση και διαμπερείς εθνικοί άξονες (ΠΑΘΕ, σιδηρόδρομος) ➤ Καθορισμένες προστατευόμενες περιοχές, Δρυμοί, Natura 2000 ➤ Ισχυρός πρωτογενής τομέας - Πλούσια αγροδιατροφική παραγωγή με προϊόντα ταυτότητας ➤ Δίκτυο κοινωνικών δομών πρόνοιας, με ενεργή συνεργασία Περιφέρειας και φορέων ➤ Ανταγωνιστικός βιομηχανικός και μεταποιητικός κλάδος ➤ Πλούσιο πολιτιστικό και φυσικό απόθεμα ➤ Αποδεδειγμένη διαχειριστική επάρκεια σε προγράμματα 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Χωρικές και κοινωνικές ανισότητες, ειδικά σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές. ➤ Ελλείψεις σε εξειδικευμένες δομές υγείας, πρόληψης και αποκατάστασης. ➤ Γήρανση πληθυσμού και δημογραφική συρρίκνωση ➤ Ανάγκη βελτίωσης του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου ➤ Ανάγκη για ενίσχυση υποδομών πολιτικής προστασίας και ανθεκτικότητας ➤ Χαμηλή συμμετοχή ΜΜΕ σε έρευνα-καινοτομία ➤ Ανάγκη εκσυγχρονισμού υποδομών ύδρευσης, άρδευσης και επεξεργασίας λυμάτων

Ευκαιρίες (Opportunities)	Απειλές (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Υφιστάμενα και νέα εργαλεία χρηματοδότησης <ul style="list-style-type: none"> ○ ΕΣΠΑ 2021-2027 ○ ΕΠΑ 2026-2030 ○ ΚΑΠ 2027-2034 ➤ Νέα RIS3 Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ➤ Ευνοϊκό περιβάλλον για επενδυτικές πρωτοβουλίες 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αυξημένες ανάγκες ευάλωτων ομάδων λόγω οικονομικής πίεσης ➤ Συχνότερα ακραία καιρικά φαινόμενα που απειλούν υφιστάμενες υποδομές ➤ Κλιματική κρίση και κλιματική αλλαγή ➤ Ελλείψεις εργατικού δυναμικού λόγω δημογραφικών τάσεων ➤ Παγκόσμια ενεργειακή αστάθεια ➤ Συνεχόμενη μείωση στελεχιακού δυναμικού ➤ Ανεξέλεγκτη εξάπλωση ΑΠΕ ➤ Λειψυδρία

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

